

**THE BOOK WAS
DRENCHED**

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_198566

UNIVERSAL
LIBRARY

ತೇರದಾಳ

ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು

ಶ್ರೀಮದನಾದಿ
ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು.

ಶ್ರೀಮಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು:
ಬುದ್ಧಯ್ಯ ಮುಗೆಯ್ಯಸ್ವಾಮಿ ಪುರಾಣೀಕ

ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ ೧೦೦ - ಪ್ರತಿಗಳು

೧೯೩೬

ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಎಲ್ಲ ತರದ ಹಕ್ಕುಗಳೂ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಸೇರಿವೆ.

ಜಿಲ್ಲೆ: ೧ ರೂಪಾಯಿ

11, 111

11, 111

11, 111

ಪರಿವಿಡಿ

೧.	ಮುನ್ನುಡಿ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಫ್. ಬಿ. ಹಾಲಬಾವಿ, ಬಿ. ಎ., ಎಲ್.ಎಲ್. ಬಿ., ನಿವೃತ್ತ ಗನೆಯ ವರ್ಗ ಎಚ್.ಎ.ಒ. ಧಾರವಾಡ. I-VIII	
೨.	ಬರೆದವನ ಬಿನ್ನಹ. ಬುದ್ಧಯ್ಯ ಮಗೆಯ್ಯ ಪುರಾಣೀಕ	I-VIII
೩.	ಗನೆಯ ಪ್ರಕರಣ. (ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರ ಕಾಲ)	೧-೩೩
೪.	೨ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ. (ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರು ತೇರದಾಳಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದು)	೩೩-೬೪
೫.	೩ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ. (ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರ ಐಕ್ಯ)	೬೫-೯೮
೬.	೪ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ. (ಜಗಮ್ನುರುವೂ ಶೂನ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನವೂ)	೯೯-೧೪೯
೭.	೫ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ. (ಚೆನ್ನಪ್ಪದೇವನು)	೧೫೦-೧೬೩
೮.	ಒಪ್ಪುಲೆ.	೧೬೪

Checked 1969

ಈ ಪುಸ್ತಕದ ೧೦೦ದ ೯೬ ಪುಟಗಳು ಬಿಜಾಪುರದ ಉಪನಾಥೇಬ ಎ ಜಿ ಹಳಕಟ್ಟಿ ಇವರ
ಒ ಚಿಂತಕ ಮುದ್ರಣಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾಯಿತು.

ಮತ್ತು

ಪುಟ ೯೭ರಿಂದ ೧೬೪ರ ವರೆಗೆ. ರಕ್ಷಾಕವಚ, ಮುನ್ನುಡಿ ಮತ್ತು ಬರೆದವನ ಬಿನ್ನಹ ಇವುಗಳು
ಫಾರಸಾಡದ ಶ್ರೀ ತೋಂಟಿದಾರ್ಯ ಮುದ್ರಾಲಯದಲ್ಲಿ
ಶ್ರೀ. ಎಸ್. ಬಿ. ಹರಿಹರ ಇವರಿಂದ ಮುದ್ರಿತವಾಯಿತು.

ಮತ್ತು

ವಿವರಮೂರ್ತಿ ಬುದ್ಧಯ್ಯ ಮಗೆಯ್ಯ ಪುರಾಣೀಕ ಇವರಿಂದ
ತೋಂಟಿದಾರ್ಯ ಮುದ್ರಾಲಯದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಮು, ಮು ಡಿ

ಪ್ರಭುದೇವನುಗೂ ತನುಗ ಯಾವ ತಗದ ಸಂಬಂಧವಿದೆಯೆಂಬ
 ಸನ್ನಿತಿ ಸರಳ ಕಡೆಯ ಪ್ರಕರಣವಲ್ಲ ಸೂಚಿಸಿರುತು. ಇವರು ಪ್ರಭು
 ದೇವನು ಪ್ರಿಯವ್ಯಾಸನಾದ ಬನ್ನ ಕೃಪಾವನ ವಂದನು ಅಪೂರ್ವವಾದ
 ಇವರು ಪ್ರಭುದೇವನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಸಂಗತಿಗಳ ಮಧ್ಯವು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿ
 ಏಳುಕಾರ ತನ್ನ ಸರಸು ಬೇರೆ ದೇವಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಡ

ಈ ಗ್ರಂಥದ ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಕಾಶನವು ಬೇಲಕೆರೆ ವೃದ್ಧ
ದೇವನ ಕಾಲವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರುವುದು. ಪ್ರಭುದೇವನು ಕ್ರಿ. ಶ.
ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ೧ನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧ನೆಯ ಶತಮಾನದ
ಮಧ್ಯದವರೆಗೆ ಇದ್ದನೆಂದೂ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪುರುಷರಾಗಿದ್ದರು
ಪ್ರಭುದೇವನು ಮೊದಲು ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧ನೆಯ ಶತಮಾನದ
ಮಧ್ಯದವರೆಗೆ ಪೂರ್ವದ ಮುಖ್ಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಬೇಲಕೆರೆ
ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಗೋರಕ್ಷ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಉದ್ಧಾರ

ಮಾಡಿ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶ್ರೀ ಬಳಸಿದ್ದು. ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಶೂನ್ಯಪೀಠವನ್ನೇರಿವನು. ಇದು ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನವ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ. ಈ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ಎಷ್ಟೋ ವರುಷಗಳ ಮುಂಚೆ ಅವನು ಅರಳಿಸಿದನೆನ್ನಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವನ ಅಪತಾರದ ಆರಂಭದಕಾಲ. ಅವನು ಐಕ್ಯವಾದ ಸ್ಥಾನ ವೊದಲಾದ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳುಂಟು ಸಂಭವವುಂಟು. ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಕಾರರಿಗೆ ಬಿಡುವದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

೨ನೆಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುವಿನ ಸಂಚಾರದ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ. ಇವನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದ ಎಷ್ಟೋ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಇವನು ಹೆಸರು ಮಠಗಳಿರುವವು ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹುಕ್ಕೇರಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಒಂಟಮುರಿಯ ಸರದೇಸಾಯರಾದ ಶ್ರೀಮಂತ ರಾಜಾ ಲಖಮಗಾಡಾ ಬಸವಪ್ರಭು ಇವರ ಮೂಲಪುರುಷನಾದ ಪ್ರಭು ಬಸವಂತಾಯನು ಪ್ರಭುವಿನ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ಘನತೆಗೇರಿ ದೊಡ್ಡ ಜಹಾಗೀರಿನನ್ನು ದೊರಕಿಸಿದನು ಅಂದಿನಿಂದ ಈ ಕೊತ್ತಿನ ಸರೆಗೆ ಒಂಟಮುರಿಯ ಸರದೇಸಾಯರ ಮನೆತನವರು ಪ್ರಭುವಿನ ಪರಮಭಕ್ತರು "ರುವರು. ಸಾಂಗಲೀ ಸಂಸ್ಥಾನವ ತೇರದಾಳ ತಾಲೂಕಿನ ಹನಗಂಡಿ ಗ್ರಾಮದ ದೇಸಾಯರು ಮೊದಲು ಜೈನ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಭುವು ಲಿಂಗಧಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೭೪೮ನೆಯ ಇಸ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಮನೆತನವ ಸತ್ಯವ್ಯಸಂಬವಳು ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕ ಮಗನೊಡನೆ ಜೈನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದಳು ಆದರೂ ಆ ಮನೆತನದವರು ಈಗೂ ಪ್ರಭುವಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಡಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವರು ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳೂ ಒಂಟಮುರಿಯ ಸರದೇಸಾಯರ ಮತ್ತು ಹನಗಂಡಿ ದೇಸಾಯರ ಮನೆತನಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಚರಿತ್ರೆಗಳೂ ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿವೆ.

೩ನೆಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇವನು ತನ್ನ ಸಂಚಾರವನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಸಾಂಗಲೀ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ತೇರದಾಳಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಬಯಲಾದ ಸಂಗತಿಯೂ ಅಲ್ಲಿರುವ ಅವನ ಮಠವ ಮೈಭವವೂ ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ಸುಮಾರು ನೂರು ಹೆರದಾರಿಗಳವರೆಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮುಂತಾದ ಲಿಂಗಾಯ ತೇತರ ಎಷ್ಟೋ ಹಿಂದೂ ಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಪ್ರಭುದೇವನು ಕುಲ

III

ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿ ಪೂಜೆಗೊಳ್ಳುವದೂ ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ವರ್ಣಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವು. ಪ್ರಭುವು ಶ್ರೀಶೈಲದಲ್ಲಿ ಕದಳೀಬನವೆಂದು ತೋರಿಸಲ್ಪಡುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯನಾಗದೆ ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿಯೇ ಐಕ್ಯನಾಗಿರುವನೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಲೇಖಕರು ಅನೇಕ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವರು.

೪ನೆಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಯತ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವವುಳ್ಳ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳು ತಿಳಿಸುವಾಗಿನೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಸಂಚಾರಾರ್ಯರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಹಾನುಹೋವಾಧ್ಯಾಯ ಪ್ರಾ. ವಿ. ವಿ. ರಾ. ಬ. ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ “ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿಚರಿತೆ” ಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಅವತರಣಿಕೆಗಳನ್ನೇ ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಆಧಾರಗಳಂತಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಡೆಗೆ “ಸ್ವಾಮಿಂಭು ಆಗಮ” ಮತ್ತು “ಸಿವ್ವಾಂತ ಶಿಖಾಮಣಿ” ಗ್ರಂಥಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲಿರುವ ಇವರಾದರೂ ಜಂಗಮಲಿಂಗದ ಕೂತ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಅವರಸಿ-ರೆಂದು ಹೇಳಿರುವರು.

ಲಿಂಗಾಯತದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭಕ್ತವರ್ಗ, ಗುರುವರ್ಗ ಮತ್ತು ವಿಕೃತವರ್ಗ ಎಂಬ ಮೂರು ವರ್ಗಗಳು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವುವು. ಮೊದಲನೆಯವರು ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗಡಗಳಿರುವುದು ಸಹಜವು. ಆದರೆ ವಿಕೃತವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಹ ಸಂಗಡಗಳಿರುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿದೆ. ಈ ವರ್ಗದವರು ಜಂಗಮ ಲಿಂಗನಾದ ಪ್ರಭುದೇವನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕರು ಇವರಲ್ಲಿ ಮುರಗಿ, ಚಿಲ್ಕಾಳ, ಕುಮಾರ, ಕೆಂಪಿನ ಮತ್ತು ಸಂಪಾದನೆ ಎಂಬ ಛೇದಗಳು ಹೇಗೆ ಉಂಟಾದವೆಂಬದನ್ನು ಲೇಖಕರು ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವರು. ಈ ಛೇದಗಳಿಗೆ ಸಮಯಛೇದಗಳೆನ್ನುವರು. ಈ ಸಮಯಗಳ ಮುಖ್ಯ ಮಠಗಳು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೈಸೂರ ಸಂಸ್ಥಾನಮೊಳಗಿರುವ ಚಿತ್ರಕಲ್ಲು ದುರ್ಗ, ಹಾಲವಾಡಿ ಮತ್ತು ಎಡೆಯೂರ, ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿರುವ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಮತ್ತು ಗದಗ, ಹೃದಯಾಬಾದ ಸಂಸ್ಥಾನಮೊಳಗಿರುವ ಕಲ್ಯಾಣ ಹೀಗೆ ಈ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಠಕ್ಕೆ ಶಾಖಾಮಠಗಳಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಒಂದೊಂದು ಸಮಯದ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಎಷ್ಟೋ ಮಠಗಳು ಅನೇಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವುವು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಠಕ್ಕೆ ಭಕ್ತರು ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಬಿಡುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯವುಂಟು. ಇವರಿಗೆ ಮರಿಗಳೆಂದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಮಠದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು

ಸ್ವಾಧಿಕಾರದಿಂದಾಗಲೀ ಭಕ್ತರ ಸಮ್ಮತಿಯಿರುವಾಗಲೀ ತಾವು ದೇಹವಿಡುವ ಮುಂಚೆ ತಮ್ಮ ಮರಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬರನ್ನು ತಮ್ಮ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸುವ ರೂಢಿಯುಂಟು. ಹೀಗೆ ಆರಿಸದೆ ಇದ್ದರೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ದೇಹ ವಿಚ್ಛೇದನ ಆ ಮಠದ ಭಕ್ತರು ತಮಗೆ ಯೋಗ್ಯಕಂಡ ಮರಿಯನ್ನಾಗಲೀ ಬೇರೆಯವರನ್ನಾಗಲೀ ಮಠಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಆರಿಸುವರು. ಹೀಗೆ ಆರಿಸಿದವರನ್ನು ವಿಧಾನಪೂರ್ವಕ ಸಭ್ಯದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಮಠದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವರು.

ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ಇದ್ದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಎರಕ್ಕಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನಸ ಸಭ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಐದು ದಿನಸ ಭಕ್ತರ ಉದ್ಧಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಉಳಿದು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಚಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಬರಬರುತ್ತ ಭಕ್ತರ ಭಕ್ತ್ಯಾದರಗಳು ಈ ಸ್ವಾಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತ ಹೋಗಿ ಅವರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವು ತಮಗೆ ಸದಾಕಾಲವು ಜೀಕೆಂದೆನಿಸಿ ಅವರ ಸಲುವಾಗಿ ಒಬ್ಬರೇ ಆಗಲೀ ಊರ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲ ಕೂಡಿಯಾಗಲಿ ಊರ ಹೊರಗೆ ಮಠಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಡಹತ್ತಿದರು. ಈ ಮಠಗಳ ಮೊದಲಿನ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ದೇಹವಿಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಅವರ ತರುವಾಯ ಅಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ಇರುವುದು ಸಹಜವಾಗಿ ಅಪ್ರಶಸ್ತವೆನಿಸಿರಬಹುದು. ಈ ಕಾರಣ ದಿಂದ ಆ ಮಠಗಳಿಗೆ ಒಬ್ಬರ ಹಿಂದೊಬ್ಬರನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯವು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಬಂತು. ಈ ರೂಢಿಯಿಂದ ಈ ಮಠಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಸ್ವಾಮಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಯೋಗ್ಯರಾದವರೇ ದೊರೆತರೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರಲಾರದು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಪಂಗಡಗಳುಂಟಾಗುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವು. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗನುಸರಿಸಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯೋಗ್ಯತೆಯುಳ್ಳ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಮಠಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗುತ್ತ ಬಂದರು. ಎರಕ್ಕವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಮಯಭೇದವಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಅನುಕೂಲವಾಗಿರಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು.

ಈ ಪ್ರಸಂಚದಲ್ಲಿ ಮಹಿಮಾಶಾಲಿಗಳಾದವರು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತುತ್ತಾರೆನ್ನುವಂತಿಲ್ಲ. ಈ ನಿಯಮಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಲಿಂಗಾಯತರಲ್ಲಿ ಅವರು ಭಕ್ತವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ ಜಂಗಮವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪೋರಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜನಿಸಿರುವರು ಅವರು

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಕಡೆಕನಕ ಹಾಗೇ ಉಳಿಯಬಹುದು, ಅಥವಾ ಸಂಸಾರಿಗಳಿರಬಹುದು. ಸಂಸಾರಿಗಳಾದ ಮಹಿಮಾಶಾಲಿಗಳ ಉದಾಹರಣೆಗಳೆಂದರೆ ಸೊಲ್ಲಾಪುರದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿದ ನಾಲ್ವತ್ತನಾಡದ ಶರಣರು ಮತ್ತು ಕಲಬುರಗಿಯ ಶರಣಬಸವೇಶ್ವರರು. ಮಹಿಮಾಶಾಲಿಗಳಾದ ಪುರಸ್ಕೃತರಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಜನರು ಭಕ್ತ್ಯಾದರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವದುಂಟು ಸಾಂಸಾರಿಕ ಮಹಿಮಾಶಾಲಿಗಳ ಜೀವನಾನಂದ ನಂತರ ಅವರ ವಂಶಜರು ಸಹ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರಂತೆ ಮಹಿಮಾಶಾಲಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೂ ಜನರು ಭಕ್ತ್ಯಾದರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವದು ಸಹಜವೇ. ಒಂದು ಮೇಕೆ ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಪೂರ್ವಜರ ಗೌರವವನ್ನು ನೆನಿಸಿ ಜನರು ಅವರ ವಂಶಜರಿಗೆ ಸಹ ಅದೇ ಭಕ್ತ್ಯಾದರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ವಾಡಿಕೆಯುಂಟು.

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳಾದ ಮಹಿಮಾಶಾಲಿಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಶಿಷ್ಯರು ಆಗುವರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಿಗಾಗಲೀ ಹೆಚ್ಚು ಜನರಿಗಾಗಲೀ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಜಾತಿಭೇದವನ್ನಾಗಲೀ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷಭೇದವನ್ನಾಗಲೀ ಎಣಿಸುವದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವು. ಸ್ತ್ರೀಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಸಹ ಲಿಂಗಾಯತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅನೇಕವುಂಟು ಇವರಲ್ಲಿ ಬಸವೇಶ್ವರನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಪಡೆದ ಮಹಾದೇವಿಯಕ್ಕನು ಒಬ್ಬಳು. ಇತ್ತೀಚಿನ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯೆಂದರೆ ಮುಢೋಳ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಮಹಾಲಿಂಗಪೂರದ ಅಪ್ಪವ್ವನೆಂಬ ಶಿವಭಕ್ತಿಯು. ಈ ಗ್ರಾಮವು ಹುಟ್ಟು ವದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಇದರ ಸ್ಥಳವು ಮಹಾಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿಗಳೆಂಬ ಮಹಿಮಾಶಾಲಿಗಳಾದ ಯತಿಗಳಿಗೆ ದಾನವಾಗಿ ಮೊರೆಯಿತು. ಇವರ ಗದ್ದುಗೆಯು ಈಗ ಅ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ತವಲಿಗುವುದು. ಇವರು ಸಮಾಧಿಪ್ಥರಾಗುವ ಮುಂಚೆ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಅಪ್ಪವ್ವಳಿಗೆ ಇವರು ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿದರು. ಮಹಾಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿಗಳ ತುನಾಯ ಅವರಿಗೆ ತೋರಿಸಿದ ಭಕ್ತ್ಯಾದರಗಳನ್ನು ಜನರು ಅಪ್ಪವ್ವನಿಗೆ ತೋರಿಸುವದಲ್ಲದೆ ಅವಳ ಕರಣಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸಹ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಅ ಗ್ರಾಮದ ಜನರು ಪರಂಪರಾಗತ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಈಗಲೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಅಪ್ಪವ್ವನ ಸಮಾಧಿಯು ಸಹ ಅಲ್ಲಿಯ ಮಠದ ಆವಾರದಲ್ಲಿದೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಆಕೆಯ ಸುಂದರವಾದ ಶಿಲಾಮೂರ್ತಿಯಿದ್ದು ಅದರ ನಿತ್ಯಪೂಜೆಯು ನಡೆದಿರುವುದು. ಆಕೆಯ

ನಂತರ ಈಗಿರುವ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಗೆ ಆರು ತಲೆಗಳಾದವು. ಈ ಮಠದ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ರೈತೋಪಯೋಗೀ ಸೇವಕರಾದ ಮಠದಯ್ಯ, ಮಠಸತಿ, ಗಣಾಚಾರ್ಯ, ಗಣಕುಮಾರ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾವರಿಕ ಎಂಬ ಐದು ವೃತ್ತಾಚಾರ್ಯ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಈ ವರೆಗೆ ನಡೆಯುತ್ತ ಬಂದಿವೆಯೆಂಬದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರೆ ಅಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಲಾರದು ಈಗ ಈ ಮಠವು ಮುರಗೀಸಮಯಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿದೆ ಬೆಳಗಾವ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗೋಕಾಂವಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಅಂಕಲಗಿಯ ಶ್ರೀ ಅತನೀಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮಠದ ಹೊರತಾಗಿ ಯಾವ ಮಠವೂ ವಿರಕ್ತರಿಗೆ ಅಧೀನವಾಗಿ ಒಂದು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸೇರದೆ ಉಳಿದಿರುವಂತೆ ಈಗ ಕಂಡಬರುವದಿಲ್ಲ ಈ ಸಮಯಕ್ಕೆ ದವು ಭಕ್ತರ ಸಂಗಡಗಳಲ್ಲಿರುವ ಭೇದಕ್ಕಿಂತ ತೀಕ್ಷ್ಣತನವಾಗಿದ್ದು ಒಳಗಿಂದೊಳಗೆ ಇಡೀ ಸಮಾಜವನ್ನೇ ಸುಡುತ್ತಿರುವುದು. ಈ ವಿರಕ್ತರು (ಜಂಗಮರು) ತಾವು ಪ್ರಭುಸಾಂಪ್ರದಾಯಕರೆಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರಿಯಷ್ಟೇ. ಪ್ರಭುದೇವನ ದಿವ್ಯಚರಿತ್ರೆಯು ಎಷ್ಟೋ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿರುವದಲ್ಲದೆ ತೆಲಗು ತಮಿಳು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಪ್ರಸಾರವಾಗಿರುವುದು. ಇವನು ಚರಜಂಗಮರೂಪದಿಂದ ಸಂಚರಿಸಿ ದೇಶವನ್ನು ಪಾಸನಗೊಳಿಸಿ ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಬಸವೇಶ್ವರನು ರಚಿಸಿದ ಶಾನ್ಯಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ವರಜಂಗಮರೂಪದಿಂದ ಏರಿದನು. ಸ್ವಯ, ಚರ, ಪರ ಎಂಬವು ಜಂಗಮನ ಮೂರು ಅವಸ್ಥೆಗಳು. ಇವುಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಲೇಖಕರು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು ಈ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಸಹ ಈ ವಿರಕ್ತರಾದ ಜಂಗಮರ ಕಾರ್ಯವು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮುಖವಾಗಿ ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರವೇ ಆಗಿರುವುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಈಗಿನ ಎಷ್ಟೋ ವಿರಕ್ತರ ಸ್ಥಿತಿ ಅಚಾರವಿಚಾರಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ತೀರ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಅವರ ಪ್ರಥಮಗುರುವಾದ ಪ್ರಭುದೇವನ ಹೆಸರಿಗೆ ಕಲಂಕವನ್ನು ಹಚ್ಚುವಂಥವು ಇರುತ್ತವೆ. ಇವರ ಮಠಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಮಠಗಳ ಉತ್ಪನ್ನವು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸಾವಿರಗಟ್ಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳದ್ದಿರುವುದು ಇವರಿಗೆ ರಾಜಕಂಠೆ ಅನೆ ಅಂಚಾರಿಗಳ ಮೈಭವವೂ ಬೇಕು ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಇವರು ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರವನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಧೈಯವನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆಚರಿಸಿದರೆ ಇವರ ಮೈಭವವು ಸಹ ಸಂತೋಷದಾಯಕವೇ. ಆದರೆ ಇವರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಸಮಯ ಘೇದಭಾವದಿಂದಲೂ ವ್ಯಕ್ತಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳೊಳಗಿನ ಈರ್ಷ್ಯಾಸೂಯೆಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರೇರಿತ

ಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಗೌರವವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವದರಲ್ಲಿಯೇ ತೊಡಗಿರುವದರಿಂದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಈಗಿನ ಮಾರ್ಗವೆಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವುದು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಮಯದವರ ಸಂಕ್ರಮಣ ಸಹ ಕೂಡಿ ಆಗುವದಿಲ್ಲೆಂದ ಮೇಲೆ ಏನನ್ನು ಬೇಕು? ಕ್ರತಿಯೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಿ ಇವರ ಮಠಗಳು ಸಾವಿರಾರು ಉಂಟು. ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಆಚಾರ್ಯರ ಸಂಪನ್ಮೂಲವೆಂತಲ್ಲ ಅವರ ಇಂಥವರನ್ನು ಕೇಳುವರಾರು? ಬಹು ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಯು ಮೇಲೆ ವರ್ಧಿಸಿದಂತೆ ಇರುವುದು. ಇವರು ತಮ್ಮ ದುರಭಿಮಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕ್ರಿಶ್ಚನ್ ಮಿಷನರೀಗಳಂತೆ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರಾದರೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ತೆರೆಯುವದರೊಳಗೆ ಸಮಾಜದ ಸ್ಥಿತಿಯು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದಲಾಗುವದು. ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಪಂಗಡಗಳು ಮಿತಿಮೀರಿ ಬೆಳೆದಿವೆ ಗುರುವರ್ಗದವರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಹಾವೀ ಬಿಟ್ಟು ನಡೆಯ ಹತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪರಮತಗಳಲ್ಲಿಯು ಅಷ್ಟರು ಈ ಸಂಘಿಯನ್ನೇ ನೋಡಿ ತಮ್ಮ ದುರುದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸಹತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ವಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಮಿಕ್ಕವರ್ಗದವರಿಗಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದುವರಿಂದ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ತಿರಸ್ಕಾರವಂದಿಸಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇನೆಂದರೆ :— ಈಗಲಾದರೂ ಎಚ್ಚತ್ತು ಸಮಾಜವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೇತ್ತಿರಿ; ನೀವು ಪರಮಾತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪಿಗಳಾಗಿರುವದನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದು ಇಡೀ ಶೋಕಕ್ಕೆ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಂದುಕೊಡಿರಿ; ನಿಜವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕರೆಂದು ಜಗತ್ತಿಗೆ ತೋರಿಸಿರಿ”

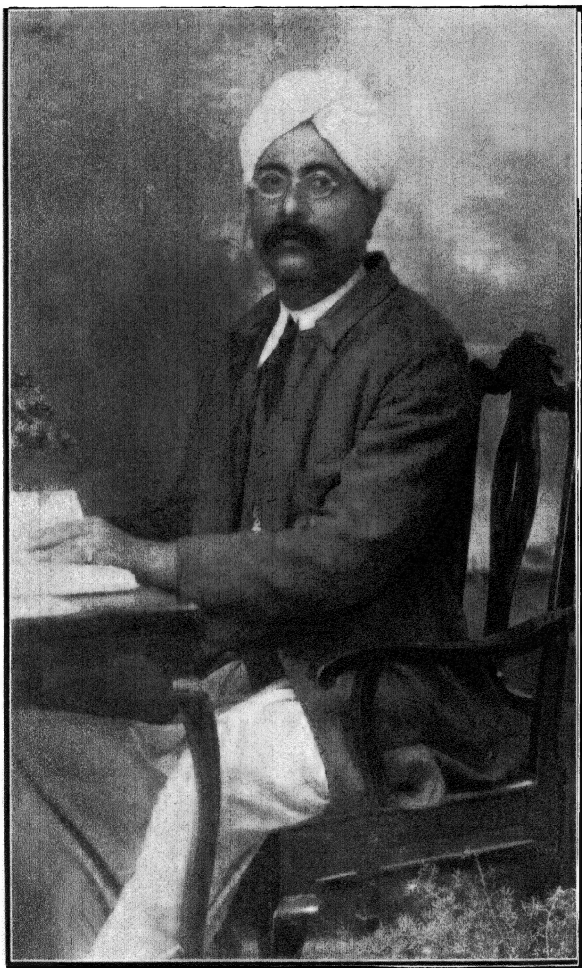
ಇನೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಮಂದ ಮೂಲವುರುಷನಾದ ಚನ್ನಪ್ಪದೇವನ ಮಕ್ಕಳು ಆ ಮಂದದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಪಡೆದ ಕೆಲವು ಜನರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಭುದೇವನ ಗದ್ದಿಗೆಯ ಪೂಜೆಯು ಚನ್ನಪ್ಪದೇವನ ಕಾಲದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅವನ ಮಂಶದಲ್ಲಿ ಆವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತ ಬಂದಿದೆಯೆ ಬದನ್ನು ಹೇಳಿರುವರು

ಇವರು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅನೇಕ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಆಧಿಭೌತಿಕ, ಯೌಗಿಕ ಮುಂತಾದ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಎಷ್ಟೋ ಗ್ರಂಥಗಳ ಅವತರಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಹ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವರು. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಇವರ ವಿದ್ವ

VIII

ಶ್ರೀಯು, ಉದ್ಯೋಗವು ಮತ್ತು ವಾಚನನಿಸ್ತಾರವು ಎಷ್ಟದೆಯೆಂಬುದು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಒಪುವವನಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುವುವು. ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ನಿರ್ಮಲಾಂತಃಕರಣವಿಂದ ಓದಿ ಅದರ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಧಾರವಾಡ, } ವಿರಚಿದ್ರಪ್ಪಾ ಇವರೂ ಸಹ ಉಪಾಧಿ
ತಾ. ೨೦-೧-೧೯೨೬ }

ಶಿ|| ಬುದ್ಧಯ್ಯಾ ಮಗೆಯ್ಯಾಸ್ವಾಮಿ ಪುರಾಣಿಕ

ಬರೆದವನ ಬಿನ್ನಹ

ತೇಜವಾಳದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುದೇವರದೊಂದು ವಿಶಾಲ, ಸುಂದರ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಬೃಹದ್ ನೃಪ ಉಂಟು. ಅದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಳನರ ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನವೆಂಬ ಗದ್ದುಗೆ ಇರುವದು. ಆ ಜಗದ್ಗುರು ಪೀಠಕ್ಕೆ ಬುನಾದಿಯಿಂದ ಅನೇಕ ರಾಜಮಹಾರಾಜರು ಇನಾಮ ಕೊಟ್ಟು ಭೂದಾನಗಳು ಈಗ್ಯೂ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವವು ಈ ಭೂಮಿಗಳ ಫೇತ್ರವು ಸುಮಾರು ಒಂದು ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ಇರುವದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕುನೂರು ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯು ಈ ಬೃಹದ್ನೃಪದ ಪೂರ್ಣ ಮಾಲಿಕರಾದ ಶ್ರೀ ಸುತಾಚನ್ನಪ್ಪದೇವನ ವಂಶಜರ ಎಂಟು ಶಾಖೆಯವರಿಗೆ ಇನಾಮವಾಗಿ ನಡೆದಿರುವದು. ಇವರು ಈ ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನದ ಶ್ರೀಕಾಲ ಪೂಜೆಯನ್ನು ವಿಧಿಯುಕ್ತವಾಗಿ ನಡೆಸುವದಲ್ಲದೆ ಅದರ ಅನೇಕ ಉತ್ಸವಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತ ಬಂದಿರುವರು. ಉಳಿದ ಸುಮಾರು ಆರುನೂರು ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯು ಜಗದ್ಗುರು ಪೀಠದ ಕೆಲವು ಸೇವಕರಿಗೆ ಇನಾಮವಾಗಿ ನಡೆದಿರುವವು. ಇದು ಅಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಭಕ್ತಜನರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದು ಶ್ರೀಗಳವರ ಪೀಠದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಶ್ರಾವಣಮಾಸ, ಕಾರ್ತಿಕ, ಸಂಕ್ರಮಣ, ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿ ಮುಂತಾದ ಪರ್ವದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಸವಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವದಲ್ಲದೆ ಶ್ರಾವಣ ಕಡೆಯ ಸೋಮವಾರ ದಿವಸ ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಯಾಗುವದು. ಜಾತ್ರೆಗೆ ಸುಮಾರು ಹತ್ತುಸಾವಿರಗಿಂತಲೂ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಭಕ್ತಜನರು ಕೂಡುವರು.

ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಳನರ ಪೀಠದ ಸೇವೆ ಮಾಡುವ ಸೇವಕರ ವಿವರವು:— ಕಾವಡ್ಯಾ ಎಂಬ ನೀರಿನ ಅಳು, ಕಾಲಮಾನಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನೀರನ್ನು ಕಾಸಿ ಇಲ್ಲವೆ ಸೋಸಿ ಕೊಡುವ ಅಳು, ನೀರನ್ನು ಕಾಸಲಿಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ತರುವ ಅಳು, ರಾಜಾಂಗಲ ಉಡುಗುವ ಅಳು, ಪತ್ರಿಗಳನ್ನು ತರುವ ಅಳು. ಹೊವು ತರುವ ಅಳು, ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಧೂಪಾತಿಹಾಗೂ ಘಂಟೆ ಹಿಡಿಯುವವ, ಸಂಬಾಳ ಬಾರಿಸುವವರು ಇಬ್ಬರು, ಕಾಳ

ಮುನ್ನು ಊದುವವ, ಹಿಂದೆ ನೂವೆ ಇಬ್ಬರಂತೆ ಸಾಲು ಜನ ಪುಕ್ಕ ಹೊರುವವರು, ಇಬ್ಬರು ದೀವಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವವರು, ಮೂವರು ಸಂದಿಕೋಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವವರು, ಅಪ್ಪಗಿರಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವವರು ಸಾಲು, ಜನ, ಗಣಿ ಮೇಳಕ್ಕೆ ಮೂರು, ನೆಯ ಮೇಳಕ್ಕೆ ಮೂರು ಹೀಗೆ ಎರಡು ಪಾತ್ರವ ಮೇಳವವರು ಆರು ಇನರು, ಭೃಂಗಿ ಸೇವ ಕರನ್ನು ಕರೆಯುವ ದಾವು ನಂಬ ಆರು, ಬೃಹಸ್ಪತಿವ ಪುದ್ದೇವಾನಂಬ ಕಾರಣಿಯು, ತಾಸೇದವರು ಮೂರು ಸಂದಿ ಮುತ್ತ, ಕನಾದಿ ಉರುವವರು ಇಬ್ಬರು ಹೀಗೆ ಇವ, ಮಗದಿ ಬಜಂತ್ರಿಯವರು, ನವೇರಿಯವರು, ಚೌಫಣಿ ಬಾರಿಸುವವರು ಇಬ್ಬರು, ಅನರ ಸಂಗಡ ಸನಾದಿ ಉದುವವರು ಇಬ್ಬರು ಹೀಗೆ ಸಾಲು ಮಗದಿ, ಉಗ್ರಾಣವವನ, ಸುಡಾಸು ಮಡಾಲುಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸುವವರು ಸಾಲು ಮಂದಿ, ಚಾರಿಗನ್ನು ಬೀಸುವವರು ಸಾಲು ಜನ, ಕೊಂಬಗಳನ್ನು ಉದುವವರು ಇಬ್ಬರು, ಕಾರ್ತಿಕವನ್ನು ಹೆಚ್ಚುವ ಈಟಿಗಣಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವವರು ಇಬ್ಬರು, ಹಡದಿಗಳನ್ನು ಹಾಕುವವ, ಅಗಸ, ಸಿಂಹಿಗ ಮೇದಾಸ, ಕುಂಬಾರ, ರಾಸ್ತ್ರಿ ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ೭೩ ಜನ ಸೇವಕರಿರುವರು.

ಅಂತ್ಯಜರು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಉತ್ತಮರು ಕಡೆಯಾಗಿ ಅನೇಕ ಜಾತಿಯ ಭಕ್ತಜವರು ದೂರ ದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದು ದರ್ಶನಾರ್ಥವಾದ ಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಹೋಗುವದನ್ನು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ ನಾನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೆನು. ನನ್ನ ಮಾವಂದಿರಾದ ತಿ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಯ್ಯನವರು ಗುಂಡಗಲ್ಲದ ರಬಕವಿ, ಇವರು "ಶಿವ ಶಿವ ಶಿವ ಶಿವ ಶಿವ ಲಿಂಗ | ದಯಪಾಲಿಸೋ ಗುರು ಪ್ರಭುಲಿಂಗ" ಎಂದು ಎಂದು ೨೦ ಸುಡಿಗಳುಳ್ಳ ಭಜನೀ ಪದವನ್ನು ಮಾಯಿಸುವರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕಾಶಿ, ಕೇದಾರ, ರಾಮೇಶ್ವರ, ಉಜ್ಜಯಿನಿ, ಕೊಲ್ಲಿನಾಥಿ, ಶ್ರೀಶೈಲ ಮೊದಲಾದ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಡೆಯ ಸುಡಿಯಲ್ಲಿ "ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದೊಳು ಬಲ್ಲಿದ ತೇರದಾಳ | ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಮಹಾಲಿಂಗ ||" ಎಂದು ಅವರು ಹಾಡಿರುವದನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ತರದಾಳ ಸ್ಥಾನವು ಭರತಖಂಡದೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲ ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಗಿಲಾದದ್ದೆಂದು ಅನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕಾಶಿ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಪ್ರಾಣಪನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಸ್ಥಾನವಲಿಂಗಗಳು ಇದ್ದಂತೆ ತೇರದಾಳ ಬೃಹನ್ಮತದಲ್ಲೆ ಆ ತೇರದ ಲಿಂಗವೂ ಇಲ್ಲವೆ ಬೇರೆ ಎಗ್ರ

ಹೆವೂ ಇಲ್ಲದ್ದು ಕಂಡು ಕುತೂಹಲವುಂಟಾಗಿ ಇದು ಒಬ್ಬ ಸಿದ್ಧಪುರುಷನ ಸಮಾಧಿವೃತ್ತಾಂತವೆಂಬುದು ಬಗೆಮೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶೋಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ಬೃಹನ್ನರದೊಳಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ದೀವಾಂಧನ, ಮಡಿಸೀರು ಅಯ್ಯನ ಎಡೆ ವೊದಲಾವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕೇಳುವವರಿಂದಲೂ ಹಾಗೂ ಮತದ ಜಂಗಮರು 'ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳಗೆ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಿ, ಸಪ್ತ ಪಟ್ಟಿ ಬಳಲುದೇಕೆ' ಎಷ್ಟಕೋಟಿ ಗಂಗೆಗಳು | ಅಂಗುಷ್ಟದಲ್ಲಿ ತೋರು ಎದ್ದೆ ||' ಎಂದು ಹಾಡುವ ಸಪ್ತದ ಮೇಲಿಂದಲೂ ಪದೇ ಪದೇ ಅಥವಾ ಲಿಯ ಶವಯೋಗಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಪ್ರಣವಸ್ವರೂಪಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಮುರುಘೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹಾಗೂ ಬೇರೂರು ಶ್ರೀ ಗುರುಬಸವಸ್ವಾಮಿಗಳು ವೊದಲಾವ ಅನೇಕ ನಿರಂಜನ ಮೂರ್ತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಪಟ್ಟಿಪರಾಧಿ ಕಾರಿಗಳು ಬಂದು ದರ್ಶನಾರ್ಥಿವರ್ಗದ ಮಾನಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವವರಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ತೋರಿಸುತ್ತೂ, ಅನಂತಮೂರ್ತಿಗಳೂ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಶಿವಯೋಗನುಂವಿತರ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕತೆಯ ಅನ್ಯಕ್ಷರವಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಪ್ರಣವಸ್ವರೂಪಿಗಳಾದ ಸುಕ್ಕೇರಿಮತದ ಶ್ರೀ ಶಿವಬಸವ ಸುಪ್ತಾಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತೇನುಳ್ಳು ಬಿಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತೀರದಾಳ ಬೃಹನ್ನರದ ಅವರನ್ನು ತಂದ, ಜಗದ್ಗುರುಪೀತನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಕವನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದದ್ದು ನೋಡಿದವರು ಈಗ್ಯ ಹೇಳುವುದೇ ಆ ಸ್ವಾಮಿಗಳೂ ತುನೇ ಅವನ್ನು ಹೇಳುವದರಿಂದಲೂ ಇವೆಂದು ನಿರಂಜನ ಮೂರ್ತಿಯ ಗರ್ಭಗೆ ಇರುವವೆಂದು ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿ ಮತದ ಜಂಗಮರು ಹಾಡುವ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕೂಡಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು. ಮಗಿಯ ನರೇಂದ್ರ, ಚನ್ನ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭು ಗುರುಬಸವ ಎಂಬ ಮೂವರು ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ಹನ್ನೊಂದುನೂರು ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಈ ಸ್ತಾನವನ್ನು ಕುರಿತು ಹಾಡಿರುವರೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಇದರಂತೆ ಶೋಧ ಮಾಡಲಾಗಿ ವೊದಲು ೬ ಪದ್ಯಗಳು ದೊರೆತವು. ಇವುಗಳನ್ನು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಒದಲಾಗಿ ಈ ಸ್ತಾನವು ಮಾಯಾಕೋಶವಾಚನಾದ ಶ್ರೀಮದನಂದಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವನ ಜಗದ್ಗುರುಪೀತವೆಂದು ಮನಸಿನ ನಿರ್ಧಾರವಾಯಿತು.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೯೧೨ರಲ್ಲಿ ಸಪ್ತದ ಮರ್ಗವ ಪೀಠಕ್ಕೆ ರಾಜ ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಯಪೇವ ಮುರುಘೇಂದ್ರ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಅಥವೆಯಿಂದ ತೀರದಾಳಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಇನ್ನಾಗೆ

ಅವರು ಶ್ರೀ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರ ಗದ್ದುಗೆಯ ದರ್ಶನದ ಬಯಕೆಯನ್ನು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಊರ ಪ್ರಮುಖರಿಗೆ ಕೇಳಲು ಈ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮುತ್ತಾಳುಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಮಹಾಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿಗಳಂತೆ ಮಡಿಯಿಂದ ಪಾದಚಾರಿಗಳಾಗಿ ಬಂದು ದರ್ಶನಾರ್ಥಿ ವಾದಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಬಿನ್ನೈಸಿಕೊಂಡರು. ಈ ಮಾತಿಗೆ ದುರ್ಗದ ಶ್ರೀಗಳವರು ಒಪ್ಪಿ ಬೃಹನ್ನೃತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪೂರ್ವಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ದರ್ಶನಾರ್ಥಿವಾದಗಳನ್ನು ಪಡೆಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ಶೋಧವು ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು.

ತೇರವಾಳದಲ್ಲಿ ಅಶಿಕ್ಷಿತರಾದ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬ ಸ್ವಾರ್ಥಿ ಹಾಗೂ ವಿಘ್ನ ಸಂತೋಷಿ ಜನರು ಗುರುಸ್ಥಲದವರನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ನಿರಂಜನ ಮೂರ್ತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರೆ ಬೃಹನ್ನೃತದ ವರ್ಚಸ್ಸು ಕದಿಮೆಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಜಿಳೆಯಬಹುದೆಂದು ಹವಣಿಸಿ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ನೆವೆಸಿದರು. ಇವನ್ನರಿತು ನಾನು ಕ್ರಿ. ಶ ೧೯೧೯ರಲ್ಲಿ ಪುಣೆಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮರಾಠಿ ಲೇಖಕರೂ ಭಾರತಇತಿಹಾಸಸಂಶೋಧಕ ಮಂಡಳದ ಅರ್ಜೀವಸಭಾಸದರೂ ಆಗ್ಗೆ “ಚಿತ್ರಮಯಜಗತ್” ಎಂಬ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯ ಉಪಸಂಪಾದಕರೂ ಹಾಗೂ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಆನಂದಾಶ್ರಮದ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರೂ ಆದ ಶ್ರೀಯುಕ್ತ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ಮಾಮನೆ ಅವೈ ಎಂಬವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಬೃಹನ್ನೃತದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಸಭೆಗೂಡಿಸಿ ಈ ಜಗದ್ಗುರುಪೀಠದ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಒಂದು ನಿಬಂಧನನ್ನು ಓದಿದೆನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷಮಹಾಶಯರು ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆದರೆ ಒಳಿತಾಗುವದೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದರ ಸಲುವಾಗಿ ತೇರವಾಳ ಬೃಹನ್ನೃತದ ಬಗ್ಗೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕ್ರಿ. ಶ ೧೯೨೨ರಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಅದನ್ನು ಅನೇಕ ವಿವ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಓದಿ ತೋರಿಸಿದೆನು.

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿಸಬೇಕೆಂಬುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಾವಸಾಹೇಬ ಹಳಕಟ್ಟೆಯವರಿಗೆ ನಿರಂಜನವಂಶರತ್ನಾಕರವೆಂಬುದೊಂದು ಪುಸ್ತಕವು ದೊರೆಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ತೇರವಾಳ ಬೃಹನ್ನೃತದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳು ಇವತ್ತು. ಅವನ್ನು ನೋಡಿ ಬೃಹನ್ನೃತದ ಸನದು ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಸಿ ಮತ್ತು ದುರ್ಗದ ಶ್ರೀ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಬ್ಯಾಡಗಿಯಲ್ಲಿ

ದಸರೆಯ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ್ಗೆ ಮುರುಗಿ ಹಾಗೆ ಕುಮಾರ ಸಮಯಗಳು ಒಂದಾಗಬೇಕಾದರೆ ನೊಂದಲಿನ ಪೂರ್ವಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ತೇರದಾ ಜಗದ್ಗು ಪೀಠವನ್ನು ಉಭಯತರು ಮಾನ್ಯಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪೋಗಬೇಕೆಂದಿ ಮಾತನ್ನು ನನ್ನ ಸಂಗಡ ದುರ್ಗದ ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ ಕೀರ್ತಿ ಪೇಷರಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಹಾನಗಲ್ಲ ಕುಮಾರಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದ್ದರ ಪ್ರಸ್ತಾಪವು ಹೊರಡದಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಮತ್ತು ಗುರುಸ್ಥಲ ಹಾಗೂ ಮೀರಿದ ಸ್ಥಲದವರ ಲೇಖಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಉಭಯಸ್ಥಲದವರಿಗೂ ಮಾನ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೯೨೦ ರಲ್ಲಿ ೧೫ ಪ್ರಕರಣಗಳುಳ್ಳ ಒಂದು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದನು. ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಅಧಾರಭೂತಗಳಾದ ಕೆಲವು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಿದರೆ ಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಗೊತ್ತಾಗುವದೆಂದು ತಿಳಿದು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೯೨೦ರಿಂದ ಮೆಹರ್ಬಾನು ಶ್ರೀಮಂತ ಅಪ್ಪಾಸಾಹೇಬ ದೇಸಾಯಿ ಹೆನಗಂಡಿ ಈ ಧೋರೀಗಳ ಧನಸಹಾಯದಿಂದ "ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗು ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ"ಯ ೧೧ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದೊಳಗಣ ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಕಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು ಅವರು ಇವುಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಒಳ್ಳೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವರು ಈ ಯಾವತ್ತು ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಧಾರವಾಡ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘದವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಹುಮಾನಗಳು ದೊರಕಿದವು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಾನಸಾಹೇಬ ಹಳಕಟ್ಟಿಯವರು ನೊಂದಲಿನ ೩ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಿ ತೇರದಾಳ ಬೃಹನ್ನರದ ವಿಷಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು "ಶಿವಾನುಭವ"ದಲ್ಲಿ ವಕ್ತಗೊಳಿಸಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಧಾರವಾಡದ ಶ್ರೀಯುತ ಹುಂಟೇಕಾರ ವಕೀಲರು "ಶಿವಾನುಭವ"ದ ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಹಳಕಟ್ಟಿ ರಾನಸಾಹೇಬರು ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಕೊಡಲು ಶ್ರೀಯುತ ಹುಂಟೇಕಾರ ವಕೀಲರಿಗೆ 'ಶಿವಾನುಭವ'ದಲ್ಲಿ ಅನುವು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ ಅನುದರಿಂದ ಈ ಮಾತು ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಉಳಿಯಿತು. ಮುಂದೆ ಈ ಉಭಯತರ ವಾದದ ರೀತಿಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಮ್. ಆರ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿಯವರು ತೇರದಾಳ ಬೃಹನ್ನರದ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಅದರ

VI

ಅನುವಾದವನ್ನೇ ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆ ಸಂಗ್ರಹದ ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಬರೆದರು.

ಇದನ್ನರಿತು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಾನು ತೇರದಾಳ ಬೃಹದಂತದ ಬಗ್ಗೆ ಮರಾಠಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಿದರೆ ಒಳಿತಾಗುವದೆಂದು ಬಗೆದು ನೊದಲು “ವಿರಕ್ತರಲ್ಲಿಯ ಸಮಯಭೇದದ ಜೊಳ್ಳುತನ” ಎಂಬದೊಂದು ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದು ಅದನ್ನು “ನವ ಕರ್ನಾಟಕ” ಮತ್ತು “ಶರಣಸಂವೇಶ” (ತಾ ೨೫-೧೯-೧೯೫೭) ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆನು. ಅದಕ್ಕೆ ಈ ವರೆಗೂ ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಮಾಧಾನಕರವಾದ ಉತ್ತರವು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲವು. ಆದರೆ ಪ್ರೀಯತ ಶಿರಾಳ ಕೊಟ್ಟದ ಚೆನ್ನ ಮಲ್ಲಿಪ್ಪನವರು ತಮ್ಮ “ಸದ್ಭೂತದೀಪಿಕೆ” ಯಲ್ಲಿ ನಿರಂಜನವಂಶರತ್ನಾಕರದ ೨ನೆಯ ಭಾಗವೆಂದು ಸಮಯಭೇದದ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧಮಾಡಹತ್ತಿರುವರು. ಈ ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ಸಮಯಭೇದದಿಂದ ವಿರಕ್ತರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಅಧುನಿಕ ಕೆಲವು ಭಕ್ತರ ಹಾಗೂ ಜಂಗಮರ ದಾಸೋಹದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸ್ಥಾನಿಕ ಭಕ್ತರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಗಂಟುಜೋಳಿಗೆ (ಸುಮಾರು ೫೦೦ ಮರು ಸೇರಿ ಪ್ರಬಲರಾಗಿ ಮನ್ನಣೆಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ಚಿತ್ತೀಜಗ, ಸುಮಾರು ೫೦೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ವಿರಕ್ತರಾಗಿ ವಿರಕ್ತರೊಳಗಿನ ಒಂದು ಸಮಯಭೇದಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಸೇಧಿ ಸಾಧಿಸಿ ತಾವೂ ಜಗದ್ಗುರುಗಳೆಂದು ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ತೇರದಾಳದ ಬೃಹದಂತದ ಜಂಗಮರು ಮಾತ್ರ ತಾವು ಹೀಗೆ ಮಾಡದೆ ಎಲ್ಲ ವಿರಕ್ತರಿಗೆ ಮೂಲಗನಾದ ಪ್ರೀತಿದನಾದಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಭುವಿನ ಐಕ್ಯಸ್ಥಾನದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸೇವ್ಯಸೇವಕಭಾವನೆಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತ ಈ ಹೊತ್ತಿಗೂ ಶರಣಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಂದು ಜಗದ್ಗುರು ಪೀಠವನ್ನು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕುರುಹೆಂದು ಕಾಡಿಟ್ಟಿದ್ದು ವಿರಕ್ತವರ್ಗದವರ ಮೇಲೆ ಮಹದುಪಕಾರವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಇನ್ನು ಈ ವಿರಕ್ತರ ಜಗದ್ಗುರುಪೀಠವು ಈ ಗುರುಸ್ಥಲದ ಜಂಗಮರ ವಶದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಎಂದು ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ಬಂತೆಂದು ಕೆಲವರು ಕೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಅನೇಕ ವಿರಕ್ತಮಠಗಳಲ್ಲಿ ನೊದಲು ಉಡುಗಿ ಜಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸೇನಾವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಮುಂದೆ ಆ ಮಠದ ಮಾಲಕರಾದವರಂತೆ

ತೇರದಾಳ ಬೃಹನ್ನರವ ಜಂಗಮರು ಈ ಮತಕ್ಕೆ ಮಾಲಕರಾದವರಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಮುತ್ಯಾ ಚಕ್ಷುಷ್ಯನ ವಂದನವೇ ಈ ಬೃಹನ್ನರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಆ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ತಮ್ಮ ವೆಸರಿಸಿಂದ ಬನೇಕ ಭೂದಾನಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿ ಅವುಗಳ ಉಪಭೋಗವನ್ನು ಅವರೇ ಈ ಹೆತ್ತಿಗೆ ಅಖಂಡವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳ ಮೇಲಿಂದ ನಾನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಬರೆದ ಈ ಗ್ರಂಥವು ಎಷ್ಟು ಮದವದ್ದಿರುವದೆಂಬದನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ವಾಡಕರು ಅದನ್ನು ಮನಮುಟ್ಟಿ ಓದಬೇಕೆಂದು ಬಿನ್ನಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಶಿವಾನುಭವ "ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅವಸಾ ವೇಬ ಹಳಕಟ್ಟಿಯವರಿಗೆ ಹಾಕಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ನನಗೆ ಬೇರೆ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಂಡದಕ್ಕೆ ಅವರು ಒಪ್ಪಿ ಮೊದಲಿನ ಮೂರು ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು 'ಶಿವಾನುಭವ'ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಎನೋ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪದೆ ಇದ್ದದರಿಂದ ಅವರ ಗ್ರಂಥದ ಉಳಿದ ಭಾಗವನ್ನು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ನಾನು ಧಾರವಾಡದ "ತೋಟದಾರ್ಯ ಪ್ರೆಸ್ಸು" ನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚು ಮಾಡಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ಎಷ್ಟೋ ರೀತಿಯಿಂದ ತಂದರೆಯಾಯಿತೆಂದು ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ವಿಷಾದವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀಯುತ ಎಮ್. ಆರ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿಯವರು "ಶ್ರೀಯುತ ಪುರಾಣೀಕರ ಆಪ್ತೇಶಣಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ" ವೆಂಬ ಲೇಖನವನ್ನು "ಶಿವಾನುಭವ"ದ ೧೯೩೩ನೇ ವರ್ಷದ ಮನೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವರು. ಅವರ ಉತ್ತರವು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆಲ್ಲ. ಬೇಕಾದವರು ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆಯ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಬರೆದ ಅವರ ಸೀರಿಕೆಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅವರೊಳಗಿನ ಕೆಲವು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಆಪ್ತೇಶಣಿಗಳನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಅವರು "ಶಿವಾನುಭವ"ದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರವನ್ನೂ ಓದಿದಲ್ಲಿ ಅವರ ಉತ್ತರವು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿದೆಯೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುವದು .

ನಾನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಮೂಲಪ್ರತಿಯನ್ನು ಅಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಓದಿ ಅದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಪರಮಮಿತ್ರ

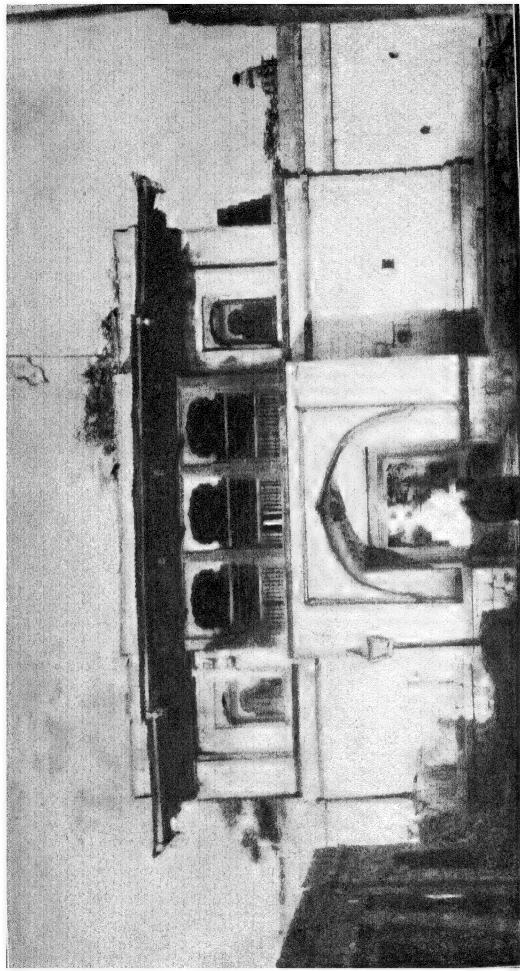
VIII

ರಾದ ಶ್ರೀಯುತ ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ ಬಸಪ್ಪ ಹಾಲಬಾವಿ ಬಿ. ಎ, ಎಲ್ ಎಲ್. ಬಿ., ನಿವೃತ್ತ ಗನೆಯವರ್ಗ ಸಬಜಜ್ಜ, ಧಾರವಾಡ, ಇವರಿಗೆ ನಾನು ತುಂಬಾ ಋಣಿಯಾಗಿರುವೆನು. ಮತ್ತು ತೋಂಟಿದಾರ್ಯ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನವರು ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಭಾಗವನ್ನು ಅಚ್ಚುಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವರ, ಅದರಂತೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಅಂದವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಲಿಂಗರಾಜ ಆರ್ಟ್‌ಪ್ರೆಸ್ಸಿನವರ ಆಭಾರವನ್ನು ಮನ್ನಿಸದಿರಲಾರೆನು.

ಒರಡನೇ ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೋಯಿಸುವದರ ಸಲುವಾಗಿ ಅಥವಾ ದ್ವೇಷಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲವೆ ಮತ್ಸರದಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿಲ್ಲ. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಏನೂ ಹಾಕಿರುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಂದು ತೋಟ ದೊಳಗಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಣ್ಣಗಳ ಸುವಾಸನೆಯುಳ್ಳ ಹೂವುಗಳನ್ನು ತಂದು ಜಾಣನಾದ ಒಬ್ಬ ತೋಟಗಾರನು ಸುಂದರವಾದ ಒಂದು ಮಾಲೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿ ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವದರಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಆ ಒಡೆಯನನ್ನು ಕಂಡು ತಾನು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದೇನೆಂದು ಭಾವಿಸುವಂತೆ ಪುರಾತನರು ಅತಿ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಲೋಕಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ನಿರ್ಮಲಾಂತಃಕರಣದೊಳಗಿನ ಉದ್ಗಾರಗಳನ್ನು ಬರೆದಿಬೃಂಧ ಪ್ರಕಾಣಭೂತ ಗ್ರಂಥಗಳೊಳಗಿನ ಪ್ರಬಲವಾದ ವಿಧಿವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಅಯ್ದುಕೊಂಡು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಇದರೊಳಗೆ ಲೇಖಕನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದೆ ಪ್ರಮಾದವಾದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ನಾಚಕರು ಲಕ್ಷಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಓದಿ ತಮ್ಮ ಮನದೊಳಗಿನ ಆಗಂತುಕ ಸಂಶಯಗಳನ್ನು ದೂರಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ನನ್ನ ಶ್ರಮದ ಸಾರ್ಥಕತೆಯಾಗಿ ನಾನು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದೇನೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಧಾರವಾಡ,
ಕಾಲಿದಾಸನ ಶಕೆ ೧೮೫೮ನೆಯ
ರಾತ್ರನಾಳು ಸಂವತ್ಸರ,
ಪೌಷ್ಯ ಶುಕ್ಲ ೩.
ಬಸವಜ ಯಂತಿ.

ಅಪ್ರಭು ಸಾವಪದ್ಮ ಭೃಂಗ,
ಬುದ್ಧಯ್ಯಾ ಮಗೆಯ್ಯಾ ಪುರಾಣಿಕ.

ತೀರದಾಳ ಶ್ರೀಮಂಜುರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀಮದನಾದಿ
ಅಲ್ಲಗುಪ್ತಭೇದೇಗರ ಪ್ರಹಸ್ವರ ಸುಹಾದ್ವಾರ

ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರ ಕಾಲ.

೧ ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ.

ಸನ್ನಂಧ ಮಂದಬುದ್ಧಿಯ ಮನುಷ್ಯನು ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರುವಾಚಾಮಗೋಚರನಾದಂಥ ಆ ಅನಾದಿ ಜಂಗಮಲಿಂಗನ ಕಾಲನಿರ್ಣಯ ಮಾಡುವದೆಂದರೆ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಗವಸಣಿಗೆ ಹಾಕಿದಂತೆ ಹಾಸ್ಯವಾದವೇ ಸರಿ; ಆದಾಗ್ಯೂ ಯಥಾಮತಿ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುವದು ನನ್ನ ಅದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಕೆಳಗಿನ ನಾಲ್ಕು ಪಂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ವಾಚಕರ ಅವಗಾಹನಕ್ಕಾಗಿ ಇದಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅನಾದಿ ವೀರಶೈವ ಸಾರಸಂಗ್ರಹ ನಾಮಕ ಗ್ರಂಥದ ೧೬ ನೆಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ವೇದಾಗಮೋಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಈ ಅನಾದಿ ಜಂಗಮಲಿಂಗನ ಮಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ವರ್ಣನಮಾಡಿರುವರು. ಅದನ್ನು ವಾಚಕರು ಓದಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅಂದರೆ ವೇದಾಗಮೋಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಕಾಲವು ಯಾವ ಕಾಲವೋ ಅದೇ ಕಾಲವು ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರೆಂದು ವಾಚಕರಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರಬಹುದು. ಶ್ರೀಯುತ ವೀರಸ್ವಾ ಬಸಸ್ವಾ ಬಿಳೇಆಂಗಡಿ, ಬಿ. ಎ. ಎಲ್. ಎಲ್. ಬಿ. ವಕೀಲ ಹ ಬ್ಬಳ್ಳಿ ಇವರು ಬರೆದ “ವೀರಶೈವ ಮತಪ್ರಾಚೀನತ್ವ” ಯೆಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಅವರು ವೀರಶೈವ ಮತದ ಕಾಲನಿರ್ಣಯವನ್ನು ನಿಗಮಾಗಮೋಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಶಿಲಾಲೇಖಗಳ ಮತ್ತು ತಾಮ್ರಪಟ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸಾಧಾರಣ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿರುವರು. ಆ ಸನಾತನ ವೈದಿಕ ವೀರಶೈವ ಮತದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರಾದ ಶ್ರೀ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ “ಮದೂರ್ಧ್ವಮುಖಸಂಜಾತೋ ನಿರಂಜನ ಗಣೇಶ್ವರಃ | ಲೋಕೈಃಪೀತಾಧಿಕಾರೀಶ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯ ಗುರುರ್ದರಃ ||” ಅಂದರೆ ನನ್ನ ಊರ್ಧ್ವಮುಖದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನ

ನಾದಂಥ ನಿರಂಜನನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಗಣಾಧ್ಯಕ್ಷನು ಶೂನ್ಯಪೀಠದ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುರುವಾಗಿರುವನು. ಈ ಸುಪ್ರಭೇದಾಗಮದ ಆಧಾರದಿಂದ ಗುರುವಾಗಿ ಬಂದಂಥ ಆ ಪ್ರಭುದೇವರ ಕಾಲನಿರ್ಣಯವಾದರೂ ಆ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ ಕಾಲನಿರ್ಣಯದ ಕೂಡ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವದು.

ವೈಸೂರಿನ ಆರ್ಕಿಯಾಲಾಜಿಕಲ್ ಡಾಯರೆಕ್ಟರ ಮಹಾಮಹೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಪ್ರಾಕ್ತನ ವಿಮರ್ಶ ವಿಚಕ್ಷಣ ರಾವಬಹಾದ್ದೂರ ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ ಎಂ. ಎ. ಎಮ್. ಆರ್. ಎ. ಎಸ್. ಇವರು ತಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿಚರಿತೆಯ (೧೯೨೪ ರಲ್ಲಿ ತಿದ್ದಿದ ಮುದ್ರಣ) ಪ್ರಥಮ ಸಂಪುಟದ ೧೮೦ ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರ ಕಾಲನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಮಾಡಿರುವರು. ಅದರಲ್ಲಿ “ಇಸ್ವಿ ಸನ್ ೧೧೬೦ ನೆಯ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಈತನು ಪಟ್ಟಲ ಜ್ಞಾನಚಾರಿತ್ರ, ಶೂನ್ಯಸಂಪಾದನೆ, ಮಂತ್ರಗೋಪ್ಯ, ಸೃಷ್ಟಿಯವಚನ, ಬೆಡಗಿನವಚನ, ಮಂತ್ರಮಹಾತ್ಮ್ಯ, ಕಾಲಜ್ಞಾನವಚನವೆಂಬ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಇವನಿಗೆ ಅಲ್ಲಮ ಎಂಬ ಹೆಸರೂ ಉಂಟು; ಮಾಯಾಕೋಳಾಹಳ ಎಂಬ ಬಿರುದೂ ಇದ್ದಂತೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಈತನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಚನ್ನಬಸವಪುರಾಣ, ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಈ ಅಂಶಗಳು ತಿಳಿಯಬರುತ್ತವೆ:— ಇವನು ವೀರಶೈವಕವಿ, ಈತನ ತಂದೆ ನಿರಹಂಕಾರ, ತಾಯಿ ಸುಜ್ಞಾನಿ, ಇವನ ಚಿತ್ರಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿ ತನ್ನ ತಾಮಸ ಗುಣವನ್ನು ಸ್ವೀರೂಪವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಅಟ್ಟಿದಳು. ಅದು ಬೆಳವಲನಾಡಿನ ಬನವಸೆಯ ರಾಜನಾದ ಮಮಕಾರನೃಪನ ಪತ್ನಿ ಮೋಹಿನಿದೇವಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾಯೆ ಎಂಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿತು. ಆ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಈತನನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ಈತನು ಅವಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಇವನು ಅನಿಮಿಷನ ಕೈಯಲಿಂಗವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ಗೊಗ್ಗಯ್ಯ ಮುಕ್ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಸೊನ್ನಲಿಗೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನಿಗೆ ಶಿವತತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಅವನೊಡನೆ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಸವನಿಂದ ಸತ್ಯತನಾಗಿ ಶೂನ್ಯಪೀಠವನ್ನು ಹತ್ತಿದನು. ಬಳಿಕ ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವಿಗೆ ನಿರ್ವಾಣಪದವಿಯನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿ ಬಸವನಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಮುಂಚೆ ಕದಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಯಲಾದನು. ಇವನು ವೀರಶೈವ ಗುರು

ಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಖ್ಯಾತನು. ಶ್ರೀ ಮದ್ದೇಶಿಕ ಪಟ್ಟುಲ ಜಿಕ್ರವರ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮನಂದ ಪರಶಿವಮೂರ್ತಿ ವೀರಶೈವ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರು ಈತನನ್ನು ವಿಶೇಷಿಸಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇವನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆ, ಪ್ರಭುದೇವರ ಪುರಾಣ, ಪ್ರಭುನಟನ ತಾರಾವಳಿ, ಪ್ರಭುಚರಿತ್ರೆ, ಪ್ರಭುಗೀತೆ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಹುಟ್ಟಿವೆ. ಈತನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಗುಹೇಶ್ವರ ಎಂಬ ಅಂಕಿತವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಜ್ಯೋತಿಸೂರ್ಯ ಶಾಂಭವೀ ಜ್ಞಾನದೀಪ್ತಿಯ ಬೋಧೆ ನಾಮಕ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಮತವು ಈಶ್ವರ ಪೆರೀಕ್ಷವು. ಅದನ್ನು ಶ್ರೀ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುದೇವನು ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಬಸವಾದಿ ಪ್ರಮಥಗಣಂಗಳಿಗೆ ಎರಡೆಂಭತ್ತು ಕೋಟಿ ವಚನಗಳಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಿದನು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ ಎಂದು ಬರೆದಿರುವರು. ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರು ಐಕ್ಯವಾದನಂತರ ಅವರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿರುವವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವು. ಹೀಗಿರಲು ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸದೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿಚರಿತೆಕಾರರು ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರ ಕಾಲವನ್ನು ಸುಮಾರು ಇಸ್ವಿ ಸನ್ ೧೬೦೦ ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿರುವರು. ಅದುದರಿಂದ ಅದನ್ನೇ ಇದರಲ್ಲಿ ಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಆರ್ವಾಚೀನ ವೀರಶೈವ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರು ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುವನ್ನು ವಿಶೇಷಿಸಿ ಬರೆದವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸ್ತುತಿಸಿದ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದೇ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಮಾದರಿಗಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಎರಡನೆಯ ಪುಷ್ಪವಾದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರ ಸ್ತೋತ್ರಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳೊಳಗಿನ ಕೆಲವು ವೀರಶೈವ ಗ್ರಂಥಕರ್ತೃಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ವಾಚಕರ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಕೊಡುವೆವು.

ಕ್ರಿ ಶ. ೧೬೦೬ ನೇಯ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ವೈಷಭ ಪುರದ ಆಗಮಜ್ಞಾನಿಸಿದ್ದವೀರನೆಂಬ ತನ್ನ ಗುರುವಿನ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ಎಳೆಂದೂರ ಸಿಂಹಾಸನಾರೋಹ ಹರೀಶ್ವರನು (ಹರಿದೇವ) ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರ ಪುರಾಣವನ್ನು ನಾನಾ ಪಟ್ಟದಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಗಳು ೯, ಪದಗಳು ೧೪೯೭ ಇದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಶಬ್ದವೈಚಿತ್ರ್ಯವು ಬಹಳೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಈ

ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಪ್ರಸರತತ್ವಾಕರವೆಂದು ಅನ್ನುವರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಮುಖ್ಯಭೂದೇವನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಚರಿತ್ರೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೮೪ ರಲ್ಲಿ ಮಳೆಯ ಮಲ್ಲೇಶನ ಶಿಷ್ಯನಾದ ವರೂಪಾಕ್ಷ ಪಂಡಿತನು ತನ್ನ ಚೆನ್ನಬಸವ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯೂ, ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೮೦ ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಕೋಲ್ಹಾರದ ಅದೃಶ್ಯಕವಿಯು ತನ್ನ ಪ್ರೌಢದೇವರಾಯನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುವನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿರುವರು.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೫೦ ರ ಸುಮಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಸನ್ನ ದೇಶಿಕನ ಕುಮಾರ ಮರೀಚವಟ್ಟೇಶ ನೆಂಬವನು ಪ್ರಭುನಟನ ತಾರಾವಳಿ ನಾಮಕ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ೨೭ ಪದಗಳಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುವಿನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿದೆ.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೫೩ ನೆಯ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಭಾವಚಿಂತಾರತ್ನ, ವೀರಶೈವಾಮೃತ ಪುರಾಣ, ಪುರಾತನ ರಗಳೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಉದ್ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಗುಬ್ಬಿ ಮಲ್ವಣಾರ್ಯನೂ, ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೦೦ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ೬೩ ಪುರಾತನರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆದ ಪುಲಿಗೆರಿಯ ಸುರಂಗ ಕವಿಯೂ, ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೭೦ ರಲ್ಲಿದ್ದ ತೋಂಟದ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನೂ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿ ಚರಿತಕಾರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೩೦ ನೆಯ ಸುಮಾರಕ್ಕೆ ಅಗಿಹೋದ ಮತ್ತು ಅನುಭವಸೂತ್ರ, ಪ್ರಭುಗೀತೆ, ಏಕೋತ್ತರಷಟ್ಸ್ಥಿಲ ಪಟ್ಟಿದಿ, ಪಟ್ಟಿಲ ಗವ್ಯ, ಶತಕತ್ರಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಮಗ್ಗೆಯಮಾಯಿದೇವಾಚಾರ್ಯನೂ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುವನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿರುವರು.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೩೦ ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರದೊಳಗಿನ ೧೦೧ ವಿರಕ್ತ ರೊಳಗಿನ ಕಲ್ಮಡದ ಪ್ರಭುದೇವನೆಂಬವನು ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರ ಮಂತ್ರಗೋಪ್ಯದ ಮೇಲೆ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಬರೆದಿರುವನು. ಅದೇ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಚಾಮರಸನೆಂಬವನು ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೀಲೆಯೆಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಭಾಮಿನಿ ಪಟ್ಟಿದಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವನು. ಇದರಲ್ಲಿ ೧೧೧೧ ಪದ್ಯಗಳಿದ್ದು ಪ್ರಭುವಿನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಚರಿತ್ರವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೩೦ ರ ಸುಮಾರಕ್ಕೆ ಕುಮಾರ ಬಂಕನಾಥನೆಂಬವನು ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರ ವಚನಗಳ ಮೇಲೆ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಬರೆದಿರುವನು.

ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಜೆನ್ನ ಶ್ರೀಪ್ರಭು, ಮಗಿಯನರೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಗುರುಬ ಸವ ಎಂಬವರು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ೧೧೦೦ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭು ವನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿರುವರು. ಅವುಗಳೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕಷ್ಟು ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಶ್ರೀ ಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ೧ ನೆಯ, ೪ ನೆಯ, ೯ ನೆಯ, ಮತ್ತು ೧೧ ನೆಯ, ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಈ ಕುಮಾರ ಬಂಕನಾಥನ ಗುರುವಾದ ಮಹಲಿಂಗದೇವ (ವಾರಾಣಸೀಂದ್ರ) ನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೨೫ ನೆಯ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇವರ ಪಟಾಸ್ಥಲ ಜ್ಞಾನಚಾರಿತ್ರೆ ಎಂಬ ಟೀಕಾತ್ಮಕ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಜಕ್ಕಣಾಮಾತ್ಯನ ಪ್ರಾರ್ಥನಾನುಸಾರವಾಗಿ ಬರೆದಿರುವನು.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೦೦ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ನೀಲಕಂಠ ಶಿವಾಚಾರ್ಯನು ತನ್ನ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನರೂಪವಾದ ಕ್ರಿಯಾಸಾರವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುವನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿರುವನು.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೩೬೯ ನೆಯ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಉಭಯಕವಿತ್ವ ಸಮರ್ಥ ಭೀಮಕವಿಯು ತನ್ನ ಬಸವ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೩೬೫ ನೆಯ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಜಟಾಶಂಕರ ದೇವನೆಂಬವನು ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರ ಶ್ರವಿಧಿನಾಯಕ ಗ್ರಂಥದಿಂದಲೂ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುವನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿರುವರು.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೨೨ ನೆಯ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಸೋಮರಾಜನೆಂಬ ಕವಿಯು ತನ್ನ ಶೃಂಗಾರಸಾರ ಅಥವಾ ಉದ್ಭಟ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿ ಗುರು ಅಲ್ಲಮನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದನೆಂದೂ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಮ ನಾಮ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಒಂದೊಂದು ನಿಮಿಷವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂತಲೂ ಹೇಳಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಶ್ವಾಸದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಿಯನೆಂದು ಈಶ್ವರನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿರುವನು.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೯೫ ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಕುರಿಕೆ ಸೋಮರಾಜ್ಯನು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಸಂಗಯ್ಯನಿಗೋಸುಗ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯ ಶಾಂಭವೀಜ್ಞಾನದೀಕ್ಷಾ ಬೋಧನಾಮಕ ಗ್ರಂಥದ ಪರಮ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ೧೬೦ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕಮಾಡಿ ಹೇಳಿರುವನು. ಆ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯ ಶಾಂಭವೀಜ್ಞಾನದೀಕ್ಷಾಭೋದೆಯಲ್ಲಿ “ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನು ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣದೊಳಗೆ ಶ್ರೀ ಬಸವಾದಿ ಪ್ರಮಥಗಣಂಗಳಿಗೆ ಎರಡೆಂಭತ್ತು ಕೋಟಿ ವಚನಗಳಿಂದ ವೀರಶೈವೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದ” ನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೬೦ ನೆಯ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂಥ ಮರುಳಶಂಕರ ದೇವನಿಗೆ ಪ್ರಭುದೇವನು ನಿರ್ವಾಣಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹೇಳಿ ಮುಕ್ತಮಾಡಿದನೆಂದು ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದಲೂ, ಪಾಲ್ಕುರಿಕೆ ಸೋಮಾರಾಧ್ಯನ ಗಣಸಹಸ್ರ ನಾಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಅಜ ಗಣ್ಣನು ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುವಿನಿಂದ ಹೊಗಳಲ್ಪಟ್ಟನೆಂದೂ, ಅಜಗಣ್ಣನ ತಂಗಿಯಾದ ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕನನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ ಏವರವನ್ನು ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದಲೂ, ಹಾಗು ಉಭಯಕವಿತರಭಭೇರುಂಡ, ಉಭಯಕವಿ ಕಮಲರವಿ ಅದಟಕವಿನಿಕರಚೌದಂತ ಮುಂತಾದ ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಿದಂಥ ರಾಘವಾಂಕನು ಯಾವ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರ ಪುರಾಣವನ್ನು ಬರೆದಿರುವನೋ, ಅಂಥ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಉದ್ಧಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದನೆಂದೂ ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದಲೂ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೬೦ ನೆಯ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನು ಇದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿಚರಿತ್ರೆಕಾರಂ ಅಭಿಪ್ರಾಯವದೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೫೬-೬೭ ವರೆಗೆ ಬಿಜ್ಜಳನು ಕಲ್ಯಾಣ (ನಿಜಾಮ ಇಲಾಖಾ) ನಗರದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಭೌಮರಾಜನಿದ್ದನು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವರನು ಆತನ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಸವೇಶ್ವರನು ಸುಮಾರು ೩೧-೩೨ ವರುಷದವನಿರಬಹುದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೨೯ ನೆಯ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ತಾಳಿರುವನು. ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನು ಬಸವೇಶ್ವರನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕಲ್ಯಾಣನಗರಕ್ಕೆ ಹೋದದ್ದು ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧವದೆ. ಇಷ್ಟರ ಮೇಲಿಂದಲೇ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನ ಕಾಲವು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೬೦ ಇರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸುವದು ಸಮಂಜಸವೆನಿಸಲಾರದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಕಲ್ಯಾಣನಗರದಲ್ಲಿ ಬಸವೇಶನನ್ನು ಪ್ರಭುದೇವನು ಕಂಡ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇವನೇನು ಚಿಕ್ಕವನೋ, ಬಸವೇಶನ ಸಮವಯಸ್ಕನೋ, ಅಥವಾ ಅವನಿಗಿಂತ ತರುಣನೋ, ಇಲ್ಲವೆ ಹಿರಿಯನೋ, ಇದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಏನೂ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲವು. ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಈ ವರೆಗೂ ಯಾವ ಇತಿಹಾಸಕಾರರೂ ಸಂಶೋಧಿಸಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಲ್ಲವು. ಬಸವನಗಿಂತಲು ಸುಮಾರು ೧೨೫ ವರುಷದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನು ಇದ್ದನೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಅಧುನಿಕ ಎಷ್ಟೋ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಅವು ಯಾವನೆಂದರೆ ಡಾಕ್ಟರ ಕೇತಕರ ಇವರು ತಮ್ಮ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಜ್ಞಾನ ಕೋಶ, ಭಾಗ ೧೦-೧೧, (೪) ಅಕ್ಷರ, ಪುಟ ೨೯೯ ರಲ್ಲಿ " ಶ್ರೀ ಬಸವ ಇವನು ಲಿಂಗಾ

ಯತ ಮತದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕನಿರದೆ ಆ ಧರ್ಮದ ಸುಧಾರಕನೂ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರಕನೂ ಇದ್ದನೆಂದು ಅಂದಿರುವರು. ಅದರಂತೆ ಅದೇ ಮಹಾ ರಾಷ್ಟ್ರ ಜ್ಞಾನಕೋಶ, ಭಾಗ ೨೦ (ಶ) ಅಕ್ಷರ, ಪುಟ ೯೬ ರಲ್ಲಿ “೯-೧೦ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕಾಶ್ಮೀರದೊಳಗೆ ಎರಡು ಶೈವ ಪಂಥಗಳು ಉದಯವಾದವು. ಅದರಂತೆ ೧೧ ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತದೊಳಗೆ ವೀರಶೈವ ಅಥವಾ ಲಿಂಗಾಯತ ಪಂಥವು ಉದಯವಾಯಿತು. ಬಸವನು ವೀರಶೈವ ಪಂಥದ ಪ್ರವೃತ್ತಕನೆಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆಯು ಇದ್ದರೂ ಬಸವನಿಗಿಂತಲೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಈ ಪಂಥವು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದು ಆ ಪಂಥವನ್ನು ಬಸವನು ಊರ್ಜಿತವಸ್ಥೆಗೆ ತಂದನೆಂದು ಇತ್ತೀಚೆಯ ಶೋಧಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ” ಎಂದು ಅಂದಿದೆ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ನೋಡಲಾಗಿ ಶ್ರೀ ಬಸವನಿಗಿಂತಲೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಶಿವಶರಣರು ಆಗಿಹೋದದ್ದು ನಿಜವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇವರೊಳಗಿನವನೊಬ್ಬನಾದ ಸಕಲೇಶ ಮಾದರಸನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೫೦ ರ ಸುಮಾರಕ್ಕೆ ಆಗಿಹೋದನು. ಇವನು ವಚನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಇವನು ವೀರಶೈವ ಕವಿಯು. ಪದ್ಮಣಾಂಕನು (ಸು ೧೩೮೫) ಪದ್ಮರಾಜ ಪುರಾಣದಿಂದ ಇವನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಈ ಅಂಶಗಳು ತಿಳಿಯುತ್ತವೆ. ಈತನ ತಂದೆಯಾದ ಮಲ್ಲರಸನು ಕಲ್ಲಕುಂಕೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯಾಗಿದ್ದು ವಿರಕ್ತನಾಗಿ ಶ್ರೀ ಶೈಲಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಇವನು ಕೆಲವುಕಾಲ ಅಲ್ಲಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದು ವಿರಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿ ಅಂಬಿಯಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಶೈಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಾಣಲು ಅವನು— ನೀನು ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವ ಬಸವನೊಡನೆ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕು— ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಇವನ ಮಗ ಮಾಯಾದೇವ, ಮೊಮ್ಮಗ ಕೆರೆಯಪದ್ಮರಸ. ಇದರಿಂದ ಇವನು ಬಸವನಿಗಿಂತ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದವನೆಂದೂ ಕೆರೆಯಪದ್ಮರಸನ ಪಿತಾಮಹನೆಂದೂ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಇವನ ಕಾಲವು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೫೦ ಆಗಿರಬಹುದೆಂದು ಕವಿಚರಿತೆಕಾರರು ತಮ್ಮ ಕವಿಚರಿತೆಯ ಪ್ರಥಮ ಸಂಪುಟದ ೧೬೭ ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವರು. ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನು ಮಹಾದೇವಿಯಕ್ಕನಿಗೆ ನಿರ್ವಾಣಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬೋಧಿಸಲು ಕದಳಿ ಬನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶೈಲದಲ್ಲಿ ಈ ಸಕಲೇಶ ಮಾದರಸನನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ್ದು ಪುರಾಣ ಪ್ರಸಿದ್ಧವದೆ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ನೋಡಲಾಗಿ

ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನ ಕಾಲವು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೫೦ ರ ಕೈಂತ್ಲೂ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಕಾಲವಾದರೂ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೬೦ ರ ಕೈಂತ್ಲೂ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುವದು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ವಿದ್ಯಾ ಸಮುದ್ರನೆಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಪಡೆದಂಥ ಕರ್ಪರನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಜೋಗಿಯನ್ನು ವಾದದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದಿರುವನು. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೦೮೪ ರೊಳಗಿನ ಕರ್ಪರಸನೇ ಇವನಿರಬಹುದು, (*Ind. Ant XIII 91*) ಎಂದರೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೦೮೪ ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಪ್ರೌಢನೂ ಮತ್ತು ಒಹಳ ವಿದ್ವಾನ್‌ನೂ ಇದ್ದಿರಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನ ಕಾಲವು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೦೮೪ ರ ಕೈಂತ್ಲೂ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ರೇವಣ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನು ಸಿದ್ಧರಾಮನ ತಾಯಿಯಾದ ಸ.ಗ್ಗಲ ದೇವಿಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಜನನದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಸೂಚಿ ಸಿದ್ಧನೆಂಬ ವೀರಶೈವ ಗ್ರಂಥಗಳ ಮೇಲಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನ ಕಾಲವಾದರೂ ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೬೦ ರ ಕೈಂತ್ಲೂ ಹಿಂದೆ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಶ್ರೀಕರಾಚಾರ್ಯನು ಈ ಗುರು ರೇವಣಸಿದ್ಧನ ನಾಮನಿರ್ದೇಶವನ್ನು ತನ್ನ ಶ್ರೀಕರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವನು. ಹಾಗೂ ಪ್ರಭುದೇವ ಮತ್ತು ರೇವಣಸಿದ್ಧ ಹೀಗೆ ಉಭಯತರು ಕೂಡಿ ಸವನಾಜೋದ್ಧಾರದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ವೀರಶೈವರ ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಉಭಯತರ ಪುಣ್ಯಸ್ಥಾನಗಳಾದರೂ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ನೊಡಲಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆ ಕೆಳಗಿಂದು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವವು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಕಾಯಕದ ಜಂಗಮರೂ ಕೂಡ ಈ ವರೆಗೂ. “ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಪ್ರಭುವೇ” ಎಂದು ಅನ್ನತ್ತ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಿರುವರು. ಇದರಮೇಲಿಂದ ನೋಡಲಾಗಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನ ಕಾಲವು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೬೦ ಕೈಂತ್ಲೂ ಹಿಂದೆಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀಪತಿ ಪಂಡಿತ ವೀರಶೈವ ಪಂಡಿತತ್ರಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು. ಇವನ ಕಾಲವು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೬೦ ಎಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿಚರಿತೆ ಕಾರರು ನಿರ್ಧರಿಸಿರುವರು. ಆದರೆ ಶ್ರೀಕರ ಭಾಷ್ಯದ ಕರ್ತೃವಾದ ಶ್ರೀಪತಿ (ಶ್ರೀಕರಾಚಾರ್ಯ)ನು ತನ್ನ ಶ್ರೀಕರ ಭಾಷ್ಯದ ಆದ್ಯಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ನಿರಾಭಾರಿ ಯತೀಂದ್ರನೆಂದು ಸ್ವಬೋಧಿಸಿಕೊಂಡಿರುವನು. ಈತನು ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಸವಾನ ಯೋಗ್ಯತೆಯವನಿದ್ದು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೬೦ ರ

ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದನೆಂದು ಮದ್ರಾಸದ 'ತ್ರೀಯುತ ನಾರಾಯಣಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಬಿ. ಎ. ಬಿ; ಎಲ್, ಇವರು ಇಂಡಿಯನ್ ರಿವ್ಯೂಮಾಸಿಕದ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೯೧೫ ನೇ ವರ್ಷದ ಮೇ ತಿಂಗಳ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವರು.

ನಿರಾಭಾರಿ ಎಂಬ ಒಕ್ಕಡಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಭುಸಾಂಪ್ರದಾಯಕರಾದ ವಿರಕ್ತರು ತಮಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಶ್ರೀಕ ರಾಜಾರ್ಯನು ವಿರಕ್ತನಿದ್ದಿರಬಹುದಲ್ಲದೆ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಿರಾಭಾರಿ ವಿರಕ್ತ ಅಶ್ರಮವು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದು ಆ ಅಶ್ರಮದೊಳಗಿನ ಜನರು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಿದ್ದದ್ದು ನಿರ್ವಿವಾದವಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ನಿರಾಭಾರಿ ವಿರಕ್ತ ಜನರು ಪಭುಸಾಂಪ್ರದಾಯಕರೆಂಬುದು ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಸಿದ್ಧವೇ ಅದೆ. ಅತ ಎನ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನ ಕಾಲವು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೦೬೦ ರ ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಿ|| ಉಯಿಲ್ಯಮ್‌ರಾಯಿಸ್ ಇವರು ತಮ್ಮ ನೈಸೂರ ಮತ್ತು ಕುರ್ಗ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ "ಹೇಗೆ ಏಕಾಂತ ರಾಮಯ್ಯನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಶಿವಶರಣನು ೫೦೦ ವೀರಶೈವ ಪಂಡಿತರೊಡನೆ ಬದಾಮಿ ತಾಲೂ ಕಿನ ಹತ್ತಿರುವ ಐಕೋಳಿಯೆಂಬಲ್ಲಿದ್ದು ಇತರ ಮತಾವಲಂಬಿ ಜನರಿಗೆ ವೀರಶೈವ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನೆಂದೂ ಮತ್ತು ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಬಸವನು ಬಿಜ್ಜಳನ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದು ಏಕಾಂತರಾಮಯ್ಯನ ಕಾರ್ಯ ವನ್ನೇ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿಸಿದ್ದನೆಂದೂ" ಅಂದಿರುವರು. ಅದರಂತೆಯೇ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೦೪೦ ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಾರ್ಯನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಶಿವಶರಣನು ಜೈನರನ್ನು ಗೆದ್ದು ಸುಗ್ಗಲದೇವಿಯ ಗಂಡನಾದ ಜಯ ಸಿಂಹನೆಂಬ ರಾಜನಿಗೆ ವೀರಶೈವ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ತಿಳಿಯಬರು ತ್ತದೆ; (ಬಸವ ಪುರಾಣ ಸಂಧಿ೫೧ ಮತ್ತು ವೃಷಭೇಂದ್ರವಿಜಯ ಅಶ್ವಾಸ೩೫) ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿಚರಿತೆಕಾರರು ಕವಿಚರಿತೆಯ ಪ್ರಥಮಸಂಪುಟದ ೨೦೧ ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ "ಬ್ರಹ್ಮಶಿವನೆಂಬ (ಸು. ೧೧೨೫) ಆ ಕವಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳು ವದರಿಂದ ದಾಸಿವಯ್ಯನು ಅವನಿಗಿಂತ ಮುಂಚೆ ಇದ್ದಿರಬೇಕು. ಆದುದ ರಿಂದ ಈ ರಾಜನು ೧೦೧೮ ರಿಂದ ೧೦೪೨ ರ ವರೆಗೆ ಆಳಿದ ಚಾಳುಕ್ಯ ರಾಜನಾದ ೧ ನೇ ಜಯಸಿಂಹನಾಗಿರಬೇಕು" ಎಂದು ಅಂದಿರುವರು. ಈ ದಾಸಿಮಾರ್ಯನು ಜಂಗಮಲಿಂಗನ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವನು ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನಿಗೆ ಜಂಗಮಲಿಂಗನೆಂಬುದು ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧವದೆ. ಈ

ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಾರ್ಯನಿಗೆ ನನ್ನಂಥ ದಾನಶೂರರಿಲ್ಲೆಂದು ಗರ್ವಬಂದಾಗ್ಗೆ ಆತನ ಗರ್ವ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಶಂಕರದಾಸಿಮಾರ್ಯನು ಮಾಡಿದನೆಂದು ಹರೀಶ್ವರಕೃತ ಶಂಕರದೇವ ರಗಳೆ, ಅಂಧ್ರಭಾಷೆಯೊಳಗಿನ ಸಿದ್ಧಕವಿಕೃತ ಮಲಬಸವ ಪುರಾಣ ಮತ್ತು ಭೀಮಕವಿಕೃತ ಬಸವಪುರಾಣ ಇತ್ಯಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದು. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಾರ್ಯ ಹಾಗು ಶಂಕರದಾಸಿಮಾರ್ಯ ಈ ಉಭಯತರು ಸಮಕಾಲೀನರೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಶಂಕರದಾಸಿಮಾರ್ಯನು ಪ್ರಭುದೇವರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ರುವನೆಂದು ಶಾನ್ಯಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದು. ಅದುದರಿಂದ ಈ ಮೂವರು ಸಮಕಾಲೀನರೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಪ್ರಭು ದೇವನ ಕಾಲವಾದರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೦೪೦ ರ ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹಿಂದೆ ನೋಗು ತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿಚರಿತೆಕಾರರು ತಮ್ಮ ಕವಿಚರಿತೆಯ ದ್ವಿತೀಯ ಸಂಪುಟದ ೧೫೩ ನೇಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ “ ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೫೦ ರಲ್ಲಿ ಅಮಲಾನಂದನಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಕಲ್ಪತರುವೆಂಬ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಹೆಸ ರನ್ನು ಶ್ರೀ ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿಯು ತನ್ನ ವಿನೇಕ ಚಿಂತಾಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಮೀಮಾಂಸದ ವಿಚಾರದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವದರಿಂದ ಈ ನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿಯು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೫೦ ರಕ್ಕಿಂತ ಈಜೆಯವನೆಂ ತಲೂ, ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೬೭ ರಲ್ಲಿ ಷಡಕ್ಷರದೇವನು ಇವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವದ ರಿಂದ ಇವನು ಆ ಕಾಲದ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದಿರಬೇಕೆಂದೂ” ಅಂದು ನಿಜ ಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿಯ ಕಾಲವನ್ನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೦೦ ಎಂದು ಅಂದಿರುವರು. ಕವಿಚರಿತೆಕಾರರು ಅಮಲಾನಂದನ ಕಾಲವನ್ನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೫೦ ಎಂದು ಸರಾಸರಿಯಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿ ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಇದು ಅಲ್ಲದೆ ಷಡಕ್ಷರದೇವ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೬೫) ನ ಹೊರ್ತಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಯಾರೂ ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದನ್ನು ಹೇಳದೆ ಹಿಂದುಮುಂದೆ ೨೫೦ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿಯ ಕಾಲವನ್ನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೦೦ ಎಂದು ಅನ್ನು ವದು ಕೇವಲ ತಪ್ಪು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ವಿ|| ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಪಿ. ರಾಯ್ಸ್. ಬಿ. ಎ. ಇವರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೯೨೧ ರಲ್ಲಿ ಬರೆದ ತಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ವಾಚ್ಛಯದ ಇತಿಹಾಸದ ೭೧ ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ “ ಈ ನಿಜಗುಣ ಶಿವ ಯೋಗಿಯ ಕಾಲವು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೫೦—೧೬೬೫ ರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರಬೇಕು.

ಅದನ್ನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರಲಾರದು” ಎಂದು ಅಂದು ಇದು ಬಹಳೇ ಸಯುಕ್ತಿಕ ಎಂದು ಅಂದಿರುವರು. ಆದರೆ ವಿಃ|| ಎಡ್ವರ್ಡ್ ರಾಯ್ಸ್ ಇವರು ಸಹ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೫೦ ರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಲಾರರು, ಮತ್ತು ಡಾಕ್ಟರ ಕೇತಕರ ಇವರು ತಮ್ಮ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಜ್ಞಾನ ಕೋಶ, ಭಾಗ ೧೦-೧೧, (೪) ಅಕ್ಷರ, ಪುಟ ೩೦೬ ರಲ್ಲಿ “೧೭ ನೇ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಜಗುಣಯೋಗಿಯೆಂಬವನೊಬ್ಬ ವಿದ್ವಾನಲಿಂಗಾಯತ ಲೇಖಕನಾಗಿ ಹೋದನು. ಅವನು ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮಣಿ (ಚಂಟು) ಶೈವವಿದ್ಯೆಯ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರದ ಜ್ಞಾನಕೋಶ ಕೈವಲ್ಯ ಪದ್ಧತಿ, ತಾತ್ವಿಕ ವಿಷಯದ ಮೇಲಿನ ಪದಗಳು ಪುರಾತನ ತ್ರಿವಿಧ, ೬೩ ಪುರಾತನರ (ಶೈವಸಾಧುಗಳ) ತ್ರಿಪದಿ ಭಂಡಸ್ಸದಲ್ಲಿಯೂ ವರ್ಣನೆ, ಪಾರಮಾರ್ಥಗೀತೆ ಮತ್ತು ಪರಮಾನುಭವಬೋಧೆ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದನು” ಎಂದು ಅಂದಿರುವರು. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ನೋಡಲಾಗಿ ಈ ಮೂರು ಗ್ರಂಥಕರ್ತೃಗಳಲ್ಲಿ ಕಿಂಚಿತ್ತಾದರೂ ಮೇಳವಿಲ್ಲೆಂದು ವಾಚಕರಿಗೆ ಸಹಜ ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬರಬಹುದು.

ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಆಚ್ಚಾದ ಪ್ರತಿಯೊಳಗಿನ ಉತ್ತರ ಮೀಮಾಂಸಾ ಎಂಬ ಶಿರೋಲೇಖದ ಕೆಳಗೆ “ವಾಚಸ್ಪತಿ ಮಿತ್ರನು ಶಾಂಕರ ಭಾಷ್ಯದ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಭೋದಕ ಭಾಮಿತಿ ನಾಮಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಬರೆದಿರುವನೆಂದೂ, ಈ ಭಾಮಿತಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಕಲ್ಪತರು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಿರುವದಲ್ಲದೆ ಈ ಕಲ್ಪತರುಮಿಗೆ ಕೌಸ್ತುಭನಾಮಕ ಟೀಕೆ” ಎಂದು ಇರುವದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪತರು ಹಾಗೂ ಕೌಸ್ತುಭ ಗ್ರಂಥಗಳ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರ ಹೆಸರು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರಲು ಈ ಕಲ್ಪತರು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಅವಲಾಂಛನೆಯೇ ಬರೆದಿರುವನೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗದು. ಇರಲಿ. ಹಳೇ ತಾಡವಾಲೀ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಮಿತಿ ಕರ್ತೃವಾದ ವಾಚಸ್ಪತಿ ಮಿತ್ರನ ನಾಮನಿರ್ದೇಶವಾದರೂ ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಸಂಗತಿಯು ಆಚ್ಚಾದ ವಿವೇಕಚಿಂತಾಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇಪಕ ಅಂದರೆ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಸೇರಿಸಿರಬಹುದೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಕೊಡಗು ಪ್ರಾಂತದ ದೊರೆಯಾದ ಲಿಂಗರಾಜನೆಂಬವನು ವಿವೇಕಚಿಂತಾಮಣಿಯೊಳಗಿನ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಕರಣದ ಭಾಷಾಂತರವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವದರಿಂದ ಆ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ಲಿಂಗರಾಜೀಯ ಎಂದು ಹೆಸರು

ಬಂದಿದೆ. ಇದರೊಳಗಿನ ಸೂತ್ರವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಈ ಕಲ್ಪತರು ಗ್ರಂಥದ ನಾಮನಿರ್ದೇಶವೂ ಇಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ಸುಮಾರು ಎರಡನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಾಂತೇಶ್ವರನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ವೀರಶೈವ ಕವಿಯು ಈ ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮಣಿಯನ್ನು ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಓವೀಬದ್ಧವಾಗಿ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಿರುವನು. ಇದರ ಸೂತ್ರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಕಲ್ಪತರು ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಹೆಸರು ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅಚ್ಚಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಭಾಮಿತಿ ಕಲ್ಪತರು ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಹೆಸರು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಈ ಅಚ್ಚಾದ ಗ್ರಂಥದೊಳಗಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಪುನಃ ಓವೀಬದ್ಧ ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಿಸಿ ಕೈಶಾಸನಾಸಿ ರಾ|| ಬಾ|| ವಾರದ ಅಪ್ಪು ಸಾಹೇಬರು ಪ್ರಕಟ ಮಾಡಿರುವರು. ಆದುದರಿಂದ ತಾಡವಾಲೀ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಇರದಂಥ ಸಂಗತಿಯು ಅಚ್ಚಾದ ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದದ್ದು ಕ್ಷೇಪಕ ಅಂದರೆ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಸೇರಿಸಿದ್ದು ನಿಜವಿರುತ್ತದೆಂದು ವಾಚಕರ ಮನವರಿಕೆಯಾಗದೆ ಇರಲಾರದು. ಮೂಲ ಹಳೇ ತಾಡವಾಲೀ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯನ ಭಾಷ್ಯೆಗೆ ವಿವರ್ಣಾಚಾರ್ಯನು ವಿವರಣೆ ಮಾಡಿದನು ಎಂಬದರ ವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಅನುಕರಣವನ್ನೇ ಲಿಂಗರಾಜೀಯ ಮತ್ತು ಶಾಂತೇಶನ ಮರಾಠಿ ವಿವೇಕಚಿಂತಾಮಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಮುಂದಿನ ಸಂಗತಿಯು ಅಂದರೆ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯನ ಶಿಷ್ಯರು ಶಾಂಕರ ಭಾಷ್ಯೆಗೆ ವೃತ್ತಿಪಂಚಸಾದಿಕಾ, ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಭರಣ, ರಾಮಾನಂದೀಯ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದರೆಂದೂ, ಅವಕ್ಕೆ ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ವಾಚಸ್ಪತಿ ಮಿತ್ರರು ಭಾಮಿತಿ ನಾಮಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಬರೆದರೆಂದೂ ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಕಲ್ಪತರು, ಇದಕ್ಕೆ ಕೌಸ್ತುಭ ಎಂಬ ಟೀಕಾ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಹಿಂದಿನಿಂದ ವಿವೇಕಚಿಂತಾಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ್ದು ನಿಜವೆಂದೂ ತೋರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿರುತ್ತಿರಲು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥ ಕಲ್ಪತರು ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಹೆಸರಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲಿಂದ ಮತ್ತು ಹಳೇ ತಾಡವಾಲೀ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ನೋಡದೆ ಈ ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿಯ ಕಾಲವು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೦೦ ಎಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡುವದು ಬಹಳೇ ಆಯುಕ್ತವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಜ್ಞಾನಕೋಶ ಕಾರರಾದ ಡಾಕ್ಟರ ಕೇತಕರ ಇವರು ಈ ನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿಯ

ಕಾಲವನ್ನು ೧೭ ನೇ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯವೆಂದು ಹಿಡಿದಿರುವರು. ಇವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ವಾಙ್ಮಯವೆಂಬ ಎರಡನೇಯವರ ಲೇಖಕರೇ ಅಧಾರವಾಗಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿಚರಿತೆಕಾರರು ತಮ್ಮ ಕವಿ ಚರಿತೆಯ ಎರಡನೇ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ “ನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿಯ” ಗುರುವಾದ ಚನ್ನಸದಾಶಿವಯೋಗಿಯು ಶಿವಯೋಗಪ್ರದೀಪಿಕಾ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿರುವನು. ಇದಕ್ಕೆ ಪಾರಮಾರ್ಥ ಪ್ರಕಾಶಿಕಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿಯು ಬರೆದಿರುವನು” ಎಂದು ಅಂದಿರುವರು. ಮತ್ತು ಈ ಚನ್ನಸದಾಶಿವನ ಕಾಲವು ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲವು. ಅದು ತಿಳಿಯದ ಹೊರ್ತು ನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿಯ ಕಾಲವನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡುವದು ಉಚಿತವಲ್ಲವೆಂದು ಅಂದಿರುವರು. ಈ ಮೇಲಿನ ವಿವೇಚನೆಯ ಮೇಲಿಂದ ನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿಯ ಕಾಲವು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೦೦ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತುಮಾಡುವದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲೆಂದೂ ಇದಕ್ಕೂ ಹಿಂದಿರಬಹುದೆಂದೂ ತೋರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿಯು ವೀರಶೈವ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಈತನಿಗೆ ನಿಜಗುಣಾರಾಧ್ಯ ಎಂಬುದು ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರುಂಟು. ಇವನು ಶಂಭುಲಿಂಗನ ಬೆಟ್ಟದ ಸುತ್ತಲಿನ ಪ್ರಾಂತದ ರಾಜನಾಗಿದ್ದ ಆ ರಾಜ್ಯದ ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿರಕ್ತನಾಗಿ ಅದೇ ಗುಡ್ಡದೊಳಗೆ ಶಿವಯೋಗತತ್ಪರನಾಗಿ ಇದ್ದನೆಂಬುದು ಇತಿಹಾಸಪ್ರಸಿದ್ಧವದೆ. ಇವನು ಬರೆದ ಪಟಾಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಬಸವಾದಿ ಪ್ರಮಥರ ನಾಮನಿರ್ದೇಶವು ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಈ ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿಯನ್ನು ಹೊಗಳಿರುವನು. ಅದುದರಿಂದ ನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿಯು ಶ್ರೀ ಬಸವಾದಿ ಪ್ರಮಥರಂತಲು ಹಿಂದಿನವನೆಂಬುವದರಲ್ಲಿ ತಿಲಮಾತ್ರವೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲವು ಎಷ್ಟು ಹಿಂದೆ ಇದ್ದಿರಬಹುದು ಎಂಬುದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗದು. ಇರಲಿ. ಇವನು ತನ್ನ ವಿವೇಕಚಿಂತಾಮಣಿಯಲ್ಲಿ ನಿರಾಭಾರಿ ಆಶ್ರಮದ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಈ ನಿರಾಭಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಯ, ಚರ, ಪರ ಹೀಗೆ ಮೂರು ಭೇದಗಳು ಇವೆಯೆಂದು ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿರುವನು. ಈ ವಿರಕ್ತಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನು ಮುಖ್ಯ ಗುರುವಾದದ್ದು ಎಲ್ಲ ವಿರಕ್ತರಿಗೂ ಮಾನ್ಯವದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಈ ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿಯ ಕಾಲವು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೦೦೦ ಎಂದು ಹಿಡಿದರೆ ಇವನಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದು ಸಹಜವೆಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆ ೭೮೬ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇವನು ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕಲಿಗತ ವರ್ಷ ೪೦೦೧, ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆ ೮೨೨ ರೌದ್ರನಾಮಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಬಸವನಿಗೆ ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸರ್ವ ಪ್ರಥಮಗಣಂಗಳಿಗೆ ದರ್ಶನ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನಿತ್ತು ಮುಂದೆ ನಡೆದನೆಂದು ಚಿತ್ರಕಲ್ಪದುರ್ಗ ಪಟ್ಟವಲ್ಲರಿ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯ ೬ ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದು. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಪ್ರಭುದೇವನ ಕಾಲವು ಕ್ರಿ. ಶ. ೯೦೦ ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುವುದು.

ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಪಂಡಿತಕೃತ ಚೆನ್ನಬಸವ (೧೫೮೪) ಪುರಾಣದ ಕಾಂಡ ೫, ಸಂಧಿ ೯, ೧೮ ನೇ ಪದದಲ್ಲಿ “ಬಸವನು ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆ ೭೦೭ ರ ಕ್ಷಾತ್ರೇನಾಮಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯನಾದನೆಂದು” ಹೇಳಿದೆ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಪ್ರಭುದೇವನ ಕಾಲವು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೮೦೦ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಡಾಕ್ಟರ ಶ್ರೀಧರ ವೆಂಕಟೇಶ ಕೇತಕರಕೃತ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಜ್ಞಾನ ಕೋಶ, ಭಾಗ ೧೨, ಪುಟ ೨೨೭ ರಲ್ಲಿ “ಗೋರಖನಾಥನು ಕಾನಘಾಟಿ ಲೋಗೀ ಪಂಥದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕನೆಂದು ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಗೋರಕ್ಷ ನಾಥ ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಹೆಸರಿನ ಹಿಂದೀ ರೂಪವು ಗೋರಖನಾಥ ಎಂದು ಆಗಿದೆ. ಇವನ ಕಾಲವು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಲ್ಲವು ಯಾಕಂದರೆ ಇವನ ಸಂಬಂಧ ವಾಗಿ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದಂಥ ಅನೇಕ ಅಖ್ಯಾಯಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಮೇಳ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಎಷ್ಟೋ ವಿಸಂಗತ ಸಂಗತಿಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ನೇಸಾಳದೊಳಗೆ ೭ ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಆಗಿಹೋದ ನರೇಂದ್ರದೇವರಾಜನ ಕೂಡ ಈತನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವರು, ಆದರೆ ಇವನು ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ೧೫ ನೇ ಶತಮಾನದೊಳಗೆ ಇದ್ದಂಥ ಕಬೀರನ ಸಮಕಾಲೀನ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಯು ಎಂದು ತಿಳಿಯುವರು. ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ೧೪ ನೇ ಶತಮಾನದ ಕಡೆಯ ಭಾಗದೊಳಗೆ ಕಚ್ಛದಲ್ಲಿ ಕಾನಘಾಟಿಯೆಂಬ ಪಂಥವನ್ನು ಆರಂಭಮಾಡಿದ ಧರ್ಮನಾಥನ ಗುರುವಿನ ಮಾನವನ್ನು ಈ ಗೋರಕ್ಷನಾಥನಿಗೆ ಕೊಡುವರು. ಗೋರಖ ನಾಥನ ಅಲ್ಪ ಚರಿತ್ರ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಆತನ ಸಂಬಂಧ ಎಂಬುವದರಲ್ಲಿ ಇವನು ಮಚ್ಛೇಂದ್ರನಾಥನ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿದ್ದನು. ಇವನು ಜಾತಿಯಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು. ಆಕಳ ಶಗಡೆಯ ಕಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದರಿಂದ ಈತನಿಗೆ ಗೋರಖನಾಥ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ಈತನು ಮಚ್ಛೇಂದ್ರ

ನಾಥನ್ನು ಸ್ತ್ರೀರಾಜ್ಯದೊಳಗಿಂದ ತಿರುಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡ ಬಂದ ಕಥೆಯು ಕೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿದೆ ಈತನ ನಿತ್ಯ ವಾಸಸ್ಥಳವು ಗೋರಖಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿನ ಗೋರಖಪುರವೆಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಈತನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಎರಡು ಗ್ರಂಥಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ವೃಜಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಈತನು ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಕಾವ್ಯರಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ಕಂಡುಬರುವದು. ರಸಾಯನ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೇಲೆ ಗೋರಖಕಿ ಮಿಯಾಗಾರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಂದು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಈತನು ಬರೆದಿರುವನು. ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಇವನು ಬರೆದ ಅಮರನಾಥ ಸಂವಾದ ಎಂಬುದೊಂದು ಚಿಕ್ಕ ಗ್ರಂಥವೂ ಹಿಂದೀ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಅನೇಕ ಸ್ಫುಟ ಕವಿತೆಗಳೂ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇವನ ಕೆಲವು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಗೋರಖಮತ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಿರುವರು. ಈತನ ಶಿಷ್ಯನು ಗೃನೀನಾಥ, ಗೃನೀನಾಥನ ಶಿಷ್ಯನು ನಿವೃತ್ತಿನಾಥ (ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರನ ಅಣ್ಣ) ಜೋತಿಷ್ಯದ ಮೇಲೆಯೂ ಈತನ ಕೆಲವು ಗ್ರಂಥಗಳು ಇರಬಹುದು. ಮೂಹೂರ್ತ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮೇಲೆ ಗೋರಖಮತವೆಂಬದೊಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಮತವಿರುವದು. ಇವನು ನವನಾಥರೊಳಗಿನವನೊಬ್ಬನಿದ್ದು ಇವನ ಚರಿತ್ರವು ನವನಾಥ ಭಕ್ತಿಸಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ನೇಪಾಳವನ್ನು ಗೆದ್ದು ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಂಥ ಗುರಖಾ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಗೋರಕ್ಷನಾಥನನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಕದೇವರೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನೇಪಾಳದ ಸಂರಕ್ಷಕದೇವರು ಮಜ್ಜೇಂದ್ರನಾಥನಿದ್ದು ಬರಬರುತ್ತ ಆತನ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಗೋರಖನಾಥನು ಆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರಬಹುದು. ತಿಬೇಟಿನಲ್ಲಿ ಗೋರಕ್ಷನಾಥನು ಒಬ್ಬ ಬೌದ್ಧ ಮೂಂತ್ರಿಕನೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು. ಈ ಹೊತ್ತಿಗೂ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದೊಳಗಿನ ಎಷ್ಟೋ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಗೋರಖನಾಥನು ಸರ್ವಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಪರಮೇಶ್ವರನೆಂದು ಎಣಿಸಲ್ಪಡುವನು. ಸತ್ಯ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಪಂಜಾಬದಲ್ಲಿಯೂ, ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಗೋರಖಪುರದಲ್ಲಿಯೂ, ದ್ವಾಪಾರ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಹುರಮಜಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಯೂ, ಹಾಗೂ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ತೀವಾಡದಲ್ಲಿಯೂ ಅವತರಿಸಿ ಆ ಆ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗೋರಖಮತದಲ್ಲಿ ಈತನು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಆತನ ಭಕ್ತರು ತಿಳಿಯುವರು. ಭರ್ತ್ಯಹರಿರಾಜನಿಗೆ ಗೋರಕ್ಷನಾಥನು ಸನ್ಮಾಸ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವರು. ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಭರ್ತ್ಯಹರಿರಾಜನ ಒಡಲು ಗೋಪೀಚಂದನ ಹೆಸರು ಹೇಳುವರು. ಮರಾಠಿ, ಹಿಂದೀ, ಬಂಗಾಳೀ

ಮುಂತಾದ ವಾಚ್ಛಯಗಳ ಅಧಾರದಿಂದ ಗೋರಖನಾಥನೆಂಬವನು ಒಬ್ಬ ಪ್ರಮುಖ ಶೈವಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರಕನಿದ್ದು ಮಧ್ಯಯುಗದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದೊಳಗಿನ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈತನು ಮಾಡಿದನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಗೋರಖನಾಥನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಸುಸಂಗತ ವಿವೇಚನವನ್ನೂ ಶೋಧವನ್ನೂ ಈ ಹೊತ್ತಿಗೂ ಯಾರೂ ಮಾಡಿಲ್ಲವು. ಈತನು ಇದ್ದನೋ ಅಥವಾ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಪುರುಷನೋ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗದು. ನೇಪಾಳದಲ್ಲಿ ಮಹಾಯಾನಿ ಬೌದ್ಧ ಸಾಂಪ್ರದಾಯದವರ ವರ್ಚಸ್ವವನ್ನು ಇವನು ಕಿತ್ತೊಗೆದು ಮಾಡಿದ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವು ನೇಪಾಳದ ಇತಿಹಾಸ ಶೋಧಕರಿಗೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವದು. ಗೋರಖಪಂಥದ ವಿಷಯವಾಗಿ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ಕಾನಫಾಟಿ ಎಂಬ ಲೇಖದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವವು ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದು.

ಈ ಮೇಲಿನ ವಿವೇಚನೆಗಳ ಮೇಲಿಂದ ನೋಡಲಾಗಿ ಗೋರಖನಾಥನು ೭ ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ನೇಪಾಳದಲ್ಲಿ ಆಗಿಹೋದ ನರೇಂದ್ರ ದೇವರಾಜನ ಸಮಕಾಲೀನನೆಂದೂ ಉತ್ತರಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ೧೫ ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಆಗಿಹೋದ ಕಬೀರನ ಸಮಕಾಲೀನ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿ ಎಂದೂ ಹಾಗೂ ಪಶ್ಚಿಮ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದೊಳಗೆ ೧೪ ನೇ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಚ್ಛದೊಳಗೆ ಕಾನಫಾಟಿ ಪಂಥವನ್ನು ಆರಂಭಮಾಡಿದ ಧರ್ಮನಾಥನ ಗುರುಪಿನ ಕಾಲದವನೆಂದೂ ಈ ರೀತಿ ಮೂರು ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಹೊರಬೀಳುವವು ಒಟ್ಟಿನಮೇಲೆ ಈತನ ಕಾಲವು ಇನ್ನೂ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಲ್ಲವು. ಮತ್ತು ಈ ಗೋರಖನಾಥನ ಶಿಷ್ಯನು ಆತನ ತಮ್ಮನಾದ ಗೈನಿನಾಥನು ಈತನ ಶಿಷ್ಯನು ನಿವೃತ್ತಿನಾಥನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಈ ನಿವೃತ್ತಿನಾಥನ ಶಿಷ್ಯನು ಆತನ ಖಾಸ ತಮ್ಮನಾದ ಜ್ಞಾನ ದೇವನು. ಈ ಗುರುಪರಂಪರೆಯು ಮಚ್ಛೇಂದ್ರಸಂಹಿತೆ ಹಾಗೂ ಭಕ್ತಿ ತತ್ವಾವೃತ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಜ್ಞಾನಕೋಶ, ಭಾಗ ೨ (ಜ್ಞ) ಅಕ್ಷರ, ಪುಟ ೪-೫ ರಲ್ಲಿ “ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರನ ಜನ್ಮವು ಶಾಲಿಹಾಹನ ಶಕ ೧೧೧೩-೯೪-೯೫ ಎಂದೂ ಹಾಗೂ ಆತನು ತನ್ನ ವಯಸ್ಸಿನ ೨೮ ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಳಂದಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿಪುನಾದನೆಂದೂ” ಹೇಳಿದೆ. ಶ್ರೀಯುತ ಬಾಳಕೃಷ್ಣ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಫಾಟಕಕೃತ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರ ಚರಿತ್ರ, ಪುಟ ೫೪ ರಲ್ಲಿ

“ಶ್ರೀ ಜ್ಞಾನದೇವನ ಜನ್ಮವು ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆ ೧೯೭ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೭೫) ಯುವನಾಮಸಂವತ್ಸರ, ಶ್ರಾವಣ ವದ್ಯ, ಅಷ್ಟಮಿ ಬುಧವಾರ ರಾತ್ರಿ ೨ ಪ್ರಹರಗಳ ನಂತರ ಆಯಿತೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರನ ಕಾಲವು ೧೩ ನೇ ಶತಮಾನದ ಕಡೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತೆ ವಾಚಕರಿಗೆ ಕಂಡುಬರುವದು. ಗುರುಪರಂಪರೆಯಿಂದ ನೋಡಲಾಗಿ ಗೋರಖನಾಥನು ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರನ ಮುತ್ತಾಳಾಗುವುದು ಆಗುವನು. ಆತ ಏನು ಗೋರಖನಾಥನ ಕಾಲವಾದರೂ ೧೩ ನೇ ಶತಮಾನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಅಂದ ಮೇಲೆ ಡಾ|| ಕೇತಕರ ಇವರು ತಮ್ಮ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಜ್ಞಾನಕೋಶದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ೧೪ ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವರು ೧೫ ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಗೋರಖನಾಥನು ಇದ್ದನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ತೀರ ತಪ್ಪೆಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೦೦೦ ಸುಮಾರಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿಯು ತನ್ನ ವಿವೇಚಿತ ತಾಮಣಿ ನಾಮಕ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕೌಳಯಾಮಳ ಪಂಥ ಎಂಬ ಶಿರೋಲೇಖದ ಕೆಳಗೆ ನವನಾಥರುಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಡೆಯವನಾದ ಗೋರಖನಾಥನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿರುವನು. ನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿಯು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಗೋರಖನಾಥನ ನಾಮನಿರ್ದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಇವನ ಕಾಲವಾದರೂ ೯ ನೇ ಶತಮಾನದ ಕಡೆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ೭ ನೇ ಶತಮಾನದ ಕಡೆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇವನು ಇದ್ದನೆಂದು ನಾವು ಈ ಮೊದಲೇ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದ್ದು ವಾಚಕರ ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿರಬಹುದು. ಪ್ರಭುದೇವನು ಈ ಗೋರಖನಾಥನ ಪರಾಭವವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆತನಿಗೆ ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಕಥೆಯನ್ನು ಚಾಮರಸಕೃತ (೧೪೩೦) ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದು. ಪ್ರಭುದೇವನ ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶದ ಬಲದಿಂದ ಗೋರಕ್ಷನಾಥನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಚನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವನು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಚನದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ “ಗೋರಕ್ಷಪಾಲಕ ಮಹಾಪ್ರಭು ಸಿದ್ಧ ಸೋಮನಾಥಲಿಂಗ” ಎಂದು ಗೋರಕ್ಷನಾಥನು ತನ್ನ ಮುದ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿರುವನು ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿ ಚರಿತೆಕಾರರು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥದ ೩ ನೆಯ ಸಂಪುಟದ ೩೫೫ ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಈ ವಚನಗಳ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಗೋರಖನಾಥನಿಂದ ಮುಂದಿನ ನಾಥಪಂಥದ ಗುರುಗಳು ವೀರಶೈವ ಮತಾವಲಂಬಿಗಳು ಇದ್ದದ್ದು ಸಹಜವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು

ಕೆಳಗಿನ ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಇದು ಸ್ಥಿರವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ, ಈ ಗೋರಖನಾಥನ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಜ್ಞಾನದೇವನು ತನ್ನ ಪಂಚೀಕರಣ ನಾಮಕ ಗ್ರಂಥದ ಅಜಪಾಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಪುಟ ೪೩-೪೪, ಓವಿ ೨ ರಿಂದಾ ೧೦ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಎಂಬ ಸದರಿನ ಕೆಳಗೆ ೧ ಆಚಾರಲಿಂಗ, ೨ ಗುರುಲಿಂಗ, ೩ ಶಿವಲಿಂಗ, ೪ ಜಂಗಮಲಿಂಗ, ೫ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ, ೬ ಮಹಾಲಿಂಗ, ಎಂದು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದೊಳಗಿನ ಲಿಂಗದ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಇಷ್ಟಲಿಂಗ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ, ಭಾವಲಿಂಗ ಈ ತ್ರಿವಿಧ ಲಿಂಗಗಳು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಪದ್ವಿಧಲಿಂಗಗಳಾದದ್ದು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳ ಹೊರ್ತು ಅನ್ಯ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಯುತ ಪಿ. ಪಿ. ಪಾಠಕ ಇವರು ಅಚ್ಚುಹಾಕಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಜ್ಞಾನದೇವಕಥಿತಂ ಮಹಾವಾಕ್ಯ ಪಂಚೀಕರಣಮ್ ಜಗದೀಶ್ವರ ಪ್ರೆಸ್ ಗಾಯವಾಡಿ ಗಿರಗಾವ ನಂಬರ ೯ ಮುಂಬಯಿ. ಅದರಂತೆ ಶ್ರೀಯುತ ಭಿಡೆ ಇವರು ಅಚ್ಚುಹಾಕಿಸಿದ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮತತ್ವಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವರು. ಅವುಗಳ ವಿವರವು ಕೆಳಗಿನಂತೆ.

ವಿಷಯ	ಭಾಗ.	ಭ. ಗೀತಾ ಶ್ಲೋಕ.	ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರೀ ಓವಿ.
ವೀರಶೈವಾಚರಣೆ	೩	೧೦	೮೭-೯೨
ಲಿಂಗಾಂಗ	೬	೧೫	೩೦೫
ಕಾಪಡಿಮಹೇಶು	೬	೧೦	೧೫೩
ಸತಿಪತಿಭಾವ	೧೨	೧೪	೧೫೬

ಇದರ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯ ೫ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ 'ಕೋರಾನ್ನ್' 'ಲಿಂಗಾಂಗ' (ಶಿವಜೀವೈಕ್ಯ) ಮತ್ತು 'ಕಾಪಡಿಮಹೇಶು' (ಅಂದರೆ ಶ್ರೀಬಸವನು ಐಕ್ಯವಾದ ಕಪ್ಪಡಿ ಸಂಗಮನಾಥ) ಈ ಶಬ್ದಗಳು ವೀರಶೈವ ಮತದ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದಗಳಿರುವವು.

ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ನೇಪಾಳದಲ್ಲಿ ೭ನೇಯ ಶತಮಾನದೊಳಗೆ ಆಗಿ ಹೋದಂಥ ನರೇಂದ್ರ ದೇವರಾಜನ ಕೂಡ ಈ ಗೋರಖನಾಥನನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿದ್ದು ಯೋಗ್ಯವೆಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಗೋರಖನಾಥನು ೭ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದು ನಿಜವಿರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಈ ಗೋರಖನಾಥನು ತನ್ನ ಗೋರಖ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ "ಶಿಷ್ಯಾಣಾಂ ಚ ಗುರು

ಮಾರ್ತಾ । ಗುರೋರ್ಮಾರ್ತಾತು ಜಂಗಮಃ॥ 'ಜಂಗಮಸ್ಯ ನ ಮಾತಾಸ್ತಿ । ಹೃದಿ ನಾಥಸ್ತು ಜಂಗಮಃ॥೧॥ ಶಿಷ್ಯೋತ್ಪತ್ತಿರ್ಗುರೋಶ್ಚೈವ । ಗುರೋತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ತು ಜಂಗಮಾತ್॥ ಜಂಗಮೋತ್ಪತ್ತಿಃಶಾಸ್ತ್ರತ್ವಾತ್ಪಚ್ಛನ್ನೋ ಜಂಗಮೋ ಭವೇತ್॥೨॥" ಎಂದರೆ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಗುರುವೇ ತಾಯಿಯು. ಮತ್ತು ಗುರುವಿಗೆ ಜಂಗಮವೇ ತಾಯಿಯು. ಆದರೆ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ತಾಯಿಯು ಇರದೆ ಜಂಗಮವೇ ಅದಿಷ್ಟಲವಾಗಿರುವದು. ಶಿಷ್ಯನುತ್ಪತ್ತಿಯು ಗುರುವಿನಿಂದಲೂ, ಗುರುವಿನುತ್ಪತ್ತಿಯು ಜಂಗಮನಿಂದಲೂ, ಜಂಗಮನುತ್ಪತ್ತಿಯು ಶಾಸ್ತ್ರತ್ವದಿಂದಲೂ ಆಗಿದ್ದು ಈ ಶಾಸ್ತ್ರತ್ವಕ್ಕೆ ಜಂಗಮವೆಂದೆನ್ನುವರು. ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳು ರಾ॥ ೬॥ ವಾರದ, ಸೊಲ್ಲಾಪುರ, ಇವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಿದ ವಿರಕ್ತೋತ್ಪತ್ತಿ ಕ್ರಿಯಾ ಲಕ್ಷಣ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದ ೭೬ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಅಷ್ಟವರಣಾಂತರ್ಗತ ಜಂಗಮ ಪದವಾಚಕ ನಿರಾಭಾರಿ ವಿರಕ್ತರಿಗೆ ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವನು ಆದಿಗುರುವಾದದ್ದು ನಿರ್ವಿವಾದವದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವನ ಕಾಲವು ೭ ನೇಯ ಶತಮಾನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೬೮೭ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿನಯಾದಿತ್ಯನೆಂಬ ಜಾಳುಕೃ ರಾಜನು ತನ್ನ "ವೀರ" ವೆಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ "ಅಲ್ಲ ಅಥವಾ ಅಲ್ಲಮ" ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರ ವರ್ಣನೆಯು ಒಂದು ಶಿಲಾಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಆವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ "ಕಾಂಡಿಣ್ಯ ಗೋತ್ರದ ದುಗ್ಗಶರ್ಮನ ಮೊಮ್ಮಗನೂ ಮತ್ತು ಪಾಂಚಾಲಶರ್ಮನ ಮಗನೂ ಆದ ಅಲ್ಲ ಇಲ್ಲವೆ ಅಲ್ಲಮಶರ್ಮನಿಗೆ ವೀರವೆಂಬ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ದಾನಕೊಟ್ಟಿದೆ" ಎಂದು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಶಿಲಾಲೇಖನವು ಎಪಿಗ್ರಾಫಿ ಕಾಂಡಿಕಾದ ೮೯೭ನೇ ಇಸ್ವಿಯ ಎಪಿಲ ತಿಂಗಳದ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವದು. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಕ್ರಿ. ಶ. ೬೮೭ರಲ್ಲಿ ಅರಬ್ಬಸಾನದ ಹೊರಗೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಸುಳವಾಟವು ಇಲ್ಲದ ಕಾಲಕ್ಕೆ "ಅಲ್ಲ ಅಥವಾ ಅಲ್ಲಮ" ಎಂಬ ಹೆಸರು ಶುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ ದೇಶದೊಳಗಿನದು ಇದ್ದಿತೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಎನ್ನೂ ಸಂಶಯ ತೋರುವದಿಲ್ಲ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವನ ಹೆಸರನ್ನೇ ಈ ಶಿಲಾಲೇಖನದೊಳಗಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಇಟ್ಟಿರಬಹುದೆಂದೂ ತರ್ಕಿಸಬಹುದು. ಮತ್ತು ೭ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇವನು ಬಹಳೇ ಪ್ರಖ್ಯಾತನೂ ಹಾಗೂ ಪರಮಪೂಜ್ಯನೂ ಇದ್ದದ್ದು ನಿರ್ವಿವಾದವಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧ ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ ೧ ನೇ ವಂಶವು, ಕ್ರಿ. ಶ. ೨ ನೇ ವಂಶವು, ಹಾಗೂ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೧೭ ರಲ್ಲಿ ೩ ನೇ ವಂಶವು, ಹೀಗೆ ಚೋಳರಾಜರ ೩ ವಂಶಗಳು ಆಗಿಹೋಗಿವೆ. ೧ ನೇ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಕರಿಕಾಲ ಚೋಳನೂ, ೨ ನೇ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಪರಾಂತಕನೂ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೯೦೦-೯೪೦) ಮತ್ತು ೩ ನೇ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ಕುಲೋತ್ತಂಗ ಅಥವಾ ರಾಜೇಂದ್ರ ಚೋಳನೂ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೦೭೦ ರಿಂದ ೧೧೧೭) ಬಹಳೇ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾಗಿ ಹೋಗಿರುವರು. ಇವರೊಳಗಿನ ಕರಿಕಾಲ ಚೋಳನೆಂಬ ಅರಸನನ್ನು ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ್ದು ಪುರಾಣಪ್ರಶಿಧ್ಧವದೆ. ಇದನ್ನೇ ಚೆನ್ನ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭು (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೩೦) ಕವಿಯು ತನ್ನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದು ಶ್ರೀ ಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ೧ ನೇ ಪುಷ್ಪದ ೨೪ ನೇ ಪುಟದೊಳಗಿನ ಒಂದನೇ ಪದ್ಯದ ೩ ನೇ ನುಡಿ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ “ಕರಿಕಾಲ ಚೋಳಗೆ ಒಲಿದ ದೇವನು” ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಕರಿಕಾಲ ಚೋಳನು ೨ ನೇ ಇಲ್ಲವೆ ೩ ನೇ ವಂಶದೊಳಗಿನ ಪುರುಷನೆಂದು ತಿಳಿಯಲು ಕಿಂಚಿತ್ತಾದರೂ ಮಾರ್ಗ ವಿಲ್ಲವು. ೨ ನೇ ೩ ನೇ ವಂಶದೊಳಗಿನ ಕರಿಕಾಲ ಚೋಳನೆಂಬ ರಾಜನ ಸಂಗತಿಯು ಈ ವರೆಗೂ ಉಪಲಬ್ಧವಿಲ್ಲವು. ಅಂದಮೇಲೆ ಅವನು ಒಂದನೇ ವಂಶದವನೇ ಎಂದು ತಿಳಿದರೆ ಪ್ರಭುದೇವನ ಕಾಲವು. ಕ್ರಿ. ಶ. ಕ್ವಿಂತಲೂ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇರಲಿ. ಇದರಮೇಲಿಂದ ಪ್ರಭುದೇವನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧ ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದು ನಿಶ್ಚಯವೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಠಯೋಗ ಪ್ರದೀಪಿಕಾ (ಕಲ್ಪತಾ ಎಡಿಶನ್) ಎಂಬ ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಗ್ರಂಥವು ಅಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಅದರ ಕರ್ತೃವು ಕಲಕತ್ತೆಯ ಕಡೆ ಯವನಿದ್ದು ಆ ಗ್ರಂಥವು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಲ್ಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ “ಅಲ್ಲಮಃ ಪ್ರಭುದೇವಶ್ಚ ಘೋಷಾ ಜ್ಯೋಲೀಚ ಟಿಂಟಣೀ | ಭಾನುಕೇ ನಾದ ದೇವಶ್ಚ ಖಂಡಃ ಕಾಸಾಲಕಸ್ತಥಾ ||” ಈ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಕಾಲನಿರ್ಣಯವು ನೊಂದಿಗೆ ಆಗಬೇಕು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಯೋಗಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಶ್ರೀ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುವಿನ ಹೆಸರಾದರೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಪ್ರಭುದೇವನು ಆ ಯೋಗಿಗಳ ಸಮಕಾಲಿಕನು ಇಲ್ಲವೆ ಅವರಿಗಿಂತಲೂ

ಪೂರ್ವಿಕನು ಇದ್ದಿರಬಹುದು. ಇದು ನಿಶ್ಚಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಾರದಿದ್ದರೂ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆಸೇತುಹಿಮಾಲಯದ ವರೆಗೂ ಪ್ರಭು ದೇವನ ಸಂಚಾರವೂ ಸರ್ವರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಆತನ ದಿವ್ಯ ನಾಮಸ್ಮರಣವೂ ಇದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ಅನುಮಾನವು ಹೊರಡುತ್ತದೆ.

ವೇದವ್ಯಾಸಕೃತ ಭವಿಷ್ಯೋತ್ತರ ಪುರಾಣಾಂತ್ಯರ್ಗತ ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೀಲೆಯೆಂಬುದೊಂದು ೨೫ ಅಧ್ಯಾಯವುಳ್ಳ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪುರಾಣವಿದೆ. ಅದ ರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಚರಿತ್ರೆಯು ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥ ದೊಳಗಿನ ಭಾಷಾಸರಣಿಯು ಯಾವ ಕಾಲದೊಳಗಿನ ಭಾಷಾ ಶೈಲಿಗೆ ಹೋಲುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ನೋದಲು ಚನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ಪ್ರಭುದೇವನ ಕಾಲವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಬಹಳೇ ಸುಲಭವಾಗುವದು.

ನಾರಾಯಣೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ “ಪರಾತ್ಪರಂ ಯನ್ಮಮಹತೋ ಮಹಾಂತಂ ಪರಾತ್ಪರಂ | ಪರಾದಸ್ಯ ಕ್ವಾತ್ಪರಂ | ಯಜ್ಞಂಗಮ ಲಿಂಗಕಂ |” ಎಂದು ವರ್ಣನೆಯಿದೆ; ಎಂದರೆ ಜಂಗಮಲಿಂಗವು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ವಸ್ತು ವಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವೂ ಮಹತ್ತಿನಕಿಂತಲೂ ಮಹತ್ತಾದದ್ದು ಇದ್ದು ಅವು ಕ್ವಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಿರುವದು. ಆದರೆ ಮಾರ್ಸಡೇನಕೃತ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ ಇತಿಹಾಸ ಅಧ್ಯಾಯ ೩ ನೇದರಲ್ಲಿ “ಕ್ರಿ. ಶ. ದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ೧೦೦೦-೩೦೦ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಉಪನಿಷತ್ ಕಾಲವೆಂದು ಆಧುನಿಕ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಹಾಗೂ ಪೌರಾತ್ಯ ಪಂಡಿತರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವದೆ.” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದು. ಈ ಜಂಗ ಮಲಿಂಗನ ಆದಿಗುರುವು ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವದಷ್ಟೇ. ಅದುದರಿಂದ “ಮಚ್ಛಿಖಾಚಕ್ರ ಮಧ್ಯಸ್ಥಂ | ಚರಲಿಂಗಂ ನಿರಂಜನಂ | ಕೃತ್ವಾಬಹಿರ್ಗತಂ” ಮುಂತಾದ ಆಚಿಂತ್ಯಾಗಮದ ೧೦ ನೇ ಪಟಲದೊ ಳಗಿನ ಅಧಾರಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಈ ಚರಲಿಂಗ ಕಾಲವನ್ನೇ ನಿರ್ಣಯಿ ಸುವದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಇದರಂತೆ ಸುಪ್ರಭೇದಾಗಮದಲ್ಲಿ “ಮದೂರ್ಧ್ವ ಮುಖಸಂಜಾತೋ ನಿರಂಜನ ಗಣೇಶ್ವರಃ | ಶೂನ್ಯಪೀಠಾಧಿಕಾರೀಶ | ಸಂಚಾಚಾರ್ಯ ಗುರುವರಃ ||” ಎಂದು ವರ್ಣನೆಯಿದೆ. ಎಂದರೆ ನನ್ನ ಊರ್ಧ್ವಮುಖ ದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನನಾದ ನಿರಂಜನನೆಂಬ ಗಣಾಧ್ಯಕ್ಷನು ಶೂನ್ಯಪೀಠದ ಅಧಿ ಕಾರಿಯಾಗಿ ಸಂಚಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುರುವಾಗಿ ಇದ್ದಿರುವನು.

ಮತ್ತು ಪಾರಮೇಶ್ವರಾಗಮದಲ್ಲಿ “ ಇಷ್ಟೋತ್ಪತ್ತಿಗುರೋಚ್ಚೈವ
ಗುರೋತ್ಪತ್ತಿಶ್ಚ ಜಂಗಮಾತ್ | ಜಂಗಮೋತ್ಪತ್ತಿಶೂನ್ಯತ್ವಾತ್ | ತಚ್ಚೈನ್ಯಂ
ಚರಲಿಂಗಕಂ || ” ಎಂದಿರುವದು; ಎಂದರೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು
ಗುರುವಿನಿಂದಲೂ ಗುರುವಿನ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು ಜಂಗಮನಿಂದಲೂ ಹಾಗೂ
ಜಂಗಮನ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು ಶೂನ್ಯತ್ವದಿಂದಲೂ ಇದ್ದು ಆ ಶೂನ್ಯವೇ
ಚರಲಿಂಗವು.

ಸ್ವಾಯಂಭು ಆಗಮದ ೮ ನೆಯ ಪಟಲದಲ್ಲಿ. “ ಮಮಜಂಗಮ
ಲಿಂಗೇನ | ಸಂಕಂ ಪಂಚಗಣಾಧಿಪಾಃ | ಅವಿಭೂತಾ ಮಹೀ ಭಾಗೇ |
ಮದನುಜ್ಞಾನಸಾರತಃ ” || ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಶಾಕಟಾಯನ
ದಲ್ಲಿ “ ಶಿಷ್ಯಪ್ರಾಣೋ ಗುರೋರ್ದೇವೀ | ಗುರುಪ್ರಾಣಸ್ತು ಜಂಗಮಃ |
ಜಂಗಮಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದಃ ಸ್ಯಾತ್ | ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರೇಷು ಗೀಯತೆ ” || ಎಂದು
ಹೇಳಿದೆ; ಎಂದರೆ ಗುರುವು ಶಿಷ್ಯನ ಪ್ರಾಣವು ಮತ್ತು ಜಂಗಮನು
ಗುರುವಿನ ಪ್ರಾಣವು ಆಗಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಜಂಗಮನ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು
ಸರ್ವರೂ ಸೇವಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಸರ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಿಖಾಮಣಿಯಲ್ಲಿ “ ಮದೀಯ ಲಿಂಗಸಂಭೂತಂ | ಮದ್
ಭಕ್ತ ಪರಿಪಾಲಕಂ || ವಿಸ್ಮಿತಾ ಮಾನುಷಾಃ ಸರ್ವೇ | ತ್ವಾನು ಭಜಂತು
ಮದಾಜ್ಞಯಾ ” || ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಏವಂಚ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಗಮ, ಪಾರಮೇ
ಶ್ವರಾಗಮ, ಸುಪ್ರಭೇದಾಗಮ, ಅಚಿಂತ್ಯಾಗಮ, ಯೋಗಜಾಗಮ,
ವೀರಾಗಮ, ಸ್ವಾಯಂಭು ಆಗಮ, ಉತ್ತರವಾತುಲತಂತ್ರ, ಪಾರಮೇ
ಶ್ವರ ತಂತ್ರ, ಸನ್ಯಾಸೋಪನಿಷತ್, ನಾರಾಯಣೋಪನಿಷತ್, ಛಾಂದೋ
ಗ್ಯಸ್ಮೃತಿ, ಅವ್ಯತಬಿಂದುಸ್ಮೃತಿ, ಶಾಕಟಾಯನ, ಶಂಕರ ಸಂಹಿತಾ,
ಗೋರಕ್ಷಸಂಹಿತಾ, ಶಾಂಕರಭಾಷ್ಯ, ಶ್ರೀಕರಭಾಷ್ಯ, ಕ್ರಿಯಾಸಾರ,
ವ್ಯಾಸೋಕ್ತ ಭವಿಷ್ಯತ್ ಪುರಾಣಾಂತರ್ಗತ ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲಾ, ಸಿದ್ಧಾಂ
ತಶಿಖಾಮಣಿ, ಅನಾದಿ ವೀರಶೈವ ಸಾರಸಂಗ್ರಹ, ವೀರಶೈವಾಚಾರ
ಪ್ರದೀಪಿಕಾ, ಪರಮಲಭು ಮಂಜೂಷಾ, ಕಾವ್ಯಪ್ರಕಾಶ, ವಿಶ್ವಗುಣಾದರ್ಶ
ಚಂಪು, ವಿನೇಕಚಿಂತಾಮಣಿ, ವಚನಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಮಾಣ
ಭೂತ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥ ಶ್ರೀ
ಪ್ರಭುಸಾಂಪ್ರದಾಯಕ ನಿರಾಭಾರಿ ವಿರಕ್ತಜನರಿಗೆ “ ಆದೌತಚ್ಚರಲಿಂ
ಗಂತು | ನಿರಂಜನ ಇತಿಶ್ಚುತಮ್ | ತ್ರೇತಾಯಾಮ್ ದೈವತಂಜೈ

ತತ್ | ನಿರ್ಮಾಯ ಇತಿ ಕೀರ್ತಿತಮ್ | ದ್ವಾಪಾರೇ ನಿಷ್ಕಲಂಚೇತಿ |
ವಿಸ್ಮೃತಂ ಚ ತದೇವ ಹಿ | ಕಲಾಪ್ರಭುರಿತಿಖ್ಯತಮ್ | ತಸ್ಯ ನಾನಾನಿ
ವೈಕ್ರಮಾತ್ || ” ಎಂದರೆ ಈ ಚರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ನಿರಂಜನ
ನೆಂತಲೂ, ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಯನೆಂತಲೂ, ದ್ವಾಪಾರ ಯುಗ
ದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕಲನೆಂತಲೂ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುವೆಂತಲೂ ಹೀಗೆ ಕ್ರಮ
ವಾಗಿ ಹೆಸರುಗಳು ಬಂದಿವೆ ಎಂಬ ಈ ಉತ್ತರವಾತುಲತಂತ್ರದ ಆಧಾರದಿಂದ
ಯುಗ ಯುಗಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುರೂಪದಿಂದ ಅವತರಿಸಿದಂಥ
ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನ ಕಾಲವನ್ನು ನಿಶ್ಚಿಸುವುದು ನಾವು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿ
ದಂತೆ ಬಹಳೇ ದುಸ್ತರವಾಗಿರುವುದು.

ಮೈಸೂರ ಆರ್ಟಿಯಾ ಲಾಜಿಕಲ್ ಖಾತೆಯ ಡಾಯರೆಕ್ಟರರಾದ
ಮಹಾಮಹೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಪ್ರಾಕ್ತನ ವಿಮರ್ಶ ವಿಚಕ್ಷಣ ರಾವ
ಬಹಾದ್ದೂರ ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಕವಿಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ
ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೬೦ನೇ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನು ಇದ್ದನೆಂದು ನಿಶ್ಚಿ
ಯಿಸಿರುವರು. ಅದೇ ಪ್ರಭುದೇವನು ವೇದಾಗಮೋಪನಿಷತ್ತುಗಳ
ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದನೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಆಧುನಿಕ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಹಾಗೂ
ಪೌರಾತ್ಯ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಅಸಂಭವನೀಯವೆಂದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಅದು
ದರಿಂದಲೇ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಜ್ಞಾನಕೋಶಕಾರರಾದ ಡಾಕ್ಟರ ಕೇತಕರ
ಇವರಾದರೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಜ್ಞಾನಕೋಶ, ಭಾಗ ೬-೭
(ಅ) ಅಕ್ಷರ, ಪುಟ ೪೯೪ ರಲ್ಲಿ “ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಇವನಿಗೆ ಪ್ರಭುಲಿಂಗ
ಎಂದೂ ಅನ್ನುವರು. ಇವನು ಆರಾಧ್ಯ ಜಾತಿಯ ತೆಲಗು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
ನಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿದೆ. ಆದರೆ ಇವನು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪುರುಷನಿ
ದ್ದನೆಂಬುವದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಿಶ್ಚಿತವಿಲ್ಲವು. ಲಿಂಗಾಯತ ಧರ್ಮದ
ಸಂಸ್ಥಾಪಕನಾದ ಬಸವನಿಗಿಂತಲೂ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಈ ಪುರುಷನಿದ್ದ
ನೆಂದು ವೀರಶೈವರು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆಯೆಂಬುದೊಂದು
ಕನ್ನಡ ಛಾಂಪೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥವಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಈತನ ವರ್ಣನೆಯು ಕಂಡು
ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುಲಿಂಗನಿಗೆ ಗಣಪತಿಯ ಅವತಾರ
ವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ, ಹಾಗೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪಾರ್ವತಿಯು ಇವನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿ
ಸುವ ಕುರಿತು ತನ್ನ ಅಂಶದಿಂದ ಒಬ್ಬ ಬನವಾಸಿ ರಾಜಕನ್ಯೆಯನ್ನು
ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡಿದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಈತನು ಅತ್ಯಂತ ಪವಿತ್ರ
ವರ್ತನವುಳ್ಳವನೂ, ಶಾಂತನೂ, ಬಹಳ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದವನೂ,

ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಆನೇಕ ಚಮತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಜನರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವನೆ” ಎಂದೂ ಹೇಳಿದೆ.

“ಕೊಲ್ಹಾಪುರ ಸಂಸ್ಥಾನದೊಳಗಿನ ಅಳತೆಯೆಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲವಃಪ್ರಭುದೇವನ ದೇವಾಲಯವಿದ್ದದ್ದು ಅದು ಆತನದಾಗದೆ ಔರಂಗಜೇಬನ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ದೇವಿಗೆ ಈ ಹೆಸರು ಕೊಟ್ಟಿದೆ” ಎಂದು ಒಂದು ಕಡೆಯೂ, ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಅದೇ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಜ್ಞಾನಕೋಶ, ಭಾಗ ೧೦-೧೧, (ಕ) ಅಕ್ಷರ ಪುಟ ೩೦೧ ರಲ್ಲಿ “ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲಾ ಗ್ರಂಥವು ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ಅದೆ. ಅದರ ನಾಯಕನು ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಅಥವಾ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭು ಇದ್ದು ಆತನು ಬಸವನಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುಲಿಂಗನಿಗೆ ಗಣಪತಿಯ ಅವತಾರನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಪಾರ್ವತಿಯು ಸಂಸಾರ ವಿರಕ್ತಿಯ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವ ಋತು ಬಸವಾಸಿನಾಮಕ ಒಬ್ಬ ರಾಜಕನ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುಲಿಂಗನಿಗೆ ನೋಹ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ತನ್ನ ಕೆಲವಂಶವನ್ನು ಹಾಕಿದಳೆಂದು ಒಂದು ಕಥೆಯಿದೆ” ಎಂದು ವರ್ಣನವಿದೆ. ಈ ಮೇಲಿನ ಎರಡೂ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಲಾಗಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಡಾಕ್ಟರ ಕೇತಕರ ಇವರು ಕೊಟ್ಟಂಥ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಕೇವಲ ಚಾಮರಸಕೃತ ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲಿಂದ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ನಾಚಕರಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೂಡ ಚಾಮರಸನ ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದಿ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲವು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಮೇಳವಿಲ್ಲವು. ಒಮ್ಮೆ ಅವರು ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುದೇವನಿಗೆ ಗಣಪತಿಯ ಅವತಾರನೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವರು, ಎಂದರೆ ಸರಳಶುಂಡ, ವಕ್ರಶುಂಡ, ಶಿವಕುಮಾರ, ಗಜಾನನ ಈತನೇ ಅವನೆಂದು ಅವರ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಅದು ಹಾಗಿರದೆ ಆ ಲಂಬೋದರ ಏಕದಂತನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಾದ ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರರ ಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಗಣಪತಿಯ ಅಂದರೆ ಗಣಾನಾಂ ಪತಿಃ | ಎಂದರೆ ಪ್ರಮಥಗಣಗಳ ಒಡೆಯನಾದ ಯಾವ ಪರಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿರುವರೋ ಅದೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿವಸ್ವರೂಪನಾದ ಈ ಪ್ರಭುದೇವನಿರುವನು. ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಮಃ ಪ್ರಭುದೇವನು ಆರಾಧ್ಯಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿದ್ದು ಲಿಂಗಾ

ಯತ ಧರ್ಮದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕನಾದ ಬಸವನಿಗಿಂತಲೂ ಮುಂಚೆ ಇದ್ದನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಬೇರೊಂದು ಕಡೆ ಇವನು ಬಸವನ ಸಹಕಾರಿಯೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವನು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪುರುಷನಿದ್ದ ಬಗ್ಗೆ ನಿಶ್ಚಯವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹಾಗೂ ಬೇರೊಂದು ಕಡೆ (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಜ್ಞಾನಕೋಶ, ಭಾಗ ೧೨ ಇ ಪುಟ ೨೦-೨೧) ಶ್ರೀ ಬಸವನು ಚನ್ನಬಸವಗೆ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುವಿನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವೆನೆಂದು ಅಶ್ವಾಸನ ಕೊಟ್ಟನು. ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಬಸವ ಚನ್ನಬಸವರುಗಳಿಗೆ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗುವ ಕುರಿತು ಸಿದ್ಧರಾಮನೊಡನೆ ಸೊಲ್ಲಾಪುರದಿಂದ ಪ್ರಭುದೇವನು ಹೊರಟನು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಶೋಭೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಇವರು ಸಂತುಷ್ಟರಾದರು. ಕಲ್ಯಾಣದ ಹೊರಗಿನ ಉಪವನದ ಶೋಭೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಅರಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟರು. ತದನಂತರ ಶಾಂತಿಯ ಪರಮಸ್ಥಾನವಾದ ಬಸವಪ್ರಧಾನನ ಅರಮನೆಯ ಎದುರಿಗೆ ಬರಲಾಗಿ ಬಸವನು ತನ್ನ ಸೇವಕರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಒಳಗೆ ಒರಹೇಳಿದನು. ಆದರೆ ಈ ಕೂಲಿಯ ಅದರವನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರಭುದೇವನು ಅಮಂತ್ರಣವನ್ನು ನಾಕರಿಸಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಚನ್ನಬಸವನು ಇದರ ಪರಿಣಾಮವು ಅತ್ಯಂತ ಅನಿಷ್ಟವಾಗಿ ಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿದು ಪೂಜ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಆರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಸತ್ಕಾರಮಾಡಿದನು. ಪ್ರಭುದೇವನು ಸಿದ್ಧರಾಮನೊಡನೆ ಚನ್ನಬಸವನ ಅರಮನೆಯ ಬಹಿರ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತನು. ಯಾಕೆಂದರೆ ದೀಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದವರಿಗೆ ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲವೆಂದು ಚನ್ನಬಸವನ ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆ ಇತ್ತು" ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಮತ್ತು ಅದೇ ಜ್ಞಾನಕೋಶ, ಭಾಗ ೧೨-೧೩, (ಚ) ಅಕ್ಷರ, ಪುಟ ೨೩ ರಲ್ಲಿ "ಆ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭುದೇವನು ಚನ್ನಬಸವನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಅನಂತರ ಸಿದ್ಧರಾಮನು ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಚನ್ನಬಸವನು ಹೇಳತೊಡಗಿದನು. ಪ್ರಭುದೇವನು ಸಂಚರಿಸುತ್ತ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಸವನ ಯಜ್ಞಕುಂಡದ ಮೇಲೆ ಅರೋಹಣ ಮಾಡುವನು. ಅದರಿಂದ ಸರ್ವ ಜಂಗಮರು ಸಿಟ್ಟಾಗುವರು. ಮುಂದೆ ಆ ಪ್ರಭುದೇವನೊಬ್ಬನೇ ಯಾವತ್ತೂ ಅನ್ನವನ್ನು ತಿಂದು ಯಾವತ್ತೂ ಜಂಗಮರಿಗೆ ಸಂತುಷ್ಟ ಮಾಡುವನು." ಎಂದು ವರ್ಣನವಿದೆ. ಈ ಯಾವತ್ತೂ ವಿನೇಚನೆಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವನು ಬಸವನ ಒಬ್ಬ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ

ಜ್ಞಾನಕೋಶಕಾರರ ಅಂಬೋಣವದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಪಾರ್ವತಿಯು ಪರೀಕ್ಷೆಯ ದಿಶೆಯಿಂದ ಬನವಾಸಿ ರಾಜಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕಳಿಸಿದಳೆಂದೂ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಬನವಾಸಿ ನಾಮಕ ರಾಜಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕಳಿಸಿದಳೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ. ಬನವಾಸಿ ಇದು ಮನುಷ್ಯರ ಹೆಸರು ಇರದೆ ಒಂದು ಪ್ರಾಂತದ ಹೆಸರು ಅದೆ. ಏವಂಚ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ್ಗೆ ಶಾಕೃರ ಕೇತಕರ ಇವರು ಎರಡನೇಯವರ ಬೊಗಶೆಯಿಂದ ನೀರು ಕುಡಿದಂತೆ ಆಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡದೆ ಅವರು ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಬರೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೇನೂ ಮಾಡಿದಂತೆ ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲವು. ಆದುದರಿಂದ ಕೆಳಗಿನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ರೀತಿಯಿಂದ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ವಾಚಕರ ಸಂಶಯಗಳು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ದೂರವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಸತ್ಯತೆಯು ಗೊತ್ತಾಗಬಹುದು. ಆ ವಿಚಾರಗಳು ಕೆಳಗಿನಂತೆ:—

ಜಯಕರ್ನಾಟಕ ವರ್ಷ ೨, ಅಂಕ ೮, ಜೇಷ್ಠ ಶುದ್ಧ ೧೫, ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆ ೧೮೪೬ ಪುಟ ೬೨೪ ರಲ್ಲಿ “ ಶತಾಯುರ್ವೈ ಪುರುಷಃ” (ನೇದವಾಕ್ಯ) ಈ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ಜನ್ಮದಿಂದ ಆಯುಷ್ಯವು ೧೦೦ ವರ್ಷದಿದ್ದು ಸದಾಚಾರದಿಂದ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಮತ್ತು ದುರಾಚಾರದಿಂದ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆಯೂ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದು ಹೇಗಂದರೆ, ಮಹಾಭಾರತ ಯುದ್ಧದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜೀವಂತವಿದ್ದ ವೀರರ ವಯೋಮಾನವು ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯ ೧೭೦ ವರ್ಷ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ೧೫೦, ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿ ೧೫೫, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ೧೭೫, ವಸುದೇವ ೧೫೦, ದೇವಕಿ ೧೪೦, ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಇತ್ತು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಈ ಯಾವತ್ತರು ಕೇವಲ ಜೀವ ಧಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಆಮರಣ ಬಹಳೇ ಸ್ವಲ್ಪರಾಗಿದ್ದರು. ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ತನ್ನ ವಯಸ್ಸಿನ ೧೦೬ ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಭೀಮನ ಉಕ್ಕಿನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಚಕಿ ಅದನ್ನು ಕುಡಿ ಕುಡಿ ಮಾಡಿದನು. ಬಾಯಬಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಅಬ್ರಾಹೀಮನು ೧೭೫ ವರ್ಷ ಇದ್ದನೆಂದೂ ಐರ್ಯ್ಯಾಕನು ೧೮೦ ವರ್ಷ ಇದ್ದನೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ. ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದೊಳಗಿನ ಆಧುನಿಕ ಜನರಲ್ಲಿ ಕುರ ಬರ ಮಲ್ಲಾರಿಯು ೧೧೫ ವರ್ಷ, ರಾಮಶೇಟ್ಟಿ ಭುರಿಕಿ, ಸಾತಾರಾ, ೧೦೮ ವರ್ಷ, ಅಹಮ್ಮದಖಾನ ಕೊಲ್ಹಾಪೂರ ೧೦೮ ವರ್ಷ, ನಿಜಾಮ ಉಲಮುಲ್ಲಾ ೧೦೮ ವರ್ಷ, ರಾಮಲಾಲ ಕಾಗಡಿ ಹರಿದ್ವಾರ ೧೦೪

ವರ್ಷ, ಪಂಡಿತ ಪ್ರಭಾಕರ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ೧೦೮ ವರ್ಷ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಬಾಳಿದರೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಯುರೋಪದೊಳಗಿನ ಅಧುನಿಕ ಜನರು ಥಾಮಸ್ ಪಾರ್ ೧೫೨ ವರ್ಷ, ಮೇರಿ ಬಿಂಜಲ್ ೧೧೨ ವರ್ಷ, ಹೇನರಿ ಜೋಕಿನ್ಸ್ ೧೬೯ ವರ್ಷ, ಕೌನ್ಸರಿಸ್ ಮೆಂಡ ೧೪೦ ವರ್ಷ ಜೀವಿಸಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ರೋಮಾನಿಯಾ, ಬಲ್ಗೇರಿಯಾ ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈಗೂ ಕೂಡ ೧೨೫ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಜನರು ಸಿಗುತ್ತಿರುವರು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಇದು ಅಲ್ಲದೆ ಥಾಮಸ್ ಕಾರ್ನ ಶೋಆರ್ಡೀಚ್ (ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್) ಇವನು ಕ್ರಿ. ಶ ೧೩೮೧ ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೮೮ ರಲ್ಲಿ ಮರಣಹೊಂದಿದನು. ಅಂದರೆ ಇವನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ೨೦೭ ವರ್ಷ ಜೀವಂತನಿದ್ದನು ಇವನ ಜೀವ ಮಾನದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ೪, ೫, ೬, ೭ ನೆಯ ಹೇನ್ರಿಗಳು ೪, ೫, ೬ ನೆಯ ಎಡ್ವರ್ಡರು ೩ನೇ ರಿಚರ್ಡನು ಹೀಗೆ ಒಂಭತ್ತು ಮಂದಿ ಅರಸರೂ ಮೇರಿ ಹಾಗೂ ಇಲಿಝಾ ಎಂಬ ರಾಣಿಯವರೂ ಹೀಗೆ ೧೧ ಮಂದಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಿದರೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ತಾರೀಖು ೩೦-೬-೧೯೩೨ನೇ ಇಸ್ವಿಯ ಲೋಕಮತದಲ್ಲಿ “ಬೇನದೊಳಗಿನ ಷಾಂಗ ಚುರ್ವಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಜಾಂಗಯೂನ ಈ ಹೆಸರಿನ ಒಬ್ಬ ಮುದಕನು ೨೨೫ ವರ್ಷದವನಿದ್ದು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಜೀವಂತ ನಿರುವನು. ಅವನಿಗೆ ೪೪ ಮಂದಿ ಹೆಂಡರುಗಳಾಗಿದ್ದು ಅವರಿಂದ ಒಂದು ನೂರಾ ಯಂಭತ್ತು ಹುಡುಗರಿರುವರೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಝರೋ ಆಗಾ (ಕಾನ್ಸ್ಟಾಂಟಿನೋಪಲ್) ಇವನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೭೭೫ ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಈಗ್ಗೆ ಇವನು ಜೀವಂತನಿದ್ದು ಕೂಲಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇವನ ವಯಸ್ಸು ಈಗ್ಗೆ ೧೬೦ ಆದೆ. ೮೫ ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಇವನಿಗೆ ಮಗ ಹುಟ್ಟಿದನು. ೧೦೫ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಇವನ ಯಾವತ್ತೂ ಹಲ್ಲುಗಳು ಬಿದ್ದು ತಿರುಗಿ ಬಂದವು. ಬಾಲ್ಯಮೋರದಲ್ಲಿ ಇಝಾಕ ಹಶಾಯ ಫಸ್ತೀ ಇವನು ಈಗ್ಗೆ ೧೧೩ ವರ್ಷದವನಿರುವನು. ಇವನ ಸಾರಾಯೆಂಬ ಹೆಂಡತಿಯು ೧೧೧ ವರ್ಷದವಳಿರುವಳು. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೯೨೫ ಡಿಶಂಬರದ ಫಿಜಿಕಲ್ ಕಲ್ಚರ, ಪುಟ ೨೯, ೧೩೬, ೧೩೮ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ “ರಾಕ್ ಫೇಲರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಡಾಕ್ಟರ ಅಲೆಕ್ಸ್ ಕ್ಯಾರೆಲ್ ಮತ್ತು ಜೋಹೆನ್ಸ್‌ಹಾಫ ಕಿನ್ನಸದ ಡಾಕ್ಟರ ರೆಡಮಂಡ್ ಪರೆಲ್ ಈ ಉಭಯತರು ಕೆಲವು ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸ್ನಾಯುಗಳು ಅಮರವಿರುತ್ತವೆಂದು ಸಿದ್ಧ

ಮಾಡಿರುವರು. ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪ್ರಾಣಕೋಶ (ಶಿಲ್ಪ) ಗಳಲ್ಲಿ ಏನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಅವು ಜೀವಂತ ಉಳಿದು ನಿಯಮಿತತನದಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಸೂಕ್ಷ್ಮಜಂತುಗಳಿಂದ (ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾ) ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ಕೆಲವು ರಸಾಯನ ದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಇಟ್ಟರೆ ಜೀವಂತ ಕೋಳಿಯ ಕಾವಿನ ಹೊರ್ತು ಕೋಳಿ ಮರಿಗಳ ಸ್ನಾಯುಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಕಂಡುಬರುವದೇನೆಂದರೆ, ಮಾನವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಶಾರೀರಿಕ ಹಾಗೂ ಮಾನಸಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉಳಿಯುವಂತೆ ಇಟ್ಟರೆ ಅವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವ ಆಯುರ್ಮಾನದ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ದಿವಸ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಬಾಳುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಗಿ ತೀವ್ರವೇ ಆಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಅವುಗಳ ಪ್ರಸಾರವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಆರಂಭವಾದವು. ಈ ವರೆಗೆ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೇಲೆ ಸುಮಾರು ಆರವತ್ತು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಡಾಕ್ಟರರು ಉತ್ತಮ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವರು. ಅವುಗಳೊಳಗಿನ ಕೆಲವು ಗ್ರಂಥಗಳು ಬಹಳೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಿರುವವು. (೧) ಡಾಕ್ಟರ ಬೆಂಡಿ ಡ್ರಿಕ್ಸ್‌ಲಸ್ಪ್ ಇವನ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಗುಣದ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಇತಿಹಾಸವು. (೨) ಹೋರ್ಲ್ಯಾಸ ಫ್ಲೇಚರ್ ಇವನ “ಹೇಗೆ ತಿನ್ನಬೇಕು?” (೩) ಬರ್ನರ ಮ್ಯಾಕಫೆಡನ್ ಇವನ “ಏನು ತಿನ್ನಬೇಕು?” ಮತ್ತು (೪) ಉತ್ತರ ಆಮೇರಿಕೆಯ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ “ಹೇಗೆ ಜೀವಿಸಬೇಕು” (೫) ಸ್ಯಾಂಡ್ ಫೋರ್ಡ್ ಬೆನಟ್ ಇವನ “ಮುಪ್ಪು ಅದರ ಕಾರಣಗಳು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಉಪಾಯಗಳು.” (೬) ಎಡಾಫಜಸ್ಪ್ ಇವನ “ನಿರಂತರ ಹೇಗೆ ಇರಬೇಕು ಮತ್ತು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಗುಣವನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೊಂದಬೇಕು” ಇತ್ಯಾದಿ. ಇದು ಆದಿಭೌತಿಕ ವಿಚಾರವಾಯಿತು. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ರೀತಿಯಿಂದ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಇದರ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವದು ಅವಶ್ಯವಿದ್ದರೆ ಅವರು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಈ ವಿಷಯದ ಮೇಲಿನ ಪಾಠಂಜಲ ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಅದರ ಮೇಲಿನ ಟೀಕಾತ್ಮಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಓದತಕ್ಕದ್ದು. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕದ ೧ ನೆಯ ಸಂಪುಟದ ೩೦೬ ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ “ಪ್ರಥಮ ತೇಜೋ ನಿಲಖೇ ಸಮುಧ್ಧಿತೇ | ಪಂಚಾತ್ಮಕೇ ಯೋಗ ಗುಃಶ ಪ್ರವೃತ್ತೇ || ನತಸ್ಯ ರೋಗೋ ನ ಜರಾ ನ ಮೃತ್ಯುಃ | ಪ್ರಾಪ್ತಸ್ಯ

ಯೋಗಾಗ್ನಿಮಯಃ ಶರೀರಂ || ಎಂದರೆ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸಿಗಳು ಪಂಚ ಭೂತಗಳಿಂದ ಆಗುವ ಗುಣಧರ್ಮಗಳನ್ನು ತಿಳುಕೊಂಡರೆ ಅವರಿಗೆ ಯೋಗವು ಸಿದ್ಧಿಸಿತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅವರಿಗೆ ಮುಪ್ಪು, ಮರಣವು, ವ್ಯಾಧಿಯು ಬರಲಾರವು. ಅವರ ಶರೀರವು ಯೋಗಾಗ್ನಿಯಿಂದ ದಗ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ,” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವರು. ಅದೇ ಪುಸ್ತಕದ ೨೪೩, ೨೪೪, ೨೪೫ ನೇ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ “ಕ್ಷೇಶ ಮೂಲಃ ಕರ್ಮಾಶಯೋ ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟ ಜನ್ಮವೇದನೀಯಃ | ಎಂದರೆ ಯೋಗಿಗಳು ತಮ್ಮ ಭೌತಿಕ ಶರೀರವನ್ನು ಬದಲು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಶರೀರದ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ರೋಗಾದಿಗಳು ಸೇರದಂತೆ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ಮರಣವೆಂದೆನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ನಾಯುಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನು ಸಂಚರಿ ಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ನಾವು ಜೀವಂತನೆಂದೂ ಮತ್ತು ಈ ಕಾರ್ಯವು ನಿಂತ ಕೂಡಲೆ ಆತನು ಮೃತನಾದನೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಈ ಎರಡೂ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಮಿಕ್ಕಿದವನಾದರೆ ಆತನಿಗೆ ಜನನ ಮರಣಾದಿಗಳೇ ಇಲ್ಲವು. ನಾವು ಈ ಭೌತಿಕ ಶರೀರದ ಒಡೆಯರು. ನಾವು ಅದನ್ನು ಮನಬಲ್ಲಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಇದು ನಮಗೆ ಸಿದ್ಧಿಸಿದ್ದಾದರೆ ಮನಬಲ್ಲಂತೆ ನಾವು ತಾರುಣ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದು. ಆ ಮೇಲೆ ನಮಗೆ ಜನನ ಮರಣ ಹಾಗೂ ರೋಗಾದಿಗಳೇ ಇಲ್ಲವು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ರುವರು. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಗತಿಗಳು ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಅವರು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಯೋಗ ವಿಷಯದ ಮೇಲಿನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಓದಬೇಕು; ಎಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ತನ್ನ ಆಯುಷ್ಯ ವನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬುವದು ಸಹಜವಾಗಿ ಮನ ವರಿಕೆಯಾಗಬಹುದು. ಶ್ರೀ ಯೋಗಿಂದ್ರವರ ಯೋಗ ಅಥವಾ ಅರೋಗ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಪುಟ ೨೦ ರಲ್ಲಿ “ಪ್ರಾಣ ಮತ್ತು ವನಸ್ಪತಿ ಇವುಗಳ ಗುಣಧರ್ಮ ಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ವಿಧ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆದವರಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾದ ಡಾಕ್ಟರ ಹ್ಯಾಲಿಹೌವ್ವರ ಮೊದಲಾದವರು ಮುಪ್ಪಿನಿಂದ ಮರಣ ಹೊಂದಿದರು. ತೀರ ವಿರಳವೆಂದು ಒಪ್ಪಿರುವರು. ಮರಣದ ಸಾಧಾರಣ ಕಾರಣಗಳು ಕುತ್ತು ಇಲ್ಲವೆ ಅಪಾಯವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ವ್ಯಾಧಿಗಳನ್ನೂ ಸೇರಿಸಬಹುದು. (ಡಾಕ್ಟರ ಡಬ್ಲ್ಯು. ಡಿ. ಹಾಲಿಬರ್ಟನ್, ಎಮ್. ಡಿ., ಇವರ ಪ್ರಾಣ ಮತ್ತು ವನಸ್ಪತಿಗಳ ಗುಣಧರ್ಮ ತಿಳಿಯುವ ಕೈಸಿಡಿ, ಪುಟ ೯೩೭) ತಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಸತ್ವವು ಅಥವಾ

ಜೈತನ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಿದಾಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ರೋಗಗಳು ದೂರಾಗುವವು; ಆದರೆ ತಡೆಯುವ ಶಕ್ತಿಯು ವಯಸ್ಸು ಆದಾಗ್ಗೆ ಕುಗ್ಗುತ್ತಹೋದರೆ ಕೆಲವು ರೋಗಗಳು ರೂಢವಾದ ಆಲಸ್ಯದಿಂದ ಬಹಳಮಾಡಿ ಗೊತ್ತಾಗದೆ ಮಹತ್ವದ ಶರೀರದ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ಉಪಟಳವನ್ನು ತಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಶರೀರವು ಅಸಮರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಲೇ ಮನುಷ್ಯನ ಇತಿಹಾಸವು ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೇನೇ ನಾವು ಮರಣವೆಂದೆನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ೧೦೦ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಮಿಕ್ಕೆ ಅನಿಯಮಿತ ಅವಧಿಯ ವರೆಗೆ ಬಾಳಲಿಕ್ಕೆ ಶಕ್ತವಿದೆ ಎಂದು ಇತ್ತೀಚಿನ ಎಷ್ಟೋ ನಾನಾಂಕಿತ ಡಾಕ್ಟರರು ಒಪ್ಪಿರುವರು. ೨೦೦ ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಶಕ್ತರಾಗಿ ಬಾಳಿದವರ ಉದಾಹರಣೆಗಳುಂಟು. ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸಿಗಳು ೩ ಶತಮಾನಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬಾಳಿದವರ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವರು. (ಜ್ಯೋಫ್ನಿ ಎಂಬ ಟೀಕಾ ಸಹಿತ ಇರುವ ಹಠಯೋಗ ಪ್ರದೀಪಿಕಾ, ಶ್ಲೋಕಗಳು ೧, ೫, ೬, ೭, ಶಹಾ ಮತ್ತು ಟ್ರಾಯರ ಕೃತ ಪರ್ತಿಯನ ದಬಿಸ್ತಾನದ ಭಾಷಾಂತರ, ೨ ನೆಯ ಪುಸ್ತಕ, ಪುಟ ೧೩೭-೧೩೮, ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೪೩ ನೆಯ ಆವೃತ್ತಿ) ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ೩೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಆಯುಷ್ಯವೆಂಬುದು ವದು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಈಗ್ಯೆ ಎಷ್ಟು ಅಗಾಧವೆನಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅಷ್ಟು ಹಿಂದಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅನಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದು ಬರ್ನಾರ್ಡರಾ ಎಂಬವನು ತನ್ನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಜವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಸದ್ಯದ ಕೃತ್ರಿಮ ಇರುವಿಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯ ಮೇಲಿಂದ ಬರ್ನಾರ್ಡರಾನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಕೆಂಚಿತ್ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯು ಇರುವದೆಂದು ಎನಿಸಬಹುದು. ಮುಂದೆ ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾನವನ ಆಯುಷ್ಯ ಮಾರ್ಪಡೆಯು ೩೦೦ ವರ್ಷದ್ದು ಆಗುವದೆಂಬದನ್ನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವು. ಆದರೆ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಗತಿಯು ಸಹಜವಾಗಬಹುದು. ೧೯ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಒಂದು ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರ ಎಫ್. ಎ. ಇ. ಕ್ರೂ ಇವರು ಈಗ್ಗೆ ಒಂದು ಹುಳಕ್ಕೆ ತಾರುಣ್ಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು ಶಕ್ತವಿದೆ ಎಂದು ಅಂದಿರುವರು. ಪ್ಲೇನೇರಿಯಾ ಎಂಬದೊಂದು ಮುಪ್ಪಾದ ಹುಳವನ್ನು ಉಪವಾಸ ಇಟ್ಟರೆ ಅದರ ತೂಕವು ೨೫ ರಿಂದ ೬೦ ವರೆಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದು. ಮತ್ತು ಅದೇ ಆಕಾರದ ತರುಣ ಹುಳದಲ್ಲಿದ್ದಷ್ಟೇ ಪೋಷಕ ದ್ರವ್ಯಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಅದು ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನದು ಕಾಣುವದು. ಇದಲ್ಲದೆ ಅದು ನಿಜವಾಗಿ ಚಿಕ್ಕ

ದಿದ್ದು ಪೋಷಣ ಮಾಡಿದಂತೆ ಪ್ರೌಢವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಮೇಲಾಗಿ ಇದೇ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮೇಲಿಂದಮೇಲೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅದರ ಆಯುಷ್ಯವು ೨೦ ಸಾಲು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬೆಳೆಯುವದು. ನಿಯಮಿತವಾದ ಉಪವಾಸವು ಮಾನವನಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆಯೆಂದು ಡಾಕ್ಟರ ಕ್ರೂರವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವದೆ. ತಾರುಣ್ಯ ಪ್ರಾಸ್ತಿಯ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಬಲ್ಲಂಥ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದೊಳಗಿನ ಯೋಗಿ ಜನರು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ, ಎಂದರೆ ಯೇಸುಕ್ರಿಸ್ತನ ಮರಣದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ, ಕೆಲವು ಆಮೌಲ್ಯವಾದ ಉದಂಹರಣೆಗಳಿಂದ ಇದನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿರುವರು ಅವರ ಅನುಭವಗಳು ಈಗಿನ ರಸಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಶೋಧಿಸಿದ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಗೆ ಸರಿ ಬೀಳುತ್ತವೆಯೆಂದು ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಅನುಭವದಿಂದ ನಾನು ವಾಚಕರಿಗೆ ಹೇಳಬಲ್ಲೆನು. ಡಾಕ್ಟರ ಫಿಷ್ಕಿ ಮತ್ತು ಫೀಶರ ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವೈದ್ಯರು ರಸಾಯನ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಶೋಧವು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಆಯುಷ್ಯಮರ್ಯಾದೆಯು ಇಂತಿಷ್ಟೇ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿರುವರು. ಮನುಷ್ಯನ ಮರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿರುವವು. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಸಾಯಲೇ ಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಕಾರಣಗಳು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿಲ್ಲವು, ('ಹೇಗೆ ಬದುಕಬೇಕು' ೧೫ ನೆಯ ಆವೃತ್ತಿ, ಪುಟ ೧೬೧) ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ನಾಯುಗಳು ಶರೀರದ ಹೊರಗೆ ಏಳು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಜೀವಂತ ಇರುತ್ತವೆಯೆಂದು ಕಳೆದ ಮಹಾಯುದ್ಧಕಾಲದೊಳಗಿನ ಡಾಕ್ಟರ ಕ್ಯಾರೆಲ್ ಇವರ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಈ ಸ್ನಾಯುಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತ ದ್ವಿಗುಣಿತವಾಗುತ್ತವೆ. ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಿಂದ ತೊಳೆದು ಇಟ್ಟರೆ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಹಿಂದೆ ಋಷಿಗಳು ಸಹಸ್ರಾವಧಿ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಬಾಳುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ತಥ್ಯಂಶವಿದೆ ಎಂದು ಮನವರಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಲೌಕಿಕ ರೀತಿಯಿಂದ ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ಲೌಕಿಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಂದಲೂ ಈ ಸಂಗತಿಯು ಸಹಜವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಬಹುದು. ಉದಾಹರಣಾರ್ಥವಾಗಿ:- ಒಂದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬನೇ ಮಾಡಿದ ಒಂದೇ ನಮೂನೆಯ ೨ ಘಡಿಯಾಳಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಒಂದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬನೇ ದಿನಂಪ್ರತಿ ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೀಲಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ

ಹೋದರೆ ಅದು ಬಹಳ ದಿವಸ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದವರು ಬೇಕಾದಾಗ್ಗೆ ಮನಬಲ್ಲಂತೆ ವೇಳೆ ತಪ್ಪಿ ಕೀಲಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತ ಹೋದರೆ ಅದು ತೀವ್ರವೇ ಕೆಡುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಅದರಂತೆ '೧೦೦ ಮೈಲುಗಳ ವರೆಗೆ ತಡೆಯುವಂಥ' ಎಂದು ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಕೆಲವು ಟಾಯರುಗಳನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳೋಣ. ಸರಿಯಾಗಿ ಉತ್ತಮವಾದ ದಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಅವು ಬಹಳ ದಿವಸ ತಡೆಯುತ್ತವೆ. ಮನಬಲ್ಲಂತೆ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿದರೆ ಅವು ತೀವ್ರವೇ ನಾಶಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಇದು ಅಲ್ಲದೆ ಇಂಗಳಿನ ಮೇಲೆ ಬೂದಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಟ್ಟರೆ ಆ ಇಂಗಳವು ಹೆಚ್ಚು ವೇಳೆ ತಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ಒಬ್ಬ ಸಶಕ್ತ ಮನುಷ್ಯನ ಶ್ವಾಸೋಚ್ಚಾಸವು ಆ ಸೇಕಂಡುಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಬಾರಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಜಪವೆಂದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಜಪಗಳು ಒಂದು ಮಿನಿಟಿನಲ್ಲಿ ೧೫, ಒಂದು ತಾಸಿಗೆ ೯೦೦, ಮತ್ತು ಒಂದು ದಿವಸಕ್ಕೆ ೨೧೬೦೦ ಆಗುತ್ತವೆ. 'ಶತಾಯುರ್ವೈ ಪುರುಷಃ' ಈ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ೧೦೦ ವರ್ಷ ಆಯುಷ್ಯ ಹಿಡಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ೨೧೬೦೦×೩೬೫×೧೦೦=೭೮೮೪೦೦೦೦೦ ಜಪಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಇಷ್ಟು ಜಪ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಮುಗಿಯದ ಹೊರ್ತು ಮಾನವನಿಗೆ ಮರಣ ಬರಲಾರದು. ಯೋಗಿ ಜನರು ಪ್ರಾಣಾಯಾಮದಿಂದ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣನಾಯುವಿನ ಕುಂಭಕ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಶ್ವಾಸೋಚ್ಚಾಸವನ್ನು ಬಂದು ಇಟ್ಟರೆ ಅವರ ಆಯುಷ್ಯ ಮಾರ್ಪಡೆಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ ಇದರ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಟಿಪಾಲ ರನ್ನರನ ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ಓಡುವದರಿಂದ ಅವನ ಶ್ವಾಸೋಚ್ಚಾಸಗಳು ದ್ವಿಗುಣಿತವಾಗಿ ಅವನ ಆಯುಷ್ಯ ಮಾರ್ಪಡೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಏವಂಚ ಯೋಗಿ ಜನರಿಗೆ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದಂತೆ ಶ್ವಾಸೋಚ್ಚಾಸವನ್ನು ನಿಯಮನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಶ್ರೀಮದ್ರೇಣುಕ ಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯರು ೧೪೦೦ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಎಂದರೆ ೭೦೦ ವರ್ಷ ಗುಪ್ತನಾಗಿಯೂ ಹಾಗು ೭೦೦ ವರ್ಷ ಪ್ರಕಟ ರೂಪದಿಂದಲೂ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಪುರಾಣ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಿದೆ. ಇದೇ ನಿಯಮವು ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿಗೂ ಹತ್ತುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವನು ತನ್ನ ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ "ಶತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ನಾನು ಭಕ್ತಿಕಾರಣ ಸ್ಥೂಲಕಾಯ

ನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನಾಗಿದೇನೈಯ್ಯಾ, ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ನಾನು ಭಕ್ತಿ
ಕಾರಣ ಶೂನ್ಯಕಾಯನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನಾಗಿದೇನೈಯ್ಯಾ, ದ್ವಾಪರದಲ್ಲಿ
ನಾನು ಭಕ್ತಿಕಾರಣ ಅನುಮಿಷನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನಾಗಿದೇನೈಯ್ಯಾ, ಕಲಿ
ಯುಗದಲ್ಲಿ ನಾನು ಭಕ್ತಿಕಾರಣ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರ
ನಾಗಿದೇ ಕಾಣಾ ಗುಹೇಶ್ವರಾ" ಎಂದು ತನ್ನ ಒಂದು ವಚನದಲ್ಲಿ
ಪ್ರಪ್ಪವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವನು.

೨ ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ.

ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರು ತೇರದಾಳಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದು.

ಪರಮಪಾವನ ಚರಿತ್ರನೂ ಚಾರುತರ ಸನ್ನೋಹನಾಂಗನೂ ಆದ
ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುದೇವರು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಂಚಾರ
ದಿಂದ ಈ ಕರ್ಮಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಾವನಗೊಳಿಸಿ, ಕೆಲವು ಕಾಲದ
ವರೆಗೆ ಕಲ್ಯಾಣ ನಗರದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀಬಸವೇಶ ಚನ್ನಬಸ
ವೇಶ ಮೊದಲಾದ ಶಿವಶರಣರಿಗೆ ದರ್ಶನಾರ್ಥವಾದವನ್ನಿತ್ತು, ಗೋರಕ್ಷ,
ಮುಕ್ತಾಯಿ, ಸಿದ್ಧರಾಮಾದಿಗಳಿಗೆ ಪಟ್ಟಿಲ ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶವನ್ನು
ಮಾಡಿ, ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವಗೋಸುಗವೆಂದು
ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದೊಳಗಿನ ಸಾಂಪ್ರತದ ಮುಂಬಯಿ, ಮದ್ರಾಸ ಇಲಾಖೆ
ಗಳೊಳಗಿನ ಕರ್ನಾಟಕ, ನಿಜಾಮನ ರಾಜ್ಯ, ಮೈಸೂರ ಸಂಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ೨೦೦೦೦ ಮಠಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ
ಅವುಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಮಠಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿ, ಅನೇಕ
ಪ್ರಮುಖಗಣರೊಡನೆ (ಅವರಲ್ಲಿ ನಿಡುಮಾಮಡಸಲ್ಲಿ ಕರಿಬಸವ ದೇಶ
ಕೇಂದ್ರರು, ಆದಿಲಿಂಗೇಶ, ಚನ್ನಪ್ರದೇವರು ಮತ್ತು ಆತನ ಇಬ್ಬರು
ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದರು.) ತೇರ
ದಾಳಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವನು ದೇಶದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗ
ಗಳಲ್ಲಿ ೨೦೦೦೦ ಮಠಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಸಂಗತಿಯು ಚಿತ್ರ
ಕಲ್ಲದುರ್ಗದ ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಯದೇವ ಮುರುಘರಾಜೇಂದ್ರ ಮಹಾ

ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಸಂಚಾರದಲ್ಲಿ ಇರುವಾಗ್ಗೆ ಇವರಿಗೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೯೧೨ ನೆಯ ದಿಶಂಬರ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸಾತಾರೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ಹಿಂದುಗಳು ಹಾಗೂ ಮುಸಲ್ಮಾನ ನಾಗರಿಕರು ಕೊಟ್ಟ ಮಾನ ಸತ್ಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವನು ನಡೆಯುವಾಗ್ಗೆ ಆತನ ನೆರಳು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಆತನ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಮೂಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಶ್ರೀಚಿಕ್ಕನಂಜಾಚಾರ್ಯನು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಆತನನ್ನು ಹೊಗಳಿದ್ದಾನೆ. ಇದು ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವನು ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅತಿ ತ್ವರೆಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಭುದೇವನು ಮಾಡಿದ ಮಹತ್ಕೃತ್ಯಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಆತನು ಭಕ್ತೋದ್ಧಾರದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅತಿಶಯ ಆತುರತೆಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಗ್ಗೆ ವಾಚಕ ವೃಂದವು ಮನಗಾಣಬಹುದು.

ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ೨ ನೆಯ ಪುಷ್ಪವಾದ ಸ್ತೋತ್ರ ಸಂಗ್ರಹದ ಅವತರಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಂಜನ ವಂಶ ರತ್ನಾಕರ ನಾಮಕ ಗ್ರಂಥದೊಳಗಿನ ತೇರದಾಳದ ವಿಷಯಕವಾದ ಕೆಲ ವಂಶವನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ “ ಶಿವಾನುಭವ ಚರಂತಿಗೆ ಪಟ್ಟಿದ ಬಸವಪ್ರಭು ಸ್ವಾಮಿಗಳು ೭೨ ಬಿರುದುಗಳು ಮುಂತಾದ ಗಣ ಸಂದಣಿಯಿಂದ ಕೆಳದಿ ದೇಶ ಮುಂತಾದ ಸಕಲ ದೇಶಂಗಳಂ ಸಂಚರಿಸುತ್ತ ತಿರುಗಿ ಬಿದ್ದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರವಂ ಕೊಡಿಸುತ್ತ ಮತ್ತವರು ಶರಣಾಗತರಾದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧಗಾಣಿಕೆಯಂ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಶಿವಭಕ್ತರು ಮುಂತಾದ ಗಣಂಗಳಿಗೆ ಸದಾಚಾರವಂ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ಪಟ್ಟಿಲ ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶವಂ ಮಾಡಿ ಮೋಕ್ಷ ಮಾರ್ಗವನೀವುತ್ತ ಅನೇಕ ಮಹಿಮೆಗಳಂ ತೋರಿ ಹಿರಿಸೂರ ಕಿರಿಸೂರಿಗೆ ಚಿತ್ತೈಸಿ ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕುರುಹುಗಳಂ ಇಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹುಕ್ಕೇರಿ ನಾಡಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಜೈನ ಮತಸ್ಥರಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಖದಿಂ ಶಿವಮತವೇ ವಿಶೇಷವೆಂದು ಒಡಂಬಡಿಸಿ ಅವರುಗಳ ಭಕ್ತರಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹನಗಂಡಿಯೆಂಬ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಚಿತ್ತೈಸಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಜೈನ ಅರಸನಿಗೆ ಲಿಂಗಧಾರಣವಂ ಮಾಡಿಸಿ ಆ ಮೇಲೆ ತೇರದಾಳವೆಂಬ ಊರಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಭಕ್ತಗಣಂಗಳನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮಯ ಶಿವಾನುಭವ

ಚರಂತಿಗೆಯನ್ನು ಅದಿಲಿಂಗೇಶನೆಂಬ ಗಣವರರಿಗೆ ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮಯ ೭೨ ಬಿರುದುಗಳು ಗಣಸಮೂಹವಂ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿ ಅನಂತರ ಅಲ್ಲಿಯ ಭಕ್ತರ ಭಕ್ತಿಯೊಳು ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸವಿರ್ದು ಆ ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿಯ ದೇವ ಭಕ್ತರ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ತಾವು ಕಾಯ ಸಹಿತವಾಗಿ ಈ ಸ್ಥಳದಿ ನಿರ್ವಯಲಾಗುವೆವು. ನಾಳಿನ ಉದಯಕ್ಕೆ ನೀವು ಸರ್ವರೂ ಬಾಹುದು ಎಂದು ನಿರೂಪವಾಗಲು ಆ ಕೂಡಲೆ ಸಮಸ್ತರು ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗಿ ಕಾಯ ಸಹಿತವಾಗಿ ನಾಳಿನ ಉದಯಕ್ಕೆ ಸಾಂಬಲೋಕಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದರೆ ತಮ್ಮಯ ಕುರುಹು ಏನಾದರೂ ಒಂದು ದಯಪಾಲಿಸಿದರೆ ಅದನ್ನು ನಾವು ಪೂಜಿಸಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ವಂಶ ಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗುವೆವು ಎಂದು ಬಿನ್ನೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ವಯಲಾಗುವ ಸಮಯದಿ ತಮ್ಮಯ ಕಮಂಡಲುವಾದ ಮಗಿಯನ್ನು ಪಾವುಗೆ ಬಿತ್ತವ ಸಹಿತವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಸಮಸ್ತರಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದವಂ ಮಾಡಿ ಉರಿಕರ್ಪುರದಂತೆ ನಿರ್ವಯಲಾದರು. ಅದೇ ಸ್ಥಳದಿ ಮಠವಂ ಕಟ್ಟಿ ಶೂನ್ಯಪೀಠವೆಂಬ ಗದ್ದುಗೆಯ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಮಗಿಯಂ ಬಿತ್ತ ಪಾವುಗೆಯಂ ನಿರಿಸಿ ಇವತ್ತಿಗೂ ಪೂಜಿಸುವರು. ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇವತ್ತಿಗೂ ಅನೇಕ ಪೂಜೋತ್ಸಾಹಂಗಳು ನಡೆಯುವವು. ಇವರ ತೋರಗದ್ದುಗೆ ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಮಠದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಗಳ ವರ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಮಗಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸುವದರಿಂ ಮಗಿ ಪ್ರಭುವೆಂಬ ರೂಢನಾಮವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಇವರ ಸ್ಥಲ ಪುರಾಣವೇ ಸಾಕ್ಷಿಯು ” ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಈ ನಿರಂಜನ ವಂಶ ರತ್ನಾಕರನೆಂಬ ಗ್ರಂಥವು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೯೩೨, ಅಕ್ಟೋಬರ, ಶಿವಾನುಭವ ಸಂಪುಟ ೭, ಸಂಚಿಕೆ ೪ ನೆಯ ದರಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುಷ್ಟು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಹ್ಯವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವನು ತೇರದಾಳಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದು ನಿಜವೆಂದು ಮೇಲಿನ ಅವತರಣಿಕೆಯಿಂದ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಕೆಳ ದೀಪ್ರಾಂತದಿಂದ ತೇರದಾಳದ ಕಡೆಗೆ ಪ್ರಭುದೇವನು ಯಾವ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಬಂದನೆಂಬದು ನಡುಮುಳ್ಳದಲ್ಲಿರುವ ಅತನ ಹೆಸರಿನ ಸ್ಥಾನಗಳ ಮೇಲಿಂ ದಲೇ ತಿಳಿಯುವಂತಿದೆ. ಅವುಗಳ ವಿವರಃ— (೧) ಕಾರನಾರ ಜಿಲ್ಲೆ ಯೊಳಗಿನ ಬನವಾಸಿಯೆಂಬ ಗ್ರಾಮದ ಕಿಲ್ಲೆಯ ಹೊರಗೆ ಪೇಟೆಗೆ ಹತ್ತಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನದೊಂದು ಸ್ಥಾನವದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಉತ್ಸವವದೆ. ಮಾಯೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದವನು ಇದೇ ಪ್ರಭುದೇವನೆಂದು ಆ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕುರಿತು

ಜನರು ಹೇಳುವರು. (೨) ಮೈಸೂರ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿನ ಶಿಕಾರಪೂರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಿಗಾಂವಿಯೆಂಬ ಗ್ರಾಮದ ಕೆರೆಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಅವನದೊಂದು ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಈ ಗ್ರಾಮವು ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಿದ್ದು ಪುರಾಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನ ಜನ್ಮಸ್ಥಲವೆಂದು ವರ್ಣನೆಯಿದೆ (೩) ಇದೇ ಶಿಕಾರಪೂರ ತಾಲೂಕಿನ ತೊಗರಸಿಯೆಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುವಿನದೊಂದು ಸ್ಥಾನವಿದ್ದು ಅದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವರು. ಬನವಾಸಿಯಿಂದ ಶ್ರೀ ಮಧುಕೇಶ್ವರನ ಪೂಜಾದಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಕಾಮಾತುರಳಾಗಿ ಪ್ರಭುದೇವನ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಮಾಯಾ ದೇವಿಯು ಅಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಬಂದಳು. ಆಗ ಪ್ರಭುದೇವನು ಹೊರಳಿ “ಇನ್ನು ತೊಗಲಿನ ಮೇಲಿನ ನಿನ್ನ ಆಶೆಯು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲವೋ” ಎಂದು ಮಾಯೆಗೆ ಕೇಳಿದನು. ಇದರಿಂದ ಆ ಊರಿಗೆ ತೊಗಲಾಶೆ (ತೊಗರಸಿ) ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿರುವದು. (೪) ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಪುಷ್ಪ ೧೧, ಪುಟ ೫ ಪದ ೧೪ನೆಯ ಕಡೆಯ ಚರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇವನು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕೊನ್ನತ್ತಿಯೊಳು ಮೆರೆದನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಸ್ಥಳವು ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲಾ ರಾಣಿಬನ್ನೂರ ತಾಲೂಕಿನೊಳಗಿನ ದೇವರಕೊನ್ನತ್ತಿ ಇರಬಹುದು. (೫) ಮುಳಗುಂದವೆಂಬುವದು ೭೦೦೦ ವಸ್ತಿಯುಳ್ಳ ಒಂದು ಗ್ರಾಮವು ಗದಗಿನಿಂದ ೧೨ ಮೈಲಿನ ಮೇಲೆ ಅದೇ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಇರುವದು. ಊರ ನೋಡಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆಯು ಇದ್ದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಅರ್ಧ ಮೈಲಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಹಳ್ಳವಿದೆ. ಅದರ ಧಡದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಒಂದು ಹುಣಶಿ ಬನವಿದೆ. ಆ ಬನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನದೊಂದು ಮಠವಿದೆ. ಆ ಮಠದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಳವರ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಒಂದು ಗದ್ದಿಗೆಯು ಇರುವದು. ವಿಜಾಪುರ ಬಾದಶಹರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಶಿರಹಟ್ಟಿಯ ಶ್ರೀ ಫಕೀರಸ್ವಾಮಿಗಳು ಈ ಮಠದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದರೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಈ ಮಠಕ್ಕೆ ೭ ಎಕರೆಯ ಹಾಗು ೨೧ ಎಕರೆಯ ಎರಡು ಹೊಲಗಳು ಇನಾಮವಾಗಿರುವವು. ೭ ಎಕರೆಯ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಳವರ ಮಠವಿದೆ. ದಿನಾಲು ಎರಡು ವೇಳೆ ಗದ್ದಿಗೆಯ ಪೂಜೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಪೂಜಾರಿಗಳು ಜಂಗಮಿರುವರು. ಮೂಲ ವತನದಾರ ಪೂಜಾರ ಮನೆತನವು ನಷ್ಟಂಶವಾಗಿ ಈಗ ಅದರ ಉತ್ಪನ್ನವು ಮತ್ತು ಪೂಜೆಯು ವಾರಸದಾರ ಹಕ್ಕಿನಿಂದ ಮುಳಗುಂದದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ ಪಡದಯ್ಯಾ ಹಿರೇಮಠ ಇವರ ಕಡೆಗೆ

ಬಂದಿದೆ. ಆದರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಆ ಹಿರೇಮಠದವರೇ ಮಾಡಿ ಅದರ ಯಾವತ್ತು ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಅವರೇ ಉಪಭೋಗಿಸುವರು. (೬) ಗದಗ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಕಣವಿಯೆಂಬ ಗ್ರಾಮದೊಳಗೆ ಪ್ರಭುದೇವನ ಮಠವದೆ. ಇದು ಗಚ್ಚಿನ ಕಟ್ಟಡವಿರುವದು. ಈ ಮಠದ ಇನ್ನೆರಡು ಶಾಖೆಗಳು ಅದೇ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವವು. ಆ ಮೂರೂ ಮಠಗಳಲ್ಲಿರುವ ಗದ್ದುಗೆಗಳ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಜಂಗಮರೇ ಮಾಡುವರು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಇವರಿಗೆ ಇನಾಮ ಜಮೀನುಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಜೈತ್ರ ಶುದ್ಧ ನವಮಿಯ ದಿವಸ ಜಾತ್ರೆಯಾ ಗುತ್ತಿದ್ದು ರಥೋತ್ಸವವಾಗುತ್ತದೆ. (೭) ಕಣವಿಯಿಂದ ೮ ಹಾಗೂ ಗದಗಿನಿಂದ ೮ ಮೈಲುಗಳ ಮೇಲೆ ೬೦೦೦ ಜನವಸ್ತಿಯುಳ್ಳ ಕಾರ್ತಿಕೋಟಿ ಯೆಂಬದೊಂದು ಗ್ರಾಮವದೆ. ಆ ಊರ ಹೊರಗಿನ ಒಂದು ಅಂಗಡಿಯ ಬೇವಿನ ಕಂಬಕ್ಕೆ ಅನಿಸಿ ಪ್ರಭುದೇವನು ದಿನಂಪ್ರತಿ ಬಂದು ಕೂಡುತ್ತಿದ್ದನೆಂದೂ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಮೇಲೆ ಆ ಕಂಬವು ಚಿಗಿತದ್ದ ರಿಂದಲೂ ಊರಲ್ಲಿ ಬೊಬ್ಬಾಟವಾಗಿ ಪ್ರಭುದೇವನು ಅದೃಶ್ಯನಾದನೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಅದರ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ಗದ್ದುಗೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದರ ಹಾಗೂ ಆ ಗಿಡದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಈವತ್ತಿಗೂ ಜಂಗಮರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಆ ಗಿಡದ ಸುತ್ತಲು ಮಠವನ್ನು ಕಟ್ಟಿರುವರು. ಈಗ್ಗೆ ಆ ಗಿಡದ ಸುತ್ತಳತೆಯು ೧೬ ಅಡಿಯದೆ. ಅದೇ ಗ್ರಾಮದ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಲಿಂಗನ ಗುಡಿಯೊಳಗೊಂದು, ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಗೌಡರ ಇನಾಮ ಭೂಮಿ ಯೊಳಗೊಂದು ಹೀಗೆ ಆ ಪ್ರಭುದೇವರ ಮಠದ ಎರಡು ಶಾಖೆಗಳಿರುವವು. ಈ ಯಾವತ್ತು ಮಠಗಳಿಗೆ ಇನಾಮ ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲವು. ಪೂಜಕರು ಜಂಗ ಮರಿರುವರು. ವೈಶಾಖ ಮಾಸದೊಳಗಿನ ಮೊದಲನೆಯ ಸೋಮವಾರ ರಥೋತ್ಸವವಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಜಾತ್ರೆಯು ಬಹು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನೆರವೇ ರುತ್ತದೆ. ೧೯ ನೇ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಕಿತ್ತೂರ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಶ್ರೀಮಲಸರ್ಜನ ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳಗುಂದದ ಸೆಟ್ಟರ ಚನ್ನಬಸವಪ್ಪ ನೆಂಬವರು ಆ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಆಸ್ಥಾನ ಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಒಂದು ಮಂಗಳಾರತಿಯ ಪದ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು. ಅದು ಕೆಳಗಿನಂತೆ:—

ಆರತಿಯ ಪ್ರಭುವರಗೆ ಬೆಳಗಿರಿ । ತೇರದಾಳ ನಿವಾಸಗೆ ||ಪಲ್ಲ||
ಪಾವನಾತ್ಮಕ ದೇವ ಶಂಕರ । ಭೂವಲಯವನು ಸಲುಹಲೂ । ಶ್ರೀ
ವಿರಕ್ತಿಯನಾವರಿಸಿದ । ನಿರಾವಲಂಬಗೆ ನಿತ್ಯಗೆ ||೧|| ಕರ ಕಮಂಡಲು

ನೆರಸಿ ಕಾಮಿತ | ಸಲಿಸೆ ಕೆರೆಯೊಳ್ ಮಗಿಯೊಳು | ಚರಸಿ ಭೃಂಗಕೆ
 ಧರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂ | ಸರಿದ ಸದ್ಗುರುರಾಯಗೆ ||೨|| ಕುರುತಕೋಟಿಯೊಳಿರುವ
 ವಿಪಣಿಯ | ಪರಿಯ ಬೇವಿನ ಕಂಬವ | ಶರಣ ಜಲದಿಂದ ತರುವೆನಿಸಿ ಸ |
 ದ್ವರವ ಪಾಲಿಸಿದಾತಗೆ ||೩|| ಹೊಂಡೆಡೆಯೊಳು ತುಂಡ್ರಿಸಿದ ವೇ | ತಂಡ
 ರಿವು ಮುನಿಪುರದೊಳು | ಕಂಡುರುಂಡವ ಮುಂಡಗೂಡಿಸಿ | ಮಂಡಿ
 ಸಿದ ಮಹಿಮಾಬ್ಧಿಗೆ ||೪|| ಸಾಸಿರಾನನ ವೇಷದಿಂದ ಫ | ಕೇಶ ವರ್ಣಪ
 ಮಹಿಮೆಯ | ಶ್ರೀ ಸಮರ್ಥ ಮಹೇಶಶ್ರಿತ ಜನ | ಪೋಷಶುಭ ಸಿದ್ಧೀ
 ಶಗೆ ||೫|| ಈ ಆರತಿಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಣಪಿ, ಮುಳಗುಂದ, ಕುರ್ತಕೋಟಿ,
 ತೇರದಾಳ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳ ವರ್ಣನೆಯಿದ್ದು ಈ ಯಾವತ್ತೂ
 ಸ್ಥಾನದೊಳಗಿನ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರ ಮಠಗಳು ಶ್ರೀ ಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮ
 ಪ್ರಭುವಿನವೆಂದು ಹೇಳಿ ಆತನಿಗೆ ಮಗಿಪ್ರಭುವೆಂಬ ರೂಢನಾಮವಿದ್ದದ್ದು
 ಹೇಳಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಳಗುಂದಕ್ಕೆ ಮುನಿಪುರವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ.
 (೮) ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ೮-೧೦ ಮೈಲುಗಳ ಅಂತರದ
 ಮೇಲೆ ಹಿರೇಸೂರು (ಹೆಬಸೂರು) ಮತ್ತು ಕಿರೀಸೂರು ಎಂಬ ಎರಡು
 ಸಣ್ಣ ಹಳ್ಳಿಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಳ ಆಗಮವು ಆದದ್ದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.
 ಕಿರೀಸೂರದಲ್ಲಿ ಊರಹೂರಗೆ ಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಗಳ ಒಂದು ಮಠವಿದೆ. ಆ
 ಮಠಕ್ಕೆ ಇನಾಮ ಭೂಮಿಯೂ ಇರುವದು. ಪ್ರಭುವಿನ ಪೂಜೆಯನ್ನು
 ಆ ಮಠದ ಜಂಗಮರೇ ಮಾಡುವರು. ಅವರ ಮನೆತನಗಳು ಎಂಟು
 ಇರುವವು. ನೈಶಾಖ ಶುದ್ಧ ಪೌರ್ಣಮೆಯ ದಿನ ಜಾತ್ರೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದು
 ಸಾಯಂಕಾಲಕ್ಕೆ ರಥೋತ್ಸವವಾಗುತ್ತದೆ. (೯) ಬೆಳಗಾವ ಜಿಲ್ಲೆಯೊ
 ಳಗಿನ ಸವದತ್ತಿಯಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಭಾನವರ' ಈ ಉಪನಾಮದ ಒಬ್ಬ ಪಂಚ
 ಮನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇವನ ಪುರಾತನ ಹಾಗೂ ಜಾಗೃತ ಸ್ಥಾನವಿದೆ.
 ಆ ಊರಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾನವರ ೪, ಮಗ್ಗೇಣ್ಣವರ ೪, ಮಣಗೂಳಿಯವರ ೪,
 ಸಾವನೂರವರ ೪, ಮತ್ತು ಗಾಣಿಗರ ೪, ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ೨೪ ಮನೆತನ
 ಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಯು ಕುಲಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿರುವನು. ಸವದತ್ತಿಯ
 ಶ್ರೀ ಎಲ್ಲಮ್ಮನ ಗುಡಿಯೊಳಗಿನ ಶಿಲಾಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ ಮಹಾಮಾ
 ಯೆಯೆಂದು ಅಂದಿರುವರು. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಮಾಯಾಕೋಳಾಹಳ
 ನಾದ ಪ್ರಭುದೇವನು ಸವದತ್ತಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ನಿಜವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.
 (೧೦) ಬೆಳಗಾವ ಜಿಲ್ಲಾ ಖಾನಾಸೂರ ತಾಲೂಕದೊಳಗಿನ ಹಲಸಿ
 ಹತ್ತಿರುವ ಬೀಡಿಗುಂಡ್ಯಾನಹಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಗೋಶ್ಯಾನಹಟ್ಟಿ ಮುಂತಾದ

ಗ್ರಾಮಗಳ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜಾತಿಯ ವತನದಾರ ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರ ಮನೆ
 ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಯು ಕುಲಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವನು.
 (೧೧) ಬೆಳಗಾವಿಯಿಂದ ೫ ಮೈಲುಗಳ ಅಂತರದ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಕ್ಯಾದ
 ನೂರ ಗ್ರಾಮದ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ “ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರಗುಡ್ಡ” ಎಂಬುದೊಂದು
 ಸಣ್ಣ ಗುಡ್ಡವಿರುವದು. ಅದರ ತುದಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭುದೇವರ ಸ್ಥಾನ
 ವಿರುವದು. (೧೨) ಸಾಂಗಲೀ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಶಹಸೂರ ತಾಲೂಕದೊಳ
 ಗಿನ ಮಾರಿಹಾಳವೆಂಬ ಗ್ರಾಮದ ಹಿರೇಮಠದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಭುದೇವರ
 ಸ್ಥಾನವಿರುವದು. ಅದರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಅದೇ ಹಿರೇಮಠದವರೇ ಮಾಡು
 ತಿದ್ದು ಅದಕ್ಕೆ ಇರುವ ಇನಾಮಭೂಮಿಯ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನೂ ಇತರ ಹಕ್ಕು
 ಬಾಬಗಳನ್ನೂ ಅವರೇ ಉಪಭೋಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. (೧೩) ಹುಕ್ಕೇರಿ
 ತಾಲೂಕದಲ್ಲಿಯ ಉಳ್ಳೇಗಡ್ಡೆ ಖಾನಾಸೂರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಭುದೇವರ
 ಸ್ಥಾನವಿರುವದು. (೧೪) ಅದೇ ತಾಲೂಕದಲ್ಲಿ ಘಟಪ್ರಭೆಯ ದಂಡೆಯ
 ಮೇಲೆ ಬೆಣವಾಡವೆಂಬ ಗ್ರಾಮದ ಹಿರೇಮಠದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇವರ ಸ್ಥಾನ
 ವಿದ್ದು ಅದರ ಇನಾಮ ಭೂಮಿಗಳ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಉಪಭೋಗ ಮಾಡಿ
 ಕೊಂಡು ಅದರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಅದೇ ಹಿರೇಮಠದವರೇ ಮಾಡುತ್ತಿ
 ರುವರು. (೧೫) ಅದೇ ತಾಲೂಕದೊಳಗಿನ ಶಿಡ್ಲಿಹಾಳವೆಂಬ ಗ್ರಾಮ
 ದಲ್ಲಿ ಘಟಪ್ರಭಾನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಪ್ರಭುದೇವರ ಸ್ಥಾನ
 ವಿದ್ದು ಅದರ ಪೂಜಕರು ಜಂಗಮರಿರುವರು. ಅದಕ್ಕಾದರೂ ಅನೇಕ
 ಇನಾಮ ಭೂಮಿಗಳಿರುವವು. (೧೬) ಚಿಕ್ಕೋಡಿ ತಾಲೂಕದೊಳಗಿನ
 ಚಿಂಚಣಿಯೆಂಬ ಊರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಭುದೇವರ
 ಸ್ಥಾನವಿದ್ದು ಮೇಲೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಮಠವಿರುವದು. ಅದರ ಇನಾಮ
 ಭೂಮಿಗಳ ಉಪಭೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರ ನಿತ್ಯ ತ್ರಿಕಾಲ
 ಪೂಜೆಯನ್ನು ಒಬ್ಬ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಜಂಗಮನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು.
 (೧೭) ಚಿಕ್ಕೋಡಿಯ ನೈಋತ್ಯಕ್ಕೆ ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿ “ಪ್ರಭುವನಹಟ್ಟಿ”
 ಎಂಬುದೊಂದು ಹಳ್ಳಿ ಇದ್ದು ಅಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಪ್ರಭುದೇವರ ಸ್ಥಾನ
 ವದೆ. (೧೮) ಚಿಕ್ಕೋಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಭುದೇವರ ಸ್ಥಾನವಿದ್ದು ಅದರ
 ಪೂಜೆಯನ್ನು ಜಂಗಮರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಅದರ ಇನಾಮ ಭೂಮಿಗಳ
 ಉಪಭೋಗವನ್ನು ಅವರೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಚಿಕ್ಕೋಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇ
 ವನೇ ಗ್ರಾಮದೈವತವೆಂದು ಎಣಿಸಲ್ಪಡುವನು. (೧೯) ಅಥಣಿ ತಾಲೂ
 ಕದಲ್ಲಿಯ ಮಂಗಸೂಳಿಯೆಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಧೂಳಶಿಟ್ಟಿಯೆಂಬವರ ಮನೆಗೆ

ಪ್ರಭುದೇವರು ಒಂದು ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಮುಹೂರ್ತ ಮಾಡಿದ್ದನೆಂದು ಆಸ್ಥಾನವನ್ನು ಇಹೋತ್ತಿಗೂ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. (೨೦) ಅದೇ ತಾಲೂಕದೊಳಗಿನ ಸಪ್ತಸಾಗರವೆಂಬ ಗ್ರಾಮದ ಹತ್ತರ ಕೃಷ್ಣಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಡುವು ಅದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಭುದೇವರ ಮಡವೆಂದು ಈ ಹೊತ್ತಿಗೂ ಜನರು ಅನ್ನುತ್ತಿರುವರು. ಆ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇವನು ಸ್ನಾನಮಾಡಿದನೆಂದು ಆಖ್ಯಾಯಿಕೆಯು ಇರುವದು. ಅದೇ ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಗಡ್ಡೆಯು ಇದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇವರ ಸ್ಥಾನವದೆ. ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನೋತ್ತರ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನು ಶಿವಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡನೆಂದು ಅನ್ನುವರು. ಆ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನು ಸ್ನಾನಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಈ ಹೆಸರು ಬಂದದ್ದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. (೨೧) ಅದೇ ತಾಲೂಕದೊಳಗಿನ ಶಂಕರಹಟ್ಟಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದೊಳಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಭುದೇವರ ಸ್ಥಾನವದೆ. (೨೨) ಅದೇ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಸವದಿ ಗ್ರಾಮದೊಳಗೆ ಗುಹೇಶ್ವರನ ಗವಿಯೆಂಬದೊಂದು ಪ್ರಭುದೇವನ ಸ್ಥಾನವದೆ. ಪ್ರಭುವು ಸಿದ್ಧಪುರುಷನಾದದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನ ಗವಿಯೆಂತಲೂ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. (೨೩) ಜಮಖಂಡಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಸೀಮೆಯೊಳಗಿನ ಕೃಷ್ಣಾನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಜಂಬಗಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ “ಗುಹೇಶ್ವರನ ಗುಡ್ಡ” ಎಂಬದೊಂದು ಪ್ರಭುವಿನ ಸ್ಥಾನವದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಗಿಡದ ಗುಂಪು ವಿಶೇಷವಾಗಿದ್ದು ಕೃಷ್ಣಾನದಿಯು ಅದನ್ನು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಅದರ ನಡುವೆ ಪ್ರಭುದೇವನ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಒಂದು ಲಿಂಗಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿದ್ದು ಆ ಲಿಂಗದ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಅನೇಕ ಇನಾಮ ಭೂಮಿಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳ ಉಪಭೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜಂಗಮರು ಅದರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. (೨೪) ಜಮಖಂಡಿ ಊರಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕಳಬಾವಿಯ ಹತ್ತರ ಒಂದು ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇವನ ಪುರಾತನ ಸ್ಥಾನವದೆ. ಅದು ಜೈನರ ಬಸ್ತಿಯಂತಿರುವದು. ಅದರ ಇನಾಮ ಭೂಮಿಗಳ ಉಪಭೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರ ನಿತ್ಯ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು. (೨೫) ಅದೇ ಸಂಸ್ಥಾನದೊಳಗಿನ ಚಿಮ್ಮಡವೆಂಬ ಗ್ರಾಮದ ಹೊರಗಿನ ಮರಡಿಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಪ್ರಭುದೇವರ ಸ್ಥಾನವಿರುವದು. (೨೬) ಚಿಮ್ಮಡ ಊರಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇವರದೊಂದು ಪುರಾತನ ಸ್ಥಾನವಿದ್ದು ಅದರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಜಂಗಮರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. (೨೭) ಅದೇ ಗ್ರಾಮದೊಳಗಿನ ಒಬ್ಬ ಕುಂಬಾ

ರನೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುವಿನ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಒಂದು ಬೆತ್ತವಿರುವುದು ಅದರ ನಿತ್ಯಪೂಜೆಯನ್ನು ಆ ಕುಂಬಾರರೇ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಬೆತ್ತವು ಸವೆದಿರುವುದು. ನಿರಂಜನ ವಂಶರತ್ನಾಕರವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಬೆತ್ತವು ಇದೇ ಏನೋ ತಿಳಿಯದು. (೨೮) ತೇರದಾಳದ ಹತ್ತರ ಗೊಲ ಬಾವಿಯೆಂಬ ಗ್ರಾಮದ ಹದ್ದಿಯಲ್ಲಿ “ಮೆಟ್ಟಿಮರಡಿ” ಎಂಬದೊಂದು ದಿಬ್ಬವಿದೆ. ಆ ಸ್ಥಾನದ ಹತ್ತರ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಭಾವಿಕ ಜನರು ತೇರದಾಳದ ಕಡೆ ಮೋರೆಮಾಡಿ ಕೈಮುಗಿದು ಪ್ರಭುವಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮೇಲಿನ ವರ್ಣನೆಯಿಂದ ಪ್ರಭುದೇವನು ಅನೇಕ ಪ್ರಾಂತಗಳೊಳಗಿಂದ ಹಾಯ್ದು ತೇರದಾಳಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದು ನಿಜವೆಂದು ವಾಚಕರಿಗೆ ಕಂಡುಬರುವುದು. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇವನು ಯಾವ ಯಾವ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿದನೋ ಆ ಆ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಅವನ ಹೆಸರು ಬಂದಿರಬಹುದು. ಮೇಲೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಮಾರ್ಗದೊಳಗಿನ ಮುಳುಗುಂದ, ಸವದತ್ತಿ ಬೆಳಗಾವ ಮುಂತಾದ ಮುಖ್ಯ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜೈನ ಅರಸರು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದರು. ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಜೈನ ರಾಜನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದು ಅವನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ೭೭೦ ಜೈನ ಮುನಿಗಳ ಒಂದು ಗುಂಪು ಇತ್ತು. ಆ ಮುನಿಗಳು ಇರುವ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಈಗೂ ಮುನಾಸ (ಮುನಿವಾಸ) ಎಂದು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಭುದೇವನ ಸಂಚಾರವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜೈನರ ವಸತಿಯುಳ್ಳ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

‘ನಿರಂಜನ ವಂಶ ರತ್ನಾಕರ’ ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇವನಿಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಶ್ರೀಬಸವಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಯೆಂದು ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ‘ಶಿವಾನುಭವ’ ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ‘ನಿರಂಜನ ವಂಶ ರತ್ನಾಕರ’ ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇವನು ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಬಸವಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಯು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ಶ್ರೀಬಸವಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಯೆಂಬುವುದು ಪ್ರಭುದೇವನ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರಿರುವುದು. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ— ಮಾಯಾದೇವಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದುದರಿಂದ ಹೇಗೆ “ಅಲಂಮಾಮ್” ಎಂದರೆ ಅಲ್ಲಮನೆಂತಲೂ, ಚನ್ನನಿಗೆ ವಶವಾದದ್ದರಿಂದ ಚನ್ನಪ್ರಭುವೆಂತಲೂ, ನಿರ್ಮಾಯವಾಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಕಮಂಡಲುವಾದ ಮಗಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಮಗಿಕಪ್ರಭುವೆಂತಲೂ ರೂಢಿನಾಮಗಳು ಬಂದಿರುವವೋ ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಭುದೇವನು ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಬಸವೇಶ

ನಿಗೆ ತತ್ಪೋಷದೇಶ ಮಾಡಿರುವದರಿಂದ ಬಸವಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಯೆಂದೂ ಆತನಿಗೆ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ಈ ಮುಂದಿನ ಎಲ್ಲ ಲೀಲೆಗಳು ಶ್ರೀಬಸವಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಯ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವು. ಹಾಗೂ ಅನೇಕ ವೀರಶೈವ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಪ್ರಭು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಬದಲು ಬಸವಪ್ರಭು ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದದ್ದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣಾರ್ಥವಾಗಿ— ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೩೨೫ ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಜಟಾಶಂಕರದೇವನೆಂಬವನು ತನ್ನ 'ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವರ ತ್ರಿವಿಧಿ' ನಾಮಕ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವನಿಗೆ ಶ್ರೀಬಸವಪ್ರಭುದೇವನೆಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿ ಹೊಗಳಿದ್ದು ಕಂಡುಬರುವದು. ಈ ಜಟಾಶಂಕರದೇವನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೭೦ ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಆಗಿಹೋದ ತೋಂಟಿದಾರ್ಯನ ಮುತ್ತಾಳು ಗುರುವಾಗುವನು. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೦೦ ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಆಗಿಹೋದ ಹರೇಶ್ವರ ಕವಿಯ ಗುರುವು ಮಗ್ಗಿಯ ಮಾಯಿದೇವ ಪ್ರಭುಯೆಂಬವನು. ಇವನು ತನ್ನ ಶತಕತ್ರಯದೊಳಗಿನ ಶಿವಾವಲ್ಲಭ ಶತಕದ ಮೂರನೇ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇವರನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿರುವನು. ಆ ಶ್ಲೋಕದ ಭಾವಾರ್ಥವೇನೆಂದರೆ- ಶ್ರೀಬಸವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯೂ, ಚನ್ನಬಸವನಿಗೆ ಆಚಾರ್ಯನೂ, ಗುಹೇಶ್ವರ ನಾಮಕ ಆಂತರ್ಲಿಂಗದ ಅನುಸಂಧಾನದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನೂ ಮಂತ್ರಾರ್ಥ ವಿಸ್ತಾರಕಾರಕ ಆಲ ಶಿವಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತನೂ ಆದ ಶ್ರೀಬಸವಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಯು ನಮ್ಮ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವಾದ ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಾಮರಸ್ಯ-ಸಿದ್ಧಿಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಮಾಡುವ ಅನುಗ್ರಹ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಸದಾ ನಮಗೆ ಕೊಡಲಿ" ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಮಗ್ಗಿಯ ಮಾಯಿದೇವಪ್ರಭುವು ತನ್ನ ವಿರಕ್ತ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಪ್ರಭೂಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿರುವನು.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೩೦ ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಚಾಮರಸನು ತನ್ನ ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆಯೊಳಗಿನ ೨೫ ನೆಯ ಸಂಧಿಯ ಪ್ರಾರಂಭದ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವನಿಗೆ ಶ್ರೀಬಸವಪ್ರಭುದೇವನೆಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿ ಸ್ತುತಿಸಿರುವನು. ಈ ವಚನವು ಅಚ್ಚಾದ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಕೈಬರಹದ ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೀಲೆಯ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲವು. ಆದರೆ ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆ ೧೬೩೩ ಖರನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ, ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ ಮಾಸ, ಶುದ್ಧ ತ್ರಯೋದಶಿ, ಕುಜವಾರ, ರೋಹಿಣಿ ನಕ್ಷತ್ರ, ಸಾಧ್ಯ

ನಾಮಯೋಗ, ಕಾಲವಾಕರಣದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಬರೆದಿಟ್ಟ
ಚಾಮರಸನ ಕ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೀಲೆಯ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈ ವಚನವಿದೆ.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೩೦ ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಮಗಿಯ ನರೇಂದ್ರ ಎಂಬವ
ನೊಬ್ಬ ವೀರಶೈವ ಕವಿಯು ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವನಿಗೆ ಶ್ರೀಬಸವಪ್ರಭು
ದೇವನೆಂದು ಒಂದು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಬೋಧಿಸಿರುವನು. ಆ ಪದ್ಯವು
ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ೧ ನೆಯ ಪುಷ್ಪದ ೨೦
ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಈ ಕವಿಯು ಯಾರು, ಇವನ ಸ್ಥಲ
ವಾವುದು ಮುಂತಾದ್ದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಪ್ರಸಂಗಾನುಸಾರ ಮುಂದೆ
ನಾವು ಬರೆಯುವೆವು. ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ
೧ ನೆಯ ಪುಷ್ಪದ ೪೧ ನೆಯ ಪುಟದೊಳಗಿನ ೩ ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಕಡೆಯ
ಚರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೂ ಅದೇ ಪುಷ್ಪದ ೪೩ ನೆಯ ಪುಟದೊಳಗಿನ
೭ ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಕಡೆಯ ಚರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ೬೦ ನೆಯ ಪದ್ಯದ
ಒಂದನೆಯ ಚರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ೩ ನೆಯ ಪುಷ್ಪದ ೮ ನೆಯ ಪದ್ಯದ
ಮೂರನೆಯ ಚರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವನಿಗೆ ಬಸವಪ್ರಭು
ದೇವನೆಂದು ಬೇರೆ ಕವಿಗಳು ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇದರ
ಮೇಲಿಂದ ಬಸವಪ್ರಭುವೆಂಬುವದು ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವನ ಇನ್ನೊಂದು
ಹೆಸರು: ಇದ್ದದ್ದು ಸಹಜವಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬಸವಪ್ರಭು
ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಅರ್ಥವುಳ್ಳ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನ ಪರ್ಯಾಯ ಹೆಸರುಗಳು
ಬಸವ ಪ್ರಾಣೇಶ, ಬಸವ ಸಂಪ್ರೀತ ಮತ್ತು ಬಸವರತ್ನ ಎಂದಿರುವವು.
ಮೊದಲನೆಯದು ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ೪ ನೆಯ
ಪುಷ್ಪದ ೧ ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಅರನೆಯ ಚರಣದಲ್ಲಿ, ಬಸವ ಸಂಪ್ರೀತ
ಎಂಬುವದು ಅದೇ ಮಾಲೆಯ ೧೧ ನೆಯ ಪುಷ್ಪದ ೩೦ ನೆಯ ಪದ್ಯದ
ಮೂರನೆಯ ಚರಣದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬಸವರತ್ನ ಎಂಬದು ಎಳೆಂದೂರ
ಹರಿಶ್ಚರ ಕೃತ ಪ್ರಭುದೇವರ ಪುರಾಣದ ೪ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ೨೮
ನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವವು.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೭೦ ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀತೋಟದಾರ್ಯನು ಸಿದ್ಧೇ
ಶ್ವರ ವಚನದ ೮ ನೇ ವಚನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಂಶಾವಳಿ (ಗುರುಪರಂಪರೆ)
ಯನ್ನು ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವನು:— (೧) ಅನಾದಿ ಗಣೇಶ, (೨) ಆದಿ
ಗಣೇಶ, (೩) ನಿರ್ಮಾಯ, (೪) ನಿರಂಜನ, (೫) ಜ್ಞಾನಾನಂದ,

(೬) ಆತ್ಮಗಣೇಶ, (೭) ಅಧ್ಯಾತ್ಮಗಣೇಶ, (೮) ರುದ್ರಗಣೇಶ, (೯) ಬಸವಪ್ರಭು, (೧೦) ಆದಿಲಿಂಗೇಶ, (೧೧) ಚನ್ನವೀರೇಶ, (೧೨) ಹರದನಹಳ್ಳಿ ಗೋಸಲದೇವ, (೧೩) ಶಂಕರದೇವ, (೧೪) ದಿವ್ಯಲಿಂಗೇಶ, (೧೫) ಹರದನಹಳ್ಳಿ ಗೋಸಲ ಚನ್ನಬಸವೇಶ, (೧೬) ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ [ತೋಂಟಿದಾರ್ಯ] ಈ ಗುರುಪರಂಪರೆಯು ಹಾಗೂ ನಿಜಾಚರಣೆ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದೊಳಗಿನ ಗುರುಪರಂಪರೆಯು ಒಂದೇ ಇರುವವು. ಈ ಎರಡರೊಳಗಿನ ತೋಂಟಿದಾರ್ಯನು ತನ್ನ ಗುರುವು ಹರದನಹಳ್ಳಿ ಗೋಸಲ ಚನ್ನಬಸವೇಶನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವನು. ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿ ಚರಿತೆಕಾರರು ಕೂಡ ಹರದನಹಳ್ಳಿ ಗೋಸಲ ಚನ್ನಬಸವೇಶನೆಂಬವನು ತೋಂಟಿದಾರ್ಯನ ಉಸದೇಶ ಗುರವಿದ್ದನೆಂದು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿರುವರು. ಅದೇ ಆದಿ ತೋಂಟಿದಾರ್ಯನೇ ತನ್ನ ವಂಶವೃಕ್ಷದೊಳಗಿನ ೯ ನೆಯ ಪುರುಷನು ಬಸವಪ್ರಭು ಎಂದು ಒಪ್ಪಿರುವನು. ಮತ್ತು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವನು ವಿರಕ್ತ ಸಾಂಪ್ರದಾಯದವರಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಗುರುವೆಂಬುದು ನಾವು ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿದ್ದು ಪುರಾಣ ಪ್ರಸಿದ್ಧವದೆ. ಮತ್ತು ಅದು ಯಾವತ್ತು ವಿರಕ್ತರಿಗೂ ಮಾನ್ಯವದೆ. ತೋಂಟಿದಾರ್ಯನು ಕೊಟ್ಟ ಗುರುಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವ ಇಲ್ಲವೆ ಪ್ರಭುದೇವನೆಂಬುವ ಹೆಸರಿರದೆ ಅದರ ಬದಲು ಬಸವಪ್ರಭುದೇವನೆಂದು ಹೆಸರು ಅದೆ. ಬಸವಪ್ರಭುದೇವನ ಹೆಸರಿನ ತರುವಾಯ ಇದ್ದ ಹೆಸರುಗಳು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತೆ ಬಸವಪ್ರಭುದೇವನ ಹಿಂದಿನ ಹೆಸರುಗಳು ವಿಶೇಷ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತೆ ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲವು. ಅದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವನಿಗೆ ಬಸವಪ್ರಭುದೇವನೆಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರು ಇದ್ದದ್ದರಲ್ಲಿ ತಿಲಮಾತ್ರ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲವು. ಈ ಬಸವಪ್ರಭುದೇವನೆಂಬುವ ಹೆಸರು ಪ್ರಭುದೇವನಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣ ನಗರದಲ್ಲಿ ಬಸವನಿಗೆ ತತ್ತ್ವೋಪದೇಶ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದದ್ದೆಂದು ನಿರ್ವಿವಾದವಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೈಸೂರ ಸೀಮೆಯೊಳಗಿನ ಎಡೆಯೂರಲ್ಲಿ ತೋಂಟಿದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶನ ಸ್ಥಾನವದೆ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರದೊಳಗೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೦೦ ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಒಂದು ಶಿಲಾಲೇಖವದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ತೋಂಟಿದಾರ್ಯನ ಶಿಷ್ಯಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಹೇಳಿರುವದು. ೧. ಸಪ್ತದೇವ, ೨. ಉಪ್ಪಿನಹಳ್ಳಿ ಸತ್ಯಮಿ ಸಿದ್ಧದೇವ, ೩. ನಂಜದೇವ, ೪. ಬೋಳಬಸವರಾಜದೇವ, ೫. ಗುಮ್ಮಳಾಪುರದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗದೇವ, ೬.

ಪಟ್ಟಣದೇವ, ೭. ರೇವಣಸಿದ್ಧದೇವ, ೮. ಶೀಲವಂತದೇವ, ೯. ಚಟ್ಟಗದೇವ.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೮೪ ಸುವಾರಿನಲ್ಲಿ ವಿರುಪಾಕ್ಷ ಪಂಡಿತನು ತನ್ನ ಚೆನ್ನ ಬಸವ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ “(೧) ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರ (೨) ಕಂಬಳಯದೇವ (೩) ಸಿದ್ಧನಂಜೇಶ್ವರ (೪) ಚನ್ನದೇವ (೫) ದೊಡ್ಡಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರದೇವ (೬) ಕಂಕಣದೇವ (೭) ಲಂಬಕರ್ಣದೇವ (೮) ಸಿದ್ಧಮಲ್ಲೇಶ್ವರ (೯) ಗುಮ್ಮಳಾಪುರ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರ (೧೦) ಎಡತೊರೆಯ ಗುರುಸಿದ್ಧವೀರಣ್ಣೊಡೆಯ (೧೧) ಘನಲಿಂಗದೇವ (೧೨) ಚಕ್ಕಮಲ್ಲೇಶ (೧೩) ಮರುಳ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ (೧೪) ಚಂದ್ರಶೇಖರ (೧೫) ಸುರಗಿಯಾರ್ಯ (೧೬) ಶಾಂತಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನದೇವ (೧೭) ಬೆಡಗಿನ ಪರ್ವತೇಶ್ವರ (೧೮) ಪಟ್ಟಣದೇವ (೧೯) ಜುಗುನಿಯ ಮರುಳದೇವ (೨೦) ಮಳೆಯದೇವ (೨೧) ಬತ್ತಲೆಯದೇವ (೨೨) ಸಂಪಿಗೆಯ ರಾಚವಟ್ಟದೇವ (೨೩) ಸಪ್ತೆಯಾರ್ಯ (೨೪) ಉಪ್ಪಿನ ಹಳ್ಳಿಯಾರ್ಯ (೨೫) ಶೀಲವಂತಾರ್ಯ (೨೬) ಕೊಡಗಿಯಹಳ್ಳಿಯಾರ್ಯ (೨೭) ಜೋತಿಯ ಬಸವೇಶ್ವರ (೨೮) ರಾಚವಟ್ಟ ಕೋರಿಯ ಸಿದ್ಧಬಸವೇಶ್ವರ (೨೯) ಹಿರಣ್ಯಾರ್ಯ (೩೦) ಶಿವಪೂಜಾರ್ಯ ಅಥವಾ ಬೋಳಬಸವೇಶ್ವರ [೩೧] ಕಿತ್ತಾವರದ ಚನ್ನಮಲ್ಲೇಶ್ವರ” ಎಂದು ತೋಂಟಿದಾರ್ಯನ ಶಿಷ್ಯಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವನು.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೬೦ ಸುವಾರಿನಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತ ತೋಂಟಿದಾರ್ಯನು ಈ ಶಿಷ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ “(೧) ಪಟ್ಟಣದೇವ (೨) ಬೋಳಬಸವ (೩) ಸಪ್ತೆಯ ಯತಿ (೪) ಸಿದ್ಧಮಲ್ಲೇಶ (೫) ಘಟ್ಟಸಿದ್ಧಯ್ಯ (೬) ಉಪ್ಪಿನಹಳ್ಳಿಯೈಯ್ಯ (೭) ರಾಚೋಟಿಯದೇವ (೮) ಚಟ್ಟಗಯಲೇಶ್ವರ (೯) ಚಂದ್ರಶೇಖರ (೧೦) ಕಟ್ಟಿಯಮರದ ನಂಜಯದೇವ (೧೧) ಘನಲಿಂಗದೇವ (೧೨) ಗುಮ್ಮಳಾಪುರ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ (೧೩) ಶೀಲವಂತೇಶ್ವರ (೧೪) ಹುಚ್ಚಪರ್ವತದೇವ (೧೫) ಕಂಕಣದೇವ (೧೬) ದೊಡ್ಡಸಿದ್ಧಯ್ಯ” ಎಂದು ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವನು.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೮೦ ರ ಸುವಾರಿನಲ್ಲಿ ತೋಂಟಿದಾರ್ಯನ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶನೊಬ್ಬನು ಕೆಲವು ವಚನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಚನದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ‘ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ’ ನೆಂದು ಆತನ ಮುದ್ರಿಕೆಯು ಇರುವದು. ಈ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶನ ಹೆಸರು ನಾವು ಮೇಲೆ

ಕೊಟ್ಟ ಮೂರೂ ಶಿಷ್ಯಪರಂಪರೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವದು. ಇವನು ತನ್ನದೊಂದು ವಚನದಲ್ಲಿ ಬಸವಪ್ರಭು ಇತ್ಯಾದಿ ಗಣಸಮೂಹವೆಂದು ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವನ ಹೆಸರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವನು. ಇದರಿಂದ ಬಸವಪ್ರಭು ಎಂಬ ಹೆಸರು ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರು ಇದ್ದದರಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಷ್ಟಾದರೂ ಸಂಶಯ ವಿಲ್ಲವು. ಶೂನ್ಯಸಂಪಾದನೆಯೊಳಗಿನ ಪ್ರಭುಪರ್ಯಟಣ ಸಂಪಾದನೆ ಅನೆಯ ವಚನದಲ್ಲಿ “ಬಸವಪ್ರಿಯ” ಎಂದೂ, ಚನ್ನಬಸವರಾಜದೇವರ ಸಂಪಾದನೆಯ ೪೫ ನೆಯ ವಚನದಲ್ಲಿ “ಬಸವಪ್ರಭು” ಎಂದೂ, ಪ್ರಭು ಆರೋಗಣೆಯ ಸಂಪಾದನೆಯ ೧೪೪—೧೪೫ ನೆಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ “ಬಸವಣ್ಣಪ್ರಿಯ” ಎಂದೂ ಶ್ರೀ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವನ ಪರ್ಯಾಯನಾಮಗಳು ಬಂದಿವೆ.

ನಿರಂಜನ ವಂಶರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ ಬಸವಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಯ ವಿಷಯ ವಾಗಿ ಇದ್ದ ಅನೇಕ ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಗಳ ಹೊರತು ಬಸವಪ್ರಭು ದೇವನು ಕೆಳದಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಂತದೊಳಗಿಂದ ಹುಕ್ಕೇರಿ ಪ್ರಾಂತದೊಳಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿರುವ ಅನೇಕ ವೀರಶೈವ ಹಾಗೂ ಜೈನ ಮನೆತನಗಳ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ ಸಂಗತಿಗಳು ಹೇಳಿವೆ. ಉದಾಹರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಒಂದೆರಡು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮನೆತನಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಇದರಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ.

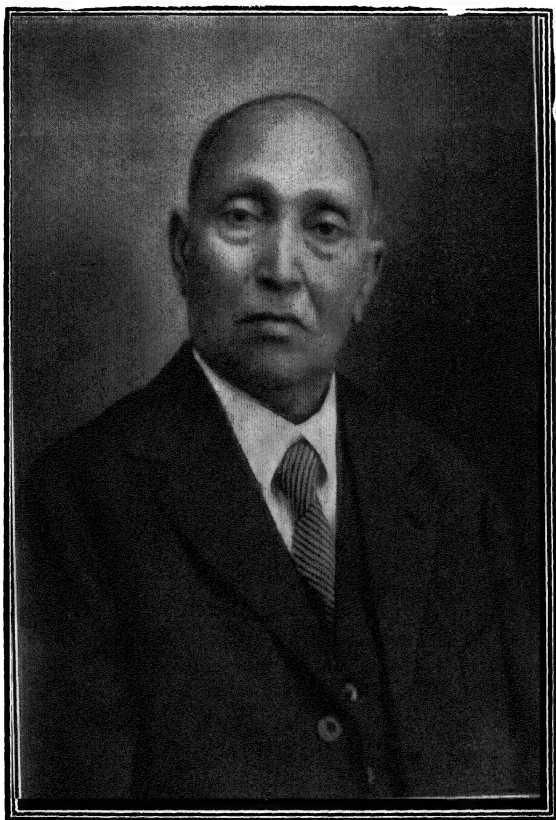
ಒಂದು ದಿವಸ ರಾತ್ರಿ ಚಿಕ್ಕೋಡಿಯೊಳಗಿನ ಒಬ್ಬ ಲಿಂಗಾಯತ ಮನುಷ್ಯನ [ಹೆಸರು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ] ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಯೋಗದಂಡ, ಕೌಪೀನು, ಕಾಷಾಯಾಂಬರಗಳು, ಜಟಾ, ಕರಕಮಂಡಲು ಮುಂತಾದ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಒಂದು ದಿವ್ಯ ಮೂರ್ತಿಯು ಬಂದದ್ದರ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಎಚ್ಚತ್ತು ನೋಡಲಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಎನೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಆ ಮೇಲೆ ಅವನು ತನ್ನ ಸ್ವಪ್ನದ ಸವಿಸ್ತಾರ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಆ ಮೇಲೆ ಆ ಉಭಯ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರು ಆ ಸ್ವಪ್ನದೊಳಗಿನ ದಿವ್ಯ ಮೂರ್ತಿಯ ಶೋಧ ಮಾಡುತ್ತ ಸುತ್ತಲು ಸಂಚಾರಮಾಡುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಮೂರ್ತಿಯು ತೇರದಾಳಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದರ ಸುದ್ದಿಯು ಕರ್ಣೋಪಕರ್ಣದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಅವರು ತೇರದಾಳದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟರು. ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸ್ವಪ್ನದ ಮಾತು ಮನಗಂಡರು. ತದನಂತರ ಅವರು ಬದ್ಧಾಂಜ

ಲಿಯುಕ್ತರಾಗಿ ಪ್ರಭುದೇವನಿಗೆ ಶಿರಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಿವಾತಗಳಂ ಮಾಡಿ ಅವನ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಕಿಂಕರತ್ವದಿಂದ ನಿಂತರು. ಪ್ರಭುದೇವನ ಕೃಪಾ ದೃಷ್ಟಿಯು ಅವರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಕೂಡಲೆ ಅವರು ಕೃತಕೃತ್ಯರಾದೆನೆಂದು ಬಗೆದು ಪ್ರಭುದೇವನ ಶುಶ್ರೂಷೆಯನ್ನು ಏಕೋಭಾವದಿಂದ ಮಾಡಹತ್ತಿದರು. ಮುಂದೆ ಅವರಿಗೆ ಪುತ್ರಸಂತಾನವಾಗಲು ಅವನಿಗೆ ಅವರು ಪ್ರಭು ಬಸವಂತರಾಯನೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟರು ಪ್ರಭುದೇವರ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಆ ಪ್ರಭು ಬಸವಂತರಾಯನು ತೀವ್ರವೇ ಘನತೆಗೇರಿ ಮುಂದೆ ಆತನಿಗೆ ಚಿಕ್ಕೋಡಿ ತಾಲೂಕದೊಳಗಿನ ೧೪|| ಕರ್ಯಾತ ಮೂರುಲಕ್ಷ ವಸೂಲಿಯ ಜಾಹಗೀರಿಯು ಮತ್ತು ೩ ಲಕ್ಷ ಮುಂಡೀ ಸಾಚ್ಚ ಎಂಬ ಬಿರುದು ದೊರಕಿದವು. ಆ ಕರ್ಯಾತದ ವಿವರವು ಕೆಳಗಿನಂತೆ:— ಮನವಳ್ಳಿ, ರಾಜಗಿ, ಸದಲಗಿ, ನೇಜ, ಜೂಗಳ, ಸಾವಗಾಂವ, ಕಾಪಸಿ, ಕಬ್ಬಾರ, ಸೊಲ್ಲಾಪೂರ, ಜುಲೆ, ನೇಸರಿ, ಲಾಟ, ಅನಂತಪುರ, ದುದಗಾವ ಅರ್ಧ ಸಾವಲ ಮತ್ತು ಮೊಗಲಾಯಿ ಕಡೆಯ ಬೇದರಾಬಾದ ಖುದ್ದ ಹೀಗೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರೆ ಅಂದಿಸಿಂದಲೂ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನು ಆ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಕಾಲಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿ ಶೋಭಿಸಹತ್ತಿದನು. ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಎಂದರೆ ಸುಮಾರು ಎರಡ ನೂರಾರವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ, ಈ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರಲ್ಲೊಬ್ಬನು ಹುಕ್ಕೇರಿಯಿಂದ ತುಸು ಅಂತರದ ಮೇಲೆ ಗುಡ್ಡಗಾಡ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂಟಿ ಮೂರಿ ಎಂಬ ಒಂದು ಊರನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಭದ್ರವಾದ ಕಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ಆ ಊರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರ ಹೆಸರಿಂದ “ಮಗಿಮಠ” ಎಂಬುದೊಂದು ಮಠವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ತೇರದಾಳ ಬೃಹನ್ನಠದ “ಉಗ್ಗದಮಗಿ ಮಂದೇವರು” ಎಂಬ ಹೆಸರಿನವನೊಬ್ಬನು ತೇರದಾಳದಿಂದ ತಂದ ಒಂದು ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಘಟ್ಟ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಮಗಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಹತ್ತಿದನು. ಉಗ್ಗದಮರಿ ಮಂದೇವರು ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದ ಮೇಲೆ ತೇರದಾಳ ಮಠದ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಪ್ಪದೇವರು ಹಾಗೂ ಮಗೆಪ್ಪದೇವರು ಎಂಬವರ ಹೆಸರಿಂದ ಶ್ರೀಮಂತ ಬಸವಪ್ರಭು ಲಬುಮಗೌಡಾ ಸರದೇಸಾಯಿ ಇವರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೭೦೩ ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಿನ್ನಹ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರಕೊಂಡಿರುವರು. ಅದರಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮಗಿಮಠವನ್ನು ನೀವೇ ತೆಗೆದುಕೊ

ಕೈರಿ ಎಂಬ ಸಂಗತಿಯು ಇರುವದು. ಅದೇ ಮನೆತನದವರಾದ ಶ್ರೀಮಂತ
 ಒಂಟಿಮುರಿ ಸರದೇಸಾಯಿಯವರು ಅಂದಿನಿಂದ ಅದೇ ಊರಲ್ಲಿ ಇರಹೆ
 ತ್ತಿದರು. ಒಂಟಿಮುರಿಗೆ ನಿರಂಜನಪುರ ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರಿರು
 ವದು. ಮೂಲ ಪುರುಷನಾದ ಪ್ರಭು ಬಸವಂತರಾಯನಿಗೆ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭು
 ದೇವನು ತನ್ನ ಕಾವಿಯ ಜೋಳಿಗೆಯನ್ನು ಅಶೀರ್ವದಿಸಿದ್ದನು. ಆತನು
 ಅದರ ನಿಶಾನಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅಂದಿನಿಂದ ಈ ವರೆಗೂ ಆ
 ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆ ಕಾವಿಯ ನಿಶಾನಿಯು ಇರುವದು. ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರತಿ
 ಯೊಂದು ಉತ್ಸವವು ಹಾಗೂ ಮಂಗಲಕಾರ್ಯವು ಆ ಕಾವಿ ನಿಶಾನಿ
 ಹೊರ್ತು ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ರಾಮದಾಸನು ಶಿವಾಜಿ ಮಹಾರಾಜ
 ನಿಗೆ ೧೭ ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಾವಿಯ ಜೋಳಿಗೆಯನ್ನು
 ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಅದರಿಂದ ಭಗವಾಝೇಂಡಾ ನಿಶಾನಿಯನ್ನು ಶಿವಾಜಿಯು
 ಮಾಡಿದ್ದು ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಉದಾಹರಣೆಯ ಅನುಕರಣವಿರಬಹುದು.
 ಶ್ರೀ ರಾಮದಾಸನಕ್ಕಿಂತಲು ಎಷ್ಟೋ ರತಕಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಈ ಮಾತು
 ಆಗಿಹೋಗಿತ್ತು. ಇದರ ಹೊರ್ತಾಗಿ ವಂಟಿಮುರಿ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಮ
 ಎಂಫ ಹೆಸರಿನದೊಂದು ಡಂಕೆಯ ಕುದುರೆಯು ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ಸಂಸ್ಥಾ
 ನದಲ್ಲಿ “ಶ್ರೀ ಪ್ರಭೂಚರಣೆ ತತ್ವರ ನಿರಂತರ” ಎಂಬ ಶಿಕ್ಕೆಯ ಮೋಹರು
 ಅದೆ. ಶ್ರೀಮಂತ ಒಂಟಿಮುರಿ ಸರದೇಸಾಯಿಯವರ ಮನೆತನವು ೧೮ ನೆಯ
 ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕರವೀರ [ಕೊಲ್ಲಾಪೂರ] ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಮಾಂಡಲಿಕವಾ
 ಗಿತ್ತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಭಗವಾಝೇಂಡಾ ಎಂಬ ಈ ಕಾವಿ ನಿಶಾನಿಯು
 ಈ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಬಂದಿರಬಾರದು ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಕೇಳ
 ಬಹುದು. ಆದರೆ ಯಾವ ಸಾರ್ವಭೌಮರಾಜನೂ ತನ್ನ ಮುಖ್ಯ ಮಾನ
 ಮರಾತಬಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಮಾಂಡಲಿಕರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಸಂಗತಿಯು ಯಾವ ಇತಿ
 ಹಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲವು. ಇದು ಅಲ್ಲದೆ ಇದೇ ಕೊಲ್ಲಾಪುರ ಸರಕಾರದವರು
 ಈಗ್ಯೂ ಮೊರ್ಚೇಲ ಹಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಹೊರ್ತಾಗಿ
 ಎರಡನೆಯವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ. ಅಂದ
 ಮೇಲೆ ಆಕಾಲಕ್ಕೆ ವರಿಷ್ಠ ಸರಕಾರದವರು ಮಾಂಡಲಿಕರಿಗೆ ತಮಗಿದ್ದ
 ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಹಜವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ
 ಲಖಮಗೌಡಾ ಹಾಗೂ ಬಸವಪ್ರಭು ಈ ಹೆಸರಿನ ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳು
 ಸೂರಸನ್ ೧೧೨೩ ಫಸಲಿಯಿಂದ ೧೧೭೩ ಫಸಲಿಯವರೆಗೆ ಯಮಾಜಿರುದ್ರ,

ವಿರುಪಾಕ್ಷಯಮಂಜಿ, ಶಾಮಜಿರುದ್ರ, ಅಬಾಜಿನಾಗನಾಥ ಹಾಗೂ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಶಾಮರಾವ ನಿವೃತ್ತದೇಸಾಯಿ ಇವರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಹುಕ್ಕೇರಿ ಪರಗಣೆಯನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಆಳಿದರು. (ಮೆ|| ಬಂಟಿಸನ್ ಪಂಡ ಸಾಹೇಬ ಬಹಾದ್ದೂರ ಆಪ್ತಿಯ ಕಲೇಕ್ಟರ ಇವರ ಕಡೆಗೆ ತಾಲೂಕು ಚಿಕೋಡಿಯೊಳಗಿನ ಪರಶರಾಮ ರಘುನಾಥ ದೇಶಪಾಂಡೆ ಹಾಗೂ ನಾರಾಯಣ ರಘುನಾಥ ದೇಸಾಯಿ ಇವರು ತಾರೀಖು ೧೪ ಮಾರ್ಚ್ ೧೮೭೧ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದು) ಇದರಲ್ಲಿ "ಮೊದಲು ಹುಕ್ಕೇರಿಗೆ ವಸ್ತಿ ಇದ್ದಿಲ್ಲವು. ಘೋರಾರಣ್ಯನಾಗಿತ್ತು. ಹೂವಿನಕೆರೆ ಎಂಬುದೊಂದು ಕೆರೆ ಇತ್ತು. ಆಗ್ಗೆ ಆ ಮುಲುಖದಲ್ಲಿ ಬೇಡರ ರಾಯಾ ಎಂಬವನು ಕಾಟಕ ಜನರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಬಂಡಾಯ ಎಬ್ಬಿಸಿದನು. ಆಗ್ಗೆ ಬೇದರದ ಸುಲ್ತಾನನ ಮಗಳ ಮಗನಾದ ಗಜಬರಸಾಹೇಬನು ಲಂಚ ನೀ ಫಸಲಿಯಲ್ಲಿ ೪-೫ ಸಾರೆ ದಂಡಾಳುಗಳೊಡನೆ ಒಂದು ಹೂವಿನಕೆರೆ ಮೇಲೆ ಪಾಳೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ರಾಯಾ ಬೇಡನ ಪರಿಪತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಹವೆಯು ನೆಟ್ಟಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಕೆರೆಯನ್ನು ಮುಂದು ಕೋಟಿಕೊತ್ತಳಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ವಸಾಹತುಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಹುಕ್ಕೇರಿಯೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಅದಕ್ಕೆ ೧೪೦ ಕರಿಯಾತುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹುಕ್ಕೇರಿ ಪರಗಣೆಯೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟನು." ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಒಂಟಮುರಿ ಸರದೇಸಾಯಿ ಮನೆತನದವರು ಹುಕ್ಕೇರಿ ಊರು ವಸಾಹತವಾಗುವದಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಹುಕ್ಕೇರಿ ಪರಗಣೆಯೆಂದು ಮುಖ್ಯ ಸ್ಥಾನವಾದಂದಿನಿಂದಲೂ ಆ ಪ್ರಾಂತದೊಳಗೆ ಉರಗಣಾ ವತನದಾರರಿದ್ದರೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸೂರುಸನ್ ೧೮೭೩ ಫಸಲಿಯಿಂದ ೧೮೭೩ ಫಸಲಿಯ ವರೆಗೆ ೫೧ ವರ್ಷ ಮಾತ್ರ ಒಂಟಮುರಿಯವರು ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಈ ನಿಶಾನಿಯ ಮಾರ್ಗದೆಯು ಪೂರ್ವದಿಂದಲೂ ಈ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿರಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅದು ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಸಹಜ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. - ಈ ಸಂಸ್ಥಾನದಿಂದ ತೇರದಾಳದೊಳಗಿನ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಯ ಬೃಹನ್ನರಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೋ ಸ್ಥಾವರ ಉತ್ಪನ್ನವು ಈಗ್ಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ನಕ್ಷತ್ರೇಮಣಾಕವಾದರೂ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಮಂತ ಒಂಟಮುರಿ ಸರದೇಸಾಯಿರು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಸಂಜಾವುದಿಂದ ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಯ

ಮಠಕ್ಕೆ ಬಂದು ದಂಡಖಂಡನಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ದರ್ಶನಾರ್ಥವಾದ
 ಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವರು. ಈ ಸಂಸ್ಥಾನದ ವಂಶಾ
 ವಳಿಯನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟರೆ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನು ತೇರದಾಳಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗ್ಗೆ ಬಂದಿ
 ದ್ದನೆಂಬುವದು ಸಹಜವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಂತಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಆ ವಂಶಾ
 ವಳಿಯನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಶ್ರೀಮಂತ ರಾಜಾ ಲಖನುಗೌಡಾ
 ಉರ್ಫ ಅಪ್ಪಸಾಹೇಬ ಬಸವಪ್ರಭು ಸರದೇಸಾಯಿ, ೧ ಆಯ. ಇ.
 ಬಾರ, ಅ್ಯಟ, ಲಾ, ಸಂಸ್ಥಾನ ಒಂಟಿಮುರಿ, ಇವರ ಮೂಲ ಪುರು
 ಷನು ಪ್ರಭು ಬಸವಂತರಾವನು ಆತನ ತಂದೆ ಹಾಗು ಅಜ್ಜನ ಹೆಸರು
 ಗಳು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವು. ಮೂಲ ಪುರುಷ ಪ್ರಭು ಬಸವಂತರಾಯನಿಂದ ಇಮ
 ಗೌಡನ ವರೆಗೆ ಎಷ್ಟು ತಲೆಗಳಾದವು ಇದರ ಮಾಹಿತಿಯು ದೊರೆಯು
 ವದಿಲ್ಲವು. ಅದುದರಿಂದ ಇಮಗೌಡನಿಂದ ಮುಂದಿನ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು
 ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ೧ ಪ್ರಭುಬಸವಂತರಾವ, ೨ ಇಮಗೌಡ, ೩ ಧೂಳಗೌಡ,
 ೪ ಯಾದಗೌಡ ಉರ್ಫ ಮಹಾದಗೌಡ ಈ ಪುರುಷನಿಂದ ದೇಸಗತಿಯ
 ಆರು ಮನೆತನಗಳು ಆದವು. ಅವುಗಳ ವಿವರ:- (ಅ) ದೇಸಗತಿಯ
 ಹಿರೇಮನೆತನ, (ಬ) ಅಮ್ಮಣಿಗೆಯ ಮನೆತನ, (ಕ) ಸದ್ದಲಿಗೆಯ ಮನೆ
 ತನ, (ಡ) ಕರಜಿಗೆ ಹಾಗು ರಾಂಗೋಳಿ ಮನೆತನ, (ಇ) ಗೌಡವಾಡ
 ಹಾಗು ಅಮ್ಮಿನಫಾವಿ ಮನೆತನ, (ಫ) ಮಜತಿಮನೆತನ. ೫ ಮಲಗೌಡ,
 ೬ ಸಾಯಿಗೌಡ ಉರ್ಫ ಸಾತಗೌಡ, ೭ ಧೂಳಗೌಡ, ೮ ಅಲಗೌಡ
 ಉರ್ಫ ಸಿದಗೌಡ, ೯ ಹಿರೇಲಖಮಗೌಡ, ೧೦ ಹಿರೇಮಗೆಪ್ಪ, ೧೧
 ಅಲಗೌಡ, ೧೨ ಬಸವಪ್ರಭು, ೧೩ ಸವಾಯಿ ಲಖಮಗೌಡ, ೧೪
 ಬಸವಪ್ರಭು, ೧೫ ಲಖಮಗೌಡ ಈತನು ಫ ಮನೆತನದಿಂದ ದತ್ತಕ
 ಬಂದವನು. ೧೬ ಬಸವಪ್ರಭು, ೧೭ ಲಖಮಗೌಡ, ೧೮ ಮನೆತನ
 ದಿಂದ ೧೯೧೮ ರಲ್ಲಿ ದತ್ತಕ ಬಂದವನು. ೧೯ ಬಸವಪ್ರಭು ಉರ್ಫ ಬಾಬಾ
 ಸಾಹೇಬ, ೨೦ ರಾವಸಾಹೇಬ. ಇದರೊಳಗಿನ ೧೭ ನೆಯ ಲಖಮಗೌಡನು
 ಮೇಲಿನ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಸೂರುಸನ್ ೧೨೬೦ ಫಸಲಿ, ಕ್ರಿ ಶ ೧೮೫೦
 ತಾರೀಖು ೬ ಮಾಹೆ ಸಪ್ತಂಬರದಲ್ಲಿ ಇನಾಮ ಕಮೀಟಿಗೆ ಹಜರ ಮಾಡಿ
 ರುವನು. ಅದರಲ್ಲಿ "೧೮ ನೆಯ ಬಸವಪ್ರಭು ಉರ್ಫ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ
 ಔರಸ ಹಾಗು ೧೯ ನೆಯ ರಾವಸಾಹೇಬ ಔರಸ ಹೀಗೆ ಇಬ್ಬರು ಗಾದಿಯ
 ಮೇಲೆ ಕೂಡ್ರದೆ ಮೈತವಾದರು. ಆ ಮೇಲೆ ಫ ಮನೆತನದ ೧೭ ನೆಯ
 ಲಖಮಗೌಡನಿಗೆ ಫ ಮನೆತನದ ಬಸವಪ್ರಭು ಉರ್ಫ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ

ಮೆಹರ್ಬಾನ ತ್ರೀಮಂತ ಸರದಾರ ರಾಜಾ
ಲಖಮಗೌಡಾ ಬಸವಪ್ರಭು ಸರದೇಸಾಯಿ
ಸಿ. ಆರ್. ಇ., ಬಾರ್-ಅಟಿ-ಲಾ.
ಸಂಸ್ಥಾನ ವಂಟಿಮುರಿ

ಎಂಬವನು ದತ್ತಕಬಂದನು. ಅವನಿಗೆ ಬ ಮನೆತನದ ಸದ್ಯದ ಲಖಮ ಗೌಡರು ದತ್ತಕಬಂದರು. ಅವನಿಗೆ ಬಸವಪ್ರಭು ಉರ್ಪ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ ಎಂಬುವ ಸುಮಾರು ೫೦ ವರ್ಷದ ಒಬ್ಬ ಔರಸ ಮಗನಿರುವನು. ಒಟ್ಟಿಗೆ ಈಗಿನ ಗಾದಿಯ ಮಾಲಿಕನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ೧೯ ಜನರು ಆಳಿದರು. ೧೭ ನೆಯ ಲಖಮಗೌಡನು ದತ್ತಕ ಬಂದು ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ೧೧೭ ವರ್ಷಗಳಾದವು. ಮತ್ತು ಅವನ ಹಿಂದಿನ ೧೭ ಜನ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೆ ೨೫ ವರ್ಷ ಹಿಡಿದರೆ ಒಟ್ಟು ೪೦೦ ವರ್ಷಗಳು ಆಗುವವು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ೧೧೭ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಲಾಗಿ ೫೧೭ ವರ್ಷಗಳಾಗುವವು. ಆದರೆ ಮೂಲ ಪುರುಷನಿಂದ ಪ್ರಭುಬಸ ವಂತರಾಯನಿಂದ ಎರಡನೇಯವನಾದ ಇವ ಗೌಡನ ವರೆಗೆ ಎಷ್ಟು ತಲೆ ಗಳಾದವು, ಎಂಬದರ ಮಾಹಿತಿಯು ಸಿಗುವದಿಲ್ಲೆಂದು ವಂಶಾವಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭು ದೇವನು ತೀರದಾಳಕ್ಕೆ ಬಂದಕಾಲಕ್ಕೂ ಹಾಗು ಒಂಟಿಮುರಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಏಕೀಕರಣವಾಗಿ ಮೇಳ ಇದ್ದದ್ದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಹುಕ್ಕೇರಿ ಪ್ರಾಂತದೊಳಗಿನ ಜನರನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭುದೇವನು ಹನಗಂಡಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಯ ಜೈನ ಅರಸನಿಗೆ ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡಿದ್ದರ ಮಾಹಿತಿಯು ನಿರಂಜನ ವಂಶ ರತ್ನಾಕರ ನಾಮಕ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆಯೆಂದು ಈ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿರುವೆವು. ಹನಗಂಡಿಯು ಸಾಂಗಲಿ ಸಂಸ್ಥಾನದೊಳಗಿನ ತೀರದಾಳ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯು. ಅಲ್ಲಿ ಈಗ್ಗೆ ಅರಸನ ಬದಲು ದಿಗಂಬರ ಜೈನ ಪಂಥದ ಒಬ್ಬ ದೇಸಾಯಿಯು ಇರುವನು. ಅವನ ವರ್ಷದ ಉತ್ಸವವು ಸುಮಾರು ೫೦ ಸಾವಿರವದೆ. ಶ್ರೀಮಂತ ಒಂಟಿಮುರಿ ಸರದೇಸಾಯಿಯರ ಮನೆತನಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಶ್ರೀಮಂತ ಹನಗಂಡಿ ದೇಸಾಯರ ಮನೆತನಕ್ಕೂ ಈಗ್ಯೂ ಪ್ರಭುದೇವರ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಆ ಮನೆತನದ ಆಧ್ಯಂತವಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವದು ಬಹಳೇ ಅವಶ್ಯವದೆ. ನಿರಂಜನವಂಶರತ್ನಾಕರವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವನಿಂದ ಯಾವ ಜೈನ ಅರಸನಿಗೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಲಿಂಗಧಾರಣ ವಾಯಿತೋ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲು ವಿಚಾರ ಮಾಡುವದು ಅವಶ್ಯವದೆ. ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕದ ೪ ನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ಚಾಲುಕ್ಯ ವಂಶದ

ಅರಸರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವಾ
ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಪ್ರಾಂತದೊಳಗೆ ಅವರ ಆಳಿಕೆಯು ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕದ
೧೧ ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದ ವರೆಗೆ ಇತ್ತು. ಅವರ ರಾಜಧಾನಿಯು
ವಾತಾಪಿಪುರ (ಬದಾಮಿ) ವಾಗಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿಯ ಪುಲಿಕೇಶಿಯೆಂಬ ಅರ
ಸನು ಆಶೋಕನಂತೆ ಏಕಭತ್ತಾಧಿಪತಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಅವನ ರಾಜ್ಯಭಾ
ಷೆಯು ಕನ್ನಡವಾಗಿತ್ತು; (ಇಂಡಿಯನ್ ಆ್ಯಂಟಿ ವಾಲ್ಯೂಮ್ ೫, ನಂಬರ
ಎಲ್ ೧೧, ಪುಟಗಳು ೬೪ರಿಂದ ೭೧ ರ ವರೆಗೆ.) ಗಂಗೆಯಿಂದ ಸೇತು
ವಿನ ವರೆಗೆ ಇವನ ರಾಜ್ಯದ ವಿಸ್ತಾರವಿದ್ದು ಇವನ ಧ್ವಜವು ಗಂಗಾ
ಹಾಗೂ ಯಮುನಾ ನದಿಗಳ ವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಚಾಲುಕ್ಯರ ಅರ
ಸರು ಶಿವೋಪಾಸಕರಿದ್ದರು; (ಸರ್ ವಾಲ್ಟರ್ ಇಲಿಯಟ್ನ ಪೇಪರ) ಬೇಕಾ
ದವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ರಾಜರ ನಿರ್ಬಂ
ಧವಿದ್ದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಕಲ್ಯಾಣ (ನಿಜಾಮ ಇಲಾಖಾ) ದ ಪಶ್ಚಿಮ ಚಾಲುಕ್ಯರ
ಆಳಿಕೆಯು ಈಗಿನ ಎಲ್ಲ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ವೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಇತ್ತು. ಅದರ
ಮೇರೆಗಳು ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ನರ್ಮದಾನದಿ, ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಸಮುದ್ರ, ಅಗ್ನೇಯಕ್ಕೆ
ಕರ್ನಾಟಕ, ನೈರುತ್ಯಕ್ಕೆ ನಗರ ಹಾಗೂ ಸೊಂದಾ ಪ್ರಾಂತಗಳು ಮತ್ತು
ಕೃಷ್ಣಾ ಹಾಗೂ ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಗಳು, ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಘಟ್ಟ. ಈ
ಪಶ್ಚಿಮ ಚಾಲುಕ್ಯರ ರಾಜಧಾನಿಯು ಕಲ್ಯಾಣವು. ಇವರೊಳಗಿನ ೪ನೆಯ
ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ (ಪ್ರಭುವನಮಲ್ಲ) ನೆಂಬವನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೦೭೬ ರಿಂದ ೧೧೨೬
ರ ವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದನು. ಇವನು ಬಹಳೇ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾಗಿದ್ದು
ಇವನ ಕೈಕೆಳಗೆ (೧) ಕಾಲಿಂಜರಪುರದ ಕಲಚೂರ್ಯ ಅಥವಾ ಕಲ
ಭೂರ್ಯ (೨) ಸವದತ್ತಿ (ಸುಗಂಧವತಿ), ಬೆಳಗಾವ (ವೇಣುಗ್ರಾಮ)
ಹಾಗೂ ರಾಯಬಾಗದ ರಟ್ಟರಾಜರು (೩) ಬನವಾಸಿಯ ಮತ್ತು ಗೋ
ವೆಯ ಕದಂಬ ಅರಸರು (೪) ಕೊಲ್ಲಪುರ ಮತ್ತು ಕರ್ದಿಟ (ಕರ್ದಿಡ)
ದಶಿಲಾಹರರು ಹೀಗೆ ಮಖ್ಯವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಮಹಾಮಂಡಲೇಶ್ವರರಿದ್ದರು.
ಇವರೆಲ್ಲರು ಜೈನಮತಾನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಇವರಿಗೂ ಮತ್ತು
ಚಾಲುಕ್ಯರಿಗೂ ಉಟವ್ಯವಹಾರಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಹೆಣ್ಣುಗಂಡ ಸಹ ನಡೆ
ಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಉದಾಃ ವಿಕ್ರಮನು ಚೋಳರಾಜನ ಮಗಳ ಕೂಡ
ದೊಡ್ಡ ಸಮಾರಂಭದಿಂದ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. (ಭಿಲ್ಲಣಕವಿಕೃತ ವಿಕ್ರ
ಮಾಂಕನ ಚರಿತ್ರ ಸರ್ಗ ೫, ಶ್ಲೋಕ ೧೮—೨೯, ಸರ್ಗ ೬, ಶ್ಲೋಕ
೧—೨೫ ಸರ್ಗ ೭, ಶ್ಲೋಕ ೭—೧೨ ಸ್ವಯಂವರ ವರ್ಣನೆ.) ಕರ್ದಿಡ

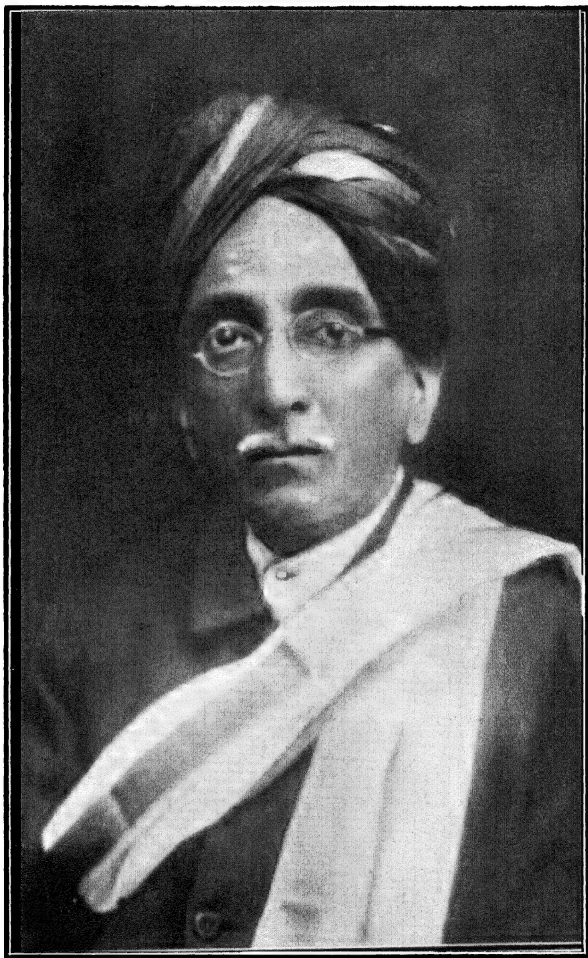
ದೇಶದ ಶಿಲಾಹಾರ ರಾಜನಿಗೆ ಚಂದ್ರಲೇಖಾಯಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಬ್ಬ ಅತಿ ರೂಪವತಿ ಮಗಳಿದ್ದಳು. ಅವಳು ವಿಕ್ರಮನನ್ನು ವರಿಸಿದಳು. ಈ ವಿಕ್ರಮರಾಜನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೫೬ ರಿಂದ ೧೧೬೭ ರ ವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದನು. ವಿಕ್ರಮನ ಮಗಳಾದ ಮೈಲಾಲದೇವಿಯನ್ನು ಗೋವೆಯ ಜಯಕೇಶಿ ಕದಂಬನೆಂಬ ಜೈನ ರಾಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಚಾಲುಕ್ಯವಂಶದ ಅರಸರು ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೈಭವದ ಶಿಖರಕ್ಕೆ ಏರಿದ್ದರು. ಅನಂತರ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಅವರ ಹ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಮುಂದಿನ ಅರಸರು ದುರ್ಬಲರಾದರು. ಕಲಭೂರ್ಯ ವಂಶದೊಳಗಿನ ಬಿಜ್ಜಳನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಿ ಪುರುಷನಿಗೆ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಸೈನ್ಯದ ಅಧಿಪತ್ಯವು ದೊರೆಯಿತು. ಈ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಅವನು ರಾಜನನ್ನು ಪದಚ್ಯುತ ಮಾಡಿದನು. ಮರಾಟರ ಅಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪೇಶ್ವಿಯರು ತಾವು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಸಂತೋಷವರ ನವಕರರೆಂದು ಅಂದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಬಿಜ್ಜಳನು ಕಲವು ಕಾಲದ ವರೆಗೆ ಮಹಾಮಂಡಲೇಶ್ವರನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಕಡೆಗೆ ತಾನೇ ಏಕಚಕ್ರಾಧಿಕಾರಿಯೆಂದು ಜಾಹೀರನಾಮೆಯನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧಮಾಡಿದನು. ಈ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಹಾಮಂಡಲೇಶ್ವರನ ಕೈಕೆಳಗೆ ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡ ಅನೇಕ ಮಾಂಡಲಿಕ ಅರಸರು ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಉದಾಹರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಿಜ್ಜಳನ ಕೈಕೆಳಗೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೬೧ ರಲ್ಲಿ ಬರ್ಮರಸನೆಂಬವನು ಬನವಾಸಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದನು ಶ್ರೀಧರನೆಂಬವನು ಆಗ್ಲೆಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಕಾಶಪೈ ಎಂಬವನು ಪಾನಗಲ್ಲ [ಹಾನಗಲ್ಲ] ೫೦೦ ರ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಮೊದಲಿಗೆ ಬಿಜ್ಜಳನ ರಾಜಧಾನಿಯು ಆಗ್ಲೆಗೇರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಯಿತು. ಈ ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡ ಮಾಂಡಲಿಕ ಅರಸರೇ ಅನೇಕ ಧರ್ಮಾರ್ಥ ದೇಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವುಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ರಾಜರ ಕಡೆಯಿಂದ ಸಮ್ಮತಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಉದಾಹರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಬೆಳಗಾವಿಯ ರಟ್ಟವಂಶದೊಳಗಿನ ೪ ನೆಯ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನು (ಶಕೆ ೧೧೨೭—೧೧೪೯) ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆ ೧೧೨೭ ರಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧನ ಕಲ್ಪವಲ್ಲಿ (ಕಲೆಳ್ಳಿ ಗೋಕಾಕ ತಾಲೂಕು) ಯಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಜಿನಾಲಯಕ್ಕೆ ದಾನಕೊಟ್ಟಿರುವನು (ಆರ್. ಎ. ಎಸ್. ವಾಲ್ಟರ್ನ ೧೦ ನಂಬರ ೨೯ ಪುಟ ೨೨೦ ರಿಂದ ೨೭೯ ರ ವರೆಗೆ) ಈ ಅರಸನು ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆ ೧೧೨೪ ರಲ್ಲಿಯೂ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಒಂದು ಶಿಲಾಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ (ಮೇಜರ ಗ್ರಾಹಮ

ರವರ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಪುಟ ೪೧೫—೪೧೭ ವರೆಗೆ) ಅದರಂತೆಯೇ ಈ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ನೇಸರಗಿ ಪರಗಣೆಯ ನಾಯಿ ಕರು ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆ ೧೧೪೧ ರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದೇಣಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರ ಉಲ್ಲೇಖವದೆ (ಆರ್. ಎ. ಎಸ್. ವ್ಹಾಲ್ಕುಮ್ ೧೦ ನಂಬರ ೨೯ ಪುಟ ೨೪೦—೨೫೯ ರ ವರೆಗೆ) ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಪರಗಣೆ ನಾಯಿಗೆ ವತನದಾರರು ಇದ್ದದ್ದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆ ೮೪೫ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೯೨೩) ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ವಂಶದ ವಡ್ಡಿಗದೇವನ ಸಾಮಂತರಾದ ಸೈಂದಕ ವಂಶದೊಳಗಿನ ವಿಜ ಯಾನಂದನ ಮಗನಾದ ಇಂದ್ರನಂದಿಯೆಂಬವನು ಜಂಬುಖಂಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವಾಳುವಾಗ ಜಳಾರ (ಮದುರಖಂಡಿ) ಎಂಬ ಊರಲ್ಲಿ ಜಂಬುಖಂಡಿಯ ಗಣದ ಆಚಾರ್ಯನಾದ ನಂದಾಚಾರ್ಯನಿಗೆ ವಿಶ್ವ ಜಿನಪೂಜೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಭೂವಿಯನ್ನು ಇನಾಮು ಕೊಟ್ಟಿರುವನು. ಜಂಬುಖಂಡಿಯ ಇಂದ್ರನಂದೀ ರಾಜನ ವಶದಲ್ಲಿ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಗ್ರಾಮಗಳಿದ್ದವು (ರನ್ನಕವಿಕೃತ ಅಜಿತಪುರಾಣ) ಇದರೊಳಗಿನ ಖಂಡಿ ಈ ಶಬ್ದವು ಗ್ರಾಮವಾಚಕವದೆ. ಉದಾಹರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಜಂಬುಖಂಡಿ, ಮದರಖಂಡಿ, ಹನಗಂಡಿ, ಬಾಡಗಂಡಿ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಆ ನೆಯ ಚಾಲುಕ್ಯಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ (ತ್ರಿಭುವನಮಲ್ಲ) ನ ಮಾಂಡಲಿಕ ರಾಜನಿಂದ ಗೊಂಕದೇವ ಆರಸು ಎಂಬವನು ತನಗೂ ಸಾಮಂತನಾದ ನಿಂಬರಸ ಕಾಮದೇವನಿಗೂ ಗುರುವಾದ ಮಂಡಲಾಚಾರ್ಯ ಕುನಚಂದ್ರಪಂಡಿತನ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಕೊಲ್ಲಪುರದ ಮಾಘನಂದಿ ಸೈಂಧಾಂತಿಕನಿಗೆ ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆ ೧೦೪೫ ಶೋಭನಕೃತ ಸಂವತ್ಸರ ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧ ಪೌರ್ಣಿಮೆ ಬೃಹಸ್ಪತಿವಾರದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೩ ಎಪ್ರಿಲ ತಾರೀಖು ೧೨ ಗುರುವಾರ ದಿವಸ ಭೂದಾನ ಕೊಟ್ಟು ಈ ಮಾಘನಂದಿ ಸೈಂಧಾಂತಿಕನ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಕನಕನಂದಿ, ಶೃತಕೀರ್ತಿ, ತ್ರೈವಿದ್ಯ, ಚಂದ್ರಕೀರ್ತಿ, ಪ್ರಭಾಚಂದ್ರ, ವರ್ಧಮಾನಮುನಿ ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಹೊಗಳಿರುವರು. ತೇರದಾಳದ ಒಂದು ಶಿಲಾಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಉಂಟು. (ಇಂಡಿಯನ್ ಆ್ಯಂಟಿಕ್ವರಿ ವ್ಹಾಲ್ಕುಮ್ ೧೪, ಪುಟ ೧೪) ಇಲ್ಲಿ ಸ್ತುತಿಮಾಡಿದ ಮಾಘನಂದಿಯೂ ಶ್ರವಣಬೆಳಗುಳದ ೪೦ ನೆಯ ಶಿಲಾಶಾಸನದಲ್ಲಿಯೂ ಕುಲಚಂದ್ರನ ಶಿಷ್ಯನೆಂದೂ ಕೊಲ್ಲಪುರ ತೀರ್ಥಕೃತೆಯೆಂದೂ ವರ್ಣನ ಮಾಡಿದ ಮಾಘನಂದಿಯೂ ಒಬ್ಬನೇಯಾಗಿರುವನು. ಈ ಶಿಲಾಲೇಖ

ದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಸಾಮಂತನಾದ ನಿಂಬದೇವನೂ ಕಾಮದೇವ ಮತ್ತು ಕನಕನಂದಿ ಎಂಬ ಮುನಿಗಳೂ ತೇರದಾಳದ ಶಿಲಾಲೇಖದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ನಿಂಬದೇವನೂ ಕಾಮದೇವ ಮತ್ತು ಕನಕನಂದಿ ಮುಂತಾದವರೂ ಒಂದೇಯಾಗಿರುವರು. ಅದುದರಿಂದ ಈ ಮಾಘನಂದಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ವಿಚಾರ ಮಾಡುವದು ಬಹಳೇ ಅವಶ್ಯವದೆ. ಜೈನ ಗುರುಗಳ ದೊಡ್ಡ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಆ ಜನರು ಗ.ಚೈಯೆಂದೆನ್ನುವರು. ಈ ಗ.ಚೈದ ಅಪಾಂತರ ಭೇದಕ್ಕೆ ಎಂದರೆ ಜೈನ ಗುರುಗಳ ಸಣ್ಣ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಬಳಿ ಇಲ್ಲವೆ ವಳಿ ಯೆಂದೆನ್ನುವರು. ಒಂದು ಗುಚ್ಛದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಳಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ೧ ಹನಸೋಗೆಯ ಬಳಿ, ೨ ಇಂಗಳೇಶ್ವರದಬಳಿ, ೩ ವಡ್ಡಿಗದೇವರಬಳಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಇಂಗಳೇಶ್ವರ ಬಳಿಯ (ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಜಾಪೂರ ತಾಲೂಕು ಬಾಗೇವಾಡಿ) ಗುರುವು ಅಲ್ಲಿಯ ಚಂದ್ರಪ್ರಭಾ ಜಿನಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರ ಕೈಕೆಳಗೆ ಇದ್ದ ಇತರ ಬಸ್ತಿಗಳ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಇನಾಮವಾಗಿದ್ದ ಭೂಮಿಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರ ಕಡೆಯಿಂದ ಅವುಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಗುರುಪರಂಪರೆಯು ಶ್ರವಣಬೆಳಗುಳದ ೪೦ ನೆಯ ಶಿಲಾಲೇಖದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಇವನು ಮಹಾಮಂಡಲಾಚಾರ್ಯನಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಇಂಗಳೇಶ್ವರ ಬಳಿಯ ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಮಾಘನಂದಿಯ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಮಹಾ ಸಾಮಂತ ನಿಂಬದೇವನು ಕೊಲ್ಲಾಪುರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ರೂಪನಾರಾಯಣ ಬಸ್ತಿಗೆ ಒಡೆಯನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೀರ್ಥ ಎಂದರೆ ಪೀಠವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಈ ಮಾಘನಂದಿಯ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಈ ರೂಪನಾರಾಯಣನ ಬಸ್ತಿಗೆ ಅಧೀನ ಮಾಡಿದರು. ಈಗ ಈ ರೂಪನಾರಾಯಣ ಬಸ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೊಲ್ಲಾಪುರದ ಶ್ರೀ. ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ವಿಗ್ರಹವದೆ. ಈ ಬಸ್ತಿಯ ಹಾಗೂ ಇದಕ್ಕೆ ಇರುವ ಇನಾಮ ಭೂಮಿಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯು ಈ ಮಾಘನಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಆತನ ನಂತರ ಆ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಬಂದ ಶಿಷ್ಯ ಪ್ರತಿಶಿಷ್ಯರ ಕಡೆಗೆ ಬಂದದರಿಂದ ಇವರಾದರೂ ಮಹಾಮಂಡಲಾಚಾರರೇ ಆದರು, (ಶ್ರವಣಬೆಳಗುಳ ೩೯ ನೇ ಶಾಸನ) ಇಂಗಳೇಶ್ವರ ಬಳಿಯ ಗುರುವಿನಿಂದ ಇವರು ಬೇರೆಯಾದದ್ದರಿಂದ ಇವರು ತಮಗೆ ಮೂಲಸಂಘದ ದೇಶೀಯ ಗಣದ ಸುಸ್ತುಕ ಗುಚ್ಛದ ಇಂಗಳೇ

ಶ್ವರ ಬಳಿಯ ಕೊಲ್ಹಾಪುರದ ಸಾಮಂತ ಬಸ್ತಿಯ ಪ್ರತಿಬದ್ಧ ಮಾಘ ನಂದಿ ಮುಂತಾದವರು ಎಂದು ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಪೀಠದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಈಗ್ಗೆ ಕೊಲ್ಹಾಪುರ ಸಂಸ್ಥಾನದೊಳಗಿನ ಶಿರೋಳ ಪೇಟೆಯ ನಾಂದಣಿಯಲ್ಲಿ ಮಠ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇರುವರು. ಇವರ ದೇಖರೇಖೆ ಕೆಳಗೆ ತೇರದಾಳದ ಗೊಂಕ ಬಸ್ತಿಯು ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಇರುವ ಇನಾಮ ಭೂಮಿಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಈಗ್ಗೂ ಇವರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಇರುವವು. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಸದ್ಯದ ನಾಂದಣೀಮಠದ ಜೈನ ಗುರುಗಳು ಪೂರ್ವದ ಕೊಲ್ಹಾಪುರ ಬಸ್ತಿಯ ಗುರುಪರಂಪರೆಯವರೆಂದು ಅನ್ನಲು ಶಿಲಮಾತ್ರವೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಈ ನಾಂದಣಿಯ ಮಠದ ಶಿಷ್ಯರೂ ತೇರದಾಳದ ಗೊಂಕ ಬಸ್ತಿಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವರೂ ದಿಗಂಬರ ಜೈನ ಪಂಥಾನುಯಾಯಿಗಳೂ ಅದ ಸದ್ಯದ ಮಹರ್ಬಾನ ಶ್ರೀಮಂತ ಪಾಯಸ್ಪಾ ಉರ್ಫ ಅಸ್ಪಾ ಸಾಹೇಬ ಜಕ್ಕಪ್ಪದೇಸಾಯಿ, ಸರಗಣಿ ತೇರದಾಳ ಠಾಣಿ ಹನಗಂಡಿ, ಇವರು ಆ ಗೊಂಕದೇವ ಆರಸನ ಎಂಶಜರು ಎಂಬದರಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಷ್ಟು ದರೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ತೇರದಾಳದೊಳಗಿನ ಹಳೇ ಬಸ್ತಿಗೆ ಗೊಂಕ ಬಸ್ತಿಯೆಂದು ಈಗ್ಗೂ ಜನರು ಅನ್ನುವರು. ಗೊಂಕದೇವ ಆರಸನು ಈ ಗೊಂಕ ಬಸ್ತಿಯನ್ನು ಇತರರಂತೆ ಕೊಲ್ಹಾಪುರದ ರೂಪನಾರಾಯಣ ಬಸ್ತಿಯ ಅಧೀನ ಮಾಡಿರಬಹುದು. ಆ ನೆಯ ಚಾಲುಕ್ಯವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ (ಶ್ರಿಭುವನಮಲ್ಲ) ಸಾಮಂತನಾದ ಗೊಂಕದೇವನು ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ತಾನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ನೇಮಿನಾಥ ದೇವರಿಗೆ ಭೂದಾನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರ ವರ್ಣನೆಯು ತೇರದಾಳದ ಅದೇ ಬಸ್ತಿಯಲ್ಲಿಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆಯೆಂದು ಮೇಲೆ ನಾವು ಹೇಳಿರುವೆವು. ಆದೇ ಶಾಸನದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಆತನ ಬಂಡನಾ ಯಕ (ಸಚಿವ) ನಾದ ತೇಜಮನ ಮಗನಾದ ಭಾಯಿದೇವನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೮೭ ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ನೇಮಿನಾಥ ದೇವರಿಗೆ ಭೂದಾನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರ ವರ್ಣನೆಯು ಇರುವದು. ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ತೇರದಾಳಕ್ಕೆ ತೇರದಾಳ ಯೆಂದು ಅಂದಿರುವರು. ಈ ಆ ನೆಯ ಚಾಲುಕ್ಯ ವಿಕ್ರಮನಿಗೆ ಶ್ರಿಭುವನ ಮಲ್ಲ ಎಂಬ ಬಿರುದಿನ ಹೊರ್ತು ಮಂಡಳೇಶ್ವರ ಕಳಭೈಕಕೇಸರಿ, ನರೇಂದ್ರಶಿಖಾವಣಿ ಮುಂತಾದ ಬಿರುದುಗಳು ಇದ್ದದ್ದರ ವರ್ಣನೆಯು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೦೭೭ ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿಯ ನಗರದ ೩೫ ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿರುವದು. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ನರೇಂದ್ರ (ರಾಜ) ಎಂಬಿಬಿರುದು ಮಾಂಡಲೀಕ ಆರಸರಿಗೆ ಹಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಮಂತ

ಮಹರ್ಜಾನ ಶ್ರೀಮಂತ ಸರದಾರ
ಸಾಯಿಪ್ಪಾ ಜಕ್ಕಪ್ಪಾ ದೇಸಾಯಿ
ಪರಗಣೆ ತೇರದಾಳ ತಾಣೆ ಹನಗಂಡಿ

ಮಗೆಪ್ಪಾ ದೇಸಾಯಿ (ಮಗಿಯ ನರೇಂದ್ರ ೪೫) ಇವನು ಗೊಂಕ ದೇವ ಅರಸನ ವಂಶಜನಿದ್ದದರಿಂದ ತನಗೆ ಮಗಿಯ ನರೇಂದ್ರ ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ನಿಜವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಗೊಂಕದೇವ ಅರಸನು ಈ ಹನಗಂಡೀ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಮೂಲಪುರುಷನಿದ್ದು ತಾರೀಖು ೫-೯-೧೮೫೩ ಇಸ್ವಿ ದಿವಸ ಆಗಿನ ದೇಸಾಯಿಯು ಈ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಮೂಲಪುರುಷನು ಕರಿಬಸವಗೌಡನೆಂದು ಬರೆದು ಅದರ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಇನಾಮ ಕಮೀಟಿಗೆ ಹಾಜರ ಮಾಡಿರುವರು. ಈ ದೇಸಗತಿಯಿಂದಲೇ ಮುಂದೆ ತೇರದಾಳದ ನಾಡಗೌಡರು ಬೇರೆಯಾದದ್ದರಿಂದ ಈ ಎರಡೂ ಮನೆತನಗಳ ವಂಶಾವಳಿಗಳನ್ನು ಇದರಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆವು. ದೇಸಗತಿಯ ವಂಶಾವಳಿ:— ೧. ಕರಿಬಸವಗೌಡ ೨. ಕಲಗೌಡ ೩. ಕೃಷ್ಣಗೌಡ ೪. ಜಬಗೌಡ ೫. ಯಾದಗೌಡ ೬. ಮಘೆಪ್ಪ ೭. ಪಾಸಪ್ಪ ೮. ಜಬ್ಬಪ್ಪ ೯. ಮಘೆಪ್ಪ ೧೦. ಅಲ್ಲಪ್ಪ ೧೧. ಜಬ್ಬಪ್ಪ ೧೨. ಪಾಯಪ್ಪ (ಜೀವಂತ) ವಯಾ ವರ್ಷ ೬೫. ಪ್ರಬುದ್ಧ ಮಕ್ಕಳು, ಅಲ್ಲಪ್ಪ, ಮಗೆಪ್ಪ, ಪರಪ್ಪ. ನಾಡಗೌಡರ ವಂಶಾವಳಿ:— ೧. ಕರಿಬಸವಗೌಡ ೨. ಜಿನಗೌಡ ೩. ಮಘೆಪ್ಪ ೪. ಭೋಮಪ್ಪ ೫. ಸಾಬಗೌಡ ೬. ಹಣಮಗೌಡ ೭. ರಾಯಗೌಡ ೮. ವೀರಗೌಡ ೯. ದರೀಗೌಡ ೧೦. ಪಾಯಗೌಡ ೧೧. ಸಗುಣಪ್ಪ ೧೨. ಪಾಯಪ್ಪ ೧೩. ಸಗುಣಪ್ಪ ೧೪. ಪಾಯಪ್ಪ (ಅಪ್ಪಾಸಾಹೇಬ) ೧೫. ಸಗುಣಪ್ಪ (ಅಣ್ಣಾಸಾಹೇಬ) ೧೬. ಪಾಯಪ್ಪ (ಅಣ್ಣಾನ). ದೇಸಗತಿಯ ಮತ್ತು ನಾಡಗೌಡಕಿಯ ಕಾಗದ-ಪತ್ರಗಳ ಮೇಲಿಂದಾ ನೋಡಲಾಗಿ ದೇಸಗತಿಯೊಳಗಿನ ೩ ನೆಯ ಪುರುಷ ಜಬ್ಬಪ್ಪ ಹಾಗೂ ನಾಡಗೌಡರ ಮನೆತನದೊಳಗಿನ ೪ ನೆಯ ಪುರುಷ ದರೀಗೌಡ ಈ ಉಭಯತರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಮೇಲಿನ ವಂಶಾವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಲ್ಲ ಇದು ದೃಷ್ಟಿ ದೋಷವಿರಬಹುದು. ಈ ಉಭಯತರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಆ ಆ ವಂಶಾವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶ ಮಾಡಿದರೆ ದೇಸಗತಿಯ ಗಾದಿಯ ಮೇಲೆ ೧೩ ಮಂದಿ ಮತ್ತು ನಾಡಗೌಡರ ಗಾದಿಯ ಮೇಲೆ ೧೬ ಮಂದಿ ಆಗುವರು. ಈ ವಂಶಾವಳಿಯೊಳಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೆಸರಿನ ಮುಂದಿನ ಗೌಡ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಗ್ರಾಮಣ ಎಂಬುದರ ತದ್ಭವವದೆ. ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮ+ಮುಂಡ=ಗ್ರಾಮಮುಂಡ=ಗಾಮುಂಡ=ಗಾಮುಂಡ=ಗೌಂಡ=ಗೌಡ ಹೀಗೆ ಉಂಟು

ಗಿರಬಹುದು. ಶ್ರೀಬಸವೇಶ್ವರನ ತಂದೆಗೆ ಗ್ರಾಮಾಣೇಮಣೇ ಮಾದರಸೆನೆಂದು. ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ, ಗೌಡಾ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಅರಸು ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಬದಲಾಗಿ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಗೊಂಕದೇವ ಅರಸನಾದ ಕರಿಬಸವಗೌಡನ ವರೆಗೆ ಎಷ್ಟು ತಲೆಗಳಾದವು ತಿಳಿಯಲು ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಹಿಂದಿನ ಎಷ್ಟೋ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ರಾಜಮಹಾರಾಜರ ವಂಶಾವಳಿಗಳು ಸುಸಂಗತವಾಗಿ ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಇಂಥ ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ಮಾಂಡಲಿಕರ ವಂಶಾವಳಿಯು ಸಿಗುವದು ಬಹಳೇ ದುಸ್ತರವದೆ.

ಇನ್ನು ಹನಗಂಡೀ ಅರಸನಿಗೆ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನು ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡಿದ್ದರ ಸಂಗತಿಯು ನಿರಂಜನ ವಂಶರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆಯೆಂದು ನಾವು ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿರುವೆವು. ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡ ಹನಗಂಡಿಯ ಅರಸನು ಗೊಂಕದೇವ ಅರಸನೋ ಅಥವಾ ಕರಿಬಸವಗೌಡನೋ ಇಲ್ಲವೆ ಈ ಉಭಯತರ ನಡುವಿನವನೊಬ್ಬ ಪುರುಷನೋ ಇಲ್ಲವೆ ಕರಿಬಸವಗೌಡನ ಮುಂದಿನ ಪುರುಷನೋ ಎಂಬದನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕರಿಬಸವಗೌಡನ ಮುಂದಿನ ಯಾವನಾದರೊಬ್ಬ ಪುರುಷ ನಿರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಬೇಕಾದರೆ ಕರಿಬಸವಗೌಡ ಎಂಬ ಹೆಸರೇ ಮೊದಲು ಲಿಂಗಾಯತರದಿರುವದು. ಮೇಲಾಗಿ ದೇಶಗತಿಯ ೨ ನೆಯ ಪುರುಷನಾದ ಕಲಗೌಡಾ ಹಾಗು ನಾಡಗೌಡಕೀಯ ೨ ನೆಯ ಪುರುಷನಾದ ಜಿನಗೌಡಾ ಈ ಉಭಯತರು ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿದ್ದರು. ಎಂದರೆ ಕರಿಬಸವಗೌಡನ ಖಾಸ ಮಕ್ಕಳಾಗಿದ್ದರು. ಏಕೆಂದರೆ ತಾರೀಖು ೪ ನೇ ಜುನೇವಾರಿ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೭೨ ರಲ್ಲಿ ಈ ಉಭಯ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರೊಳಗೆ ಪಾಲಾಗಿರುವದು. ಇದನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಕಾಗದಕ್ಕೆ ಮಹಾಜರ ಅನ್ನುವರು. ಇದುವು ವಿಜಾಪುರ ಮುಃಕೃಷ್ಣಮಿನಲ್ಲಿ ಬಾದಶಹನ ಹುಳುಮಿನಿಂದ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಉಭಯತರು ಲಢಾಯಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪರಾಕ್ರಮ ತೋರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಪಾಲುಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಮಹಾಜರ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದೆ. ಈ ತೀರ್ಮಾನದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ದೇಶದೊಳಗಿನ ಅನೇಕ ಪರಗಣಾ ವತನದಾರರು ಕೂಡಿದ್ದರು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ದೇಶಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲುಮಾಡುವ ಸದ್ಧತಿಯು ಇದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದು ಲರಾವಿನಲ್ಲಿ

ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವರು. ದೇಸಗತಿಯ ಅರ್ಥದಷ್ಟು ಉತ್ಪನ್ನವು ನಾಡಗೌಡರಿಗೆ ದೊರೆತಿರುವದು. ಈ ಎರಡೂ ಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭೂದೇವನು ಕಾಲಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿರುವದರಿಂದ ಲಿಂಗಧಾರಣವಾಡಿಸಿಕೊಂಡ ಅರಸನು ಕರಿಬಸವಗೌಡನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹಿಂದಿನವನಿದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಆ ಪುರುಷನು ಎಷ್ಟನೆಯವನು ಮತ್ತು ಅವನ ಹೆಸರೇನು, ಇದನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀಮಂತ ಹನಗಂಡೀ ದೇಸಾಯರ ವಂಶದೊಳಗಿನ ಮಗಿಯನರೇಂದ್ರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಬ್ಬ ಕವಿಯು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭೂದೇವರ ಮೇಲೆ ೧೧೦೦ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವನು ಆ ಎಲ್ಲ ಪದ್ಯಗಳು ಈಗ್ಗೆ ಉಪಲಬ್ಧವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸಿಕ್ಕಷ್ಟೇ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ೧-೪ ಮತ್ತು ೧೧ ನೆಯ ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿರುವೆವು. ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವದರಿಂದ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ಪ್ರಚಲಿತವಿರಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ೧ ನೆಯ ಪುಷ್ಪದೊಳಗಿನ ೩೮ ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಕಡೆಯ ಚರಣದಲ್ಲಿ “ ಪರಮ ಕವಿತ್ವ ಪೇಳಿದ ಮಹಾತ್ಮ ಧರಧೀರ ಗುರುಬಸವ್ವ ಸದನದ ” ಎಂದು ಮಗಿಯ ನರೇಂದ್ರ ಕವಿಯು ಹೇಳಿರುವನು. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಈ ಕವಿಯು ಗುರುಬಸವಕವಿಯ ಸಮಕಾಲಿಕನೆಂದು ತೋರುವದು. ಈ ಗುರುಬಸವಕವಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿಚರಿತೆ ಕಾರರು ಕವಿಚರಿತೆಯ ದ್ವಿತೀಯ ಸಂಪುಟದ ೭೪ ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ “ ಈತನು ಶಿವಯೋಗಾಂಗಭೂಷಣ, ಸದ್ಗುರುರಹಸ್ಯ, ಕಲ್ಯಾಣೇಶ್ವರ, ಸ್ವರೂಪಾವೃತ, ವೃಷಭಗೀತೆ, ಮನೋವಿಜಯ ಕಾವ್ಯ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಇವನೂ ವೀರಶೈವ ಕವಿಯು. ಚನ್ನಬಸವ ಪುರಾಣದ ೬೩ ನೆಯ ಸಂಧಿಯ ೧೫, ೧೬, ೩೫ ನೆಯ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಇವನು ವಿಜಯನಗರದ ರಾಜನಾದ ೨ನೆಯ ಪ್ರೌಢದೇವರಾಯನ [೧೪೧೯-೧೪೪೬] ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತೆ ತಿಳಿಯಬರುತ್ತದೆ. ಇವನ ಕಾಲವು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೩೦ ಆಗಬಹುದು. ಇವನ ೭ ಗ್ರಂಥಗಳು ಸಪ್ತಕಾವ್ಯವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ೧೨೪೩ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವರು. ಇವನ ಸಮಾಧಿಯು ತೇರವಾಳದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭೂದೇವರ ಬ್ರಹ್ಮನೃತದೊಳಗಿನ ಹಿಂದಿನ ಸಣ್ಣ ಚೌಕಿನಲ್ಲಿ ಇರುವದು. ಆದರ ನಿತ್ಯ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಧೂಪಾರ್ತಿಯೆಂಬ ಉಪನಾಮದ ಒಬ್ಬ ಜಂಗಮನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು.

ಈ ಮಗಿಯ ನರೇಂದ್ರ ಕವಿಯು ತನ್ನ ಒಂದು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಬ್ಬ ಕವಿಯ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವನು. ಈ ಚೆನ್ನ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುಕವಿಯು ೬ ಶಾಸ್ತ್ರ ೧೮ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗ ತನ್ನಿದ್ದನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಇದು ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಗ್ರಂಥ ಮಾಲೆಯ ೧ ನೆಯ ಪುಷ್ಪದ ೩೮ ನೆಯ ಪದ್ಯದ ೨ ನೆಯ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ “ಕಲಿಯುಗದೊಳು ತಾನು ದಲದಂಕನಾಗಿದ್ಲ. ಬಲುಶಾಸ್ತ್ರದೊಳಗೆಲ್ಲ || ಬಲುಮೆಯೊಳು ಗುರು ಕರುಣವ ಪಡೆದಿದ್ದ. ಸಲೆ ಪುರಾಣ ಚೆನ್ನಪ್ಪನ ಪದನದ ||” ಎಂದು ಅಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಈ ಚೆನ್ನ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭು ಕವಿಯಾದರೂ ಈ ಮಗಿಯ ನರೇಂದ್ರ ಕವಿಯ ಸಮಕಾಲೀನನಿರಬಹುದು. ಈ ಚೆನ್ನ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭು ಕವಿಯು ತನ್ನ ಒಂದು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನು ಹನ ಗಂಡಿಯ ಕೃಷ್ಣೇಂದ್ರ ರಾಜನಿಗೂ ಹಾಗೂ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಗೂ ಅಶೀರ್ವಾದ ಕೊಟ್ಟು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ್ದರ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ. ಈ ಪದ್ಯವು ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ೧ ನೆಯ ಪುಷ್ಪದ ೨೪ ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಅದರೊಳಗಿನ ೧ ನೆಯ ಪದ್ಯದ ೩ನೆಯ ನುಡಿಯ ಕಡೆಯ ಚರಣದಲ್ಲಿ “ವೀರಧೀರ ಕೃಷ್ಣೇಂದ್ರ ಸತಿಗೆ | ವರವ ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಭುವಿಗೆ ||” ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಹನಗಂಡಿ ಧೊರೆಯು ಕೃಷ್ಣರಾಜನೆಂಬುವದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಕೃಷ್ಣರಾಜನು ಹನಗಂಡಿ ದೇಸಾಯಿಯರು ತಾವು ಕೊಟ್ಟ ವಂಶಾವಳಿಯೊಳಗಿನ ೩ನೆಯ ಕೃಷ್ಣ ಗೌಡನಾಗದೆ ಕರಬಸವಗೌಡ ಹಾಗೂ ಗೊಂಕದೇವಅರಸು ಈ ಉಭಯತರ ನಡುವಿನವನಿರಬೇಕು.

ಮುಂಬಯಿ ಇಲಾಖೆಯ ಗ್ಯಾರೈಟಿಯರ ಪುಸ್ತಕ ೨೪, (ಕೊಲ್ಹಾಪುರ) ಪುಟ ೫೪೯-೫೫೦ ರಲ್ಲಿ “ತೇರದಾಳದ ಕೃಷ್ಣಗೌಡನು ಹಾಗೂ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಸತ್ಯವ್ವನು ೧೩ ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪ್ರಭು ದೇವನಿಂದ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಅಂದರೆ ಅವರು ಲಿಂಗಾಂಗಿಗಳಾದರು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಕೃಷ್ಣಗೌಡನೇ ಲಿಂಗಾಯತ ಧರ್ಮದ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದು ನಿಜವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅದರೆ ಗ್ಯಾರೈಟಿಯರದಲ್ಲಿ “೧೩ ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರ ಬಾದಶಹನ ಭಕ್ತಿಯು ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಇತ್ತು. ಅದುದರಿಂದ ಆ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಬಾದಶಹನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಹನಗಂಡಿ ದೇಸಾಯಿಯರ ಮೂಲ ಪುರುಷನಾದ ಕೃಷ್ಣಗೌಡನಿಗೆ ತೇರ

ದಾಳ ಪರಗಡೆಯ ದೇಶಗತಿಯನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದರು. ಈ ಉಪಕಾರದ ಸಲುವಾಗಿ ಆತನು ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡಿದನು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಇದು ಮಾತ್ರ ತೀರ ತಪ್ಪು. ಕೃಷ್ಣಗೌಡನು ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸೋತು ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡಿರಬಹುದು. ೧೩ ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರದ ರಾಜ್ಯವೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಮಂತ ಹನಗಂಡಿ ದೇಸಾಯಿಯರು ಹಾಗು ತೇರದಾಳ ನಾಡಗೌಡರು ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವನ ನಾಮಸ್ಮರಣವನ್ನು ಸದಾಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡುತ್ತ ಕಾಲಕ್ರಮಣವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವತನದ ಉಪಭೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಅವರ ಸಂತತಿಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗಾದಿಯ ಮಾಲಕರ ಹೊರ್ತಾಗಿ ಇತರ ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮಂದಿರಿಗೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಹೊಟ್ಟಿಗೆಂದು ಕೆಲವು ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬೇರೆ ಇಡುವ ಭಾಗ ಬಿತ್ತು. ಹನಗಂಡಿಯ ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲಿನ ಕೆಲವು ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮನೆತನಗಳೇ ಈ ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮಂದಿರ ಮನೆತನಗಳಿರುವೆಂದು ಜನರು ಅನ್ನುವರು. ಈ ಮನೆತನದವರು ಈಗ್ಯಾ ಲಿಂಗಾಯತರಿರುವರು. ಇತ್ತಿತ್ತಲಾಗಿ ಹನಗಂಡಿಯ ದೇಶಗತಿಯೊಳಗಿನ ಸತ್ಯವ್ವಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಜಕ್ಕಣ್ಣನೆಂಬ ಚಿಕ್ಕಮಗನೊಡನೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೭೪೮ ರಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಜೈನಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದಳು. ಮುಂಬಯಿ ಇಲಾಖೆಯ ಗ್ಯಾರ್ಡಿಯರ ಪುಸ್ತಕ ೨೪ (ಕೊಲ್ಹಾಪುರ) ಪುಟ ೫೪೯-೫೫೦ ರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವ್ವನು ಈ ಮಾತಿನ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಒಂದು ಮಾನಸ್ತಂಭವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದಳೆಂದು ಆ ಗೊಂಕದೇವ ಬಸ್ತಿಯೊಳಗಿನ ಶಿಲಾಲೇಖದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಹನಗಂಡಿ ದೇಶಗತಿಯ ಹಾಗು ತೇರದಾಳ ನಾಡಗೌಡಕಿಯ ಮಾಲಿಕರು ಹೆಸರಿಗೆ ಜೈನ ಪಂಥಾನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರ ಎಲ್ಲ ಆಚಾರವಿಚಾರಗಳು ಲಿಂಗವಂತರಂತೇ ಇರುವವು. ಅವರು ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿಯ ಶ್ರೀಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಯ ಬ್ರಹ್ಮರೂಪದ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ಹಾಗು ಆ ಮಠದೊಳಗಿನ ಐಕ್ಯಸ್ಥಾನದ (ಶೂನ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನದ) ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಸ್ವಾಮಿ ಜನರ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ಆತಿ ಪ್ರೇಮ ಮತ್ತ ಭಕ್ತಿ ಭಾವವನ್ನು ಉಳ್ಳವರಾಗಿರುವರು. ಮತ್ತು ಶ್ರೀಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಎರಡೂ ಅರಮನೆಗಳ ಜಗಲಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ಮಗಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಅವುಗಳ ನಿತ್ಯ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಜಂಗಮರ ಕಡೆಯಿಂದ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿರು

ವರು. ಈ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳ ಮೇಲಿಂದ ನಿರಂಜನ ವಂಶ ರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವನು ತೇರದಾಳಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದೂ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯ ಸದ್ಭಕ್ತರ ಭಕ್ತಿಭಾವಕ್ಕೆ ವಶನಾಗಿ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕಡೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಭಕ್ತರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಶಿವಾನುಭವ ಚರಂತಿಕೆಯ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಶ್ರೀಅದಿಲಿಂಗೇಶನೆಂಬ ಗಣವರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಸಂಗತಿಯೂ ನಿಜವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಯಾಕಂದರೆ ಈ ಅದಿಲಿಂಗೇಶನ ಹೆಸರನ್ನು ಶ್ರೀತೋಟದಾಯ್ಕನು ಕೂಡ ತನ್ನ ಗುರುಕರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವನು. ನಿಜಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಇದೇ ಗುರುಪರಂಪರೆಯು ಇದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಅದಿಲಿಂಗೇಶನ ಹೆಸರು ಹೇಳಿದೆ. ಇದರಂತೆ ಮುಂಬಯಿ ಇಲಾಖೆಯ ಗ್ಯಾರ್ಡಿಯರ, ಕರ್ನಾಟಕ, ಪ್ರಕರಣ ೧೩, ಪುಟ ೪೩೭ ರಲ್ಲಿ ಇದೇ ಅದಿಲಿಂಗೇಶನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭುದೇವನು ತೇರದಾಳಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದನಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಆತನ ವಾಸವು ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಇದ್ದದ್ದು ನಿರ್ವಿವಾದವಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಬಸವ ಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಯು ತನ್ನ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಕಮಂಡಲುವಾದ ಮಗಿಯನ್ನು ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಮಗಿಪ್ರಭುವೆಂಬ ರೂಢನಾಮ ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ನಿರಂಜನ ವಂಶ ರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಜವದೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೩೦ ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಮಗಿಯ ನರೇಂದ್ರ ಗುರುಬಸವ ಮತ್ತು ಚನ್ನ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭು ಹೀಗೆ ಮೂವರು ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವನಿಗೆ ಮಗಿಪ್ರಭುವೆಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿ ಸ್ತುತಿ ಮಾಡಿರುವರು. ಇವರ ಸಿಕ್ಕಷ್ಟು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಪುಷ್ಪ ೧, ೪, ೯, ೧೧ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿರುವೆವು. ಇದರಂತೆ ಎಳೆಂದೂರ ಹರೀಶ್ವರ ಕೃತ ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವರ ಕನ್ನಡ ಪುರಾಣ ಸಂಧಿ ೧, ಪದ ೨೯ ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವನಿಗೆ ಮಗಿಪ್ರಭುವೆಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅನೇಕ ವೀರಶೈವ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಹೆಸರು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಾರ್ಯನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಕವಿಯು ಪ್ರಭುದೇವನಿಗೆ ಮಗೇಶನೆಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿ ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದು ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ೨ ನೆಯ ಪುಷ್ಪದ ೯ ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ “ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಪಳದು ಗುಡ್ಡರ ಯುದ್ಧವನು ಜಯಿಸುತ್ತ ಫಣಿದ್ರೂಗ

ರದ್ದಣಿಗೆ ಸೊನ್ನಲಪುರವು ಬೇಯಲ್ವೆ ಕೃಪೆ ಮಾಡಿ | ಇದ್ದ ರೀತಿಯ
ಪೇಳಿ ಲಿಂಗವ ಬದ್ಧಿಸುತ ರಾಮಂಗೆ ಗೊಗ್ಗೆಯ ಗದ್ದಿಯಲಿ ಉಪದೇಶ
ವಿತ್ತ ಮಗೇಶ ಶರಣೆಂಬೆ || ” ಎಂದು ಅದೆ. ಈ ಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ
ಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವನ ಎಲ್ಲ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಮಗಿಪ್ರಭುದೇವ
ನಿಗೆ ಸಂದೋಧಿಸಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಪ್ರಭುದೇವನ ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ
ಈ ಭಾಗವನ್ನು ಮುಗಿಸುವೆವು. ಗ್ರಾಮೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಎಂಬ ಉಪನಾಮದ
ಒಬ್ಬ ಬಡ ವೃದ್ಧ ಸ್ವಾರ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಿಧವೆಯು ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು
ಕರೆದುಕೊಂಡು ದಿನಂತ್ರ ಶ್ರೀಗಳವರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅವರ
ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈ ರೀತಿ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಹೋದ
ಮೇಲೆ ಒಂದು ದಿವಸ ಶ್ರೀಗಳವರ ದಿವ್ಯ ಚರಣಗಳು ತನ್ನ ಬಡವಿಯ
ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ತಾನು ಕೃತಾರ್ಥನಾಗಿ
ಬೇಕು ಎಂದು ಅವಳು ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ ಬಿನ್ನೈಸಿಕೊಂಡಳು. ಕೃಪಾಸ
ಮುದ್ರನಾದ ಪ್ರಭುದೇವನು ಆ ಬಡವಿಯ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಮಾನ್ಯಮಾಡಿ
ಕೂಡಲೇ ಅವಳ ಮನೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದರು. ಕಿಂಚಿತ್ ಕಾಲದ ವರೆಗೆ
ಅವಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಹೂರ್ತ ಮಾಡಿ ತಿರುಗಿ ಬಂದನು. ಅವನು
ಕೂತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಒಂದು ಕಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅದನ್ನು ಶ್ರೀಗಳ
ವರ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರತಿದಿನ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮುಂದೆ ಅವಳ ಸಂತ
ತಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿ ಆ ಮನೆತನವು ಬಹಳೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬಂತು.
ಈಗ್ಗೂ ಆ ಮನೆತನದವರು ತಮ್ಮ ವನೆಯೊಳಗೆ ಆ ಕಟ್ಟಿಯನ್ನು ನಿತ್ಯ
ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವರು ಅಂದಿನಿಂದ ಪ್ರಭುದೇವನು ಆ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಕುಲ
ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿರುವನು.

ಒಮ್ಮೆ ಒಬ್ಬ ಡಾಂಬಿಕನು ಮನದಲ್ಲಿ ಮೈಲಿಗೆಯಿಂದ ಬಹಿರಂಗ
ದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಡಿಯಿಂದ ವನದೊಳಗಿನ ಹೂವುಗಳನ್ನು ತಂದು ದಿನಾಲು
ಒಂದು ಶಿವಾಲಯದೊಳಗಿನ ಶಿವಲಿಂಗದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಹೋಗು
ತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಭಕ್ತಿಯ ಪರಿಕ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳವರೆಗೆ
ಭೂದೇವನು ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗದಂತೆ ಆ ಶಿವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ
ದೇವರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಕೆಡಿಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದು ಏನು ಚಮತ್ಕಾರ
ವಿರಬಹುದೆಂದು ಮೂಢನಾಗಿ ಆ ಭಕ್ತನು ವಿಚಾರ ಮಾಡತೊಡಗಿ

ದನು. ಆದರೆ ಅದು ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ದಿವಸ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಪ್ರಭುದೇವನು ಆ ಶಿವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಅವನ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದನು. ಪ್ರಭುದೇವನು ಶಿವಾಲಯದೊಳಗೆ ಇರುವಾಗ್ಗೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಹೋಗಿ ಅದರ ದ್ವಾರಗಳನ್ನು ಇಕ್ಕೆ ತಾನು ಹೊರಗೆ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಆಮೇಲೆ ಪ್ರಭುದೇವನು ಗುಂಗೀಹುಳದ ರೂಪನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಗುಡಿಯ ಗಟ್ಟಿನ ಭದ್ರವಾದ ಗೋಡೆಯೊಳಗೆ ತೂತು ಸರೆದು ಹೊರಬಿದ್ದುಹೋದನು. ಕೆಲವು ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಶ್ರೀಗಳವರ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಬಾಗಿಲ ತೆಗೆದು ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇವನು ಇದ್ದಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಶಿವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗವೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಅವನು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಬೇಡುವ ಕುರಿತು ಶ್ರೀಗಳವರ ಕಡೆಗೆ ಹೋದನು. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಅವರ ದರ್ಶನ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಗಳವರ ಲೀಲೆಯು ಅದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಗದ್ದಿಗಿ ಮಠವೆನ್ನುವರು. ಮತ್ತು ಆ ಮಠದ ಗಟ್ಟಿನ ಗೋಡೆಯೊಳಗೆ ಈಗ್ಯಾ ಒಂದು ತೂತು ಇರುವದು. ಆ ಮಠದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗದ್ದುಗೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅದರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ದಿನಂಪ್ರತಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಪೂಜಕರು ಪಂಚಮರಿರುವರು. ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮಂತ ಹನಗಂಡಿ ದೇಸಾಯರಿಂದ ಇನಾಮ ಭೂಮಿಯಿರುವದು.

ಈ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ವಿವೇಚನೆಗಳಿಂದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನು ತೇರದಾಳಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದನಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಆತನ ವಾಸವು ಆ ಊರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳವರೆಗೆ ಇತ್ತೆಂಬದು ಸಹಜವಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರ ಐಕ್ಯ.

ಲೇಖಕ:— ಬುಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಪುರಾಣಿಕ.

೩ ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ.

ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ೧, ೨, ೩ ನೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ದೆಶೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಳುಹಿಸುವಂತೆ ರಾವಸಾಹೇಬ ಫ. ಗು. ಹಳಕಟ್ಟೆಯವರಿಗೂ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು, “ ತಾವು ಬಹಳ ಶ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈ ಪದಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಮಾಜವು ಋಣಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಡಾ. ನಂದೀಮಠ ಎಮ್. ಎ. (ಮುಂಬಯಿ), ಪಿ. ಎಚ್. ಡಿ. (ಲಂಡನ್) ಇವರು ತಾವು ಬರೆದು ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವೆನೆಂದು ನನಗೆ ಲಂಡನದಿಂದ ಬರೆದಿರುವರು. ಅದರಿಂದ ಈ ಬಗ್ಗೆ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ನವಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಲ್ಲ ” ವೆಂಬುದಾಗಿ ವಿಜಾಪುರದಿಂದ ತಾ|| ೨೩-೩-೧೯೨೯ ನೆಯ ಪತ್ರದಿಂದ ತಿಳಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ಶಿವಾನುಭವ, ಸಂಪುಟ ೪, ಜುಲಾಯಿ ೧೯೨೯ ನೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯ ೧೮೫ ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ “ ಬಸವಪ್ರಭು ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ತೇರದಾಳ ” ಎಂಬ ಶಿರೋಲೇಖದ ಕೆಳಗೆ “ ಗ್ರಂಥ ವಿಮರ್ಶೆ—ಪ್ರಭುದೇವರ ಪದ್ಯಗಳು ” ಎಂಬದೊಂದು ಲೇಖನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ, ಮಗೈಪ್ಪ ದೇಸಾಯಿ, ಗುರುಬಸವ ಮತ್ತು ಚನ್ನಪ್ಪ ಇವರ ಮುದ್ರಿಕೆಗಳು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಮಗಿಯ ನರೇಂದ್ರ, ಗುರುಬಸವ ಮತ್ತು ಚನ್ನಶ್ರೀಪ್ರಭು ಎಂದು ಇರತ್ತವೆ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಹದಿನೈದನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕವಿಗಳಿದ್ದು ಅವರು ಶ್ರೀಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಮತ್ತು ಅವರ ತರುವಾಯ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಪೀಠಪೂರಾದ ಶ್ರೀ ಬಸವಪ್ರಭು ಇವರ ಸ್ತುತಿಪರ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರ ಸುಂದರ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಲ್ಲದೆ, ಅವರ ತರುವಾಯ ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನ ಮಹಾಪೀಠಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಾರೂಢರಾದ ಶ್ರೀಬಸವಪ್ರಭು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಸ್ತೋತ್ರಗಳೂ ಬಂದಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಮೂವರೂ ಕವಿಗಳು

ಸಮಕಾಲೀನರಿಂಬದು ಅವರ ಪದ್ಯಗಳಿಂದಲೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅವರೆಲ್ಲರು ಶ್ರೀ ಬಸವಪ್ರಭು ಇವರ ಪರಮಾಭಿಮಾನಿಗಳು ಅವುಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಬಸವಪ್ರಭು ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಆಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ವಂಶರತ್ನಾಕರನೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ಉಪಲಬ್ಧವಿರುವ ವೃತ್ತಾಂತವೇನೆಂದರೆ—ಅವರು ಶ್ರೀ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನ ತರುನಾಯ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಪಟ್ಟದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು. ಅವರ ಹಿಂದಿನವರು ತಿಪ್ಪೆಯರುದ್ರ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರು (ಈ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಗದ್ದಿಗೆಯು ಮೈಸೂರ ಜಿಲ್ಲಾ ನಾಯಕನ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಈಗಿಯೂ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ) ಶ್ರೀ ಬಸವಪ್ರಭುಗಳು ಪಟ್ಟವೇರಿದ ತರುನಾಯ ಕೆಳದೀ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಕಾಲವಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರಿಗೆ ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಅನೇಕ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಿರೇಸೂರು ಕಿರೇಸೂರು (ಬಾಗಲಕೋಟೆ ತಾಲೂಕು) ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು, ಹುಕ್ಕೇರಿ ಸೀಮೆಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿರುವ ಜೈನಮತಸ್ಥರಿಗೆ ಶಿವಮತವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ತಮ್ಮ ಭಕ್ತರನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹನಗಂಡಿ (ಸಂಸ್ಥಾನ ಸಾಂಗಲಿ) ಎಂಬ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಚಿತ್ತೈಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಜೈನ ಅರಸನಿಗೆ ಲಿಂಗಧಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮೀಪವಾಗಿರುವ ತೇರದಾಳ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿರ್ವಯಲಾದರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಭಕ್ತರ ಇಚ್ಛೆಯ ಮೇರೆಗೆ ತಮ್ಮ ಕಮಂಡಲುವಾದ ಮಗಿಯನ್ನೂ ಹಾವುಗೆಯನ್ನೂ ಬೆತ್ತವನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಕುರುಹಾಗಿ ಇಟ್ಟರು. ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರು ಒಂದು ಮಠವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಆ ಮಗಿಯನ್ನೂ ಬೆತ್ತ ಹಾವುಗಳನ್ನೂ ಇಟ್ಟು ಈಗಲೂ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಈ ಮಠಕ್ಕೆ ಪೂಜಾರ್ಥವಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜರಗುತ್ತಿದ್ದು ಅದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಭೂಮಿಯು ಇನಾಮಾಗಿ ಈಗಿಯೂ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಮೇಲ್ಕಂಡ ವೃತ್ತಾಂತಗಳು ಈ ಮೂರು ಕವಿಗಳು ರಚಿಸಿರುವ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಸಮರ್ಥನೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಈ ಕವಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬನಾದ ಮಗಿಯ ನರೇಂದ್ರನೇ ಮಹಾ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಂದ ದೀಕ್ಷೆಹೊಂದಿದ ಹನಗಂಡಿಯ ದೊರೆಯು. ಅವನು ತಾನು ಈ ಮಗಿಪ್ರಭುವಿನಿಂದ ಪರವನ್ನು ಪಡೆದನೆಂತಲೂ, ತಾನು ಅವರ ಶಿಷ್ಯನೆಂತಲೂ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಈ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಹನಗಂಡೀ ದೇವಾಯರು ಮೊದಲಿಗೆ ಜೈನರಿದ್ದು ಬಸವಪ್ರಭುವಿ

ನಿಂದ ವೀರಶೈವ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಅದರೆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೋ ಅವರು ಪುನಃ ಜೈನಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅದರಂತೆಯೇ ಈಗ ಆಚರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಅವರು ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀಬಸವಪ್ರಭುವಿನ ಗದ್ದಿಗೆಗೆ ಕೇವಲ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

೫ ನೇಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಬಸವಪ್ರಭು ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಗೋಕಾವಿಯ ಹತ್ತಿರವು ಗೂಗಿಯ ಕೊಳ್ಳಕ್ಕೆ ಹೋದದ್ದೂ, ಪುಟ ೪೦ ಮತ್ತು ೪೫ ರಲ್ಲಿ ಅವರು ಲಕುಮೇಂದ್ರನ ಅಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದೂ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಈ ಲಕುಮೇಂದ್ರನೆಂದರೆ ಆಗಿನ ಹುಕ್ಕೇರಿ ನಾಡಿನ ಪ್ರಭುಗಳಾದ 'ಈಗಿನ ಒಂಟಿಮುರಿ ದೇಸಾಯರ ಸೂರ್ವಜರೊಬ್ಬರು. ಈ ದೇಸಾಯಿಯ ವಂಶಜರು ಈಗಲೂ ಈ ತೇರದಾಳದ ಬಸವಪ್ರಭುದೇವರ ಮಠಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಡೆಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿರುವರು. ಪುಟ ೫೭ ರಲ್ಲಿಯ ಮೂರನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ "ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಜ್ಞಲಿಸಿತು ಪ್ರಭೆ ಪುಣ್ಯದ ಮಲೆನಾಡು" ಎಂದು ಇದ್ದು ಇದು ಅವರು ಕೆಳದಿನಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದದ್ದರ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿರಬೇಕು" ಹೀಗೆ ಅಂದಿರುವರು.

ಶ್ರೀಯುತ ಚನ್ನಪ್ಪಾ ಗುರಪ್ಪಾ ಹುಂಡೇಕಾರ ಬಿ. ಎ. ಎಲ್ ಎಲ್. ಬಿ. ವಕೀಲ ಧಾರವಾಡ, ಇವರು "ಶ್ರೀಬಸವಪ್ರಭು ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಯಾರು" ಎಂಬ ಶಿರೋಲೇಖದ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದು ಅದನ್ನು ಸಪ್ಟಂಬರ ೧೯೨೯ ನೆಯ ಇಸವಿಯ ಶಿವಾನುಭವದ ೪ ನೆಯ ಸಂಪುಟ ೬ ನೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವರು. ಅದರ ಸಾರಾಂಶವು— ರಾವಸಾಹೇಬ ಹೆಳಕಟ್ಟಿಯವರು ಶ್ರೀಬಸವಪ್ರಭುದೇವರು ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಭುದೇವರ ತರುವಾಯದವರೆಂದೂ, ಮತ್ತು ಅವರ ತರುವಾಯ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಪೀಠಸ್ಥರೆಂದೂ ಮತ್ತು ಬಸವಪ್ರಭುವು ೧೫ ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದನೆಂದೂ ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ವಂಶರತ್ನಾಕರನೆಂಬ ಗ್ರಂಥದ ಅಧಾರವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಬಸವಪ್ರಭು ದೇವರು ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಏರಿದ ತರುವಾಯ ಕೆಳದೀ ದೇಶಕ್ಕೂ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಾಗಲಕೋಟೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಹಿರೇಸೂರ ಕಿರೇಸೂರ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹುಕ್ಕೇರಿ ಸೀಮೆಗೂ ದಯಮಾಡಿಸಿ ಹನಗಂಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಜೈನ ಅರಸನಿಗೆ ವೀರಶೈವ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಮುಂದೆ ತೇರದಾಳ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ

ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಯಲವಾದರೆಂದೂ ಮತ್ತು ಮೂವರು ಕವಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬನಾದ. ಮಗಿಯ ನರೇಂದ್ರನೇ ಶ್ರೀಬಸವಪ್ರಭುದೇವರಿಂದಲೇ ವೀರಶೈವ ದೀಕ್ಷೆಹೊಂದಿದ ಹನಗಂಡಿಯ ದೊರೆಯೆಂದೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ೫೯ ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮೇಲಿಂದ ಶ್ರೀಬಸವಪ್ರಭುದೇವರು ಗೋಕಾವಿಯ ಹತ್ತಿರವ ಗೂಗಿಯಕೊಳ್ಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆಂದೂ ಮತ್ತು ೩೭ ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿರುವ ೩ ನೆಯ ಪದದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲ್ಪಟ್ಟ “ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿತು ಪ್ರಭೆ ಪುಣ್ಯದ ಮಲ್ಲಾಡ” ಎಂಬದರ ಮೇಲಿಂದ ಅವರು ಕೆಳದೀ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದರ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿರಬೇಕೆಂದೂ ಅನುಮಾನ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರ ಸಂಶೋಧಕ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಪರಿಶೋಧಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ, ರಾವಸಾಹೇಬ ಹಳಕಟ್ಟೆಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ತಪ್ಪು ಇದ್ದಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ರಾವಸಾಹೇಬರು ಅನ್ನವಂತೆ ಶ್ರೀ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವು ಮತ್ತು ಬಸವಪ್ರಭುವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇರದೆ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವೇ ಬಸವಪ್ರಭುವೆಂಬ ಪರಿಯಾಯ ನಾಮವನ್ನು ಧರಿಸಿದಂತೆಯೂ ಮತ್ತು ೧೫ ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿರದೆ ೧೨ ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತೆಯೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಬಸವಪ್ರಭುವೇ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರೆ ಅವನು ಹನಗಂಡಿಯ ದೊರೆಯಾದ ಮಗಿಯ ನರೇಂದ್ರನಿಗೆ ವೀರಶೈವ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಮತ್ತು ಬಾಗಲಕೋಟೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಹಿರೇಸೂರ, ಕಿರೇಸೂರ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಹೊಗಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು.

ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿಗೆ ಅನೇಕ ಪರ್ಯಾಯ ನಾಮಗಳಿದ್ದು ಬಸವಪ್ರಭು ಎಂಬ ನಾಮವು ಕೂಡ ಒಂದು ಪರ್ಯಾಯ ನಾಮವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವದು ಅವಶ್ಯವೆಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂವರು ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ೧೧೦೦ ಪದಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರೆಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕವೆಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ದುರ್ವ್ಯವದಿಂದ ಈ ಮೂವರು ಕವಿಗಳ ಒಟ್ಟು ೧೧೪ ಪದಗಳೇ ಉಪಲಬ್ಧವಿರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ಇತರರ ಪದಗಳು ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಅಂತು ಒಟ್ಟು ೧೨೯ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ೨ ಪದಗಳು ಶ್ರೀ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವದಿಲ್ಲ. ಉಳಿದ ೧೨೭ ಪದಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧಕ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಓದಿದರೆ ಬಸವಪ್ರಭುವು ಬೇರೆಯಾಗಿರದೆ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವೇ ಬಸವನಪ್ರಭುವೆಂದು ಮತ್ತು ೧೫ ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿರದೆ ೧೨ ನೆಯ ಶತಮಾನ

ದಲ್ಲಿ ಇದ್ದನೆಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನೇ ಶ್ರೀಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಯತಿಗಳ ವಚನದಿಂದಲೂ ಶ್ರೀ ಮನ್ನಿರಂಜನ ವಂಶರತ್ನಾಕರ ಗ್ರಂಥದ ಆಧಾರ ದಿಂದಲೂ ತೋರಿಸಬಹುದು.

ಈಗ ಉಪಲಬ್ಧವಿದ್ದ ೧೨೭ ಪದಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಶ್ರೀ ಅಲ್ಲಮಪ್ರ ಭುವಿಗೆ ನಿರಂಜನ, ನಿರ್ಮಾಯ, ಮಾಯಾಕೋಲಾಹಲ, ಗುಹೇಶ್ವರ, ಗುಹೇಶಪ್ರಭು, ಪ್ರಭುಲಿಂಗ, ಜಂಗಮಲಿಂಗ, ಅಲ್ಲಮ, ಅಲ್ಲಮೇಶ, ಅಲ್ಲಯ್ಯ, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ಚನ್ನಪ್ರಭು, ಬಸವಪ್ರಭು, ಮಗಿಪ್ರಭು, ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಪರ್ಯಾಯ ನಾಮಗಳಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅಚ್ಚಾದ ಪುಸ್ತಕದ ೨೦ ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿರುವ ೬೦ ನೆಯ ಪದದಲ್ಲಿ ಮಗಿಯ ನರೇಂದ್ರ ಕವಿಯು ಅಲ್ಲಮನೆಂದೂ, ಬಸವಪ್ರಭುವೆಂದೂ ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪದ— “ಜೋ ಜೋ ಎನ್ನಿ ಅಸಮ ಅಲ್ಲಮಗೆ | ಜೋ ಜೋ ಎನ್ನಿ ಬಸವಪ್ರಭುವಿಗೆ” || ಇತ್ಯಾದಿ.

ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಕ್ತರ ಪ್ರಭುದೇವರ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ೪೩ ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿರುವ ೭ ನೆಯ ಪದದಲ್ಲಿ ಬಸವಪ್ರಭುವೆಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಪದ— “ನಿರುಪಮನಿತ್ಯ ನಿರಂಜನ ಸಚ್ಚಿತ್ | ವರಬಸವಪ್ರಭು ವಿನ ಧ್ಯಾನಮಾಡೊ ಬಿಡದೆ” ||೩|| ಇದೇ ಪುಸ್ತಕದ ೪೧ ನೆಯ ಪುಟ ದಲ್ಲಿರುವ ೩ ನೆಯ ಪದದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪುರಾಂತಕ ಲಿಂಗನು ಸಹ ಬಸವ ಪ್ರಭುವೆಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಪದ— “ಅದಿಪ್ರಸಾದವ ಭೇದಿಸಬಲ್ಲದೆ | ನಮ್ಮ ತ್ರಿಪುರಾಂತಕ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಬಸವಪ್ರಭುವಿಗಲ್ಲದೆ” ||೪||

ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಪರ್ಯಾಯ ನಾಮಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಕಾರಣಗಳ ಮೂಲಕ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿಗೆ ಅನೇಕ ಪರ್ಯಾಯ ನಾಮ ಗಳಿದ್ದವೆಂದೂ ಅವನೇ ಬಸವಪ್ರಭುವೆಂದೂ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಇದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಶ್ರೀ ತೋಂಟಿದಾರ್ಯರ ವಚನಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಮನ್ನಿರಂಜನ ವಂಶರತ್ನಾಕರ ಗ್ರಂಥದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಶೋಧಿಸುವಾ. ಶ್ರೀ ತೋಂಟಿದಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ವಚನದಲ್ಲಿ (ಪುಟ. ೨. ವಚನ ೮) ತಮ್ಮ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ವಂಶಾ ವಳಿಯನ್ನು ಶ್ರೀ ಮನ್ನಿರಂಜನ ವಂಶರತ್ನಾಕರ ಗ್ರಂಥವು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತದೆ.

ವಂಶಾವಳಿಯ ವಿವರ (೧) ಅನಾದಿಗಣೇಶ, (೨) ಆದಿಗಣೇಶ, (೩) ನಿರ್ಮಾಯ, (೪) ನಿರಂಜನ, (೫) ಜ್ಞಾನಾನಂದ, (೬) ಆತ್ಮಗಣೇಶ, (೭) ಅಧ್ಯಾತ್ಮಗಣೇಶ, (೮) ರುದ್ರಗಣೇಶ, (೯) ಬಸವಪ್ರಭು, (೧೦) ಆದಿಲಿಂಗೇಶ, (೧೧) ಚನ್ನವೀರೇಶ (೧೨) ಗೋಸಲವೇವ, (೧೩) ಶಂಕರದೇವ, (೧೪) ದಿವ್ಯಲಿಂಗೇಶ, (೧೫) ಚನ್ನಬಸವೇಶ, (೧೬) ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ತೋಟದಾಯಕ.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ವಂಶಾವಳಿಯು ಇದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವೆಂದು ಉಲ್ಲೇಖವಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ನೇ ಪೀಠಸ್ಥರು ಬಸವಪ್ರಭುವೆಂದು ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಮೇಲೆ ಬರೆದಂತೆ ಶ್ರೀ ಮನ್ವಿರಂಜನ ವಂಶರತ್ನಾಕರವು ಈ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತದೆ. ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟ ವಂಶಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನ ಹೆಸರು ಉಲ್ಲೇಖವಿಲ್ಲದ ಮೂಲಕ ಎರಡು ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಆಸ್ಪದವಾಗಬಹುದು. (೧) ಅಲ್ಲಮನಿಗೂ ಈ ವಂಶಾವಳಿಗೂ ಏನೂ ಸಂಬಂಧವಿರದೆ ಅವನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬದೊಂದು ವಿಚಾರ. ಅಥವಾ (೨) ಈ ವಂಶಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿದ್ದು ಅವನ ಪರ್ಯಾಯನಾಮವು ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರವು ಮತ್ತೊಂದು. ಈ ಎರಡು ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ನೊಂದಲನೇದ್ದು ತೀರ ಅಸಮಂಜಸವೂ, ಅಸಕ್ತವೂ ಮತ್ತು ತೀರ ಅಸಂಭವನೀಯವೂ ಆಗುವ ಕಾರಣ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುವದು ಅನವಶ್ಯವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಂಶಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನ ಪರ್ಯಾಯ ನಾಮವೇ ಅರ್ಥಾತ್ ಬಸವಪ್ರಭುವೆಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರಬೇಕೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವೇ ನೇಯ ಪೀಠಸ್ಥನಾದ ಬಸವಪ್ರಭುವು ಆದದ್ದಾದರೆ ಅವನು ೧೫ ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿರದೆ ೧೨ ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ೧೬ ನೆಯ ಪೀಠಸ್ಥರಾದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಯತಿಗಳು ೧೪೭೦ ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿ ಚರಿತ್ರಕಾರರು ಕಂಡು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಅವರ ಪರಮ ಗುರುವೂ ಮತ್ತು ೧೩ ನೆಯ ಪೀಠಸ್ಥನೂ ಆದ ಶಂಕರ ದೇವನು ೧೩೨೫ ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿರಬೇಕೆಂದು ಶಿ. ಮೂ. ಬುದ್ಧಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ ೩ ನೆಯ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವರು. ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನು ೧೧೬೦ ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದನೆಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿಚರಿತ್ರಕಾರರು ಹೇಳಿರುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ನೇಯ ಪೀಠಸ್ಥರಾದ ಬಸವಪ್ರಭುವು ಅಥವಾ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವು ೧೨ ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದಿರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ತ್ರಿಪುರಾಂತಕಲಿಂಗನು ಈ ಪುಸ್ತಕದ ೪೧ ನೆಯ ಪಾನಿನಲ್ಲಿರುವ ೩ ನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುವನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ತ್ರಿಪುರಾಂತಕ ಲಿಂಗವು ಶರಣರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದನೆಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿಚರಿತಕಾರರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಶರಣರ ಕಾಲವೆಂದರೆ ಬಸವಾದಿ ಪ್ರಮಥರ ಕಾಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಇದಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಮನು ಬಸವಾದಿ ಪ್ರಮಥರಿಗೆ ಉಪದೇಶಮಾಡಿದ್ದು ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧವದೆ. ಇದೇ ಪುಸ್ತಕದ ೩೯ ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿರುವ ೭ ನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭು ಬಸವಾದಿ ಪ್ರಮಥರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದನೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಯಾವತ್ತೂ ಕಾರಣಗಳ ಮೂಲಕ ಅವನು ೧೨ ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದು ಅನುಮಾನವು ಬರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಅಲ್ಲಮನು ೧೨ ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದನೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ಮಗಿಯನರೇಂದ್ರನಿಗೆ ಅವನು ವೀರಶೈವ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಲಿಂಗಧಾರಣವನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಡ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಮಗಿಯನರೇಂದ್ರ, ಗುರುಬಸವ, ಚನ್ನಪ್ಪ ಈ ಮೂವರು ಕವಿಗಳು ಸಮಾನ ಕಾಲಿನವರು ಇದ್ದು ೧೫ ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದರೆಂದು ರಾವಸಾಹೇಬ ಹಳಕಟ್ಟಿಯವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಅದು ನಿಜವಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ೧೨ ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಲ್ಲಮನು ೧೫ ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಗಿಯನರೇಂದ್ರನಿಗೆ ವೀರಶೈವ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನೆಂಬ ಮಾತು ತೀರ ಅಸಂಭವನೀಯವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಮಗಿಯನರೇಂದ್ರನ ಸಮಕಾಲೀನ ಕವಿಯಾದ ಚನ್ನಪ್ಪನು ಅದೇ ಪುಸ್ತಕದ ೨೪ ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿರುವ ೧ ನೇ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ “ವೀರಧೀರ ಕೃಷ್ಣೇಂದ್ರ ಸತಿಗೆ ವರಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಭುವಿಗೆ” ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದರ ಮೇಲಿಂದ ಹನವಗಂಡಿಯ ದೇಸಾಯರ ಪೂರ್ವಜನಾದ ಕೃಷ್ಣೇಂದ್ರರಾಜನೆಂಬವನೊಬ್ಬನು ೧೨ ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ಅಲ್ಲಮನು ವೀರಶೈವದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನೆಂದು ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿರುತ್ತದೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ ಮಗಿಯನರೇಂದ್ರನು ತನ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೇರದಾಳವು ಭೂಕೈಲಾಸವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಅಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲಮನು ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಯಲವಾಗಿದ್ದು ಅವನ ತೋರಗದ್ದಿಗೆಯು ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದಾದರೂ ಮಗಿಯನರೇಂದ್ರನ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ಅಲ್ಲಮನು

ನಿರ್ವಯಲವಾಗಿ ಅವನ ಪ್ರಭೆಯು ನಾಲಕ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೂ ಪಸರಿಸಿ ತೇರ ದಾಳವು ಗಣನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಭೂಕೈಲಾಸವಾದರೂ ಆಗುವ ಸಂಭವವದೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ ಮಗಿಯನರೇಂದ್ರ ಕವಿಯ ಹೆಸರು ಮಗಿಯಪ್ಪ ಎಂದು ಇದ್ದು ಈ ಹೆಸರು ಅಲ್ಲಮನ ಪರಿಯಾಯ ನಾಮವಾದ ಮಗಿಪ್ರಭು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮೇಲಿಂದ ಬಂದಿತ್ತೆಂದು ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವದೆ. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಮನಿಗೆ ಮಗಿಪ್ರಭು ಎಂಬ ಪರ್ಯಾಯ ನಾಮವು ತಾನು ತೇರದಾಳ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಯಲವಾಗುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಕಮಂಡಲುವಾದ ಮಗಿಯನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟನಂತರ ಬಂತೆಂದು ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವದೆ. ಇದು ನಿಜವಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಗಿಪ್ರಭು ನಿರ್ವಯಲವಾದ ನಂತರ ಮಗಿಯಪ್ಪನ ಜನನವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಅನುಮಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಮನು ಮಗಿಯನರೇಂದ್ರನಿಗೆ ವೀರ ಶೈವ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಮತ್ತು ಅವನು ಗಣನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಬಾಗಲ ಕೋಟೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಹಿರೇಸೂರ ಕಿರೇಸೂರ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಮನು ಹೋದದ್ದು ಸಂಭವನೀಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವನು ಕೆಳದೀ ದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಗದಗ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಮುಳಗುಂದ ಕಾರ್ತಿಕೋಟೆ ಮತ್ತು ಕಣಿವೆ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಯ ಭಕ್ತರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತ ಹಾಗೇ ಹ.ಕೈರಿ ಸೀಮೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹನಗಂಡಿಯ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ತೇರದಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಯಲವಾದನೆಂದು ಆಧಾರಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಹೀಗಿದ್ದು ಅವನು ದಾರಿಬಿಟ್ಟು ಬಾಗಲಕೋಟೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಹಿರೇಸೂರ ಕಿರೇಸೂರ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಹೋದಂತೆ ಉಲ್ಲೇಖವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹುಕ್ಕೇರಿ ಸೀಮೆಗೂ ಮತ್ತು ಮುಳಗುಂದ ಕಾರ್ತಿಕೋಟೆಗಳಿಗೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಹಿರೇಸೂರ ಕಿರೇಸೂರ ಗ್ರಾಮಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾಯ್ದು ಹೋಗಿರಬೇಕೆಂಬಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ೫೯ ನೇ ಪದದಮೇಲಿಂದ ಶ್ರೀ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಗೋಕಾವಿಯ ಹತ್ತಿರವು ಗೂಗಿಯ ಕೊಳ್ಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಬಹುದೆಂದು ರಾವಸಾಹೇಬ ಹಳಕಟ್ಟಿಯವರು ತರ್ಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಪದವು ಅಲ್ಲಮನ ಪರವಾಗಿರದೆ ಗಣನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ದಿಗಂಬರೇಶನ ಪರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವನು ಗೋಕಾವಿಯ ಹತ್ತಿರವು ಗೂಗಿಯಕೊಳ್ಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಬಹುದು.

ಇದಲ್ಲದೆ ಅದೇ ಸುಸ್ತಕದ ೩೭ ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿರುವ ೩ ನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ “ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿತು ಪ್ರಭೆಪುಣ್ಯದ ಮಲ್ಲಾಡ” ಎಂಬದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ರಾವಸಾಹೇಬರು ಇದು ಬಸವಪ್ರಭುವು ಕೆಳದೀ ನಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದದ್ದರ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಬರೇ ಅರ್ಥಚರಣದಿಂದಲೇ ಹೀಗೆ ಅರ್ಥಮಾಡಿದಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಅದೇ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ “ನಿಜ ಭಾಪುರೆ ಮೊಗ್ಗಿ” ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖವಿರುವದರಿಂದ ಅವರು ಬರೇ ಕೆಳದೀ ನಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದದ್ದರ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿರದೆ ಶಿಕಾರಪುರದ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಬಳ್ಳಿಗಾವಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿರಬೇಕು. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿದ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಒಟ್ಟು ೧೨೭ ಪದಗಳಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ೨೮ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಮನು ತೇರವಾಳದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತು ಅಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಯಲವಾದ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.

ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳ ಮೂಲಕ ಅಲ್ಲಮನಿಗೆ ಅನೇಕ ಪರ್ಯಾಯ ನಾಮಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಸವಪ್ರಭು ಎಂಬುದು ಕೂಡ ಒಂದು ಪರ್ಯಾಯ ನಾಮವಾಗಿ ಅಲ್ಲಮನೇ ಬಸವಪ್ರಭು ಎಂಬ ಪರ್ಯಾಯ ನಾಮ ಧರಿಸಿ ಸಂಚರಿಸಿದನು. ಅವನು ೧೫ ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ೧೨ ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದನು. ಅವನು ಮಗಿಯ ನರೇಂದ್ರನಿಗೆ ವೀರಶೈವ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಬಾಗಲಕೋಟೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಹಿರೇಸೂರ ಕಿರೇಸೂರ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಹಿರೇಸೂರ ಕಿರೇಸೂರ ಗ್ರಾಮಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾಯ್ದು ಹುಕ್ಕೇರಿ ಸೀಮೆಗೆ ಹೋದನು. ಗೋಕಾವಿಯ ಹತ್ತಿರವ ಗೂಗಿಯ ಕೊಳ್ಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ೩೭ ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿರುವ ೩ ನೇ ಪದದ ಅಧಾರದಿಂದ ಅಲ್ಲಮನು ಶಿಕಾರಪುರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಬಳ್ಳಿಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದನೆಂದು ಅನುಮಾನ ಮಾಡಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಈ ಮೂವರು ಕವಿಗಳ ಒಟ್ಟು ೩೩೦೦ ಪದಗಳಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ಉಪಲಬ್ಧವಿರುವ ೧೨೭ ಪದಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇಷ್ಟು ಅನುಮಾನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿರೆಯಾದ ಉಳಿದ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಏನು ಹೊರಡುತ್ತದೆಂಬುವದನ್ನು ಶ್ರೀಅಲ್ಲಮನೇ ಬಲ್ಲನು.

ಶ್ರೀ. ಹುಂಡೇಕಾರರ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ರಾವಸಾಹೇಬ ಹಳಕಟ್ಟಿಯವರು ಅದೇ ಸಂಚಿಕೆಯ ೨೫೫ ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ “ಅಕ್ಷೇಪ ನಿರಸನ”

ಎಂಬ ಶಿರೋಲೇಖದ ಕೆಳಗೆ ತಮ್ಮ ಉತ್ತರವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವರು. ಅದರ ಸಾರಾಂಶವು:— “ ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿಪಠಾದ ಶ್ರೀಬಸವ ಪ್ರಭು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಶಿವಾನುಭವದ ೪ ನೇ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದು ನಮ್ಮ ವಾಚಕರ ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿರಬಹುದು. ಅವರು ಮೂಲ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನ ತರುವಾಯ ೧೨ ನೇ ಪಟ್ಟದವರಿದ್ದು ಅವರು ಮಾಡಿದ ಮಹತ್ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ನಾವು ಅದರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಶ್ರೀಯುತ ಚನ್ನಪ್ಪ ಹುಂಡೇಕಾರ ಬಿ. ಎ., ಎಲ್. ಎಲ್. ಬಿ., ಇವರು ಶ್ರೀಬಸವಪ್ರಭು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಮೂಲ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಸ್ವಾಮಿಗಳೆಂತಲೇ ತಿಳಿದು ಇದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅವರು ಹಿಂದಿನ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

(೧) ಅವರು ತಮ್ಮ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರಿಗೆ ೧೫ ಪರ್ಯಾಯ ನಾಮಗಳಿರಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮಗಿಪ್ರಭು ಮತ್ತು ಬಸವಪ್ರಭು ಈ ಹೆಸರುಗಳು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿಗೆ ಇದ್ದ ಹಾಗೆಯಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತೋರಿ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ೧೫ ಹೆಸರುಗಳು ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನ ಪರ್ಯಾಯ ನಾಮಗಳಾಗಿರದೆ ಅವು ಮಗಿಪ್ರಭು ಅಥವಾ ಬಸವಪ್ರಭುವಿನ ಪರ್ಯಾಯ ನಾಮಗಳಾಗಿ ಏಕೆ ಇರಬಾರದು? ಇದಾದರೂ ಅಷ್ಟೇ ಸಂಭವನೀಯವಾಗಿದೆ. ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿಪಠಾದ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಮಗಿಪ್ರಭು ಎಂಬ ಹೆಸರು ವಾಡಿಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಹೆಸರೇ ಅಚ್ಚುಹಾಕಿದ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗವಾದದ್ದು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಮಗಿಪ್ರಭುವು ಪೂರ್ವದ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನ ಸೂತ್ರದವನಾದ್ದರಿಂದ, ಮೂಲ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳ ನಾಮನಿರ್ದೇಶದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಪೂಜ್ಯಭಾವದಿಂದ ಸಂಬೋಧಿಸುವ ರೂಢಿಯನ್ನು ಈ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಮಗಿಯ ನರೇಂದ್ರ, ಚನ್ನಪ್ರಭು ಇವರು ಅನುಸರಿಸಿರಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀ. ಹುಂಡೇಕಾರ ಇವರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಪರ್ಯಾಯ ನಾಮಗಳು ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನವಿರದೆ ಅವರ ತರುವಾಯ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬಸವಪ್ರಭು ಅಥವಾ ಮಗಿಪ್ರಭು ಇವರವು ಇರಬಹುದು.

(೨) ಮೂಲ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿಗೆ ಬಸವಪ್ರಭು ಎಂಬ ಹೆಸರು ಉಪಯೋಗವಾದದ್ದು ಎಲ್ಲಿಯೂ ತೋರಿಬರುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಬಸವಪ್ರಭು

ಶಬ್ದವು ಬಸವೇಶ್ವರನ ಹೆಸರಿರುತ್ತದೆ. ಬಸವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಬಸವರಾಜ, ಬಸವಪ್ರಭು, ಬಸವದಂಡೇಶ ಎಂಬ ನಾಮಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಈಗಿನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಸವಪ್ರಭು ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಮನೆಂತಲೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಾಮ ನಿರ್ದೇಶವಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೀಗೆ ಬಸವಪ್ರಭು ಎಂಬ ಅಂಕಿತದಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಅಲ್ಲಮನು ಮೂಲ ಅಲ್ಲಮನಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

(೩) ಮೂಲ ಅಲ್ಲಮನು ಐಕ್ಯವಾದ ಸ್ಥಳವು ಶ್ರೀಶೈಲವಿರುತ್ತದೆ. ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ವಿರೋಧಿಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಬಳಿಕ ಅವನೂ ಮಹಾದೇವಿ ಆಸ್ಥೆ ಮೊದಲಾದ ಶಿವಶರಣರೂ ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕದಳಿಯ ಬನದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯಹೊಂದಿದರು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಎಲ್ಲ ವೀರಶೈವ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವು ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯಹೊಂದಿದ್ದು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಉಲ್ಲೇಖವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿಸ್ಥರಾದ ಬಸವ ಪ್ರಭುವು ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿರಬೇಕು.

(೪) ತೋಂಟಿದಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ವಚನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಬಸವಪ್ರಭು ಸ್ವಾಮಿಗಳು ೯ನೆಯವರಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುವೇ ಮೂಲಿಗರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಬಸವಪ್ರಭು ಎಂದು ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ೯ನೆಯವರಾಗಿದ್ದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಅದ್ದರಿಂದ ಇವನು ಮೂಲ ಅಲ್ಲಮನಾಗಿರದೆ ಅವರ ತರುವಾಯದವರೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

(೫) ಮೂಲ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುವಿನ ಗುರುಗಳ ಹೆಸರು ಅನುಮಿಷ ನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವದೆ. ಆದರೆ ತೋಂಟಿದಾರ್ಯರು ಕೊಟ್ಟ ವಂಶಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಸವಪ್ರಭುವಿನ ಗುರುಗಳ ಹೆಸರು ರುದ್ರಗಣೇಶನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಬಸವಪ್ರಭುವೂ ಮೂಲ ಅಲ್ಲಮನೂ ಒಂದೇ ಯಾಗಿರಲಾರರು.

(೬) 'ಪ್ರಭುದೇವರ ಸ್ತೋತ್ರಸಂಗ್ರಹ' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬಸವ ಪ್ರಭುಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯು ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಚರಿತ್ರೆಯು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ರುವ ನಿರಂಜನವಂಶರತ್ನಾಕರವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಎತ್ತಿ ಬರೆದದ್ದೆಂದು ಆ ಪುಸ್ತಕದ ಅವತರಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಮೂಲ ಅಲ್ಲಮನ ಚರಿತ್ರೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಅವು ಎಷ್ಟು ಪರಸ್ಪರ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆಂಬುದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ತಿಳಿದು ಬರುವಂತಿದೆ.

ಈ ಚರಿತ್ರೆಗೂ ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಮೂಲ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನ ಚರಿತ್ರೆಗೂ ಎಷ್ಟು ಅಂತರವಿದೆಂಬುದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗದೆ ಇರಲಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಬಸವಪ್ರಭುವು ಮೂಲ ಅಲ್ಲಮನೆಂದು ತಿಳಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಬರಲಾರದು. ಮೇಲ್ಕಂಡ ಸಂಗತಿಗಳ ಮೂಲಕ ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯಹೊಂದಿದ ಬಸವಪ್ರಭುಗಳು ಮೂಲ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿವೆಂದು ನಮಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಶಿವಮೂರ್ತಿ ಬುದ್ಧಯ್ಯನವರು ಹನಗಂಡಿ ದೇಸಾಯರಾದ ಮಗೆಪ್ಪ ದೇಸಾಯಿ, ಚನ್ನಪ್ಪ ಮತ್ತು ಗುರುಬಸವ ಇವರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ೩೩೦೦ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ಉಪಲಬ್ಧವಾಗಿರುವ ೧೨೭ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಪದ್ಯಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಬಳಿಕ ಬಸವಪ್ರಭುಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಂಗತಿಗಳು ಹೊರಬೀಳುವ ಸಂಭವವಿದೆ.

ಶ್ರೀ. ಎಮ್. ಆರ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿಯವರು ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಗ್ರಂಥ ಮಾಲೆಯ ೧-೬ ವರೆಗಿನ ಪುಷ್ಪಗಳ ಒಗ್ಗಿ ಬೆಂಗಳೂರ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಡುವ “ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ”ದ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೬೧ ನೆಯ ಸಾಲಿನ ಪ್ರಮೋದೂತ ಸಂವತ್ಸರದ ೧೨ ನೇ ಸಂಪುಟದ ೪ ನೆಯ ಕಾಮನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ‘ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ’ ಎಂಬ ಶಿರೋಲೇಖದ ಕೆಳಗೆ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರು “ಈ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದಲೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮುನ್ನುಡಿಗಳಿಂದಲೂ ಕೆಲವು ಚರ್ಚಾಸ್ಪದವಾದ ವಿಷಯಗಳು ಹೊರಬಿದ್ದಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದೆರಡನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದೆ. (೧) ಬಸವಪ್ರಭು, ಚನ್ನಪ್ರಭು ಮತ್ತು ಮಗಿಪ್ರಭು ಎಂಬ ಉಪನಾಮಗಳು ಪ್ರಭುದೇವನಿಗುಂಟು. (೨) ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವು ಐಕ್ಯವಾದ ಸ್ಥಳವು ಶ್ರೀಶೈಲವಿರದೆ ತೇರದಾಳವೆಂಬ ಗ್ರಾಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ “ಈ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಈಗ ಕೈಹಾಕಲು ಇಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಈ ವಾದದ ರೀತಿಯು ಬೇಗಿರುವದೆಂಬದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒಂದೆರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಾಚಕರ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ಬಸವಪ್ರಭು ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮಠವಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಶೂನ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ನಡೆದುಬಂದಿರುವದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದಿ

ಅಲ್ಲಮನ ಚರಿತ್ರೆಯು ಶ್ರೀ ಮನ್ನಿರಂಜನ ವಂಶ ರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿತವಾಗಿರುವದೆಂದು ಶ್ರೀಯುತ ಪುರಾಣಿಕರು ಪ್ರಭುದೇವರ ಸ್ತೋತ್ರಸಂಗ್ರಹದ ಅವತರಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಆ ಭಾಗವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಚರಿತ್ರೆಯು ತೇರದಾಳದ ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಬಸವಪ್ರಭು ಸ್ವಾಮಿಗಳದೆಂದೂ ಈ ಬಸವಪ್ರಭು ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಮೂಲ ಅಲ್ಲಮನಲ್ಲವೆಂದೂ ಶ್ರೀಯುತ ಹಳಕಟ್ಟಿಯವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ವಂಶರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿರುವ ಬಸವಪ್ರಭು ಚರಿತ್ರೆಯು ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿದ್ದೊರೆಯುವ ಅಲ್ಲಮನ ಚರಿತ್ರೆಯು ಏನೇನೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಹೋಲಿಕೆಗಳಿಂದ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಎದುರು ಪಕ್ಷದವರು ಶ್ರೀಯುತ ಹಳಕಟ್ಟಿಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿರುವಂತೆ ತೋರುವದಿಲ್ಲ. ಬಸವಪ್ರಭು ಇತ್ಯಾದಿ ನಾಮಗಳು ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಬಂದಿರಬಹುದು? ಅವು ಕೀರ್ತನಕಾರರ ಅಂಕಿತಗಳಾಗಿರಬಹುದೇ? ತ್ರಿಪುರಾಂತಕ ಲಿಂಗನ ಕಾಲವು ಯಾವದು? ಅವನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಬಸವಪ್ರಭು ಯಾರು? ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃದಾಯದವರಾಗಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತೇರದಾಳದ ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳಲ್ಲೆಯೂ ಆರೋಪಿಸಿ ಕೀರ್ತನಕಾರರು ಕೆಲವು ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರಬಹುದೇ? ಎಂಬವೇ ನೊದಲಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಸಹಜವಾಗಿ ತಲೆದೋರುತ್ತವೆ. ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿಮಾನಿಗಳು ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕ ಎಂದು ಅಂದಿರುವರು. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ನೋಡಲಾಗಿ ಈ ವಾದದ ರೀತಿಯು ಹೇಗಿರುವದೆಂಬುದನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಮನಗಾಣಬಹುದು.

ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ವಾದದಲ್ಲಿ ತಾವು ಬಿಳುವದಿಲ್ಲೆಂದು ಹೇಳಿ, ನಾವು ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಅವರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಗ್ರಂಥ ಮಾಲೆಯು ೮, ೯, ೧೦, ೧೧, ೧೨ ನೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸದೆ ಪುನಃ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೯೩೪ ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟ “ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೀಲೆಯ ಸಂಗ್ರಹ” ದ ಪೀಠಿಕೆಯು ೭೫ ನೆಯ ಪುಟ ಪರಿಶಿಷ್ಟ I ಭಾಗ VI ಪ್ಯಾರಾ ೪ ರಲ್ಲಿ “ ಸಾಂಗಲಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುದೇವರ ಗದ್ದುಗೆ ಇರುವದಾಗಿಯೂ ಅದೇ ಆತನ ಐಕ್ಯದ ಸ್ಥಲವಾಗಿರಬೇಕೆಂದೂ, ಶ್ರೀಯುತ ಧಾರವಾಡದ

ಬಿ. ಎಮ್. ಪುರಾಣಿಕರು ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರ ಸ್ತೋತ್ರಸಂಗ್ರಹದ ಅವತರಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ನಿರಂಜನವಂಶರತ್ನಾಕರದ ಆಧಾರವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇವರು ನಿರಂಜನವಂಶರತ್ನಾಕರದಿಂದ ಆಧಾರನಾಗಿ ಉದ್ಧರಿಸುವ ಭಾಗವು ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟದ್ದಲ್ಲ. ಅದು ಬಸವಪ್ರಭು ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು. ಈ ಬಸವಪ್ರಭು ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಮೂಲ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನಿಂದ ೧೨ನೆಯ ಪಟ್ಟದವರೆಂದು ನಿ. ವ. ರ. ಪುಟ ೨೧ ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ ಬಸವಪ್ರಭು ಚರಿತ್ರಗೂ ಚಾಮರಸಾದಿಗಳು ಹೇಳಿರುವ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭು ಚರಿತ್ರಗೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ಗ್ರಂಥ ಪರಿಶೀಲನದಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

“ ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಅದೇ ನಿ. ವ. ರ. ದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಭುವಿಚಾರವಾಗಿ (ಪುಟಗಳು 4-5) ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದೆ. “ಆ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಯಾಣದಿಂದ ಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಗಳು ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿ ಕದಳಿಯ ಬನದೊಳಗಿರುವ ಮಠದಲ್ಲಿ ರಕ್ತಾಕ್ಷಿನಾಮಸಂವತ್ಸರದ ಪುಷ್ಯ ಶುದ್ಧ ಪಾಡ್ಯಮಿ ಸೋಮವಾರ ಉದಯ ೨೫ ಗಳಿಗೆಗೆ ತಮ್ಮ ಗುಹೇಶ್ವರ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಯಲಾದರು. ಇವರ ಬಯಲಾದ ಮಠವು ಶ್ರೀಶೈಲ ಕದಳಿ ಬನದಲ್ಲಿ ಇರುವದು. ಪಾತಾಳಗಂಗೆಯ ತಟೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ನೋಡಿದರೆ ಈಗ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗುವವೆಂದು ಹೋದರೆ ದಾರಿ ಸಿಗುವದಿಲ್ಲ. ”

“ ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಎಂಟನೆಯ ಪದ್ಯದ ಜ್ಞಾನಾನಂದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನವೇರಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಒಂದು ಮಠವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದಂತೆ ನಿ. ವ. ರ. ಪುಟ ೧೯ ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ೧೨ನೆಯ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದ ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ಬಯಲಾದ ಬಸವಪ್ರಭು ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಮೂಲ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಆಗುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಚರ್ವಿತ ಚರ್ವಣ ಮಾಡಿರುವರು.

ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಆಭಿಪ್ರಾಯವಾದರೂ, ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವನು ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿಯೇ ಐಕ್ಯವಾದದ್ದು ನಿಜವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ನಾವು ಆಧಾರಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಮಾತು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮಯಭೇದದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅಷ್ಟು ರುಚಿಕರವಿಲ್ಲ.

ಉಳಿದ ಸಂಶೋಧಕ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರು ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಬಹುದು. ನಾವು ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಅತ್ಯಾನಂದದಿಂದ ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿರುತ್ತಿರಲು ಷಟ್ಪಥ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನಿರಾಲಂಬ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದವನೂ, ವಿದ್ಯೆಯೇ ಹೆಂಡತಿ, ಸಂತೋಷವೇ ಮಗನು, ವೈರಾಗ್ಯವೇ ಬಂಧುವು, ಕ್ಷಮೆಯೇ ಪರಿವಾರವು, ಶಾಂತಿಯೇ ಸ್ನೇಹಭಾವ, ಭಕ್ತಿಯೇ ಮಾತೋ ಶ್ರೀಯು, ಸದಾಚಾರವೇ ತಂದೆಯು, ಶಿವನ ಮೇಲಿನ ವಿಶ್ವಾಸವೇ ತಂಗಿಯು, ನಿರಾಶೆ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆಗಳೇ ತೊತ್ತುಗಳು, ಧರ್ಮವೇ ವಾಹನವು, ಇಂದ್ರಿಯ ದಮನವೇ ತನ್ನ ಆಚಾರವು, ಉಳಿದ ಸದ್ಗುಣಗಳೇ ತನ್ನ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಮಕ್ಕಳು, ಜ್ಞಾನವೇ ಶರೀರವು, ವಿಚಾರವೇ ಕ್ಷೇತ್ರವು, ಮುಕ್ತಿಯೇ ಆತನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದವನೂ ಮತ್ತು ಮಹಾಲಿಂಗ, ಕಪನಿ, ಕಮಂಡಲು, ದಂಡ, ಭಿಕ್ಷಾಪಾತ್ರೆ ಹಾಗೂ ಭಸ್ಮಪಾತ್ರೆ ಎಂಬ ಪಂಚ ಬಹಿರಂಗ ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದವನೂ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಸಮತೆಯೇ ಕಂಠೆ, ಜ್ಞಾನವೇ ದಂಡ, ದಯವೇ ಕಮಂಡಲು, ವೈರಾಗ್ಯವೇ ಬಿಕ್ಷಾಪಾತ್ರೆಯು ಮತ್ತು ಕ್ಷಮೆಯೇ ಭಸ್ಮಪಾತ್ರೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದಂಥವನೂ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಮದ್ದೇ ಶಿವ ಷಟ್ಪಥ ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ, ಪರಶಿವಮೂರ್ತಿ, ವಿರಕ್ತ ಶಿಖಾಮಣಿ, ಮಾಯಾ ಕೋಲಾಹಲನಾದ ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವನು ನಿರ್ವಯಲವಾಗುವನೆಂಬ ವಾರ್ತೆಯು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿತು.

ಆದರಂತೆ ನಿರಂಜನ ವಂಶರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ “ಅಮೇಲೆ ತೇರದಾಳವೆಂಬ ಊರಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಭಕ್ತಗಣಂಗಳನ್ನು ಕರಿಸಿ ಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಶಿವಾನುಭವ ಚರಂತಿಕೆಯನ್ನು ಅದಿಲಿಂಗೇಶನೆಂಬ ಗಣವರರಿಗೆ ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮಯ ೭೨ ಬಿರುದುಗಳು ಗಣಸಮೂಹವಂ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿ ಅನಂತರ ಅಲ್ಲಿಯ ಭಕ್ತರ ಭಕ್ತಿಯೊಳು ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸವಿರ್ದು ಆ ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿಯ ದೇವಭಕ್ತರ ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ತಾವು ಕಾಯ ಸಹಿತವಾಗಿ ಈ ಸ್ಥಳದ ನಿರ್ವಯಲಾಗುವೆವು, ನಾಳಿನ ಉದಯಕ್ಕೆ ನೀವು ಸರ್ವರೂ ಬಾಹುದು” ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದ್ದನ್ನು ನಾವು ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದು ವಾಚಕರ ಸ್ಮರಣದಲ್ಲಿ ರಬಹುದು. ಸಾರಾಂಶ, ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸದ್ಯದ ಮುಂಬಯಿ

ಮದ್ರಾಸ ನಿಜಾಮ ಇಲಾಖಾ ವೈಸೂರ ಸಂಸ್ಥಾನ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳಿಂದ ಅಸಂಖ್ಯ ಭಕ್ತ ಮಹೇಶ್ವರರು ಕೂಡಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತ ಸರದಾರ ರಾಜಾ ಲಖಮಗೌಡಾ ಬಸವಪ್ರಭು ಸರದೇಸಾಯಿ ಒಂಟಿ ಮುರಿ ಸಿ. ಆರ್. ಇ. ಬಾರ್-ಆರ್ಟ್-ಲಾ, ಇವರ ಮೂಲ ಪುರುಷನಾದ ಪ್ರಭು ಬಸವಂತರಾಯನೂ ಹಾಗೂ ಮೆಹರ್ಬಾನ ಶ್ರೀಮಂತ ಹನಗಂಡಿ ದೇಸಾಯರ ಮೂಲಪುರುಷನಾದ ಕೃಷ್ಣಗೌಡನೂ ಒಡೆದು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಅನೇಕ ಜನರು ಕೂಡಿದವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಭಜನೆಮಾಡುತ್ತಲೂ, ಕೆಲವರು ಜಂಗಮ ದಾಸೋಹ ಮಾಡಿ ಸುತ್ತಲೂ, ಕೆಲವರು ಪುರಾಣ ಹೇಳುತ್ತಲೂ, ಕೆಲವರು ಶಿವಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಲೂ, ಕೆಲವರು ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರ ಮಂಗಲ ನಾಮದ ಜಯಘೋಷವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೂ ಐಕ್ಯಸಮಯದ ಮಾರ್ಗ ಪ್ರತಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿರಲು, ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವನು ತನ್ನ ಹತ್ತಿರವ ಕರಿಬಸವ ದೇಶಿಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಚನ್ನಪ್ಪ ದೇವರು ಈ ಉಭಯತರನ್ನು ತನ್ನ ಹತ್ತರ ಕರೆದು ಕರಿಬಸವ ದೇಶಿಕೇಂದ್ರನಿಗೆ ಚನ್ನಪ್ಪನ ಮಗಳ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವನ್ನು ಮಾಡಿ ನೀನು ಗ್ರಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರು ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಚನ್ನಪ್ಪನಿಗೆ ನಿನಗೇನು ಬೇಕು ಬೇಡೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಲು “ವರಮನ್ಯಂ ನ ಯಾಚೇ ಹಂ । ಶಿವಭಕ್ತಿಂ ವಿನಾಪ್ರಭೋ || ತಾಮೇವ ಸುದೃಢಂ ದೇಹಿ । ಸೈವ ಮೇ ಪರಮಾಗತಿಃ || ಎಂದರೆ ಹೇ ಪ್ರಭುವೇ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಯ ಹೊರ್ತು ಬೋರೊಂದು ಬೇಡವು, ಜನ್ಮ ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ನನಗೂ ನನ್ನ ಮುಂದಿನ ಸಂತತಿಯ ವರಿಗೂ ನಿನ್ನ ಪಾದಸೇವೆಯೇ ಘಟಿಸಲಿ, ಯಾಕಂದರೆ ಅದರಿಂದಲೇ ನನಗೆ ಪರಮಗತಿಯುಂಟು ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಚನ್ನಪ್ಪನ ಎರಡೂ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹತ್ತರ ಕರೆದು ಅವರ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ವರದ ಹಸ್ತಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು “ನಿಮಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲಿ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಸಂತತಿಯವರ ಕಡೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಪಾದಸೇವೆಯು ನಡೆಯಲಿ” ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದನು. ಆ ಮೇಲೆ ಅವರು ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ವರಗಿ ಸ್ವಾವಿಪಾದವು ಕಾಯಸಹಿತವಾಗಿ ದಯಮಾಡಿಸಿದರೆ ತಮ್ಮಯ ಕುರುಹು ಏನಾದರೊಂದು ದಯಾಪಾಲಿಸಿದರೆ ಅದನ್ನು ನಾವು ಪೂಜಿಸಿ ನಮ್ಮ ವಂಶಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗುವೆವು ಎಂದು ಬಿನ್ನಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ತನ್ನ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಕಮಂಡಲುವಾದ ಮಗಿಯನ್ನೂ ಬಿತ್ತ

ಹಾವುಗಳನ್ನೂ ನಿರಂಜನವಂಶರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಂತೆ ದಯಪಾಲಿಸಿದನು. ಇಷ್ಟಾದ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಮಂತರಿಗೂ ಬಡವರಿಗೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದರ್ಶನಾರ್ಥವಾದ ಕೊಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯರ ಪ್ರಕಾಶದಂತೆ ತೇಜನು ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. ಅದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ವೇಳೆಯ ವರೆಗೆ ಸರ್ವರು ದೃಷ್ಟಿಶೂನ್ಯರಾದರು. ಆ ಪ್ರಕಾಶವು ಅಡಗಿದ ನಂತರ ನೋಡಲಾಗಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನು ನಿರ್ವಯಲನಾಗಿದ್ದನು. ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಿರಂಜನವಂಶರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ “ ಉರಿಕರ್ಪುರದಂತೆ” ನಿರ್ವಯಲಾದನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ನಿರ್ಮಾಯ ಅಥವಾ ಐಕ್ಯ ಮತ್ತು ಮರಣ ಇವೆರಡರ ಭೇದವು ಹೀಗಿರುವುದು. ಮರಣವೆಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನನಾಗಿ ವಿಷ್ಣು ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಜೋಪಾನವಾಗಿ, ಕಡೆಗೆ ರುದ್ರಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಲಯಹೊಂದಿ ಪುನಃ ತನ್ನ ಪಾನನು ಗುಣಗಳಿಂದ ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಕ ಪತಂಗಾದಿ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದು, ಜನನ ಮರಣ ರೂಪವಾದ ಸಂಸಾರ ಚಕ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು, ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಕಷ್ಟಬಡುವಂಥ ಪ್ರಾಕೃತ ಮನುಷ್ಯನ ಅಂತ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಮರಣವೆಂದೆನ್ನುವರು. ಇದರಂತೆ ಗುರುಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನನಾಗಿ ಲಿಂಗಸೃಷ್ಟಿಯೊಳಗೆ ಲಿಂಗನಂದಾತಿಶಯದ ವೈಭವದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಕಡೆಗೆ ಜಂಗಮಲಿಂಗದಲ್ಲ ನಿರ್ಮಾಯನಾಗುವ (ಅಪ್ರಾಕೃತ) ವೀರಶೈವನಿಗೆ ಐಕ್ಯ, ಶಿವಾಧೀನ, ಶಿವೈಕ್ಯ, ಮತ್ತು ಲಿಂಗೈಕ್ಯವಾದನೆಂದು ಅನ್ನುವರು. ಇದು ಸರ್ವಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ವೀರಶೈವರದಾಯಿತು. ಆದರೆ ಶ್ರೀ ಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವನು ದಿವ್ಯದೇಹಿಯಾಗಿದ್ದು ಅಯೋನಿ ಜನೆಂದು ಎಲ್ಲ ವೀರಶೈವ ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಆರ್ವಾಚೀನ ಕವಿಗಳು ಹೊಗಳಿರುವರು. ಇದು ಅಲ್ಲದೆ ನಾವು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಶಿವ ಯೋಗಿಗಳು ನಿರ್ವಾಣಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ದೇಹವನ್ನು ಉರಿಕರ್ಪುರದಂತೆ ಯೋಗಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಸುಡಬಲ್ಲರು. ಅದು ಹೀಗೆ ಯೋಗ ಶಾಸ್ತ್ರದ ನಿಯಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಶಿವಯೋಗಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಯವಾಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯು. ಇದಕ್ಕೆ ಆಧಾರ “ಸಮಾನ ಜಯಾ ಜ್ವಲನಮ್” (ಸಾತಂಜಲಯೋಗಸೂತ್ರ ವಿಭೂತಿ ಪಾದ ೪೦) ಸೂತ್ರಾರ್ಥ— ಸಮಾನವಾಯುವನ್ನು ಸಂಯಮನದಿಂದ ಜಯಿಸಿದರೆ ಯೋಗಿಯು ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ದೇದಿಹ್ಯಮಾನನಾಗಿ ಕಾಣುವನು.

ಇದಕ್ಕೆ ಭಾಷ್ಯ— “ಜಿತಸಮಾನಸ್ತೇಜಸ ಉಸಧ್ಯಾನಂ ಕೃತ್ವಾ ಜ್ವಲತಿ”
 ಭಾಷ್ಯಾರ್ಥ— ನಾಭಿಮಂಡಲದ ಹತ್ತಿರರುವ ಜಠರಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಸುತ್ತಿ
 ಕೊಂಡಿರುವ ಸಮಾನ ವಾಯುವನ್ನು ಸಂಯಮನದಿಂದ ಗೆದ್ದದ್ದಾದರೆ
 ಜಠರಾಗ್ನಿಯ ತೇಜ ಬೆಳೆದು ಶಿವಯೋಗಿಯು ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಪ್ರದೀಪ್ತ
 ನಾಗುವನು; ಇಲ್ಲವೆ ಅಗ್ನಿಯ ತೇಜ ಬೆಳೆದು ಶಿವಯೋಗಿಯು ತನ್ನ
 ಶರೀರವನ್ನು ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯಂತೆ ಸುಟ್ಟುಬಿಡುವನು ಇದರ ಮೇಲಿಂದ
 ನೋಡಲಾಗಿ ಯೋಗ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ನಿರ್ವಾಣ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶಿವ
 ಯೋಗಿ ಮಹಾತ್ಮರು ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ನಶ್ವರವಾದ ದೇಹ
 ವನ್ನು ಯೋಗಾಗ್ನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಬಿಡುವರು. ಇದಕ್ಕೆ ಪುರಾಣದೊಳ
 ಗಿನ ಉದಾಹರಣೆಯು ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ದಕ್ಷನ
 ಜಾಪತಿಯ ಯಜ್ಞದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಯೋಗಬಲದಿಂದ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು
 ಭಸ್ಮೀಭೂತ ಮಾಡಿದಳು. (ಶಿವಗೀತ ಅಧ್ಯಾಯ ೭.)

ಇದಕ್ಕೆ ಅಧುನಿಕ ಉದಾಹರಣೆಯು ಬಂಗಾಲ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿಯೆ
 ಜಾನಪದ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿನ ಪ್ರೇಮಪುರ ನಾಮಕ ಊರಲ್ಲಿ ಅಯೋ
 ಧ್ಯಾನಾಥನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಗೃಹಸ್ಥನಿಗೆ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಶಕ ೧೮೪೦ ರಲ್ಲಿ ಹೆರಭಜನ್ನು
 ಈ ಹೆಸರಿನ ಒಬ್ಬ ಮಗನು ಜನಿಸಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಪಹೊರಿ (ಪವನ+
 ಆಹಾರಿ) ಬುವಾ ಎಂದು ಜನರು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನು ಕ್ರಿಸ್ತೀಶಕ
 ೧೮೯೯ ರಲ್ಲಿ (ಬಂಗಾಲಿ ಸವಂತ್ ೧೯೩೫ ಜೇಷ್ಠ ಶುದ್ಧ ಸಪ್ತಮಿಗೆ) ಯೋಗ
 ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ತನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ಉರಿಕರ್ಮದಂತೆ ಸುಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು.
 ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಆತನ ಬಂಧುವಾದ ಬದರೀನಾರಾಯಣ ಮತ್ತು ಸೋದ
 ರಳಿಯನಾದ ಪ. ಭಗವತಾಚಾರ್ಯ (ಕಾಶಿಯೊಳಗಿನ ಕಾಲೇಜದ ಪ್ರೊಫೆ
 ಸರ) ಪಂಡಿತ ಜನಾರ್ದನ ಮುಂತಾದ ಐದಾರು ಜನರು ಹಾಜರು
 ಇದ್ದರೆಂದು “ಭಾರತನಾ ಸಂತಮರುಷೋ” ಎಂಬ ಗುಜರಾಥೀ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ
 ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಹೀಗೆ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯು ಇರಲಿಕ್ಕೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿ ಚರ
 ತೆಕಾರರು ತಮ್ಮ ಕವಿಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವಿಯಕ್ಕನಿಗೆ ನಿಯರ್ವಾಣಪ್ರಾ
 ಪ್ತಿಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹೇಳಿ ಶ್ರೀಬಸವೇಶ್ವರನಕಿಂತಲೂ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ
 ಕದಳೇವನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವನು ಐಕ್ಯನಾದನೆಂದು ಕೆಲವು ವಚನ
 ಕಾರರು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ವಚನಕಾರರೆಲ್ಲರೂ ಬಹಳ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವನ ಸಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರಲ್ಲ. ವಿರಕ್ತವರ್ಗದವರಲ್ಲಿ ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ಸಮಯ ಭೇದ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಮೇಲೆ ಜನಿಸಿದವರು ಇರುವರು. ಇಂಥವರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ರಾವಸಾಹೇಬ ಹಳಕಟ್ಟಿಯವರು ಅಚ್ಚುಕಾಕಿಸಿದ ಶೂನ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಯ ಕರ್ತೃವಾದ ಸಿದ್ಧವೀರನೊಬ್ಬನು ಇರುವನು. ಅದರ ಮೊದಲಿಗೆ ಶಿವಗಣಪ್ರಸಾದಿ ಮಹಾದೇವಯ್ಯನೆಂಬವನೊಬ್ಬನು ಒಂದು ಶೂನ್ಯಸಂಪಾದನೆಯನ್ನು ಬರೆದನು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೦೦೦ ವಚನಗಳಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರ ಸಂಪಾದನೆಯು ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದುಗಡೆ ಗುಮ್ಮಳಾಪುರದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗದೇವನು “(೧೫)” ಈ ಸಂಪಾದನೆಯನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡಿದನು. ಇದರಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೪೦ ವಚನಗಳು ಹೆಚ್ಚಿ ಸೇರಿದವು. ಆಮೇಲೆ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುದೇವರ ಪುರಾಣದ ಕರ್ತೃವಾದ ಎಳೆಂದೂರ ಹರೀಶ್ವರ (೧೬೬೬) ನ ಗುರು ವ್ಯವಭಾಕರ (ಗುಳೂರ) ದ ಆಗವ.ಜ್ಞಾನಿ ಸಿದ್ಧವೀರೇಶನು ೩ ನೆಯ ಸಂಪಾದನೆಯನ್ನು ಬರೆದನು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೫೫೦ ವಚನಗಳು ಆವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಗಗಳ ಮೇಲೆ ಶಿವಶರಣರ ಮುಖದಿಂದ ಅನೇಕ ಹಾಡುಗಳು ಸೇರಿವೆ.

‘ಕದಳೀ’ ಈ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವು ಬಾಳೆಯೆಂದಿದ್ದರೂ ಪ್ರಮಥರ ವಚನದೊಳಗಿನ ‘ಕದಳೀ’ ಶಬ್ದದ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥಗಳು ಜಂಗುಳಿ, ಗೊಂದಲ, ಸಂದಣಿ ಮುಂತಾದವು ಇರುತ್ತವೆಂದು ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಕಂಡು ಬರುವದು. ವಚನಕಾರರು ಈ ಕದಳೀ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬೇರೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿರುವರು. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ— ಶ್ರೀ ಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಗಂಧಮಾಲೆಯ ೩ ನೆಯ ಪುಸ್ತಕದ ೮ ನೇ ಪುಟದೊಳಗಿನ ೧೦೦ ನೇ ಶ್ಲೋಕವಾದ “ಪರಮಭಕ್ತರ ಸಲಹೆ | ಬರುತಕಾಯದ ಕದಳೀ | ಅರಮನೆಯ ಪೊಕ್ಕು | ಗುರುಗುಹೇಶ್ವರನೊಳಗೆ | ಬೆರೆದಾ ಪ್ರಭುದೇವ ಶರಣಾಗು” || ಎಂಬದರಲ್ಲಿ ‘ಕಾಯ ಕದಳಿ’ ಇದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಶರೀರ ರೂಪವಾದ ಕದಳೀ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿರುವರು. ಹಡಪದ ಅಪ್ಪಣ್ಣನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಲಿಂಗಮ್ಮನು ಕೂಡ ತನ್ನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಯಕದಳೀ ಎಂಬದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಶರೀರ ರೂಪವಾದ ಕದಳಿಯೆಂದೇ ಮಾಡಿರುವಳು. ಮಹಾದೇವಿ ಆಕೃತ ಸಂಪಾದನೆ ವಚನ ೬೮ “ಕರ್ಮವೆಂಬ ಕದಳಿಯೆನಗೆ |

ಕಾಯವೆಂಬ ಕದಳಿ ನಿಮಗೆ । ಮಾಟವೆಂಬ ಕದಳಿ ಬಸವಣ್ಣಂಗೆ ।
ಭಾವವೆಂಬ ಕದಳಿ ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣಂಗೆ । ಬಂದ ಬಂದ ಭಾವ ಸತಿ
ಸಂದಿತ್ತು । ಎನ್ನಂಗದವಸಾನವ ಹೇಳಾ ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣಂಗೆ ”
ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಇರುವುದು. ಇದರಂತೆ ಸರ್ವಗಣಂಗಳ ನಿರ್ವಯಲ
ಸಮಾಧಿಯ ಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವನು ಗೋರಕ್ಷನಿಗೆ ಲಿಂಗಾಂಗ
ಸಂಬಂಧವ ತೋರಿಸಿ ಆತನ ನಿರೋಪ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಂದ ೧೧ ನೆಯ
ವಚನದಲ್ಲಿ “ಕಾಯವೆಂಬ ಕದಳಿಯಹೊಕ್ಕು, ಪ್ರಾಣವೆಂಬ ಗಂಹ್ವರ
ದೊಳಗೆ ಸಕಲೇಂದ್ರಿಯವೆಂಬ ಕೋಣ ಕೋಣಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುತ
ಬರಲಾಗಿ ಮೇರು ಮಂದಿರದ ತ್ರಿಕೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಗಾಯಿತ್ತು, ಗುಹೇಶ್ವರ
ಲಿಂಗವೆಂಬುದು ರೂಪಾಯಿತ್ತು ಎಂದು ಇರುವುದು. ಮತ್ತು ಅದೇ
ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರ ೧೨ ನೇ ವಚನದಲ್ಲಿ “ಕಾಯವೆಂಬ ಮಹಾಕದಳಿಯ
ಗೆಲಬಲ್ಲವರಾರನು ಕಾಣೆ, ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸಸ್ತ ಸಮುದ್ರವ ಬಳಸಿ ಬಂ
ದಿಪ್ಪ, ಉಭಯವೆಂಬ ಮಹಾ ಅರಣ್ಯದೊಳು ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯವೆಂಬ ವಿಷದ
ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿಪ್ಪದು, ಕೋಪವೆಂಬ ಪೆರ್ಬುಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿಪ್ಪದು,
ಅಷ್ಟಮದಗಜಂಗಳು ಬೀದಿವರೆಯುತ್ತಿಪ್ಪವು, ಕಾಮವೆಂಬ ಕೂರಂಜಿನ
ಸೋನೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿಪ್ಪದು, ಮತ್ಸರವೆಂಬ ಮಹಾ ಸರ್ಪಂಗಳು ಕಿಡಿಯ
ನುಗುಳುತ್ತಿಪ್ಪವು, ಆಶೆಯೆಂಬ ಪಾಪಿಯ ಕೂಸು ಹಿಸಿಹಿಸಿದು ತಿನ್ನು
ತ್ತಿಪ್ಪದು, ತಾಪತ್ರಯವೆಂಬ ಕೆಂಡದ ಮಳೆ ಅಡಿಯಿಡಬಾರದು, ಅಹಂ
ಕಾರವೆಂಬ ಗಿರಿಗಳು ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದಿಪ್ಪವು, ಪಂಚಭೂತಗಳೆಂಬ ಭೂತಂಗಳ
ಭಯ ದಿಟ್ಟಿಸಬಾರದು, ಮಾಯವೆಂಬ ರಕ್ಕಸಿ ಹಸಿಯ ತಿನ್ನುತ್ತಿಪ್ಪಳು,
ವಿಷಯವೆಂಬ ಕೂಪವ ಬಳಸಬಾರದು, ಮೋಹವೆಂಬ ಬಳ್ಳಿ ಕಾಲಕಾತ್ತ
ಬಾರದು, ಮೋಹವೆಂಬ ಮನೆದ ಆಯುಧವ ನೋರೆಯ ನುಚ್ಚುಬಾರದು,
ಇಂತಪ್ಪ ಕದಳಿಯ ಹೋಗಲರಿಯದೆ ದೇವದಾನವ ಮಾನವರೆಲ್ಲರು
ಮತಿಗೆಟ್ಟು ಮರುಳಾಗಿ ಹೊರದೆಗೆದು ಓಡಿಹರು. ಅಂಗಾಲ ಕಣ್ಣವರು,
ಮೈಯೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣವರು, ತಲೆಬಾಲಗೆಟ್ಟರು, ನಾನೀ ಕದಳಿಯ ಹೊಕ್ಕು
ಹೊಯದಾಡಿ ಮುಳ್ಳಮೊಸೆಯುಟ್ಟದೆ ಕದಳಿಯವರೆದು ಗೆಲಿದು ತರಿಸಿ
ಗುಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗದ ನಿಜಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂದು ಪರವಶನಾಗಿ ನಿರಾ
ಳಕೆ ನಿರಾಳನಾಗಿದ್ದನಯ್ಯಾ ” ಹೀಗೆ ಈ ಶರೀರರೂಪವಾದ ಕದಳೀ
ಬಸವ ಎಸ್ತಾರವನ್ನು ಬಹು ಸುಂದರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿರುವನು. ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ

ಈ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಕದಳಿ ಬನದ ಉಪಮೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ವಾಚಕರು ಮನಗಂಡಿರಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀ ವತ್ಸಾತ್ರೇಯನು ಕೂಡ ನರಸೋ ಬಾನ ವಾಡಿ (ಸಂಸ್ಥಾನ ಕೊಲ್ಲಾಪುರ) ಯಲ್ಲಿ ಬಯಲಾದರೂ ಆತನು ಕದಳಿ ಬನದಲ್ಲಿ ಬಯಲಾದನೆಂದು ಗುರುಚರಿತ್ರೆಯ ಕಡೆಯ ಆಧ್ಯಾಯ ದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿರುವರು. ಇದೇ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಆಲಂಕಾರಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ಪೂರ್ವದ ಕವಿಗಳು ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಉದಾಹರಣಾರ್ಥವಾಗಿ, ಸರ್ವಭೂಷಣ ಶಿವಯೋಗಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕೈವಲ್ಯ ಕಲ್ಪವಲ್ಲರೇ ನಾಮಕ ಗ್ರಂಥದ ನೀತಿ, ಕ್ರಿಯಾ, ಚರ್ಯಾ ಪ್ರತಿಪಾದ ನಷ್ಟಲದ ೧೮ ನೇ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಪಂಚಭೂತಾತ್ಮಕ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಕಾಂ ತಾರದ ಉಪಮೆಯನ್ನು ಯೋಗಪ್ರತಿಪಾದನಷ್ಟಲದ ೧೧ ನೇ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ದೇಹಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಶೈಲ ಗಿರಿಯ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನೂ ೩ ನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಶರೀರಕ್ಕೆ ರಥದ ಉಪಮೆಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಎವಂಚ ಶ್ರೀ ಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುದೇವನು ಶ್ರೀಶೈಲದಲ್ಲಿ ಕದಳಿಯ ಬನ ದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾದನೆಂದರೆ ಶ್ರೀಶೈಲದಂಥ ೧೦ ಗಂಧುರಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗದೆ ಇದ್ದ ಠಾವಿನಲ್ಲಿಯೇ ಶರೀರ ರೂಪವಾದ ಕದಳಿ ಬನದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯನಾಗಿ ರುವನು ಎಂದು ಆಗುವದು. ಇದರಲ್ಲಿ ತಿಲಮಾತ್ರವಾದರೂ ಸಂಶಯ ವಿಲ್ಲ. ಬಿಜ್ಜಳನ ವಧೆಯಾದನಂತರ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸವೇಶ್ವರಾದಿ ಕೆಲವು ಶಿವಶರಣರು ಮಾತ್ರ ದಂಡು ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಅನಿರ್ವಾಹ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಉಳವಿಯಂಥ ಘೋರಾರಣ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಂತರ್ಧಾನ ಹೊಂದಿ ರಬಹುದು. ಪ್ರಮುಖಾಗ್ರಾಣಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವರ ವಾಚಯ್ಯ ಸಿದ್ಧರಾಮಾದಿ ಅನೇಕ ಶಿವಶರಣರು ಸಂಗಮ (ತಾ. ಹುನಗುಂದ), ಹಿಪ್ಪರಗಿ (ಜಿ. ವಿಜಾಪುರ) ಸೊಲ್ಲಾಪುರ (ಸೊನ್ನಲಿಗಿ) ಮುಂತಾದ ಜೈಲು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂಕುಶರಾಗಿ ಐಕ್ಯ ಹೊಂದಿರುವರು. ಕ್ರಿಸ್ತಿ ಶಕ ೧೨೨೨ ರಲ್ಲಿ ಸೋಮವರಾಜನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ವೀರಶೈವ ಕವಿಯು ತನ್ನ ಉದ್ಭಟಿ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮಾಶ್ವಸದ ೧೦ ನೇ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ “ಶಿವನೆಂದುತ್ತಮ ಶೈವ ರಂಬುರುಹನೇತ್ರಂಗೆತ್ತು ತಾಮ್ ವೈಷ್ಣವಂ” | ಹರಿರನ್ನಪ್ರಿಯನೆಂದು ಭೂಮಿ ದಿವಜರ್ಜುನರ್ಜನಂಗೆತ್ತು ತ || ಮ್ಮವನೆಂದರ್ಜಿಸಲೊಲ್ಲ ಸರ್ವ ಮುಖದಿಂದಂ ಪೂಜೆಗೊಂಡಾವಗಂ | ಸುವಿಲಾಸಂ ಬಡೆದೊಪ್ಪವಲ್ಲಮನೆ ಬೆಟ್ಟಿರ್ಕೆನ್ನ ಚಿತ್ತಾಬ್ಜದೊಳ್ ” || ಎಂದರೆ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುವಿನನ್ನು ಶೈವರು ಶಿವನೆಂತಲೂ ವೈಷ್ಣವರು ವಿಷ್ಣುವೆಂತಲೂ ಜೈನರು ಜಿನನೆಂತಲೂ

ಸರ್ವಮುಖವಾಗಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಸ್ತುತಿಸಿರುವನು. ಇಂಥ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನೊಬ್ಬನೇ ಮಾತ್ರ ಶ್ರೀಶೈಲ-ಗಿರಿಯೊಳಗಿನ ಕದಳಿ ಬನದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯನಾದನೆಂಬುವದು ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವಾದ ಮಾತೇ ಸರಿ. ಈ ಮಿಥ್ಯಾ ರೋಪದಿಂದ ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವನ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಅಲ್ಲದೆ ಇದರಿಂದ ವೀರಶೈವ ತತ್ವಕ್ಕೇನೇ ಕುಂದು ಬರುತ್ತದೆ. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ— ಮೋಳಿಗೆ ಮಾರಯ್ಯಗಳ ಸಂಪಾದನೆ, ವಚನ ೨೭ರಲ್ಲಿ “ನಿನ್ನಂಗದಲ್ಲಿ ಗುರು ಕೊಟ್ಟ ಲಿಂಗವೆಂಬುದೊಂದು ಕುರುಹು ಇರುತ್ತಿರಲಿಕ್ಕೆ, ಆ ನಿಜಲಿಂಗಸಂಗನರಿಯದೆ ಸಂದಿಗೊಂದಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕೆ ನೆಂಬ ಗೊಂದಲವೇತಕ್ಕೆ” ಎಂದೂ ಮತ್ತು ವಚನ ೩೮ರಲ್ಲಿ “ಇಷ್ಟದಲ್ಲಿ ನೋಟ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಕೂಟ ಏಕಾರ್ಥವಾದಲ್ಲಿ ಕಾಯವೆಂಬ ಕದಳಿಯ ಬಿಟ್ಟುದು” ಎಂದು ಮೋಳಿಗೆ ಮಾರಯ್ಯಗಳ ಪತ್ನಿ ಮಹಾದೇವಿಯು ಅಂದಿರುವಳು. ಇದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತವು, ಮಹಾನುಭಾವಿಗಳಾದ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಸಂಗಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸಹಕುಟುಂಬ ಐಕ್ಯವಾಗ ಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯ ಆಚೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ತಂಗಡಿಗಿ ಗ್ರಾಮದೊಳಗಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಪತ್ನಿಯವರಾದ ನೀಲಲೋಚನೆಯವರಿಗೆ ಸೇವಕನ ಕಡೆಯಿಂದ ಬರಹೇಳಕಳಿಸಿದರು. ಮಹಾನುಭಾವರ ಅಜ್ಞಾನಸಾರವಾಗಿ ದೂತನು ತಂಗಡಿಗಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಮ್ಮನವರಿಗೆ ಬಿನ್ನು ವಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಶಿವಪೂಜಾ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನೀಲಮ್ಮನವರು ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಶ್ರೀ ಸಂಗಮನಾಥನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವನು ಇಲ್ಲಿಲ್ಲವೇನು ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಕರಸ್ಥಲ ಲಿಂಗದೊಳಗೆ ನಿರ್ವಯಲಾದರು. ಆ ದೂತನು ಮರಳಿ ಬಂದು ಬಸವಣ್ಣನವರಿಗೆ ಆದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನಿವೇದಿಸಲು ಅದು ಹೇಗೆಂದು ಬಸವಣ್ಣನವರು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಆ ಸೇವಕನು ತನ್ನ ಇಷ್ಟ ಲಿಂಗವನ್ನು ತೆಗೆದು ಆದರಲ್ಲಿ ತಾನೂ ಬಯಲಾದನು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಬಸವನು ಚೋದ್ಯ ಪಟ್ಟ ರಂಗಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಂತು “ಹೇ ಗುರುಸಂಗಮೇಶ ಈ ಉಭಯ ತರ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹೀಗಾದ ಮೇಲೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ಸ್ಥಾವರಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯ ನಾಗುವದು ಗೌಣವು; ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಜಂಗಮ ಲಿಂಗಮ ನಾಗಿ ನಿನೊಳಗೆ ಐಕ್ಯಮಾಡಿಕೋ” ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು, ಅವನ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಸಂಗಮನಾಥನು ಜಂಗಮರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಬಸವಣ್ಣನವರನ್ನು ಸಮರಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಅದುದರಿಂದ ತೇರದಾಳ

ದಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀ ಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುದೇವರ ಐಕ್ಯಸ್ಥಾನವಿದ್ದದ್ದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಅಲ್ಲಿದೆ ಇದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಬಲವಾದ ಕಾರಣವಾದರೂ ಉಂಟು. ಅದಾವದೆಂದರೆ— ತೇರದಾಳ ದಲ್ಲಿಯ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಮತಕ್ಕಿರುವ ಭೂದಾನ ಪತ್ರಗಳೂ, ಸನದ ಪತ್ರದೊಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳೂ, ಅದರಂತೆ ಆ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಮತದೊಳಗಿನ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರ ಐಕ್ಯ ಸ್ಥಾನದ (ಶೂನ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನದ) ಈ ವರೆಗೆ ಅವ್ಯಾಹತ ರೀತಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ನೈಭವದಿಂದ ನಡೆದಂಥ ವಿಧಿಯುಕ್ತ ವಾದ ತ್ರಿಕಾಲ ಪೂಜೆಯೂ ಶ್ರೀಮಂತ ಒಂಟಿಮುರಿ ಮತ್ತು ಹನಗಂಡಿ ಸಂಸ್ಥಾನದೊಳಗಿನ ಸನದ ಸೂತ್ರಗಳೂ ಮತ್ತು ಕಾಗದಪತ್ರಗಳೂ, ಹಾಗೂ ಆ ಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಹೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆ ನಡೆಯುತ್ತ ಬಂದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರ ವರ್ಚಸ್ಸೂ ಹಾಗೂ ನೈಭವವೂ ಮತ್ತು ತೇರದಾಳ ದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲೂ ಆದಂಥ ಶ್ರೀಗಳ ಆನೇಕ ಲೀಲೆ ಗಳೂ, ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕುರುಹುಗಳೂ, ದಂತಕಥೆಗಳೂ ಮುಂತಾದ ವುಗಳನ್ನು ನೋಡಲಾಗಿ ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರು ಐಕ್ಯವಾದದ್ದು ನಿಃಸಂದೇಹವಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಅಲ್ಲಿದೆ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನು ಶ್ರೀಶೈಲದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಗೆ ನಿರ್ವಾಣ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹೇಳಿ ಅವಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಪುನಃ ಆನೇಕ ವೇಳೆ ಕಲ್ಯಾಣ ನೊದಲಾದ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಆನೇಕ ಭಕ್ತರನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ ಆನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಚಾಮರಸನ ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲಾದಿ ಎಷ್ಟೋ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ. ಇನ್ನು ಮಾಯದೇವಿಯು ಕಾಮಾ ತುರತಿಯಿಂದ ಮದೋನ್ಮತ್ತಳಾಗಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಲು ಉದ್ಯುಕ್ತಳಾಗಲು ಅವಳಿಗೆ ಸಾಕಾರವಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಪ್ರಭುದೇವನು ಆ ಮಾಯಾ ದೇವಿಗೆ ವಶವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಶರೀರ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಪ್ರಭು ದೇಹಿಯಾಗಿ ಗರ್ವಿಷ್ಠನಾಗಿರುವ ಗೋರಕ್ಷನಿಗೆ “ ನೀಶಬ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಮುಚ್ಯತೆ ” ಈ ನ್ಯಾಯದಂತೆ ಖಡ್ಗದಿಂದ ನಿನ್ನ ಶರೀರದ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆಯಲು ಖಣ್ ಖಣ್ಣೆಂದು ಶಬ್ದ ಹೊರಟ ಕಾರಣ ಆದಕ್ಕೆ ಲಯ ವಿದೆಯೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ತಿಳಿ. ಇದು ಶರೀರ ಸಿದ್ಧಿ ಅಲ್ಲವು. ಇದೇ ಖಡ್ಗದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆ” ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಲು ಗೋರಕ್ಷನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಾಣುವಂಥ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಹೊಡೆದಾಗ್ಯೂ ಅದರಿಂದ ನಾದವು ಹೊರಡದೆ ಅವನಿಗೆ ಏನೂ ಬಾಧೆಯಾಗದೆ ಹಾಗೇ

ನಿಂತದ್ದು ಕಂಡು ಅಶ್ವರ್ಯ ಚಕಿತನಾಗಿ ಆ ಗೋರಕ್ಷನು ಶರಣು ಹೋಗಿ ಶರೀರ ಸಿದ್ಧಿಯ ಸಂಪಾದನೆಗಾಗಿ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮುಕ್ತನಾದ ಕಥೆಯು ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೀಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವದೆ. ಇಂಥ ಸಿದ್ಧ ಪುರುಷನಿಗೆ ಶ್ರೀಶೈಲದೊಳಗಿನ ಕದಳೀ ಬಸವ ಅವಶ್ಯ ಕತೆಯೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಆತ ಏನ ಮೇಲಿನ ವಿವೇಚನಗಳಿಂದ ನೋಡಲಾಗಿ ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರ ಐಕ್ಯಸ್ಥಾನವಿದ್ದದ್ದು ನಿಜವೆಂದೇ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಅದೇ ಪ್ರಭುದೇವನು ಈತನೆಂಬುದು ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು, ಇವನೊಬ್ಬ ಬೇರೆ ಪ್ರಭುದೇವನು ಯಾಕಾಗಬಾರದು ಎಂದು ಯಾರಾದರು ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತರ, ನಿರಂಜನ ವಂಶ ರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ “ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನು ನಿರ್ಮಾಯವಾದ ನಂತರ ಆ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಠವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಶೂನ್ಯಸೀತ (ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನ) ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಂದು ಗದ್ದುಗೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನು ಕೊಟ್ಟು ಕೈಯೊಳಗಿನ ಕಮಂಡಲು ರೂಪವಾದ ಮಗೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಈ ವರೆಗೂ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಮತ್ತು ಆ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪೂಜೋತ್ಸವಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವವು. ಅದರಿಂದ ಆ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನಿಗೆ ಮಗಿ ಪ್ರಭುಯೆಂದು ಹೆಸರು ಬಿದ್ದಿದೆ” ಎಂದು ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ನಾವು ಹಿಂದೆಯೇ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಚಾರುತರ ಸಮ್ಮೋಹನಾಂಗನೂ ಮದನಮರ್ದನನೂ, ಮಾಯಾ ವಿಲಾಸ ನಿರಸನ ಚತುರನೂ ಆದ ಅದೇ ಅನಾದಿ ಪ್ರಭುದೇವನು ಈತನು ಹೌದೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಇದು ಅಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀಮತ್ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ, ಘನಸರಬ್ರಹ್ಮ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಶಿವ ಸ್ವರೂಪ ಹಾಗೂ ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶನೆಂದು ಅನೇಕ ವೀರಶೈವ ಪುರಾತನ ಕವಿಗಳು ಯಾವ ಪ್ರಭುದೇವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿರುವರೋ, ಪಾಲ್ಕುರಿಕೆ ಸೋಮರಾಧ್ಯರು (೧೧೬೫) ತೆಲಗಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೀಲಾ, ಪ್ರಭುದೇವರ ರಗಡ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಯಾವ ಪ್ರಭುವಿನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿರುವನೋ ಕ್ರಿಸ್ತಿ ಶಕ ೧೪೩೦ ರಲ್ಲಿ ಚಾಮರಸನೆಂಬ ಕವಿಯು ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೀಲೆಯೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಯಾವ ಪ್ರಭುದೇವನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿರುವನೋ, ಪಿಡುಪರ್ತಿ ಸೋಮಕವಿಯೆಂಬವನು ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೀಲೆಯೆಂಬ ತೆಲಗು ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಯಾವ ಪ್ರಭುದೇವನನ್ನು ಹೊಗಳಿರುವನೋ, ಮತ್ತು ಕ್ರಿಸ್ತಿ ಶಕ ೧೬೦೬ ರಲ್ಲಿ ಎಳೆಂದೂರ ಹರೀಶ್ವರನೆಂಬ

ವನು ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭುದೇವರ ಪುರಾಣದಿಂದ ಯಾವ ಪ್ರಭುದೇವನನ್ನು
 ವರ್ಣಿಸಿರುವನೋ ಅದೇ ಪ್ರಭುವಿನ ಅದೇ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತ
 ಹನಗಂಡಿ ದೇಸಾಯರ ವಂಶಜನಾದ ಮಗಿಯ ನರೇಂದ್ರ ಕವಿಯು
 ಕ್ರಿಸ್ತಿ ಶಕೆ ೧೪೩೦ ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ೧೧೦೦ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಹಾಡಿರುವನು.
 ಈ ಮಗಿಯ ನರೇಂದ್ರ ಕವಿಗೆ ಕವಿತ್ವ ಪೇಳಿದ ಗುರುಬಸವ ಕವಿಯು
 ತನ್ನ ೧೧೦೦ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಅದೇ ಪ್ರಭುವಿನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿರುವನು.
 ಈ ಗುರುಬಸವನ ಸಪ್ತಕಾವ್ಯದ ಹೊರ್ತು ವಚನಸಾರ ಎಂಬದೊಂದು
 ಪದ್ಯ ರೂಪವಾದ ಗ್ರಂಥವಿರುವದು. ಈ ಪದ್ಯಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಶ್ರೀ
 ಪ್ರಭುದೇವನು ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿಯೇ ಬಯಲಾದದ್ದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದಲ್ಲದೆ
 ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನಿಗೆ ಆತನು ಚೆನ್ನನಿಗೆ ವಶವಾದದ್ದರಿಂದ ಚೆನ್ನಪ್ರಭು
 ಯೆಂದೂ, ಸರ್ವಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರುವದರಿಂದ ಗುಹೇಶ್ವರ (ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ)
 ನೆಂದೂ, ಮಾಯೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಮನೆಂದೂ, ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವ
 ರಾದಿ ಶಿವಶರಣರಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಎರಡೆಂಬತ್ತು ಕೋಟಿ ವಚನ
 ಗಳಿಂದ ತತ್ವೋಪದೇಶ ಮಾಡಿರುವನಾಗಿ ಬಸವ ಪ್ರಭುಯೆಂದೂ,
 ಮತ್ತು ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಯವಾಗುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಕರಕ
 ಮಂಡಲುವಾದ ಮಗೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ ಮಗಿ ಪ್ರಭುಯೆಂದೂ
 ಹೆಸರುಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದ್ದು ಈ ಯಾವತ್ತೂ ಹೆಸರುಗಳು ಆ ಅನಾದಿ
 ಪ್ರಭುದೇವನವೆಂದು ಈ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ವಾಚಕರು ಸಹಜವಾಗಿ ಮನ
 ಗಾಣಬಹುದು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಾವು ಹಿಂ
 ದಿನ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತೇವೆ. ಆ ಯಾವತ್ತೂ ಪದ್ಯಗಳು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ
 ಉಪಲಬ್ಧವಿರದಿದ್ದರೂ ಸಿಕ್ಕಷ್ಟೇ ಪದಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗ
 ದ್ಗುರು ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಿರುವೆವು. ಆ ಪದಗಳನ್ನು
 ವಾಚಕರು ಓದಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಆಶಿಸುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ
 ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನು ಮತ್ತು
 ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಯವಾದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನು ಈ ಎರಡೂ ವ್ಯಕ್ತಿ
 ಗಳು ಒಬ್ಬನೇ ಎಂಬುವದು ವಾಚಕರು ಮನಗಾಣಬಹುದು. ವಾಚಕರ
 ಅವಗಾಹನಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಥಲಸಂಕೋಚದ ಮೂಲಕ ಮಗಿಯನರೇಂದ್ರ ಕವಿಯು
 ಒಂದೇ ಪದವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. (ರಾಗ ಕನ್ನಡ ಕಾಂಬೋದಿ,
 ಏಕತಾಳ) ಮುದ್ದು ಮುಖದ ಮಗಿಯ ಅಲ್ಲಮ ಆದಿ ಪ್ರಭುವೆ | ಸಿದ್ಧ
 ವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಬೇಗ ಬಂದೆ ಪ್ರಭುವೆ ||ಪಲ್ಲ|| ಕರವೂರ ಸುಜ್ಞಾನಿ

ನಿರಹಂಕಾರರಿಗೊಲಿದೆ ಪ್ರಭುವೆ । ಭರದಿ ಬನವಾಸಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂದೆ ಪ್ರಭುವೆ ।
 ವರಮಾಯಿ ಸೋಲಿಸಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಪ್ರಭುವೆ । ಕರುಣವಿಟ್ಟೆ ಗೊಗ್ಗಿ
 ದೇವಗೆ ನೀನು ಪ್ರಭುವೆ ॥ ೧ ॥ ಅಲ್ಲಿಂದ ನೀನು ಸೊನ್ನಲಪುರಕೆ ಬಂದೆ
 ಪ್ರಭುವೆ । ಬಲ್ಲಿದ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಗರ್ವಕೆಡಿಸಿ ಪ್ರಭುವೆ । ಕಲ್ಯಾಣಹೊಕ್ಕು
 ಪ್ರಥಮರ ಕೂಡ ಮೆರಿದಿ ಪ್ರಭುವೆ । ಸುಲಭ ಬಸವೇಶಂಗೆ ಕೃಪೆಯಿತ್ತೆ
 ಪ್ರಭುವೆ ॥ ೨ ॥ ಧರಗೆ ತ್ರಿದಳವಾದ ಪುರದಿ ನಿಂದೆ ಪ್ರಭುವೆ । ಪರಸಿಪನ್ನರು
 ದೇಶಬಂದಿತು ಪ್ರಭುವೆ । ನರೇಂದ್ರ ಮಗಿಯಗೆ ದಯದಿ ಸಲಹು ಪ್ರಭುವೆ ।
 ದುರಿತ ದೋಷಂಗಳ ಪರಿಹರಿಸು ಪ್ರಭುವೆ ॥ ೩ ॥ ಇದರ ಮೇಲಿಂದ
 ನೋಡಲಾಗಿ ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಬಸವಾಚಿ ಪ್ರಮಥರ ಕೂಡ ಇದ್ದಂಥ ಶ್ರೀಪ್ರಭು
 ದೇವನೇ ತೇರದಾಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಯಲಾದದ್ದು ನಿಜವಿರುತ್ತದೆ.
 ಮತ್ತು ಈ ಮಗಿಯನರೇಂದ್ರ ಕವಿಯು ತನ್ನದೊಂದು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ “ಕಲಿಯುಗ
 ದೊಳು ತಾನು ದಲದಂಕನಾರ್ದು ಬಲಾಶಾಸ್ತ್ರದೊಳಗೆಲ್ಲ ಒಲವೆ
 ಯೊಳು ಗುರುಕರುಣವ ಪಡೆದಿದ್ದ ಸಲೆಪುರಾಣ ಚನ್ನಪ್ಪನ ಸದನದ
 ದಾಸಿನಾ” ಎಂದು ಶ್ರೀ ಚನ್ನಪ್ರಭು ಕವಿಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿರುವನು. ಈ
 ಚನ್ನ ಶ್ರೀಪ್ರಭು ಕವಿಯು ತನ್ನ ಒಂದು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ “ಕರಿಕಾಲಚೋಳಗೆ
 ಒಲಿದ ದೇವನು । ಕರುಣದಿಂದಲಿ ಬಂದನು । ವೀರಧೀರ ಕೃಷ್ಣೇಂದ್ರ
 ಸತಿಗೆ ವರವಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಭುವಿಗೆ” ॥ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವನು. ಅಂದರೆ
 ಕರಿಕಾಲಚೋಳನನ್ನು ಯಾವ ಪ್ರಭುದೇವನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದನೋ
 ಅದೇ ಪ್ರಭುದೇವನು ಹನಗಂಡಿ ದೇಸಾಯರ ಮೂಲ ಪುರುಷನಾದ
 ಕೃಷ್ಣ ಗೌಡನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದಂತೆ ಹೇಳಿರುವನು. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ
 ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ಬಯಲಾದ ಪ್ರಭುದೇವನೇ ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಥರ
 ಕೂಡ ಇದ್ದದ್ದು ಸಹಜ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಅಲ್ಲದೆ ಮುಂಬಯಿ
 ಇಲಾಖೆಯ ಗ್ಯಾರ್ಡಿಯರ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಕರಣ ೧೩, ಮಹತ್ವದ
 ಸ್ಥಳಗಳು, ಅಲತಗಿ, ಪುಟ ೪೩೭ ರಲ್ಲಿ “ಅಲತಗಿಯಿಂದ ಒಂದು ಮೈಲು
 ಅಂತರದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗಾಯತರ ಗುರುವಾದ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನ ಗುಡಿಯು
 ಅದೆ. ಈ ದೇವರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಲಿಂಗಾಯತರು ಮತ್ತು
 ಜೈನರು ಹೋಗುವರು. ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಥೆಯುಂಟು. ಅದು
 ಏನಂದರೆ— ಲಿಂಗಾಯತರ ಗುರುವಾದ ಪ್ರಭುವು ಬಸವನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ
 ಹೊಂದಿದ ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಅಲತಗಿಗೆ ಬಂದನು. ಇವನ ಶಿಷ್ಯ
 ನಾದ ಆದಿಲಿಂಗನು ತನ್ನ ಗುರುವಿನ ಶೋಧಮಾಡುತ್ತ ಅವನ ಹಿಂದಿ

ನಿಂದ ಅಲತಗಿಯ ವರೆಗೆ ಬಂದನು. ಅದಾಗ್ಯೂ ಗುರುವಿನ ಶೋಧ ವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ್ಗೆ ಪ್ರಭುದೇವನು ಜೀವಂತ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರ ಬೇಕೆಂದು ಅದಿಲಿಂಗನಿಗೆ ಅನಿಸಿತು. ತನ್ನ ಗುರುವಿನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವದರ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಭುದೇವರ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಅಲತಗಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೀವಿಗೆ ಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿದನು. ಆ ದೀವಿಗೆಯು ಈಗ್ಯಾ ಅಲ್ಲಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವದು. ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಜನರು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವರು. ” ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಈ ಅದಿಲಿಂಗೇಶನಿಗೆ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನು ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟು ಎಲ್ಲ ಬಿರುದುಗಳೊಡನೆ ದ್ವಿಜಯ ದೆಶೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರಲು ಆ ಅದಿಲಿಂಗನಿಗೆ ಅಲತಗಿಯ ಮುಕ್ಕಾಮಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗುರುವಾದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನು ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ಬಯಲಾದದ್ದರ ವಾರ್ತೆಯು ಹತ್ತಿರಬಹುದು. ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಪ್ರಭು ದೇವನಿಗೆ ದ್ವಿಜಯ ಸಾಕಾಗಿಯೇ ತಾನು ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ಉಳಕೊಂ ಡದ್ದು ಮತ್ತು ಆ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಯಲಾ ದದ್ದು ನಿಜವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಅದಿಲಿಂಗನ ಗುರುವಾದ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿಗೆ ಬಸವಪ್ರಭುಯೆಂದು ತೋಂಟಿದಾರ್ಯನು ತನ್ನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರು ವನು. ಅದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವೆಂದರೆ ಬಸವಪ್ರಭು, ಮತ್ತು ಬಸವ ಪ್ರಭುವೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವೆಂಬುವದು ಸಹಜ ಸಿದ್ಧವಾಗುವದು. ಇನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ಮಂಗಸೂಳಿ, ಮಾರಿಹಾಳ, ಪ್ರಭುದೇವರ ಗುಡ್ಡ, ಚಿಮ್ಮಡ, ಜಮಖಂಡಿ, ಜಂಬಗಿ, ಚಿಕ್ಕೋಡಿ, ಚಿಂಚಣಿಗಿ ಸಿಡ್ಲಿಹಾಳ, ಮತ್ತು ಒಂಟೆಮುರಿ ಮುಂತಾದ ಊರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭು ದೇವನ ದಿವ್ಯಸ್ಥಾನದ ಪೂಜಕರೂ ಹಾಗೂ ಸದ್ಭಕ್ತರೂ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ತೇರದಾಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ದಂಡ ಖಂಡನಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ದರ್ಶನಾರ್ಥಿವಾ ದಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈಗ್ಯಾ ಹೋಗುತ್ತಿರುವರು. ಇದರ ಮೇಲಿಂ ದಾದರೂ ತೇರದಾಳ ಸ್ಥಾನವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಯಲಾದನೆಂಬದನ್ನು ವಾಚಕರು ಮನಗಾಣಬಹುದು. ಅದರಂತೆ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನ ಪಟಾಸ್ಥಲದ ವಚನಗಳಿಗೆ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಬರೆದ ಮಹಾಲಿಂಗ ದೇವ (೧೪೨೫) ಮತ್ತು ಆತನ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಕುಮಾರ ಬಂಕನಾಥ (೧೪೩೦) ಈ ಉಭಯತರ ಸಮಾಧಿಗಳು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಮಹಾಲಿಂ ಗಪುರ, (ಸಂಸ್ಥಾನ ಮುಘೋಳ) ಮತ್ತು ರಾಯಭಾಗ (ಸಂಸ್ಥಾನ

ಕೊಲ್ಹಪೂರ) ಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವವು. ಮಹಾಲಿಂಗಪುರ ತೇರದಾಳದಿಂದ ೫ ಮೈಲಿನ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ರಾಯಭಾಗವು ೧೫ ಮೈಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಇರುತ್ತವೆ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದಲೂ ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನು ಐಕ್ಯನಾದನೆಂಬುವದು ಮನವರಿಕೆಯಾಗುವದು. ಇದು ಅಲ್ಲದೆ ತೇರದಾಳದ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲು ೧೦೦ ಹರದಾರಿ ಪ್ರಮಾಣದ ವರೆಗೆ ಇರುವಂಥ ಎಷ್ಟೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಜೈನ, ಲಿಂಗಾಯತ ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಹಿಂದೂ ಜನರ ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡ ಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ತೇರದಾಳದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಯು ಕುಲಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿ ಪೂಜೆಗೊಂಬುತ್ತಿರುವನು ಮತ್ತು ಆ ಮನೆತನದವರು ತಮ್ಮ ಜಗುಲಿಗಳ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವರ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಒಂದು ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ಮಗಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಅದರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ನಿತ್ಯ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ವರ್ಷದೊಳಗೆ ಒಂದಾವರ್ತೆಯಾದರೂ ತೇರದಾಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ದಂಡ ಖಂಡನಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ದರ್ಶನಾರ್ಥಿವಾದಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವರು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯ ಎಷ್ಟೋ ಮನೆತನಗಳು ಪುರಾತನವೂ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧವೂ ಆಗಿರುವವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತ ಒಂಟಮುರಿ ಮತ್ತು ಹನಗಂಡಿ ಈ ಎರಡು ಮನೆತನಗಳ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ನಾವು ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಮಾತಿನ ವಿಚಾರವನ್ನು ವಾಚಕರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರು ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ಬಯಲಾದ ತರುವಾಯ ಅವನ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಮಗೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಸುವ ರೂಢಿಯು ಈ ಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದು ಮನಗಾಣಬಹುದು. ಅತ ಏನ ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯನಾದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನು ಮತ್ತು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನು ಒಬ್ಬನೇ ಎಂದು ಹೇಳುವದರಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಿಷ್ಟಾದರೂ ಸಂಶಯವು ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಬಬಲೇಶ್ವರದ ಪುರಾಣಿಕ ಸಿದ್ಧಮಲ್ಲಾರ್ಯನು ಒಂದು ಕಡೆ "ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಪೊಳೆದು ಗುಡ್ಡರ | ಯುದ್ಧವನು ಜಯಿಸುತ್ತ ಫಣಿದೈಗ | ರದ್ದಣಿಗೆ ಸೊನ್ನಲಪುರವು ಬೇಯಲ್ಕೆ ಕೃಪೆಮಾಡಿ || ಇದ್ದ ರೀತಿಯು ಪೇಳಿ ಲಿಂಗವ | ಬದ್ಧಿಸುತರಾಮಂಗೆ ಗೊಗ್ಗಯ | ಗವ್ವೆಯಲಿ ಉಪದೇಶವಿತ್ತ ಮಗೇಶ ಶರಣೆಂಬೆ " ಎಂದು ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವನಿಗೆ ಮಗೀಶನೆಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದು ವಾಚಕರು ಕಾಣಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಮಗೀಶನೆಂದರೆ ಪ್ರಭುದೇವನೆಂಬುದು ಸಹಜ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಿರಂಜನ ವಂಶರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನು ಐಕ್ಯವಾಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕೆಲವು ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿಕೊಂಡು ಇರುವೆವೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವವರೊಳಗೆ ಶಿವಮೂರ್ತಿಪ್ರಸನ್ನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ವೀರಶೈವ ಸದ್ಭಕ್ತನಿದ್ದನು. ಆತನಿಗೆ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನು ತನ್ನ ಎರಡೂ ಹಾವುಗೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಅವುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿಕೊಂಡು ಇರುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಚಕ್ರಗಳ ಗೊಂದಲವೆದ್ದಿತು. ಆದಕ್ಕಂಜಿ ಅವನು ಆ ಹಾವುಗೆಗಳನ್ನು ಸಂಗಡ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಹಕುಟುಂಬವಾಗಿ ಬೇರೂರಿಗೆ ನಡೆದನು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರವಾಹ ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಉಡಿಯೊಳಗೆ ಹಾವುಗೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನದಿಯನ್ನು ದಾಟುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಹಾವುಗೆಗಳು ಜಾರಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವು. ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಮತ್ತೊಂದು ಘಟಿಸರ್ಪವಾಗಿ ಹರಿದು ಹೋಯಿತಂತೆ. ಅದರಿಂದ ಆತನು ಭಯಭೀತನಾಗಿ ಉಳಿದ ಒಂದು ಹಾವುಗೆಯು ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಂತೆ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಅದನ್ನೇ ನಿತ್ಯ ಪೂಜಿಸತೊಡಗಿದನು. ಹೀಗಿರುತ್ತಿರಲು ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಆತನು ನೀಲಿಯ ಬಣ್ಣದ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಲಾಭಹೊಂದಿ ಸಂತತಿ ಸಂಪತ್ತುಳ್ಳವನಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಘನತೆಗೇರಿದನು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಾಲಮಾನಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಆ ಮನೆತನದವರು ದರಿದ್ರತನಕ್ಕೀಡಾಗಿ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿರುವರು. ಈ ಹಾವುಗೆಯು ೧೮ ಇಂಚು ಉದ್ದ ೬ ಇಂಚು ಅಗಲ ೪ ಇಂಚು ದಪ್ಪ ಇತ್ತು. ಅದನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡವರು ಈಗಲೂ ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಜೀವಂತರಿರುವರು. ಆದರೆ ಈಗ್ಗೆ ಆ ಹಾವುಗೆಯು ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ಇದರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನೇ ಬಲ್ಲ. ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ವಿವೇಚನೆಗಳಿಂದ ನೋಡಲಾಗಿ ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀ ಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವನು ಬಯಲಾದದ್ದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲೆಂದು ವಾಚಕರು ಮನಗಾಣಬಹುದು.

ರಾವಸಾಹೇಬ ಹಳಕಟ್ಟೆಯವರ ಮೊದಲಿನ ಲೇಖಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಯುತ ಹುಂಡೇಕಾರ ವಕೀಲರು ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ನೋಡಲಾಗಿ ರಾವಸಾಹೇಬ ಹಳಕಟ್ಟೆಯವರ ಯಾವತ್ತೂ ಸಂಶಯಗಳು ದೂರಾದಂತೆ ವಾಚಕರು ಕಾಣಬಹುದು. ಆ ಮೇಲೆ ರಾವಸಾಹೇಬ ಹಳಕಟ್ಟೆಯವರು

ತೆಗೆದ ಆಕ್ಷೇಪಣಗಳ ಮತ್ತು ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿಯವರ ಸಂಶಯಗಳ ನಿರಸನವಾದರೂ ಈ ನಮ್ಮ ಲೇಖನದಿಂದ ಬಹು ಅಂಶದಿಂದ ಆಗಿರಬೇಕೆಂದು ನಾವು ನಂಬುತ್ತೇವೆ. ಆದರೂ ಒಂದೆರಡು ಸಂಶಯಗಳ ವಿಶೇಷ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣವನ್ನು ಮಾಡಿ ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇವೆ. ರಾವಸಾಹೇಬ ಹಳಕಟ್ಟಿಯವರು ತಮ್ಮ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯಲ್ಲಿ “ಶ್ರೀಯುತ ಹುಂಡೇಕಾರರವರು ಕೊಟ್ಟ ಬಸವಪ್ರಭು ಮೊದಲಾದ ೧೫ ಹೆಸರುಗಳು ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನ ಪರ್ಯಾಯನಾಮಗಳಾಗಿರದೆ, ಅವು ಮಗಿ ಪ್ರಭು ಅಥವಾ ಬಸವಪ್ರಭುವಿನ ಪರ್ಯಾಯನಾಮಗಳು ಏಕೆ ಇರಬಾರದು? ಇದಾದರೂ ಆಷ್ಟೇ ಸಂಭವನೀಯವಾಗಿದೆ” ಎಂದೂ ಎರಡನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ “ಈಗಿನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಸವಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಮನೆಂತಲೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಾಮನಿರ್ದೇಶವಿರುತ್ತದೆ.” ಎಂದೂ ಮತ್ತು ಅದರಂತೆ ಅಂತ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ “ಹನಗಂಡಿ ದೇಸಾಯರಾದ ಮಗಿಪ್ಪ ದೇಸಾಯಿ, ಚನ್ನಪ್ಪ, ಮತ್ತು ಗುರುಬಸವ ಇವರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ೩೩೦೦ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ಉಪಲಬ್ಧವಾಗಿರುವ ೧೨೭ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಪದ್ಯಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಬಳಿಕ ಬಸವಪ್ರಭುಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಂಗತಿಗಳು ಹೊರಬೀಳುವ ಸಂಭವವಿದೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ “ಈ ಮಗಿ ಪ್ರಭುವು ಪೂರ್ವದ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನ ಸೂತ್ರದವರಾದ್ದರಿಂದ ಮೂಲ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳ ನಾಮನಿರ್ದೇಶದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಪೂಜ್ಯಭಾವದಿಂದ ಸಂಬೋಧಿಸುವ ರೂಢಿಯನ್ನು ಈ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ಅನುಸರಿಸಿರಬಹುದು,” ಎಂಬದರ ಸಾರಾಂಶವನ್ನೇ ಶ್ರೀಯುತ ಎಮ್. ಆರ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿಯವರು ತಮ್ಮ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ “ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯದವರಾಗಿ, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತೇರದಾಳದ ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆರೋಪಿಸಿ ಕೀರ್ತನಕಾರರು ಕೆಲವು ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರಬಹುದೇ” ಎಂದು ಬರೆದು ಸಂಶಯಗ್ರಸ್ತರಾಗಿರುವರು. ಆದರೆ ಮೂಲ ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಅವರ ತರುವಾಯದ ಪೀಠಸ್ಥರಿಗೆ ಸಂಬೋಧಿಸಿ ಸ್ತುತಿಸುವ ರೂಢಿಯು ವಿರಕ್ತರೊಳಗಿನ ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ಸಮಯಭೇದವು ಅರಂಭವಾದಂದಿನಿಂದ ಅಂದರೆ ೧೮ ನೇ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಅರಂಭವಾದಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆ— ಮುರಿಗೇಶ, ಮಹಾಂತೇಶ, ಕುಮಾರೇಶ ಮತ್ತು ತೋಂಟದಾರ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ. ಮೂಲ ತೋಂಟದಾರ್ಯ (೧೪೭೦) ರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ

ಇದು ಇದ್ದಿಲ್ಲವು. ಅದುದರಿಂದ ಗದುಗಿನ ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳು ತಮ್ಮ ನಿರಂಜನ ವಂಶ ದರ್ಪಣದಲ್ಲಿ “ ಮೂಲ ತೊಂಟಿದಾಯ್ಕಿಗೆ ಆದಿಪ್ರಭು ವೆಂದು ಅನ್ನದೆ ದ್ವಿತೀಯ ಪ್ರಭುವಿನ ಅವತಾರವೆಂದು ಹೇಳಿರುವರು. ರಾವಸಾಹೇಬ ಹಳಕಟ್ಟಿಯವರು “ ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿಸ್ಥರಾದ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಮಗಿಪ್ರಭು ಎಂಬ ಹೆಸರು ವಾಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದೆ ” ಎಂದು ಬರೆದದ್ದು ತೀರ ತಪ್ಪು. ಅದು ಹಾಗಿರದೆ ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿಯ ಬ್ರಹ್ಮನೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮಠವೆಂತಲೂ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿ ಬಯಲಾದ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಗಳೆಂತಲೂ ನಿಜವಾಗಿ ಈ ಹೊತ್ತಿಗೂ ಜನರು ಅನ್ನುವರು. ರಾವಸಾಹೇಬ ಹಳಕಟ್ಟಿಯವರು ನಿರಂಜನವಂಶರತ್ನಾಕರ ದೊಳಗಿನ ತೇರದಾಳದ ವಿಷಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ “ ಈ ಚರಿತ್ರಗೂ ಪ್ರಭು ಲಿಂಗಲೀಲೆ ನೊಂದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಮೂಲ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುವಿನ ಚರಿತ್ರಗೂ ಎಷ್ಟು ಅಂತರವಿದೆಂಬುದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗದೆ ಇರಲಾರದು ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ಮಿ|| ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮೂರ್ತಿಯವರು ತಮ್ಮ ಲೇಖಗಳಲ್ಲಿ “ ವಂಶರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿರುವ ಬಸವ ಪ್ರಭು ಚರಿತ್ರಗೂ ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೀಲಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಅಲ್ಲಮನ ಚರಿತ್ರಗೂ ಏನೇನೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಹೋಲಿಕೆಗಳಿಂದ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ ” ಎಂದು ಅನುವಾದಿಸಿರುವರು. ಆದರೆ ಈ ಉಭಯತರ ಸಂಶಯಗಳನ್ನು ನಾವು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ “ ಮುದ್ದುಮುಖದ ಮಗಿಯ ಅಲ್ಲಮ ” ಈ ಒಂದೇ ಪದ್ಯವು ದೂರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗಿದೆ ಇನ್ನು ರಾವಸಾಹೇಬ ಹಳಕಟ್ಟಿಯವರು ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿಸಿದ ನಿರಂಜನವಂಶರತ್ನಾಕರ ಗ್ರಂಥದ ೧೫ ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ “ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೫೫ ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿರುವ ಷಡಕ್ಷರಿ ಕವಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ” ಪುಟ ೬೦ ರಲ್ಲಿ “ ೧೮ ನೇ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂಥ ಒಂಟಿಮುರಿ ಊರ ಹೆಸರನ್ನೂ ” ಮತ್ತು ೧೮ ನೇ ಶತಮಾನದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಸಮಯಭೇದದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುರಿಗಿ, ಕೆಂಪಿನ, ಸಂಪಾದನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಹೆಸರ ಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಈ ನಿರಂಜನವಂಶರತ್ನಾಕರವೆಂಬ ಗ್ರಂಥವು ಬಹು ಅವಾಚೇನವೆಂದು ಕಂಡು ಬರುವದಲ್ಲದೆ ಈ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನಿಗೆ ಎಳ್ಳಷ್ಟಾದರೂ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಜ್ಞಾನವು ಇದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದು ಮುಂದಿದ ಒಂದೇ ಉವಾಹರಣೆಯಿಂದ ಒಡೆದು ತೋರುವದು. ಅದು ಹೇಗಂದರೆ—ತೊಂಟಿದಾಯ್ಕ

(೧೪೭೦) ನ ತರುವಾಯ ನಿರಕ್ಷರ ಬೋಳಬಸವ (೯೬ ವರ್ಷ), ಸಿದ್ಧವೀರ (೯೮ ವರ್ಷ), ಗುರುಸಿದ್ಧದೇಶಿಕೇಂದ್ರ (೧೦೦ ವರ್ಷ), ಗಗನದಾಯಕ (೯೯ ವರ್ಷ), ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧವೀರ (೯೦ ವರ್ಷ), ಹೀಗೆ ಐದು ಜನರು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಶೂನ್ಯಪೀಠವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದರೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಅಂದರೆ ೧೪೭೦ ಕ್ಕೆ ಈ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದರೆ ೧೯೫೩ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದು ೨೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಆಗಿ ಹೋದ ಸಿದ್ಧವೀರನ ವರೆಗೆ ೧೯೫೩ ಆದಂತಾಯಿತು. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ನೋಡಲಾಗಿ ಇದು ಎಷ್ಟು ಅಸಮಂಜಸವೂ ಮತ್ತು ಅಸಕ್ತ ವಿಚಾರದ್ದೂ ಎಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಇರಲಾರದು. ಇಷ್ಟರ ಮೇಲಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲ ಐತಿಹಾಸಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎಷ್ಟು ಗ್ರಾಹ್ಯವಾದೀತೆಂಬುದನ್ನು ವಾಚಕವೃಂದವೇ ವಿಚಾರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ನಾವು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಿದ ಪದಗಳು ೧೫ ನೇ ಶತಮಾನದವು. ಮತ್ತು ಮಗಿಯನರೇಂದ್ರ, ಚನ್ನಶ್ರೀಪ್ರಭು, ಹಾಗೂ ಗುರುಬಸವ ಈ ಮೂವರು ೧೫ ನೆಯ ಶತಮಾನದವರೆಂದು ರಾವಸಾಹೇಬ ಹಳಕಟ್ಟಿಯರೇ ತಮ್ಮ ಮೊದಲಿನ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಲೇಖದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿರುವರು. ಅಂದರೆ ಈ ಮೂವರು ಕವಿಗಳು ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆಯ ಕರ್ತನಾದ ಜಾಮರಸನ ಸಮಕಾಲಿಕರು. ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಶುದ್ಧ ವಿರಕ್ತ ಸಾಂಪ್ರದಾಯದ ಪ್ರವಾಹವು ಸಮಯ ಭೇದದಿಂದ ಕಲಕಾಗುವದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚಿತವೇ ಈ ಕವಿಗಳು ಈ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರು. ಮತ್ತು ಇದು ವರೆಗೆ ಮಗಿಯನರೇಂದ್ರನವು ೭೬, ಚನ್ನಶ್ರೀಪ್ರಭುವಿನವು ೧೬೦, ಮತ್ತು ಗುರುಬಸವನವು ೧೫ ಹಾಗೂ ಬೇರೆ ಭಕ್ತರವು ೪೬ ಹೀಗೆ ೨೯೭ ಪದ್ಯಗಳು ಸ್ತುತಿಸಿವಾಗಿರುವವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುದೇವರಿಗೆ ೧ ಪ್ರಭು, ೨ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ೩ ಬಸವಪ್ರಭು, ೪ ಚೆನ್ನಪ್ರಭು, ೫ ಮಗಿಯಪ್ರಭು, ೬ ಜಂಗಮಲಿಂಗ, ೭ ಮಗಿಯ ಅಲ್ಲಮ, ೮ ಮಾಯಾಕೋಳಾಹಾಳ, ೯ ಆದಿಲಿಂಗ, ೧೦ ಅಲ್ಲಮ, ೧೧ ಅಲ್ಲಯ್ಯ, ೧೨ ನಿರ್ಮಾಯ, ೧೩ ಗುಹೇಶ್ವರ, ೧೪ ನಿರಂಜನ, ೧೫ ಮೊಗ್ಗಿಯ, ೧೬ ತೇರದಾಳವಾಸ, ೧೭ ಬಸವ ಪ್ರಾಣೇಶ, ೧೮ ಬಸವ ಸಂಪ್ರೀತ, ೧೯ ಪಟ್ಟದೊಡೆಯ, ೨೦ ಮಗೀಶ, ೨೧ ಗೋಪ್ರಭು, ೨೨ ಬಸವಪತ್ನಿ, ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೆ ನಾಲ್ಕುನೂರ ಸಾರೆಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಓದುಗರು ಕಾಣಬಹುದು. ಆಕ್ಷೇಪನೀಯವಾದ ೪ ನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ "ತೋಟದಾಯಕರು ತಮ್ಮ ವಚನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಪೀಠಾಧಿ

ಪತಿಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಬಸವಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಗಳು "ನೆಯವರಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಶೂನ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವೇ ಮೂಲಗನಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಬಸವಪ್ರಭು ಎಂದು ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ನೆಯವರಾಗಿ ದ್ದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು," ಎಂದು ರಾವಸಾಹೇಬ ಹಳಕಟ್ಟಿಯವರು ಕೇಳಿರುವರು.

ತೋಟದಾರ್ಯರ ವಚನದಲ್ಲಿಯೂ ನಿರಂಜನವಂಶರತ್ನಾಕರ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಶ್ರೀಯುತ ಹುಂಡೇಕಾರ ವಕೀಲರು, ತಮ್ಮ ಲೇಖದಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದನ್ನು ರಾವಸಾಹೇಬ ಹಳಕಟ್ಟಿಯವರು ಒಪ್ಪಿರುವರು. ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇಲ್ಲವಾಗಿದ್ದರೆ ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರದ ನಿರಂಜನ ವಂಶರತ್ನಾಕರದೊಳಗಿನ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಅವನ್ನೂ ಸಹ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಇದರಂತೆಯೇ ನಿಜಾಚಾರಣೆ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಇದೇ ಗುರುಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥವು ರಬಕವಿಯಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿರುತ್ತಿರಲು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅಚ್ಚಾದ ನಿರಂಜನವಂಶರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಮ, ಚನ್ನಬಸವ, ಸಿದ್ಧರಾಮಾದಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಆ ಮೇಲೆ ತೋಟದಾರ್ಯರ ವಚನದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಅನಾದಿಗಣೇಶ ವೊದಲಾವವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳೋಣವಾಗಿದೆ. ಇವರ ಮರ್ಮವೇನೋ ತಿಳಿಯದು. ಶೂನ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಮನು ಮೂಲಪುರುಷನೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಸವಪ್ರಭುವಿನ ಹಿಂದಿನ ೨ ಜನರ ಹೆಸರುಗಳು ಕೈಲಾಸದೊಳಗಿನ ಪ್ರಮಥರ ಹೆಸರುಗಳಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಈ ೨ ಹೆಸರುಗಳು ಬಸವಪ್ರಭುವಿನ ಮುಂದಿನ ಹೆಸರುಗಳಂತೆ ವಿರಕ್ತರೊಳಗೆ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿಲ್ಲವು. ಮತ್ತು ಈ ೨ ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಯನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಗಣಾಧ್ಯಕ್ಷನ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಾಗಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿವನೆಂದು ಹರಿಹರನು ತನ್ನ ಪ್ರಭುದೇವರ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವನು. ಆದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವೆಂದರೆ ಬಸವಪ್ರಭು ಮತ್ತು ಬಸವಪ್ರಭುವೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಹೀಗೆ ಹೇಳುವದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತೋಟದಾರ್ಯರ ವಚನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವು ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರಲಾರದು. ಶ್ರೀಯುತ ಎಮ್. ಆರ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿಗಳು "ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆಯ ಸಂಗ್ರಹ" ದ ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕವಿ, ಕಾವ್ಯ ಹಾಗೂ ಅದರಲ್ಲಿಯ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ತಾರತಮ್ಯದಿಂದ ಕಾಲಮಾನ

ಹಾಗೂ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನರಿತು ಜನರ ಮನಸ್ಸು ನೋಯಿಸದಂತೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸಾದಿಗಳ ಕಾವ್ಯಗಳ ಕೂಡ ತುಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಬೋಧನೆಯಾಗುವಂತೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ವಿಸ್ತಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬರೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲದವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬರೆಯುವದೆಂದರೆ, ಭಾರತ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಬರೆಯುವವನು ಅದರಲ್ಲಿಯ ಉತ್ತಮವಾದ ರಸಗುಣಾದಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದ್ರಾಪದಿಯು ಐದು ಮಂದಿ ಗಂಡಂದಿರಕೂಡ ಹೇಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು, ಆಗಸ್ಯನು ಕುಂಭದಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೂ ಕರ್ಣನು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿದನು ಎಂಬದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ವಿವೇಚಿಸುವಂಥ ಅವಿವೇಕಿಯಂತೆ ಹಾಸ್ಯಾಪ್ತವಾಗುವದು. ತುಂಬಿಯು ಕಮಲದ ಮಧುರವಾದ ಮಧುರಸಪಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮನಬಲ್ಲಂತೆ ಚರಿಸುವದನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡೂ, ಆ ರಸಾಸ್ವಾದವನ್ನರಿಯದ ಕಪ್ಪೆಯು ಅದೇ ಕಮಲದ ಬುಡದಲ್ಲಿರುವ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆನಂದ ಪಡುವಂತೆ ಈ ಲೇಖಕರ ಅಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯು ತೋರುವದು. ಕಾವ್ಯದೊಳಗಿನ ಅಮೌಲ್ಯವಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವದು ಗುಣಗ್ರಾಹಿಗಳಾದ ವಾಚ್ಛಯ ಪ್ರೇಮಿಗಳ ಕೆಲಸವು. ಇನ್ನು ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸುವದೆಂದರೆ “ಅವ್ಯಾಪಾರೇಷು ನ್ಯಾಪಾರಃ” ವಾಗುವದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಯುತ ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿಗಳದಾದರೂ ಅದೇ ಹಾಡಾಗಿರುವದು. ಅದು ಹೇಗಂದರೆ—(೧) ಚಾಮರಸನು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುವಿನ ಜೈಲಾದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಹೇಳಿಲ್ಲವು. ಇದನ್ನು ಶ್ರೀಯುತ ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿಗಳು ೩೭ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿ, ಪುನಃ ಅದರ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಚರ್ಚಿಸುವದೂ, (೨) ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿಗೆ ಅಲ್ಲಯ್ಯನೆಂದು ಬೇರೆ ಹೆಸರು ಚಾಮರಸನು ಹೇಳದಿರುವದರಿಂದ ಅಲ್ಲಯ್ಯ ಈ ಹೆಸರು ಬೇರೊಬ್ಬ ಶಿವರೂಪನದು ಇರಬಹುದೆಂದೂ, (೩) ಚಾಮರಸನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯು ಕುಮಾರಿ ಎಂದು ಇದ್ದದ್ದು ಅವಳ ಲಗ್ನವಾಗಿತ್ತೆಂದೂ ಹೇಳಿದ. ಬರ್ಲ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವುಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸಿರುವರು ಅದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವು? ಬೇಕಾದರೆ ಇವುಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಸಿದ್ಧಮಾಡಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನುರಿತ ಲೇಖಕರು ಹೀಗೆ ಮಾಡುವದು ಒಳಿತಲ್ಲವು. ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಪ್ರ. ಲಿ. ಸಂಗ್ರಹದ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿಂದ “ಇವಡಿಚಾಪಾಯಿದಾ ನಾಹಿ, ಆಣಿ ಭಟಕೇಚಿ ಪುರಸತ ನಾಹಿ” ಎಂಬಂತೆ ಯಾಗಿದೆ.

೪ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ.

ಜಗದ್ಗುರುವೂ ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನವೂ.

“ ಯಸ್ಯ ದೇವೇ ಪರಾ ಭಕ್ತಿಃ | ಯಥಾ ದೇವೇ ತಥಾ ಗುರೌ || ”
ಹಾಗೂ ‘ ಗುರುಬ್ರಹ್ಮಾ ಗುರುವಿಷ್ಣು | ಗುರುರ್ದೇವೋ ಮಹೇಶ್ವರಃ ’

ಮುಂತಾದ ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ “ ಗುರು ” ಶಬ್ದವು ಇರುವದರಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಇದರಂತೆ “ ಧರ್ಮೋ ಜಗತಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ” ಇದರಲ್ಲಿ “ ಜಗತಃ ” ಶಬ್ದವು ಇರುವದರಿಂದಲೂ ಜಗತಃ ಗುರು “ ಜಗದ್ಗುರುಃ ” ಈ ಸಾಮಾಸಿಕ ಶಬ್ದವು ವೇದಮಾನ್ಯವದೆಯೆಂದು ಸನಾತನಿಗಳು ಸಾಧಿಸುವರು. ಈ ಭೂಮಂಡಲದೊಳಗೆ ಜೈನ, ಮುಸಲ್ಮಾನ, ಪಾರ್ಸಿ, ಯೆಹೂದಿ, ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್, ಬೌದ್ಧ ಮತ್ತು ಹಿಂದು ಮುಂತಾದ ಆರ್ನೇಕ ಧರ್ಮಗಳ ಹಾಗೂ ಪಂಥಗಳ ಜನರು ಸುಮಾರು ೨೦೦ ಕೋಟಿ ಇರುವರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೌದ್ಧರು ೫೦ ಕೋಟಿ, ಮುಸಲ್ಮಾನರು ೫೦ ಕೋಟಿ, ಮತ್ತು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರು ೫೦ ಕೋಟಿ ಜನರಿರುವರು. ೧೨ ನ್ನಳೆದ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಯ ಜನರು ಕೂಡಿ ಸುಮಾರು ೫೦ ಕೋಟಿ ಇರುವರು. ಇವರಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಹಿಂದುಗಳು ೨೦ ಕೋಟಿ ಜನರಿರುವರು. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಮಾಜದೊಳಗಿನ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಮುಖ ಪುರುಷನಿಗೆ ಆ ಸಮಾಜದವರು ಗುರು ಎಂದರೆ, ಅವನು ಉಳಿದ ಸಮಾಜದವರಿಗೆ ಗುರುವಾಗಲಾರನು. ಅಂದಮೇಲೆ ಅವನು ಜಗದ್ಗುರು ಆಗುವದು ಅಸಂಭವನೀಯವು. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವರು ತಮ್ಮೊಳಗಿನ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಜಗದ್ಗುರು ಎಂತಲೂ ಹಾಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತಮ್ಮ ಸಮಾಜದೊಳಗಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುರುವಿಗೆ ಜಗದ್ಗುರು ಎಂತಲೂ ಅನ್ನುವ ರೂಢಿಯು ಪುರಾತನ ಕಾಲದಿಂದ ನಡೆದು ಬಂದಿದೆ. ಇಂಥ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ಆ ಸಮಾಜಕ್ಕಷ್ಟೇ ಎಂದು ವಾಚಕರು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಇವರ ಸಂಬಂಧವು ಬೇರೆ ಸಮಾಜದವರಿಗೆ ಏನೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ ಇನ್ನು ಅಂಥ ಗುರುವು ಸಿದ್ಧ ಪುರುಷನಿದ್ದುದಾದರೆ ಅವನು ಒಂದು ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮದ ಜನರಿಗೂ ಮಾನ್ಯ ಹಾಗೂ ವಂದ್ಯನಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವನು ಸರ್ವರ ದಂಡನ ಖಂಡನಾದಿಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಲಾರನು. ಯಾಕೆಂದರೆ

ಮೇಲಿನ ಶೃತಿಗಳೊಳಗಿನ 'ಗುರು' ಈ ಶಬ್ದವು ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಡುವಂಥ ಗುರುಸಂಬಂಧವಾವದ್ದಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಯೋಗ್ಯತೆಯುಳ್ಳ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರವು (ಆಚಾರ, ವ್ಯವಹಾರ, ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಅಧಿಕಾರವು) ರಾಜನೆದಿರುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮ ಸಂಬಂಧವೆ ಎಷ್ಟು ದಲ್ಲಿ ಗುರುವಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಬರುವದಿಲ್ಲವು. ಗುರುವಿನ ಮಹತ್ವವು ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ ಸಂಪಾದನೆಯ ಪೂರ್ತಿಗಾಗಿರುವದು. ಇದಕ್ಕೆ ಶೃತಿಗಳಾಧಾರವು ಇರುವದು. ಕಾಲಿಕತ್ತಿನ ಅರಸರಾದ ಸಮುದ್ರ ಪಾದರೇಖುವರು (ಇಂಗ್ರೇಜಿ ಹೆಸರು ರುಮೋರಿನ) ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಈ ಸಮುದ್ರಪಾದ ಅರಸರು ಕೇರಳ ದೇಶವೆ ನಾಕಾರಾಜರಾಗಿದ್ದರು. ತ್ರಾವಣಕೋರವ ಹಾಗೂ ಕೋಚೀನದ ಅರಸರು ಇವರಿಗೆ ಮಾಂಡಲಿಕರಾಗಿದ್ದರು. ಟೀಪು ಸುಲ್ತಾನನು ಸಮುದ್ರಪಾದ ಅರಸರನ್ನು ಗೆದ್ದನು. ಆದರೆ ಧರ್ಮಸಂಬಂಧದ ಅಧಿಕಾರವು ಆ ಮನೆತನದವರಲ್ಲಿ ಈ ವರೆಗೂ ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ನಡೆದಿರುವದು. ಇದೇ ಪ್ರಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಒಡಿಸಾ ಪ್ರಾಂತದೊಳಗಿನ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಈಗೂ ಕಂಡು ಬರುವದು. ಇದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ಜಾತಿಗಳ ವಿಷಯವಾಯಿತು. ಇನ್ನುಳಿದವರದು ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿರುವದು. ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷದಕೆಳಗೆ ಹೇಗೆ ಶ್ರೀಮದ್ವೈ, ಶಂಕರ, ಮತ್ತು ರಾಮಾನುಜ ಮುಂತಾದ ಆಚಾರ್ಯರು ದ್ವೈತ, ಅದ್ವೈತ ಮತ್ತು ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಎಂಬ ಮತಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಮತಸ್ಥಾಪಕರೆಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡರೋ ಅವರಿಗೆ ಶ್ರೀಮದ್ ರೇಣುಕಾದ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ಶಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತವೆಂಬ ಮತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಆ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಯು ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರದ ಮೇಲೆ ಭಾಷ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವರು.

ಈ ಆಚಾರ್ಯರು ಮೇಲಿನ ನಾಲ್ಕು ಮತಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು; ಎಂದರೆ ಅವರು ಮೂಲತತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಏನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಂಥ ಹೊಸ ಶೋಧವನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಯಾವತತ್ವಗಳು ಪುರಾತನ ಕಾಲದಿಂದ ಅಗಮ ಮತ್ತು ಆವ್ಯಕ್ತ ರೂಪದಿಂದ ವೇದಾಗಮೋಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿದ್ದವೋ ಅವುಗಳ ವಿಶೇಷ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ ಮಾಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಅದುದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಮತಸ್ಥಾಪಕರೆನ್ನುವರು.

ಈ ಮತಸ್ಥಾಪಕರಿಗಷ್ಟೇ ಜಗದ್ಗುರು ಅನ್ನಬೇಕಾದರೆ ಇವರಿಗೂ ಮೊದಲಿ ಗಿದ್ದಂಥ ವೇದಾಗಮೋಪನಿಷತ್ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಜಗದ್ಗುರುವೆಂದೆನ್ನಬೇ ಕಾಗುವದು ಇಲ್ಲವೆ ಯಾವ ಪರಮಾತ್ಮನಿಂದ ಈ ವೇದವೇದಾಂಗಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾದವೋ ಅಂಥ ಸರ್ವಶಕ್ತಿಮಾನನಾದ ಶ್ರೀ ಸಾಂಬಸದಾಶಿವ ನಿಗೆ ಜಗದ್ಗುರು ಅನ್ನಬೇಕಾಗುವದು. ಇದು ಯುಕ್ತವಾಗಿ ತೋರುವದು ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರಾಧಾರಗಳುಂಟು. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಮತಸ್ಥಾಪಕ ರೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಜಗದ್ಗುರುವಾಗಲಾರರು. ಆದರೆ ಶ್ರೀಶಂಕರ, ಮಧ್ವ, ಮತ್ತು ರಾಮಾನುಜ ಮುಂತಾದ ಆಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಾ ಶ್ರಮದೊಳಗಿನ ಸೂತ್ರ, ಗೋತ್ರ, ಜುಟ್ಟು ಹಾಗು ಜನಿವಾರ ಮುಂತಾದ ವುಗಳನ್ನು ವಿಧಿಯುಕ್ತವಾಗಿ ತ್ಯಜಿಸಿ ತೂರ್ಯಾಶ್ರಮವೆಂದೆನ್ನಿಸುವ ಸನ್ಯಾಶಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರಮಾಡಿ ಚತುರಾಶ್ರಮದ ಜನರ ಕಡೆಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವದರಿಂದಲೇ ಅವರಿಗೆ ಜಗದ್ಗುರುವೆಂಬ ಅಭಿದಾನವು ಉಂಟಾ ಗಿರಬಹುದು ಮತ್ತು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯವ ಜನರು ಹಾಗೆ ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದರಲ್ಲಿನೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಕಾಶ್ಮೀರ ದೇಶ ದಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಸರಸ್ವತಿದೇವಿಯ ಸರ್ವಜ್ಞಸೀತದ ಮೇಲೆ ಸರ್ವರ ಸಮ್ಮತಿ ಯಿಂದ ಶ್ರೀ ಆದ್ಯ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಆರೋಹಣ ಮಾಡಿದನೆಂದು ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ಮಾಡಿದ 'ಶ್ರೀಮಚ್ಛಂಕರ ದಿಗ್ವಿಜಯ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥ ದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಸ್ವಂತ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೂ ಹಾಗು ಎಲ್ಲ ವಿದ್ವಜ್ಜನರ ಸಮ್ಮತಿಯಿಂದಲೂ ದಿವ್ಯಪದವನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಮುಂದೆಯಾಗಲಿ ರಾಜ ಮಾಹಾರಾಜರು ಬಗ್ಗುತ್ತ ಬಂದದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನು?

ಆದರೆ ಅದರಂತೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಪೂರ್ವ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ ಇಲ್ಲವೆ ಅವರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕರಾದ ಸದ್ಯದ ಗುರುಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯು ಇಲ್ಲ. ಯಾಕಂ ದರೆ ಈ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರು ಇಲ್ಲವೆ ಅವರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕರಾದ ಗುರು ಗಳು ಅಲಿಂಗಿ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಂತೆ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಾಗಿರುವದಿಲ್ಲವು. ಇದು ಅಲ್ಲದೆ ಅವರಿಗೆ ಪಡ್ವಿಡಿ, ವೃಷ್ಟಿ ಮುಂತಾದ ಸೂತ್ರಗಳೂ ಹಾಗು ವೀರ, ನಂದಿ ಮುಂತಾದ ಗೋತ್ರಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಇವರು ಅಲಿಂ ಗಿಸನ್ಯಾಸಿಗಳಂತೆ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಲ್ಲಿರುವದು ನಿರ್ವಿವಾದವಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಗು ತ್ತದೆ. ಮೇಲಾಗಿ ಈ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರೊಳಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಆಚಾ

ಯ೯ನಿಗೆ ಆ ಆ ಸೂತ್ರಾನುಯಾಯಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಮನ್ನಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಬೇರೆ ಸೂತ್ರದ ಜನರು ತಮ್ಮ ಸೂತ್ರದ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದವರಿಗೆ ಗುರುವೆಂದೆನ್ನಲಾರರು. ದಂಡನ ಖಂಡನಾದಿಗಳ ಮಾತಂತೂ ದೂರೇ ಉಳಿಯಿತು. ಬಹಳವಾದರೆ ಯತಿಯೆಂದು ನಮಸ್ಕಾರಾದಿ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಜನರು ಅವರಿಗೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಮೇಲಾಗಿ ಈ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರಂತೆ ಪೀಠಾರೋಹಣದಿಂದ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರವು ರಾಜಮಹಾರಾಜರಿಂದ ದೊರೆತದ್ದು ಎಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶ್ವಸನೀಯವಾದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಆಧಾರಗಳಿಲ್ಲವು.

ಅಂದ ಮೇಲೆ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರು ಸನ್ನ್ಯಾಸಿಗಳಲ್ಲ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸೂತ್ರದ ಜನರು ಅವರಿಗೆ ಗುರುಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾರರು. ಮತ್ತು ಇವರಿಗೆ ರಾಜಮಹಾರಾಜ ಮುಂತಾದವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಈ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರವು ದೊರೆತಿಲ್ಲವು. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವರಲ್ಲಿ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ಯಾರು ಎಂದು ಸಹಜವಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆವು ಹೊರಡುವದು. ಅಷ್ಟಾವರಣಾಂತರ್ಗತ ಜಂಗಮಪದವಾಚಕ ನಿರಾಭಾರಿ ವಿರಕ್ತರ ಮೂಲಪುರುಷನಾದ ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವನು ಮತ್ತು ಆತನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕರಾದ ವಿರಕ್ತರೇ ಜಗದ್ಗುರುಗಳೆಂದು ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಬಹುದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಈ ವಿರಕ್ತರಿಗೆ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರಂತೆ ಸೂತ್ರ ಗೋತ್ರಾದಿಗಳಿರುವದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವನು ತನ್ನ ದಿವ್ಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೂ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲ ಶಿವಶರಣರ ಮಾನ್ಯತೆಯಿಂದಲೂ ಶೂನ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನಾರೋಹಣವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ವ್ಯಾಸಕೃತ ಭವಿಷ್ಯತ್ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ 'ರಾಜಯೋಗೈಕಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಃ | ಸೌಭಾಗ್ಯಃ ಸರ್ವಸುಂದರಃ || ಮಾಯಾ ಕೋಲಾಹಲಃ | ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಮಾಯಾಮದವಿಭಂಜನಃ || ಸ ಗುರುಃ ಸಮಸ್ತ ಜಗತಾಮ್ || ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಅಂದಿನಿಂದ ಈ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೂ ಎಲ್ಲ ವೀರಶೈವರು ದಯಾಘನನಾದ ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವನಿಗೂ ಹಾಗೂ ಅವನ ಶಿಷ್ಯರಾದ ವಿರಕ್ತ ಜನರಿಗೂ ಮಾನಕೊಡುತ್ತ ಬಂದಿರುವರು. ಮತ್ತು ಇವರಿಗೆ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯಾದಿ ಸಮಸ್ತವೀರಶೈವರು ಭಕ್ತ, ಚಾಮರ, ಆಂದೋಲಕಾದಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿ ಈ ನಿರಂಜನ ಮೂರ್ತಿಗಳ ಪೂಜೆಯನ್ನೇ ಈವರೆಗೂ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಿರುವರು. ಅದುದರಿಂದ ಅಷ್ಟಾವರಣಾಂತರ್ಗತ

ಜಂಗಮಪದವಾಚಕ ನಿರಾಭಾರಿ ವಿರಕ್ತರ ಮೂಲ ಪುರುಷನಾದ ಶ್ರೀನು
ದನಾದಿ ಅಲ್ಲವುಪ್ರಭುದೇವನು ಹಾಗೂ ಅವನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕರಾದ
ವಿರಕ್ತರೇ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ಹೌದೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಷ್ಟಾದರೂ ಸಂಶಯವಿ
ಲ್ಲವು. ಇನ್ನು ಗುರುವರ್ಗದೊಳಗಿನ ಕೆಲವು ಜನರು ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ಮತ್ತು
ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವಿದೆಯೆಂದು ಮಿಥ್ಯಾ
ವಾದವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾದರೆ ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತರವೆಂದರೆ “ಬಾವಿಯೊಳಗೆ
ಇದ್ದದ್ದಾದರೆ ಕೊಡದಲ್ಲಿ” ಎಂಬ ನಾಣ್ಣುಡಿಯಂತೆ ಅದಿಸಂಚಾರಾಚಾ
ರ್ಯರೇ ತಮ್ಮ ಸೂತ್ರ ಗೋತ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲವೆಂದ ಬಳಿಕ ಅವರು ಎರಡನೆಯವರಿಗೆ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮ
ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಶಕ್ತರಾಗುವರು? ಇದಂತೂ ಅಶಕ್ಯವೇ ಸರಿ. ಇದು
ಅಲ್ಲದೆ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಆಧಾರಗಳಾದರೂ ಸಿಗಲಾರವು. ನಿಜ
ವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಹೀಗೆ ಇರುತ್ತಿರಲಾಗಿ ತಮ್ಮಿಂದಲೇ ಈ ವಿರಕ್ತ
ಜನರು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಇತ್ತೀ
ಚೆಗೆ ಗುರುವರ್ಗದೊಳಗಿನ ಕೆಲವರು ವೃಥಾವಾದ ಮಾಡುವದೆಂದರೆ, ನೀರ
ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಲಿಪಿಯಂತೆ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವೇ ಸರಿ. ಆದಂತೆ ಅಷ್ಟಾವರ
ಣಾಂತರ್ಗತ ಗುರುಪದವಾಚಕ ಗುರುವರ್ಗದ ಜನರೇ ಜಂಗಮಪದವಾಚ
ಕರಾಗುವರು, ಈ ನಿರಂಜನವಿರಕ್ತರಿಗೆ ಗುರುತ್ವವೇ ಇಲ್ಲವು, ಅಂದ
ಮೇಲೆ ಈ ವಿರಕ್ತರಿಗೆ ಜಗದ್ಗುರುತ್ವವು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರುವದೆಂದು ಯಾರಾ
ದರೂ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಈ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬಹುದು. ಒಂದು
ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ನಿರಾಭಾರಿ ವಿರಕ್ತ ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಗುರುತ್ವವು ಇರದಿದ್ದರೆ ಎರಡ
ನೆಯ ವಿರಕ್ತ ಮೂರ್ತಿಯೇ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲವು. ಯಾಕೆಂದರೆ
ಈ ನಿರಾಭಾರಿ ವಿರಕ್ತ ಜಂಗಮರಿಗೆ ನಿರಾಭಾರಿ ವಿರಕ್ತ ಮೂರ್ತಿಗಳೇ
ಗುರುಗಳಾಗುತ್ತಿರುವರು.

ಇದಕ್ಕೆ ‘ವೀರಶೈವ ಸದಾಚಾರ ಸಂಗ್ರಹ’ ವೊದಲಾದಗ್ರಂಥಗ
ಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವಾದ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ದೊರಕುವವು. ಮತ್ತು ಈ ನಿರಾಭಾರಿ
ವಿರಕ್ತರು ಗುರುಸ್ಥಲದೊಳಗಿನ ಪಟ್ಟಿ ಚರಮೂರ್ತಿಗಳ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ
ಇಲ್ಲವೆ ಪಂಚಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರರ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಉಪದೇಶವನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರಾಧಾರದಿಂದಲೂ ಹಾಗೂ
ರೂಢಿಯಿಂದಲೂ ಈ ನಿರಂಜನ ವಿರಕ್ತ ಜಂಗಮರ ಕಡೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ,

ಪಟ್ಟಚರಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಪಂಚ ಪೀಠಾಧೀಶ್ವರರು ಈ ವರೆಗೆ ಅನುಗ್ರಹ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಂದಿರುವರು. ಇದಕ್ಕೆ 'ಪ್ರಿಯಾಸಾರ' ನೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವಾದ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಸಿಗುವವು. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಸನ್ಯಾಸತ್ವವೂ ಗುರುತ್ವವೂ ಧಾರ್ಮಿಕಾತ್ಮವೂ ಹೀಗೆ ಮೂರು ಜಂಗಮಪದವಾಚಕ ವಿರಕ್ತ ಜನರಲ್ಲಿ ಇರುವವರಿಂದ ಈ ನಿರಂಜನ ನಿರಾಭಾರಿ ವಿರಕ್ತ ಜನರೇ ಜಗದ್ಗುರುಗಳೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಈ ವಿರಕ್ತರಿಗಾದರೂ ಈ ಸನ್ಯಾಸತ್ವವನ್ನು ಯಾರು ಕೊಟ್ಟಿರಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಸಹಜವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವೆಂದರೆ ಸ್ವಾಯಂಭು ಆಗಮದ ಆನೆಯ ಪಟದಲ್ಲಿ " ಮಚ್ಛಿಖಾಚಕ್ರವುಧ್ಯಸ್ಥಂ । ಚರಲಿಂಗಂ ನಿರಂಜನಂ । ಕೃತ್ವಾ ಬಹಿರ್ಗತಂ ತೇಭ್ಯಃ । ಪಂಚೇಭ್ಯೋ ಮಯಾ ಪುರಾ । ಯುಷ್ಮಾಭಿಃ ಪೂಜ್ಯತಾಂ ನಿತ್ಯೆ । ಮೇತಜ್ಜಂಗಮಲಿಂಗಕಂ । ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಮಯಾ ಪೂರ್ವಂ । ಪ್ರೇಷಿತಂ ಧರಣೀತಲೇ । ಅವಿಭೂತಾ ಮಹೀಭಾಗೆ । ಮದನುಜ್ಞಾನಕಾರತಃ ।" ಎಂದರೆ ನನ್ನ ಪತ್ನಿ ಮಚ್ಛಿಖಾದೊಳಗಿಂದ ಚರಸಂಸ್ಥಿತ ನಿರಂಜನ ಜಂಗಮ ಲಿಂಗವನ್ನು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ ಸಲುವಾಗಿ ಹೊರಗೆ ತೆಗೆದು ಇದನ್ನು ನೀವು ಸಮಾ ಪೂಜಿಸಿಕೊಂಡು ಇರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಈ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರು ಆ ನಿರಂಜನ ಜಂಗಮಲಿಂಗದೊಡನೆ ಪ್ರಕಟವಾದರೆಂದು ಶ್ರೀಪರಶಿವನು ಪಾರ್ವತೀ ದೇವಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ಅವತರಿಸಿದ ನಿರಂಜನ ಜಂಗಮಲಿಂಗವೇ ಈ ನಿರಾಭಾರಿ ವಿರಕ್ತರಿಗೆ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದು ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ ಸದ್ಗುಣ ಪಂಚಪೀಠಾಧೀಶ್ವರರಿಗೆ ಪೂರ್ವ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ ಕಡೆಯಿಂದ ಪಟ್ಟಚರಾಧಿಕಾರವು ಹೇಗೆ ದೊರಕುತ್ತ ಬಂದಿತೋ ಅದರಂತೆ ಇದಾದರೂ ಸಂಭವಿಸಿತು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಅನವಸ್ಥಾ ದೋಷಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದು ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ ಪೂರ್ವದ ವೀರಶೈವ ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ರೇವಣ ಸಿದ್ಧ, ಮರುಳಸಿದ್ಧ, ಏಕೋರಾಮತಂದೆ, ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ಎಂದು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಬಸವೇಶ್ವರನಿಗಿಂತ ಪೂರ್ವದವರು ಮತ್ತು ಕೆಲವರು ಬಸವೇಶ್ವರನ ಸಮಕಾಲದವರು ಇದ್ದರು. ಸುಪ್ರಭೇದಾಗಮ ಎಂಬುವ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ

ವೀರಶೈವ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರು ಈಶ್ವರನ ಪಂಚಮುಖದಿಂದ ಅವತರಿಸಿ ಪಂಚಕ್ಷೇತ್ರಲಿಂಗಗಳಿಂವ ಉತ್ಪನ್ನವಾದರು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ವೀರಶೈವ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಕೆಲವಂಶವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿ ಚರಿತಕಾರರು ತಮ್ಮ ಕವಿಚರಿತೆಯ ಒಂದನೆಯ ಸಂಪುಟದ ೨೫-೨೬ ವರೆಗಿನ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಅದರಲ್ಲಿ 'ರೇವಣಸಿದ್ಧ ಅಥವಾ ರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯ ಈತನು ಕೊಲ್ಲಿಪಾಕದ ಮಹಾಲಿಂಗಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು. ಕ್ಷಿತಿಪ ಚಾಲೋಕ್ಯಂಗೆ ಸುರಗಿಯಂ ತೋದನು; ವಿಕ್ರಮಂಗೆ ಒಂದು ಸುರಗಿಯುತ್ತನು. ಚಾಮಲವೈಗೊಲಿದು ಸೊನ್ನಲಾಪುರದ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಉದಯವನ್ನು ಅರುಹಿದನು. ವೈಷ್ಣವ ಚೋಕನಂ ವಾದದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದನು; ರಾಜೇಂದ್ರಚೋಳಾದಿ ರಾಜರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು. ಇವನ ಮಗ ರುದ್ರಮುನಿ. ರೇವಣಸಿದ್ಧನ ವಿಷಯವಾಗಿ ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಕಾವ್ಯ, ರೇವಣಸಾಂಗತ್ಯ, ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಪುರಾಣ ರೇಣುಕಾರ್ಯ ಚರಿತೆ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಹುಟ್ಟಿವೆ.

“ ಮರುಳಸಿದ್ಧ—ಈತನು ಕಗ್ಗಲ್ಲ ಗೌಡನಿಗೆ ಮಗುವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದನು. ಜಜ್ಜುಗಂತೆಯ ಧರಿಸಿ ಕೊಲ್ಲಾಪುರದ ರಕ್ಕಸಿಯ ಕೊಂಡು ಅವಳ ಅವಯವಗಳಿಂದ ಕಿನ್ನರವೀಣೆಯಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಮರುಳಂತೆ ಇದ್ದು ಉಜ್ಜನಿಯಲ್ಲಿ ಬಯಲಾದನು.

“ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ — ಈತನು ವಚನ, ಗಣಪಹ ಸ್ತನಾಮ, ಇಷ್ಟಲಿಂಗಸ್ತೋತ್ರ, ಬಸವಗೀತ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದಂತೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇವನು ವೀರಶೈವಕವಿ, ಗುರುರಾಜನ (ಸಂ. ೧೪೩೦) ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಂಡಿತಚರಿತ್ರ, ನೀಲಕಂಠಾಚಾರ್ಯನ (ಸಂ. ೧೪೮೫) ಆರಾಧ್ಯಚರಿತ್ರ, ಸಿದ್ಧನಂಜೇಶನ (ಸು. ೧೬೪೦) ಗುರುರಾಜ ಚರಿತ್ರ. ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಈತನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಈ ಅಂಶಗಳು ತಿಳಿಯುತ್ತವೆ. ಈತನು ಈಶ್ವರನಿಂದ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಸವೇಶ್ವರನೊಡನೆ ಹೋಗಿ ಅವತರಿಸುವಂತೆ ಅಜ್ಞಪ್ತನಾಗಿ ಶ್ರೀಶೈಲದಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಲಿಂಗದ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಪುತ್ರಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ತಪಂಬಟ್ಟಿದ್ದ, ವ್ಯಂಗದೇಶಕ್ಕೆ ತಿಲಕಪ್ರಾಯವಾಗಿದ್ದ ದ್ರಾಕ್ಷಾರಾಮಪುರದಲ್ಲಿಯ ಭೀಮೇಶ್ವರಲಿಂಗದ ಪುರೋಹಿತನಾದ, ಪಾಣಸಾನ್ವಯಜ ಭೀಮನ ಪಂಡಿತನಿಗೂ

ಗೌರಾಂಬೆಗೂ ಮಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಇವನ ಗುರು ಮಹೇಶ್ವರ ಗಣಾ
ಗ್ರಾಣಿಭೂದ ಅವಂತರಾರ್ಯನ ಶಿಷ್ಯ ರಾಜಮಂತ್ರಿಜ್ಞಾನಾದ ಕೋಟಿಪ
ಲ್ಯಾರಾಧ್ಯನು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನು ವೆಲುನಾದು ಚೋಳರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ
ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದ ವಾದಿಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಬಾದ್ಧ, ಜೈನ,
ಚಾರ್ವಾಕಾದಿ ಮತಗಳನ್ನು ನಿರಸನ ಮಾಡಿ ವೀರಶೈವಾಚಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿ
ಸಿದನು. ಚೋಳನು ಈತನ ಕಣ್ಣನ್ನು ಕೀಳಿಸಲು ಈತನು ಅವನನ್ನು
ಶಾಪಿಸಿ ಆ ದೇವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಮರಾರಾಮ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ
ಗಣಸಹಸ್ರಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಈಶ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಉರ್ಧ್ವನೇ
ತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದನು. ಅಮರಾರಾಮನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದುದರಿಂದ
ಈತನಿಗೆ ಅಮರಗುಂಡದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೆಂಬ ಹೆಸರೂ ಉಂಟು.
ಬಸವನು ಕಳುಹಿಕೊಟ್ಟ ಭಸಿತನನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಈತನಿಗೆ ಅಕ್ಷರವೇ
ಕರ್ನಾಟಕಭಾಷೆ ಬಂದಿತು. ಆ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಸ್ತೋತ್ರವನ್ನೂ
ಬಸವನು ಹಾತ್ಮಗೀತೆಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದನು. ಈತನು ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ
ಹೋಗಿ ಬಸವನನ್ನು ನೋಡುವೇಕೆಂದು ಹೊರಟು ಪಾನುಗಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ
ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಚರನು ಬಂದು “ ಬಸವಂ ಕೂಡಲಸಂಗಮೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ
ಅಡಗಿದಂ, ಬಿಜ್ಜಳನಂ ರರಣರು ಕೊಂವರು ” ಎಂದು ಹೇಳಲು, “ ಬಸವಾ
ಬಯಲಾದೆಯಾ ” ಎಂದು ಆಳಲಿ ಗೀತವನ್ನು ಹಾಡಿದನು. ಬಳಿಕ ಶ್ರೀ
ಗಿರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಶಿವೈಕ್ಯನಾದನು. ಈತನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಪಂಡಿತ
ಚರಿತ್ರ, ಆರಾಧ್ಯಚರಿತ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಹುಟ್ಟಿವೆ.

“ ಏಕೋರಾಮತಂದೆ — ಇವನು ಚಿನ್ನಮುದ್ರಾಪುರದ ಭಕ್ತರುದರ
ದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು ಘಟಾಕೂರ ಗಣನಾಥಾಚಾರ್ಯನಿಂದ ಉಪದೇಶ
ವನ್ನು ಪಡೆದು ಶಿವಸುಹೃತ್ಪಾಧಿಕೃತಂ ಶಾಸ್ತ್ರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆ
ಬೋಧಿಸಿದನು. ಅನೇಕ ವಾದಿಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದನು ಮುದ್ರಾಪು
ರದ ವೀರಭಾಸ್ಕರ ನೃಪತಿ ವೈಷ್ಣವ ಮತೋದ್ಧಾರಕನೂ ಸುಖಶಾಸ್ತ್ರ
ಸಾರಂಗತನೂ ಆದ ವ್ಯಾಸನೆಂಬ ವಿವ್ವಾಂಸನಿಗೆ ಮಾರ್ಯಾದೆ ಮಾಡಿದಾ
ದನ್ನು ತಿಳಿದು ಅವನನ್ನು ವಾದದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ರಾಮನಾಥಾಚಾ
ರ್ಯನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟನು. ಭೋಗಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಲಿಂಗದಾಲಯಕ್ಕೆ
ಬಂದು ಆ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದನು

“ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾಚಾರ್ಯ — ನಮಗೆ ದೊರೆತ ವೀರಶೈವ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಈತನ ಚರಿತ್ರವು ಎಲ್ಲಿಯೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಸಿದ್ಧನಂಜೇಶನ (ಸು. ೧೭೫೦) ಗುರುರಾಜಚಾರಿತ್ರದಲ್ಲಿ “ ಈಶ್ವರನೇ ಕಳಸದಾಚಾರ್ಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನಾಗಿ ಧರೆಯಂ ಪಾಲಿಸಿದಂ ’ ಎಂದೂ ಈತನ ಶಿಷ್ಯನು ಸದಾಶಿ ವಾಚಾರ್ಯ ಅಥವಾ ಸಂಚವಣ್ಣಿಗೆಯ, ಸ್ವಾಮಿಯೆಂದೂ ಈತನ ಶಿಷ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ರಾಜಸನ್ಮಾನಿತರಾಗಿರುವರೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ. ಚತುರಾಚಾರ್ಯ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ (೧೭೯೮) ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ನಾಲ್ಕು ಆಚಾರ್ಯರುಗಳ ಚರಿತ್ರವು ಮಾತ್ರ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ. ” ಎಂದು ವರ್ಣ ನೆಯು ಆದೆ. ಮತ್ತು ವಿರೂಪಾಕ್ಷಸಾತಿಕೃತ ಚೆನ್ನಬಸವಪುರಾಣ ದಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೂ ಪಡಕ್ಷರಕವಿಕೃತ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ನಾಲ್ಕು ಆಚಾರ್ಯರುಗಳ ಸ್ತುತಿಯು ಆದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಆಸ್ತಿಕ ಜನರು ಆಗಮ ಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ನಡಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಹಳೇ ಉತ್ತಮ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮದ್ ರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯರು ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮಹಾಯುಗಿಗೆ ದೋಧಿಸಿದಂಥ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಿಖಾಮಣಿನಾಮಕ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ “ ಮದೀಯಲಿಂಗಸಂಭೂತಂ । ಮಧ್ಯಕ್ಷ ಪರಿಪಾಲಕಂ । ವಿಸ್ಮಿತಾ ಮಾನುಷಾಃ ಸರ್ವೇ । ತ್ವಾಂ ಭಜಂತು ಮದಾ ಜ್ಞಯಾ॥ ” ಮತ್ತು ಸ್ವಾಯಂಭು ಆಗಮನ ಎಂಟನೆಯ ಪಟಲದಲ್ಲಿ “ ಮಮ ಜಂಗಮಲಿಂಗೈಃ । ಸಾಕಂ ಸಂಚರಣಾಧಿಸಾಃ । ಅವಿಭೂತಾ ಮಹೀಭಾಗೆ । ಮದನುಜ್ಞಾನಸಾರತಃ॥ ’ ಎಂದು ಕೊಟ್ಟ ಆಧಾರಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಶ್ರೀಮದ್ ರೇಣುಕಾದಿ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸುವಾಗ್ಗೆ ಅವ್ಯಕ್ತರೂಪದಿಂದ ಇದ್ದಂಥ ಪರಶಿವನೊಡನೆ ಅವತರಿಸಿದಂತೆ ಕಂಪು ಬರೆತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತರೂಪದೊಳಗಣ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ವಸ್ತುಗಳು ಅವ್ಯಕ್ತರೂಪದಿಂದ ಇರಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಂಥ ಗಡ್ಡವಾಸಗಳು ಅವನ ಯೌವನಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಪ್ರಾದುರ್ಭವಿಸುತ್ತವೆಯೋ ಮತ್ತು ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಂಥ ಸ್ತ್ರೀಯಳ ಕುಚಲಾವಣ್ಯಾದಿಗಳು ಅವಳ ಯೌವನಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತವೆಯೋ ಹಾಗು ಬೀಡಗಳಲ್ಲಿ ಅವ್ಯಕ್ತ ರೂಪವಾಗಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹೇಗೆ ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತವೆಯೋ ಅದರಂತೆಯೇ ಶ್ರೀ ಪರಶಿವಮೂರ್ತಿಯೂ ಅವ್ಯಕ್ತ ರೂಪದಿಂದ ಇರಬಲ್ಲನು. ತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಂಥ ವಸ್ತುಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು ಎಂದಿಗೂ ಆಗಲಾರದು ಆದುದರಿಂದ ನಂಪುಷಕನಿಗೆ ಸಂತಾನೋತ್ಪ

ತ್ತಿಯು ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಶಕ್ತಿರೂಪದಿಂದ ಅವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಇದ್ದಂಥ ವಸ್ತುಗಳೇ ಬಹಿರಂಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲದಂಥ ವಸ್ತುಗಳು ಎಂದಿಗೂ ಹೊರಗೆ ಬರಲಾರವು. ಹಾಗೆ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆಂದರೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಕಾರ್ಯೇತ್ಯತ್ತಿ ಆಯಿತೆಂಬಂತೆ ಅತಿಪ್ರಸಂಗ ದೋಷವು ಬರುವದು. ಆದುದರಿಂದ ಅವ್ಯಕ್ತರೂಪದಿಂದ ಇಷ್ಟಂಥ ನಿರಂಜನ ಜಂಗಮನ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರ ಸಮಕಾಲಿನದೆಂಬುವವರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲವು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ವೀರಶೈವ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಬಾಧೆ ಬರುವದು. ಆದುದರಿಂದ ಪಂಚಾಚಾರ್ಯರಗೋಸುಗ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಈ ನಿರಂಜನ ಜಂಗಮನ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವದು ನಿಜವು. ಉತ್ತರವಾತುಲತಂತ್ರದಲ್ಲಿ . ಅದೌ ತಚ್ಚ ರಲಿಂಗಂ ತು | ನಿರಂಜನ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಂ | ತ್ರೇತಾಯಾಂ ದೈವತಂ ಚೈತ ನಿರ್ಮಾಯ ಇತಿ ಕೀರ್ತಿತಂ | ವ್ವಾಪಾರೆ ನಿಷ್ಕಲಕ್ಷೈತಿ ವಿಶೃತಂ ಚ ತದೈವ ಹಿ | ಕಲಾ ಪ್ರಭುರಿತಿ ಖ್ಯಾತಂ ತಸ್ಯ ನಾಮಾನಿ ವೈಕ್ರಮಾತ್ || ಎಂದರೆ ಈ ಚರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ನಿರಂಜನನೆಂತಲೂ ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಯನೆಂತಲೂ, ದ್ವಾಪಾರಯುಗದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕಲವೆಂತಲೂ ಮತ್ತು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುವೆಂತಲೂ ಹೀಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೆಸರುಗಳು ಬಂದಿವೆ” ಎಂದು ವರ್ಣನೆಯಿದೆ. ಈ ನಿರಂಜನ ವಿರಕ್ತ ಮೂರ್ತಿಗಳು ಪ್ರಭುಸಂಪ್ರದಾಯಕರೆಂದು ನಾವು ಹಿಂದೆ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿರುವ ವಾಚಕಂ ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು.

ಈ ಪ್ರಭುಸಂಪ್ರದಾಯಕರಾದ ನಿರಂಜನ ಜಂಗಮಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಯ, ಚರ ಮತ್ತು ಪರ ಎಂದು ಮೂರು ಭೇದಗಳು ರುವವು. ನೀರಶೈವ ಸದಾಚಾರಸಂಗ್ರಹನಾಮಕ ಗ್ರಂಥದ ೧೫ ನೆಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ “ ಸ್ವಯ ಚರ ಪರ ಇತಿ | ಜಂಗಮೇಸ್ಥಿನ್ನಿ ರಂಜನೆ | ಅಸ್ತಿ ಭೇದತ್ರಯಂ ಸಮ್ಯಗ್ | ಜ್ಞಾತವ್ಯಂ ವಲ್ಲಭೆ ತ್ವಯಾ || ” ಎಂದು ಅಂದಿರುವ ಶ್ಲೋಕದ ಮೇಲಿಂದ ಇದನ್ನು ಮನಗಾಣಬಹುದು

ಇನ್ನು ಸ್ವಯಜಂಗಮದ ಲಕ್ಷಣವು.

“ ಅಂಗೀಕೃತ್ಯ ಸದಾಚಾರಂ | ಧೃತ್ವಾ ಜಂಗಮಲಕ್ಷಣಂ || ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಸದ್ಧರ್ಮಮಖಿಲಂ | ಭೂತ್ವಾ ಸುಜ್ಞಾನವಾನ್ ಶುಚಿಃ || ತೃಕ್ತ್ವಾ ದುಷ್ಕರ್ಮನಿಚಯಂ | ಮುಕ್ತ್ವಾ ದೌರ್ಜನ್ಯಲಕ್ಷಣಂ || ಹಿಂತ್ವಾ ದುಷ್ಟ ಮತಿಂ ಶಾಸ್ತ್ರಂ | ಮತ್ವಾ ಸದ್ವೈದಶೈವಕಂ || ಮಠಮೇಕಂ ಸಮಾಶ್ರಿತ್ಯ |

ಕೃತ್ವಾ ಸಲ್ಲಿಂಗಪೂಜನಂ || ತತ್ ಭಕ್ತಾಸ್ಥಿತಸದ್ಭಕ್ತಃ | ಗೃಹ ಭಕ್ತಾ
ಟನಂ ಮುದಾ || ತದ್ ಭಕ್ತಾರ್ಜಿತ ಸದ್ಭಕ್ತಃ | ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಂ ಹಿತ್ವಾ ನಿರಂ
ತರಂ || ಸಾವಧಾನಮನಾಃ ಸಮ್ಯಕ್ || ಸಜ್ಜಾನಪರೋ ಭವೇತ್ ||
ಗತಾಗತೇರಭಕ್ತಾನಾಂ | ಚರಾಣಾಮೌಪಚಾರಕಂ || ಕುರ್ವಂತೋ
ವಸತೇ ನಿತ್ಯಂ | ಸ ಏವ ಸ್ವಯಂಜಂಗಮಃ || ”

ಇದರರ್ಥವು—ಸದಾಚಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಜಂಗಮನ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು
ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಧರ್ಮದ ಎಲ್ಲ ಗುಟ್ಟನ್ನು ಅರಿತು
ಜ್ಞಾನಿ ಹಾಗೂ ಪವಿತ್ರನಾಗಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಕಷ್ಟ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ
ದುರ್ಜನತನದ ಲಕ್ಷಣವನ್ನಾದರೂ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಬೇಕು. ಕೆಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿ
ಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವೇದಗಳ ಹಾಗೂ ಶೈವಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಮನನ ಮಾಡಬೇಕು.
ಒಂದು ಮಠದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಲಿಂಗಪೂಜಾಸಕ್ತನಾಗಿರಬೇಕು. ಆ ಊರೊಳ
ಗಿನ ಸದ್ಭಕ್ತರ ಮನೆಗಳಿಂದ ಭಕ್ತಾರೂಪದಿಂದ ಬಂದ ದ್ರವ್ಯದ ಆಶೆಯನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ನಿರಂತರದಲ್ಲಿ ಸಾವಧಾನಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಸತ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿಯೇ
ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿರತನಾಗಿರಬೇಕು. ಹೋಗುಬರುವಂಥ ಶಿವಭಕ್ತರ ಅದರ
ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಯಾವನು ನಿತ್ಯ ವರ್ತಿ
ಸುವನೋ ಆತನಿಗೆ ಸ್ವಯಂಜಂಗಮನೆಂದೆನ್ನುವರು (ಶ್ಲೋಕ ೧೮-೨೨)
ಮತ್ತು ಛಾಂದೋಗ್ಯ ಶ್ರುತಿಯ ಆನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ೧೨ನೆಯ ಖಂಡದ
೨ನೆಯ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ “ ಪರಂಜ್ಯೋತಿರೂಪ ಸಂಪದ್ಯ ಸ್ವೇನ ರೂಪೇ
ಣಾಭಿಷ್ಠದ್ಯತೇ | ಸ ಉತ್ತಮಃ ಪುರುಷಃ ಸ ತತ್ರ ಪರ್ಯಂತಿ ” ಎಂದು
ಹೇಳಿದೆ ಮತ್ತು ವಾತುಲೋತ್ತರ ವಚನದಲ್ಲಿ “ ಪಾಣಲಿಂಗಪರಿಜ್ಞಾ
ನಾನಂದಃ ಶಿವಲಾಂಛನಃ | ಬಾಹ್ಯಕರ್ಮಪರಿತ್ಯಾಗೇ ಸ ಸ್ವಯಂಲಿಂಗ
ಮುಚ್ಯತೇ || ” ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಿಖಾವಣಿಯ ೧೫ನೆಯ
ಪರಿಚ್ಛೇದದ ೨೨ ನೆಯ ಪುಟದೊಳಗಿನ ೫೨ ನೆಯ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ
“ ಸ್ವಚ್ಛಂದಾಚಾರಸಂತಪ್ತೋ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗಪರಾಯಣಃ | ಆತ್ಮಸ್ಥ
ಸಕಲಾಕಾರಃ ಸ್ವಾಭಿದ್ಯೋ ಮುನಿಸತ್ತಮಃ || ” ಎಂದು ವರ್ಣನೆಯಿದೆ.
ಈ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಸಾರವನ್ನೇ ಶ್ರೀಮನ್ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋ
ಗಿಗಳು ತಮ್ಮ ವಿನೇಕಚಿಂತಾಮಣಿನಾಮಕ ಗ್ರಂಥದ ೨ನೆಯ ಪ್ರಕರ
ಣದ ೧೩ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ದೇಶಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಇದರ ವಿಶೇಷ ಸ್ಪಷ್ಟೀ
ಕರಣವನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು.

ಇನ್ನು ಚರಜಂಗಮದ ಲಕ್ಷಣವು.

ವೀರಶೈವ ಸದಾಚಾರಸಂಗ್ರಹದ ೧೫ನೆಯ ಪ್ರಕರಣದ ೨೨-೩೧ ರ ವರೆಗಿನ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ 'ಷಟ್ಪದಲಾಚಾರಸಂಪತ್ತಿಂ | ಧೃತ್ವಾ ಹಿತ್ವಾಃ ಸ್ವದುರ್ಮದಾನ್ || ಷಡ್ವರ್ಗವಿಕ್ರಿಯಾಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ | ಕೃತ್ವಾ ಷಟ್ ಕರ್ಮಭಂಜನಂ || ಷಡೂರ್ವಿಕಚಯಂ ನೀತ್ವಾ | ಭಿತ್ವಾ ಷಟ್ ಭ್ರಮಣೋನ್ಮದಂ | ಷಡಕ್ಷರಮನಂ ಜಪ್ತ್ವಾ | ಭೂತ್ವಾ ತದ್ವನ್ನಿರಂಜನಃ || ಪಂಚಾಕ್ಷರಮನಂ ಧ್ಯಾತ್ವಾ | ಪಂಚಕ್ಷೇಶಾನ್ ವಿಪಾಟಯನ್ || ವಂಚಯನ್ ವಂಚಿತುಂ ಇಮ್ಯಗ್ | ಜ್ಞಾನಂ ಸಂಪತ್ತಿವೈಭವಾತ್ || ಮಲತ್ರಯ ತರುಂ ಭಿತ್ವಾ | ಧೌಲಿಕುರ್ಮನ್ ಮಾತಲಂ || ಭಿಂವನ್ ಪಾಶಾಸ್ಪೃಕಲತಾಂ | ಭಿಂದನ್ ವೃಷನಶಸ್ತ್ರಕಾಂ || ವೀರವಾಹೇಶ್ವರಾಚಾರ | ಸಂಪದಾ ವೃದ್ಧಿಂ ದಿನೇ ದಿನೇ | ಪಾಲಯಿತ್ವಾ ಪ್ರಾಣಸಮಂ | ಕಾಯವಾಜ್ಞಮನಸೈಃ ಪರಂ || ಶೈವಾನುಭಾವಕಂ ಶಾಸ್ತ್ರ | ಮಂಗೀಕೃತ್ಯ ಪುರಾಶ್ರಯಂ || ತದೋಪಾಖಿಲಶಿಷ್ಯಾಣಾ | ಮುಠದಿತ್ಯ ದಿನೇ ದಿನೇ || ತದಂತಸ್ತು ಮಲಂ ಪ್ರಾಲ್ಯ | ಕೃತ್ವಾ ತಾನಖಿಲಾನ್ ಶುಚಿಃ || ತೈಃ ಸಮಂ ನಿಖಿಲಾನ್ ದೇಶಃನ್ | ಸಂಚರಾನ್ ರುದ್ಧಭಾವತಃ || ತದ್ವೀರಸ್ಥಮಹಾಭಕ್ತ | ನಿರವೈಃ ಕೃತರೂಪನಂ || ಸ್ವೀಕೂರ್ಮನ್ ಮೋದತೋಬಾಧಂ | ಪಾವಯಂಸ್ತಾನ್ ಮಹಾಜನಾನ್ || ಕಾಂತ್ಯೈಸ್ತರ್ಪನವಾತ್ಮೀಣ | ಕಾಂತ್ಯಿದಂ ಘ್ರಿಸವಾಲನಾತ್ | ಹಸ್ತಸ್ಪರ್ಶನತಃ ಕಾಂತ್ಯಿ | ತ್ವಾಮಯನ್ ಪ್ರಾಣೋ ಯೇನ || ಏವಂರೀತ್ಯ ಭಕ್ತಭಿವಂ | ಸ್ವೀಕೂರ್ಮನ್ ಸಂಚರನ್ ಸದಾ | ಚರಪಟ್ಟಧಿಕಾರೀ ಯಃ || ಸ ಏವ ಚರಜಂಗಮಃ ||" ಇದರರ್ಥವು—ಷಟ್ಪದಲಾಚಾರಸಂಪತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅಷ್ಟಮಾದಗಳನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. ಷಡ್ವರ್ಗದ ದುಷ್ಟಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಷಟ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಷಡೂರ್ವಿಕಗಳನ್ನು ದೂರೀಕರಿಸಿ ಆರು ಪ್ರಕಾರದ ಉನ್ಮಾದಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿ ಷಡಕ್ಷರ ಮಾಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಉಪಾಧಿರಹಿತನಾಗಬೇಕು ಪಂಚಾಕ್ಷರೀಮಾಂತ್ರದ ಜಪವನ್ನು ಮಾಡಿ ಐದು ಪ್ರಕಾರದ ಕ್ಲೇಶಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯಬೇಕು. ಸತ್ಯಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂದ ಮಾಯೆಯನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಮಲತ್ರಯ ರೂಪೀ ಗಿಡವನ್ನು ಕಡೆದು ಮದವೆಂಬ ಪರ್ವತವನ್ನು ಒಡೆಯಬೇಕು. ಅಷ್ಟಪಾಶಗಳೆಂಬ ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಸತ್ತವೃಷನಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡ

ಬೇಕು. ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರರ ಅಚಾರವೆಂಬ ಸಂಪತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾಣದಂತೆ ಉತ್ತಮರೀತಿಯಿಂದ ಪ್ರತಿದಿನವು ಕಾಯಾನಾಚಾರ ಮನಸಾ ಸಂರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಶಿವನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳುವ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ದಿನಂಪ್ರತಿ ಅವುಗಳ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಇವರಿಂದ ಅವರ ಮನನ ಮೈಲಿಗೆಯನ್ನು ತೊಳೆದು ಅವರನ್ನು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಭಕ್ತರೊಡನೆ ಶುದ್ಧಭಾವದಿಂದ ಸರ್ವ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಬೇಕು. ಆ ಆ ದೇಶಗಳ ಮಹಾನ್ ಮಹಾನ್ ಭಕ್ತರು ಮಾಡಿದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಆ ಭಕ್ತರನ್ನು ಪಾವನಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಕೆಲವರಿಗೆ ದರ್ಶನದಿಂದಲೂ ಕೆಲವರಿಗೆ ಹಸ್ತಸ್ಪರ್ಶನದಿಂದಲೂ ಪಾವನಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಭಕ್ತಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಸದಾ ಸಂಚಾರದಿಂದಿರುವ ಚರಪಟ್ಟಾಧಿಕಾರಿಯೇ ಚರಜಂಗಮನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ ಮತ್ತು ಛಾಂದೋಗ್ಯಶ್ವತಿಯ ೭ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ೨ನೆಯ ಖಂಡದ ೨ನೆಯ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ 'ಆತ್ಮರಿತರಾತ್ಮಕ್ರೀಡ ಆತ್ಮನಿಧಾನ ಆತ್ಮಾನಂದಃ ಸ ಸ್ವರಾಟ್' ಭವತಿ ತಸ್ಯ ಸರ್ವೇಷು ಲೋಕೇಷು ಕಾಮಚಾರೋ ಭವಂತಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ ಇದರಿಂದ ವಾತುಲೋತ್ತರ ವಚನದಲ್ಲಿ "ಅಹಂನು ಮತ್ಕರೂನ್ಯಾತ್ಮಾ ನಿಜಪೋಧೈಕರೂಪವೃಕ್ ಸ್ವಯಮೇವ ಸ್ವಯಂಭೂತ್ವಾ ಚರತೀತಿ ಚರಃ ಸ್ತ್ರತಃ" ಎಂದು ವರ್ಣನೆಯಿದೆ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಿಖಾಮಣಿಯ ೧:ನೆಯ ಮಜ್ಜೇವದ ೨೨-೨೪ ನೆಯ ಪುಟಗಳೊಳಗಿನ ೫೭-೫೮ ನೆಯ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ "ಸ್ವಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನ ಸಂಪನ್ನೋ ಧ್ವಸ್ವಾಹಂನುನಃಕಾಕೃತಿಃ | ಸ್ವಯಮೇವ ಸ್ವಯಂಭೂತ್ವಾ ಚರತೀತಿ ಚರಾಭಿದಃ | ಕಾಮಕ್ರೋಧಾದಿನಿರ್ಮುಕ್ತಃ ಶಾಂತಿದಾಂತಿನಮನ್ವಿತಃ | ಸಮಬುದ್ಧ್ಯಾ ಚರೇದ್ಯೋಗೀ ಸರ್ವತ್ರ ತಿವಯುದ್ಧಿಮಾನ್" ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ ಈ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ಆಧಾರಗಳ ಸಾರವನ್ನೇ ಶ್ರೀಮನ್ ನಿಜಗುಣಶಿವಪೋಗಗಳು ತಮ್ಮ ವಿನೇಕಚಿಂತಾಮಣಿಯ ೨ನೆಯ ಪ್ರಕರಣದ ೧೨೧ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಚನ್ನಾಗಿ ವಿವರಿಸಿರುವರು.

ಇನ್ನು ಪರಜಂಗಮಲಕ್ಷಣವು

“ತೃಣಂ ಬ್ರಹ್ಮಾ ತೃಣಂ ವಿಷ್ಣು | ಸ್ತೃಣಾನೀಂದ್ರಾದಿದೇವತಾಃ ||
ತೃಣಾನ್ಯಷ್ಟಾ ಮಾಹಾಭಾಗಾ | ಸ್ತೃಣಾನ್ಯಷ್ಟಾ ವಿಭೂತಯಃ || ಸಿದ್ಧ

ಯೋಷ್ವಾ ತೃಣಾನ್ಯೈಃ | ಭೋಗಾಃ ಸಿ ತೃಣೋಪಮಾಃ || ಚತು
ರ್ವಿಧಸದಾನ್ಯೈವಂ | ತೃಣಾನಿ ತ್ರಿಜಗಂತಿ ಚ || ಲೋಕಸ್ಥಿತಾಃ ಬಲಾ
ಮುಖ್ಯ | ಮಹಾಭೋಗಾಸ್ತೃಣಾನಿ ಮೈ || ಸ್ವರ್ಣಾಲಂಕಾರಮುಖ್ಯಾನಿ
ತೃಣಾನೀತಿ ನಿರಾಶಯಾ || ಮತ್ತೈತಾನಿ ಚ ವಸ್ತುನಿ | ನಿರಸ್ಯೇತರ
ಸಂಪದಃ || ಯತ್ರ ಯತ್ರ ಸ್ವಹಾಸ್ವರ್ಯ | ಸ್ತತ್ರ ತತ್ರೈವ ಸಂಚ
ರನ್ || ಶ್ರೀಖಂಡಸಂಕಯೋರ್ಮಲ್ಲಿ | ಸುಮಬರ್ಬರಪುಷ್ಪಯೋಃ ||
ಲೋಕಕಾಂಚನಯೋರುಗ್ರ | ವಿಷಪೀಯೂಷಯೋರಪಿ || ಕುಂಕುಮೇ
ಪಿ ಚ ಪಿಷ್ಟೇ ಚ | ಶಾಖಾಶಾಲ್ಯಾನ್ನಯೋರಪಿ || ಪಯಸ್ತೋಷ್ಣೀಕಯೋ
ರ್ದಿವ್ಯ | ಮಂಚಲೋಷ್ಠಾವೃತಾವಸೌ || ಕಾರ್ಪಾಸೇ ಪಟ್ಟವಾಸೇ ಚ | ಗಾಜಾ
ರತ್ತೇ ಚ ಮೌಕ್ತಿಕೇ || ಕ್ಷೋಣೇಭೃಚ್ಚರಯೋರ್ಲಕ್ಷ್ಮೀ | ವದಕಿಂಚನ
ಯೋರಪಿ || ಗಂಗಾಪಲ್ವಲಯೋಃ ಕ್ಷೇತ್ರೈಃ | ಸ್ಮಶಾನೇಽಪಿ ಚ ದೈವತೇ |
ಮಾನುಷೇ ಭಾಷಕೇ ಮಂತ್ರೇ | ಸತ್ಯೇ ಸತ್ಯೇ ಶುಭೇಽಶುಭೇ || ವೃಗದ್ವಿಣೈ
ಷಯೋಃ ಸರ್ವ | ಪೃಥುರೋಮೋಶ್ಚ ಸರ್ವದಾ || ಸರ್ವತ್ರೈಕಮಾತಿಂ
ಕೃತ್ವಾ | ಸಮದೃಷ್ಟಿಂ ಸಮಕ್ಷಮಾಮ್ || ಭಾವಿತವ್ಯಮಿದಂ ಮಹ್ಯಂ | ಭವಿ
ತವ್ಯಮಿದಂ ನ ಮೈ || ಅಕೃತ್ವಾಸ್ಥಾಮಿತಿ ಸದಾಭಾಗ್ಯೇಷು ದ್ರವ್ಯಾಶಿತಿಸು ||
ಸದಾ ತೃಪ್ತಿಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ | ಸದಾನಂದೀ ಭವನ್ ಸ್ವಯಂ || ಸ್ವಪಾದ
ದರ್ಶನಾದೇವ | ಭಕ್ತನಾಂ ಚಾನ್ಯದೇಹಿನಾಂ | ವೃಗಪಕ್ಷಿಪತಂಗಾನಾಂ |
ಪಶ್ವಾದೀನಾಂ ಚ ಜೀವಿನಾಂ || ದತ್ತಾ ವೋಕ್ಷಂ ವಿಧೀಂದ್ರಾದೀನ್ ಸುರ
ಸಂದೋಹದುರ್ಲಭಂ || ಸ್ವಪಾದತೀರ್ಥತಸ್ತೀಯಂ | ತೀರ್ಥಂ ಕೃತ್ವಾ
ಚರೇತ್ ಸದಾ ನಿರಂಜನಃ ಸನ್ ಯೋ ಲೋಕೇ ಸ ಏವ ಪರಜಂಗಮಃ ||
ಅಯಂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮ | ಹೃಯಮೇವ ನಿರುಂಜನಃ || ಅಯಮೇವ
ಮಹಾಯೋಗೀ | ಹೃಯಮೇವ ಸದಾತ್ಮಕಃ || ದೇಹಂ ಧೃತ್ವಾಪಿ ನಿರ್ದೇ
ಹೀ | ಗುಣವಾನಪಿ ನಿರ್ಗುಣಃ || ಏತಸ್ಯೋತ್ಕರ್ಷತಾಂ ವಕ್ಷ್ಯಮಿ | ಮಮಾ
ಶಕ್ಯಂ ಮಹೇಶ್ವರೇ || ” ಇದರರ್ಥವು—

ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣುವೇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಅಷ್ಟಮಹಾಭೋಗಗಳನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಅಷ್ಟ ವಿಭೂತಿಗಳನ್ನೂ ಹುಲ್ಲಿನ ಸಮಾನವಾಗಿ ತಿಳಿದು, ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ ಎಲ್ಲ ಭೋಗ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಕಾರದ ಮುಕ್ತಿ ಮತ್ತು ತ್ರಿಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಕಡ್ಡಿಯ ಸಮಾನವೆಂದು ತಿಳಿದು ಪ್ರಪಂಚದೊಳಗಿನ ಸ್ತ್ರೀಮೊದಲಾದ ಭೋಗಗಳನ್ನು ತೃಣೀಕರಿಸಿ ಸುವರ್ಣಾದಿ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು

ತುಚ್ಛವೆಂದೆಣಿಸಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವಿನ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಿರಾಶೆಯುಳ್ಳ
ವನಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಡೆಗೆ ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಿ ಆಶೆಯ
ಸ್ವರ್ಶವಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಬೇಕು. ಶ್ರೀಗಂಧ ಮತ್ತು ಕೆಸರು,
ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವು ಹಾಗೂ ಜಾಲಿಯ ಹೂವು, ಸುವರ್ಣ ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿಣ,
ಅಮೃತ ಹಾಗೂ ವಿಷ, ಶಾಲ್ಯಾನ್ನ ಹಾಗೂ ಕದನ್ನ, ಹಾಲು ಮತ್ತು ನೀರು,
ರೇಶಿಮೆ ಮತ್ತು ನೂಲಿನ ವಸ್ತ್ರ, ಮುಕ್ತುರತ್ನಗಳು ಹಾಗೂ ಕಾಡಿನ
ಸಾಮಾನುಗಳು, ರಾಜನು ಹಾಗೂ ಭಿಕ್ಷುಕನು, ಶ್ರೀಮಂತನು ಮತ್ತು ದರಿ
ದ್ರನು, ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ಸ್ಮಶಾನ, ಭಾಷಣ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರ, ಸತ್ಯಾಸತ್ಯ
ಹಾಗೂ ಶುಭಾಶುಭಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಮದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಸಮಸಹ
ನತೀಲತೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿರಬೇಕು. ಇಂಥ ವಸ್ತು ಬೇಕು ಇಂಥ ಸಮಾರ್ಥ
ಬೇಡ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯು ದ್ರವ್ಯದ ಮೇಲಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಭೋಗ್ಯವಸ್ತು
ಗಳ ಮೇಲಾಗಲಿ ಇರಕೂಡದು ಸ್ವತಃ ಸದಾ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದು ಅನಂದ
ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ತನ್ನ ಸಾದರ್ಶನವಾಕ್ರದಿಂದ ಭಕ್ತನನ್ನ
ಕ್ರೀಮಿಕೀಟಪತಂಗಾದಿಗಳನ್ನೂ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿವೇದತೆಗಳನ್ನೂ ಉದ್ಧರಿಸಿ
ಅವರಿಗೆ ದುರ್ಲಭವಾದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು. ಸಾದರ್ಶ್ಯದಿಂದ
ನೀರನ್ನು ತೀರ್ಥವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತ ಸಂಚಾರಮಾಡುವ ನಿರಂಜನ
ಮೂರ್ತಿಯೇ ಪರಜಂಗಮನೆಂದು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು. ಈತನು ಸಾಕ್ಷಾತ್
ಪರಬ್ರಹ್ಮನೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಈತನೇ ನಿರಂಜನ ಮೂರ್ತಿಯು
ಮಹಾಯೋಗಿಯು ಮತ್ತು ಸತ್ಪುರುಷನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇವನು
ದೇಹಧಾರಿಯಾಗಿದ್ದು ದೇಹರಹಿತನೆಂದೂ ಹಾಗೂ ಗುಣವಾನನಿದ್ದು ನಿರ್ಗುಣ
ನೆಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು ಎಂದು ವರ್ಣನೆಯಿದೆ (ವೀಂಶೈವ ಸದಾಚಾರ
ಸಂಕ್ರಮಣ ಪ್ರಕರಣ ೧೧, ಶ್ಲೋಕಗಳು ೫-೬೯). ಅಮೃತವೆಂದು ಧೃತಿ
ಯಲ್ಲಿ “ ತದ್ ಬ್ರಹ್ಮಾಹಮಿತಿ ಜ್ಞಾತ್ವಾ | ಬ್ರಹ್ಮನುಂಪದ್ಯತೆ ಪರಂ || ”
ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಇದಂತ ವಾತುಲೋತ್ತರ ವಚನವಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ಸ್ವಯಂ
ತ್ವಮಾಸಾದ್ಯ ! ಚರತೋ ನ ಪರಃ ಸ್ಮೃತಃ | ಅಸಾವತೀತವರ್ಣಾಶ್ಚ |
ಮತ್ಪೇನ ಪರಃ ಸ್ಮೃತಃ || ” ಎಂದು ವರ್ಣನೆಯಿದೆ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಾಂತ
ಶಿಖಾಮಣಿಯ ೧೧ನೆಯ ಸುರಿಚ್ಛೇದದ ೨೨೯-೨೩೦ ರ ವರೆಗಿನ ಪುಟಗಳೊ
ಳಗಿನ ೬೩ರಿಂದ ೬೭ರ ವರೆಗಿನ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ “ ಸ್ವಯಮೇವ ಸ್ವಯಂ
ಭೂತ್ವಾ | ಚರತಃ ಸ್ವಸ್ವರೂಪತಃ || ಪರೋನಾಸ್ತೀತಿ ಬೋಧಸ್ಯ | ಪರತ್ವ
ಮುಭಿಧೀಯತೆ || ಸ್ವತಂತ್ರಃ ಸರ್ವಕೃತ್ಯೇಷು | ಸ್ವಯಂ ಪರತ್ವೇನ ಭಾವಿ

ತಃ || ಶೃಣೇಕುರ್ವನ್ ಜಗಜ್ಜಾಲಂ | ವರ್ತತೆ ಶಿವಯೋಗಿರಾಟ ||
 ವಿಶ್ವಾತೀತಂ ಸಂ ಬ್ರಹ್ಮ | ಶಿವಾಖ್ಯಚಿತ್ಸ್ವರೂಪಕಂ || ತದೇವಾಹ
 ವಿತಿಜ್ಞಾನೇ | ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟಃ ಸ ಉಚ್ಯತೆ ||” ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ ಇದರ
 ವಿಶೇಷ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣವನ್ನು ಶ್ರೀಮನ್ನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿಗಳು ಮ್ಮ
 ವೀಕಚಂತಾಮಣಿಯು ೨ನೆಯ ಪ್ರಕರಣದ ೧೨೧ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ
 ರುವರು. ಇಂಥ ತ್ರಿವಿಧರೂಪೀ ನಿರಂಜನಜಂಗಮ ಮೂರ್ತಿಗಳ ಆದಿ
 ಗುರುವಾದ ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರ ಐಕ್ಯಸ್ಥಾನವು ತೇರದಾ
 ಳದಲ್ಲಿಯು ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರ ಬೃಹನ್ಮ
 ತದಲ್ಲಿರುವದೆಂದು ನಾವು ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ್ದು ವಾಚಕರ
 ಲಕ್ಷದ್ವಂದಿಬಹುದು. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ತೇರದಾಳದೊಳಗಿನ ಶ್ರೀಮದ
 ನಾದಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರ ಐಕ್ಯಸ್ಥಾನವೇ ಶೂನ್ಯಸಂಹಾಸನವಾಗಿಡ್ತು
 ಮುಖ್ಯವಾದ ಜಗದ್ಗುರುಪೀಠವೆಂಬುವದಲ್ಲಿ ತಿಲಮಾತ್ರ ಸಂತತವಿ
 ಲ್ಲವು ನಿಜವಾದ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯು ಹೀಗಿರುತ್ತಿರಲು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಊರೂರಿಗೆ
 ಮಿಕ್ಕ ಜನರಲ್ಲಿ ಜಗದ್ಗುರುಗಳೂ ಹಾಗು ಜಗದ್ಗುರುಪೀಠಗಳೂ ಅನೇಕ
 ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿರುವವು. ಎಂದರೆ ವೀರಶೈವರಲ್ಲಿ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ಹಾಗು
 ಜಗದ್ಗುರುಪೀಠಗಳ ಸುಗ್ಗಿಯೇ ನಡೆದಿರುವುದು. ಬೇಕಾದವರು ಮನಬ
 ಲ್ಲಾತೆ ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಜಗದ್ಗುರು ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವರು
 ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸದ ಕಡೆಗೆ ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಿರುವರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕಲ್ಲ
 ದುರ್ಗ, ಗದಗ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಕಲ್ಯಾಣ ಹಾಗು ಹಾಗಲವಾಡಿ ಹೀಗೆ ಐದು
 ಸ್ಥಾನದವರು ಬಹಳೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವರು. ಚಿತ್ರಕಲ್ಲದುರ್ಗದವರಿಗೆ
 ಮುದಗಿಯೆಂತಲೂ, ಗದುಗಿನವರಿಗೆ ಚಿಲ್ಲಾಳವೆಂತಲೂ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯವ
 ರಿಗೆ ಕುಮಾರವೆಂತಲೂ, ಕಲ್ಯಾಣದವರಿಗೆ ಕೆಂಪಿನವೆಂತಲೂ, ಹಾಗು
 ಹಾಗಲವಾಡಿಯವರಿಗೆ ಸಂಪಾದನೆಯೆಂದೂ ಹೀಗೆ ಐದು ಸಮಯಗಳಿಂದ
 ಕರೆಯುತ್ತಿರುವರು. ಮತ್ತು ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಜಗದ್ಗುರು ಪೀಠವು
 ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲೆಂದೂ ಕೆಲವರು ಎಡೆಯೂರಿನಲ್ಲೆಂದೂ ಹಾಗು ಕೆಲವರು
 ಉಳವಿಯಲ್ಲೆಂದೂ ಭಾವಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಮಯಭೇದವೆನ್ನುವರು.
 ಈ ಐದು ಸಂಗಡದವರಲ್ಲಿ ಅನ್ನೋವಕ ನಮಸ್ಕಾರಾದಿ ವ್ಯವಹಾರಗಳು
 ಈಗ್ಯೂ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮಯದವರು ಹಾಗು ಅವರ
 ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ತಮ್ಮೊಳಗಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ
 ನಿಗೆ ಜಗದ್ಗುರು ಎಂದೆನ್ನುವರು. ಇವರಿಗೆ ಉಳಿದ ಸಮಯದವರು ಮತ್ತು

ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಜಗದ್ಗುರುಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವ ದಿಲ್ಲ. ವಿರಕ್ತರೊಳಗಿನ ಆಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ಈ ಸಮಯಭೇದವು ಎಂದು ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮಯದವರು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ತಾವು ಮನ್ನಿಸುವಂಥ ಪೀಠಗಳು ಎಂದಿನಿಂದ ಉಪಸ್ಥಿತವಾದವು ಮುಂತಾದವುಗಳ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವುದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವದೆ. ಆಮೇಲೆ ನಾವು ಈ ಮಾತಿನ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯತೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಚಿತ್ರಕಲ್ಪದುರ್ಗದ, ಗಮಗಿನ ಹಾಗೂ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಪೀಠಸ್ಥರ ಗುರುಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಇವುಗಳೊಳಗಿನ ಚಿತ್ರಕಲ್ಪದುರ್ಗದ ಪಟ್ಟವಲ್ಲಿ ರಿಯ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಪುಟ ೬ ರಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಪಟ್ಟವಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ 'ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವನು ಕಲಿಗತ ವರ್ಷ ೨೯೬೫, ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆ ೭೮೬ರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣ (ನಿಜಾಮ ಇಲಾಖಾ) ನಗರದ ಸಾರ್ವಭೌಮರಾಜನಾದ ಬಿಡ್ಡಳನ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಧಾನನಾದ ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವರನ ಭಕ್ತಿಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರಲು ಕೆಲವು ಶಿವಶರಣರಿಗೆ ಲಿಂಗಾಂಗಸಾಮರಸ್ಯದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟು ಸೊನ್ನಲಾಪುರದ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧರಾಮನಿಗೆ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಆತನಿಗೆ ತತ್ವೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ಸಿದ್ಧರಾಮನೊಡನೆ ಕಲ್ಯಾಣ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮರುಳಶಂಕರದೇವನಿಗೆ ನಿಜಪದವಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಶ್ರೀ ಬಸವಾದಿ ಪ್ರಮುಖಗಣಂಗಳಿಗೆ ಇಷ್ಟಪ್ರಾಣಭಾವಲಿಂಗಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಹೇಳಿ ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನಾರೂಢನಾಗಿ ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವರನ ಆದರಾತಿಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಕಲಿಗತವರ್ಷ ೪೦೦೧, ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆ ೮೨೨ ರೌದ್ರನಾಮಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನದ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಮುಖಗಣಂಗಳಿಗೆ ದರ್ಶನಾಶೀರ್ವಾದವನ್ನಿತ್ತು ಮುಂದೆ ನಡೆಯುವಂಥವನಾದನು. ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸವೇಶ್ವರನಿಂದ ಸದ್ಯದ ಶ್ರೀ ಜಯದೇವ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರೆಗೆ ಚಿತ್ರಕಲ್ಪದುರ್ಗದ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಒಟ್ಟು ೨೪ ಜನರಾದರು. ಮತ್ತು ಅವರ ಒಟ್ಟು ವರ್ಷಗಳು ೧೦೨೦ ಆದವು ” ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಆ ಹೆಸರುಗಳು ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಇರುವವು:—(೧) ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸವೇಶ್ವರ ದೇವರು, ಇವರು ಉಳವಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಧಾನವಾದರು. (೨) ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ದೇವರು, ಇವರು ಎಡೆಯೂರಲ್ಲಿ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದರು. ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಎಡೆಯೂರಲ್ಲಿ ಇರುವುದು (೩) ನಿರಕ್ಷರಬೋಳ ಬಸವೇಶ್ವರ, ಇವರು ವದ್ನಿಯಲ್ಲಿ

ದೇಹವಿಟ್ಟರು. ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಮದ್ದಿರಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವದು. (೪) ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧವೀರಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಗುಮ್ಮಳಾಪುರದಲ್ಲಿರುವದು. (೫) ಸಿದ್ಧದೇಶಿಕೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿ, ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಗೂಳೂರಲ್ಲಿರುವದು. (೬) ಗಗನಸ್ವಾಮಿ, ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಭೈರವದುರ್ಗದಲ್ಲಿರುವದು. (೭) ಕಟಿಗೇಹಳ್ಳಿ ಸ್ವಾಮಿ, ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ತಿಳುವಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವದು (೮) ಇಮ್ಮಡಿ ಮರುಘಾಣಾಜೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿ, ಇವರು ದಿಲ್ಲಿಶಹರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನದ ಸಲುವಾಗಿ ಶಿಖಾಶೈಲಗಳನ್ನು ತಂದು ಚಿತ್ರಕಲ್ಲದು ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಠವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅನೇಕ ಮಹತ್ವದ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ದೇಹವಿಡುವಂಥವರಾದರು. ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಚಿತ್ರಕಲ್ಲದು ಗರ್ಭದ ಮಠದಲ್ಲಿ ಅದೆ (೯) ಇಮ್ಮಡಿ ಗುರುಸಿದ್ಧಸ್ವಾಮಿ, ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಅನಂತಪುರದಲ್ಲಿ ಅದೆ. (೧೦) ಸ್ವಾದಿಯ ಚನ್ನಬಸವರಾಜೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಮಾಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವದು. (೧೧) ಶಿರಹಟ್ಟಿಯ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಚಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ರುವದು. (೧೨) ಗುರುಪಾದಸ್ವಾಮಿ, ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಗುಣಮಠಕಲ್ಲಿ ನಲ್ಲಿರುವದು. (೧೩) ಮೂರುಸಾವಿರ ಗುರುಪಾದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಚಿತ್ರಕಲ್ಲದುಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವದು. (೧೪) ಮೂರುಸಾವಿರ ಸಿದ್ಧ ಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿ, ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಮಾಗಡಿಯಲ್ಲಿರುವದು. (೧೫) ಒಪ್ಪೆ ತ್ತಿನ ಚನ್ನವೀರಸ್ವಾಮಿ, ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ತಿಳುವಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರುವದು. (೧೬) ವ್ಯಾಕರಣದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿ, ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಮಾಗಡಿಯ ಳ್ಲಿರುವದು. (೧೭) ನೈಘಟದ ಸಿದ್ಧಬಸವಸ್ವಾಮಿ, ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಹಾವೇರಿಯಲ್ಲಿರುವದು. (೧೮) ಸಣ್ಣಬರಹದ ರಾಜೋಟಿಸ್ವಾಮಿ, ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಚಿತ್ರಕಲ್ಲದುಗರ್ಭದ ಮಠದಲ್ಲಿರುವದು. (೧೯) ಸಾವಳಿಗೆಯ ಗುರುಶಾಂತಸ್ವಾಮಿ, ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಚಿನ್ನೂಲಾದ್ರಿಯಲ್ಲಿರುವದು. (೨೦) ಸಣ್ಣಪಾದ ಚನ್ನವೀರಸ್ವಾಮಿ, ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಚಿತ್ರಕಲ್ಲದು ಗರ್ಭದ ಮಠದಲ್ಲಿರುವದು. (೨೧) ಕಲಿಗತ ವರ್ಷ ೯೯೬೩, ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೭೮೪ ದುಂದುಭಿನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ ಫಾಲ್ಗುಣ ಶುದ್ಧ ಪಂಚಮಿ ಭಾನುವಾರದಲ್ಲಿ ಮಹಾಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಶಿಖಾಪಟ್ಟಿನಾಯಿತು. ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಶಿರಸಂಗಿಯಲ್ಲಿರುವದು. (೨೨) ರುದ್ರಸ್ವಾಮಿ, ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಚಿತ್ರಕಲ್ಲದುಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವದು. (೨೩) ಮುಪ್ಪಿನಸ್ವಾಮಿ, ಇವರ

ಸಮಾಧಿಯು ಬ್ಯಾಡಗಿಯಲ್ಲಿರುವದು. (೨೪) ಜಯವೇವ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಜೀವಂತವಿರುವರು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸ್ವಾಮಿಯ ಜೀವನ ಚರಿತೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರೂ ಬೆಳೆದುಬಹುದೆಂಬ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಹೆಸರು, ಮೂಲಸ್ಥಾನ ಹಾಗೂ ಸಮಾಧಿಯ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿದೆ. ಸಂಸ್ಕಾರವಾದ ಸಂಗತಿಯು ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ವಾಚಕರು ಚಿತ್ರಕಲ್ಲದುರ್ಗದ ಪಟ್ಟವಲ್ಲರಿಯನ್ನು ಓದಬೇಕು.

ಗದುಗಿನ ತೋಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ನಿರಂಜನ ಜಂಗಮವಂಶದರ್ಪಣದಲ್ಲಿ “(೧) ತೋಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಾರ್ಯ (ಕಲಿಕಾಲದ ದ್ವಿತೀಯಪ್ರಭು), (೨) ಬೋಳಬಸವಾರ್ಯ, (೩) ಗೂಳೂರು ಸಿದ್ಧವೀರಸ್ವಾಮಿ, (೪) ಉದ್ಬಾನಾರ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ, (೫) ಹರಿಹರಸ್ವಾಮಿ, (೬) ಭಿಕ್ಷುಕದ ಬಸವಲಿಂಗಾರ್ಯ, (೭) ರಾಜೋಟಿಸ್ವಾಮಿ, ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ತಿಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಆದೆ. (೮) ಕೌದಿ ಮಹಾಂತಸ್ವಾಮಿ, ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಹೂವಿನಹಡಗಲಿ ತಾಲೂಕಿನ ಬಾಚನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಗರೀಹಳ್ಳದ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಆದೆ. (೯) ಅರ್ಧನಾರೀಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ, ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಡಂಬಳದಲ್ಲಿರುವದು. (೧೦) ನಂದೀಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ, ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಅಣ್ಣಿಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಆದೆ. (೧೧) ಉಗ್ಗದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಾರ್ಯ, ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಅಣ್ಣಿಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಆದೆ. (೧೨) ಸದಾಶಿವಸ್ವಾಮಿ, ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಕೊಪ್ಪಳ (ನಿಜಾಮ ಇಲಾಖಾ) ದಲ್ಲಿ ಆದೆ. (೧೩) ಮಹಾಂತಸ್ವಾಮಿ, ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಹೂವಿನಹಡಗಲಿ ತಾಲೂಕಿನ ಹಂಪಸಾಗರದಲ್ಲಿರುವದು. (೧೪) ತೋಟದಾರ್ಯ, ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಗದುಗಿನಲ್ಲಿರುವದು. (೧೫) ಮೃತ್ಯುಂಜಯಸ್ವಾಮಿ, ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಗದುಗಿನಲ್ಲಿರುವದು. (೧೬) ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ, ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಗದುಗಿನಲ್ಲಿರುವದು. (೧೭) ಇಟಗಿ ಅನ್ನದಾನಸ್ವಾಮಿ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಜೀವಂತ ಇರುವರು” ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಪೀಠದವರು ಒಟ್ಟು ೧೭ ಜನರಾದರು. ಈ ಪೀಠದ ಮೂಲ ಪುರುಷನಿಗೆ ಕಲಿಕಾಲದ ದ್ವಿತೀಯ ಪ್ರಭುವಿನ ಅವತಾರನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವರು. ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸಂಗತಿಯು ಬೇಕಾದರೆ ವಾಚಕರು ಗದುಗಿನ ತೋಟದ ನಿರಂಜನಜಂಗಮವಂಶದರ್ಪಣವನ್ನು ಓದಬೇಕು.

ಇವುಗಳಂತೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಪೀಠದ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ವಂಶಾವಳಿಯು (ಗುರುಪರಂಪರೆಯು) ಅಚ್ಚಾಗಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಶ್ರೀ ಮೂರು

ಸಾವಿರಮತದ ಶ್ರೀ ಗುರುಸಿದ್ಧಸ್ವಾಮಿಗಳು ೧೭೪೬ ಫಸಲಿ, ತಾ. ೪ ನವೆಂಬರ ಸನ್ ೧೮೬೬ ಇಸವಿ, ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೭೫೮ ಮುರ್ಮುಖಿ ನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ, ಆಶ್ವಿನ ಕೃಷ್ಣ ೧೦, ಭಾರ್ಗವಾರ ಮಘಾ ನಕ್ಷತ್ರ ದ್ವಿತೀಯ ಪ್ರಹರ, ಅಮೃತಸಿದ್ಧಿಯೋಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಚನ್ನಬಸವ ಪುರಾಣವನ್ನು ಬರೆಯಿಸಿ ಸಮಾಪ್ತಗೊಳಿಸಿದಂತೆ ಮಠದೊಳಗಿನ ಪುರಾಣದ ಪ್ರತಿಯ ಕಡೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿಸಿ ಅದರ ಮುಂದೆ ಆ ಮಠದ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಬರೆಯಿಸಿರುವರು. ಅದು ಹೀಗಿರುವದು:- (೧) ಶ್ರೀ ಕುಮಾರ ಸಮಯಭೇದದ ಕರ್ತೃ ಶ್ರೀ ಭ್ರೂಪುರ ತ್ರಿಸಹಸ್ರಮಠಾಧಿಕಾರಿ ಶ್ರೀ ಹುಚ್ಚಗುರುಸಿದ್ಧಸ್ವಾಮಿ, (೨) ಇವರ ಕರಕಂಜೋದ್ಭವರಾದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಸ್ವಾಮಿ. (೩) ಇವರ ಪಾಣಿವಾರಿಜೋದ್ಭವರಾದ ಶಾಂತವೀ ಸ್ವಾಮಿ. (೪) ಇವರ ಕರಕಮಲಸಂಜಾತರಾದ ಗಂಗಾಧರಸ್ವಾಮಿ, (೫) ಇವರ ಹಸ್ತಪದ್ಮಭವರಾದ ಗುರುಸಿದ್ಧಸ್ವಾಮಿ. ಈ ಐದನೇ ಗುರುಸಿದ್ಧಸ್ವಾಮಿಗಳೇ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಶಕ ೧೭೫೮ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸವ ಪುರಾಣವನ್ನು ಬರೆಸಿರುವರು.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೬೬ರ ಕ್ಷಿಂತಲೂ ಹಿಂದೆ ಈ ಪೀಠದವರು ಒಟ್ಟು ೪ ಜನರು ಆದಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಈ ಹುಚ್ಚಳ್ಳಿ ಪೀಠವು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೭೦೦ರ ಸುಮಾರಕ್ಕೆ ಮುರಗೀ ಸಮಯದ ಸೋಮಶೇಖರ ಶಿವಯೋಗಿ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ವಿರಕ್ತ ಮೂರ್ತಿಯು ಬಸವೇಶ್ವರ ವಚನ, ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ವಚನ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮೇಲೆ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಬರೆದಿರುವನು. ಈತನು ತನ್ನ ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ವಚನದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗುರುಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವನು. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ:- (೧) ಬೋಳಬಸವೇಶ್ವರ (೨) ಗೂಳೂರ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ (೩) ಗುಮ್ಮಳಾಪುರದ ಸಿದ್ಧವೀರೇಶ (೪) ಗಗನದಯ್ಯ (೫) ಕಟ್ಟಿಗೆಹಳ್ಳಿ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರ (೬) ಮುರಿಗೆಯ ಶಾಂತವೀರೇಶ್ವರ (೭) ಮುರಿಗೆಯ ಗುರುಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ (೮) ಕವಿಸೋಮಶೇಖರ ಶಿವಯೋಗಿ.

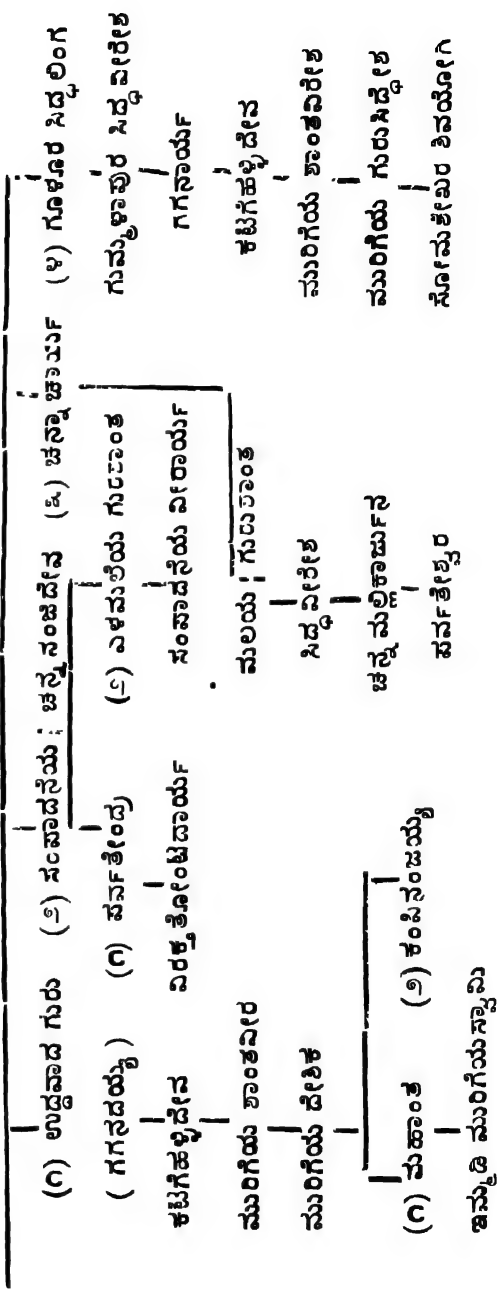
ಕರ್ನಾಟಕಕವಿಚರಿತೆ ಗು. ೨ನೆಯ ಸಂಪುಟದ ಮೇಲಿಂದ ಹೊರಡುವ

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೨೦-೧೭೨೦ರ ವರೆಗಿನ ಶ್ರೀಮತ್ಸ್ಮರಂಜನ ವಿರಕ್ತ ಜಂಗಮರ ಗುರುಪರಂಪರೆಯು ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಇರುವುದು :-

ಹರದನಹಳ್ಳಿ ಗೋಪಲ ಚನ್ನ ಬಸವೇಶ್ವರ—

(ಕವಿಚರತೆ ಸಂಪುಟ ೨, ಪುಟ ೯೭) ತೋಂಟಿನ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ (ಸು. ೧೫೭೦)

ನಿಜಬೋಳ ಬಸವ (ಶಿವಪೂಜಾರ್ಯ)

ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ ೧೭೦೦ರಲ್ಲಿ ಮುರಿಗೆಯ ಸೋಮಶೇಖರ ಶಿವ ಯೋಗಿಯು ಕೊಟ್ಟ ಗುರುಪರಂಪರೆಯ ಅನುವಾದವನ್ನೇ ಚಿತ್ರಕಲ್ಲ ದುರ್ಗದ ಪಟ್ಟವಲ್ಲರಿಕಾರರು ಮಾಡಿದಂತೆ ಸಹಜವಾಗಿ ವಾಚಕರ ಲಕ್ಷ್ಯ ದಲ್ಲಿ ಬರಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿಯ ಉನೆಯವನಾದ ಸೋಮಶೇಖರ ಶಿವಯೋಗಿಯನ್ನು ಯಾವದೋ ಒಂದು ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಮುಂದೆ ಸ್ವದಿಯ ಚನ್ನಬಸವರಾಜೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿ ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಪಟ್ಟವಲ್ಲರಿಕಾರರು ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಕಾಣಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದೇ ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರನ ವಚನದೊಳಗಿನ ಗುರುಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈ ಚಿತ್ರಕಲ್ಲದುರ್ಗದ ಪಟ್ಟವಲ್ಲರಿಕಾರರು ಶ್ರೀ ತೋಂಟದಾರ್ಯನ ಗುರುವು ಉಳುವಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಧಾನ ಹೊಂದಿದ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸವೇಶ್ವರನೆಂದು ಬರೆದು ಗುರುಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಈ ಮೇಲಿನ ವರ್ಣನೆಯ ಮೇಲಿಂದ ಚಿತ್ರಕಲ್ಲದುರ್ಗದ ಪಟ್ಟವಲ್ಲರಿಕಾರರು ಕೊಟ್ಟ ಗುರುಪರಂಪ ರೆಯು ಅಷ್ಟು ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ತೋರಲಾರದು. ಇದರಂತೆ ಗದುಗಿನ ನಿರಂಜನಜಂಗಮವಂಶದರ್ಪಣಕಾರರು ಎಡೆಯೂರ ತೋಂಟದಾರ್ಯ ನಿಂದ ಗೂಳೂರ ಓದ್ದವೀರಸ್ವಾಮಿಯವರಿಗೆ ಮೇಲಿನ ಮುರಿಗೆಯ ಸೋಮ ಶೇಖರ ಶಿವಯೋಗಿಯ ಗುರುಪರಂಪರೆಯ ಅನುವಾದವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಂದೆ ಉಪ್ಪಾನಾರ್ಯ, ಹರಿಕರ, ರಾಜೋಟಿಸ್ವಾಮಿ, ಬಸವಲಿಂಗಾರ್ಯ ಮುಂತಾದವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಹೋಗಿರುವರು ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಕಲ್ಲದುರ್ಗದ ಪಟ್ಟವಲ್ಲರಿಕಾರರಂತೆ ಇವರಾದರೂ ಸ್ವತಃ ತೋಂಟದಾರ್ಯನು ತನ್ನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿಂಥ ನಿಜವಾದ ಗುರುಪರಂ ಪರೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈ ಎಡೆಯೂರಲ್ಲಿ ಬಯಲಾದ ತೋಂಟದಾರ್ಯ ನನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಗುರುಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವನೆಂದು ಹಿಡಿದಿರು ವರು. ಆದರೆ ಪಟ್ಟವಲ್ಲರಿಕಾರರು ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸವೇಶ್ವರನನ್ನು ಮೊದಲ ನೆಯವನೆಂದ, ಹಿಡಿದಿರುವರು. ಇವರ ಮೇಲಿಂದ ಗದುಗಿನ ಮಠವ ಗುರು ಪರಂಪರೆಯಾದರೂ ಅಷ್ಟು ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ತೋರಲಾರದು.

ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೭೦ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ತೋಂಟದಾರ್ಯನು ತನ್ನ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ವಚನದಲ್ಲಿ “(೧) ಅನಾದಿಗಣೇಶ (೨) ಆದಿಗಣೇಶ (೩) ನಿರ್ಮಾಯ (೪) ನಿರಂಜನ (೫) ಜ್ಞಾನಾನಂದ (೬) ಆತ್ಮಗಣೇಶ (೭) ಅಧ್ಯಾತ್ಮಗಣೇಶ (೮) ರುದ್ರಗಣೇಶ (೯) ಬಸವಪ್ರಭು (೧೦) ಆದಿಲಿಂ

ಗೇಶ (೧೧) ಚನ್ನವೀರೇಶ (೧೨) ಗೋಸಲದೇವ (೧೩) ಶಂಕರದೇವ (೧೪) ದಿವ್ಯಲಿಂಗೇಶ (೧೫) ಗೋಸಲ ಚನ್ನಬಸವೇಶ (೧೬) ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ ” ಎಂದು ಸ್ವತಃ ತಮ್ಮ ಗುರುಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವನು. ಈ ಗುರುಪರಂಪರೆಗೂ ಹಾಗೂ ಗುರುಸಿದ್ಧೇಶ್ವರಕೃತ ನಿಜಾಚಾರಣೆಸು ೧೧ನೆಯ ಸ್ಥಲದೊಳಗಿನ ಗುರುಪರಂಪರೆಗೂ ಅಕ್ಷರಶಃ ಹೋಲಿಕೆಯುಂಟು. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶನವರಿಗೆ ಈ ಎರಡೂ ವಂಶಾವಳಿಗಳು ನಿಜವೆಂದು ತಿಳಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಏನೂ ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ವಚನದೊಳಗಿನ ಗುರುಪರಂಪರೆಯು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಪುರಾತನದ್ದಿರುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರಕಲ್ಲುದುರ್ಗದ ಪಟ್ಟವಲ್ಲರಿಕಾರರಂತೆ ದುರ್ಗದ ಗುರುಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಉಳುವಿಯಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯನಾದ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸವೇಶ್ವರನನ್ನು ಮೊದಲನೆಯವನೆಂದೂ ಮತ್ತು ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನನ್ನು ಎರಡನೆಯವನೆಂದೂ ಹಿಡಿಯುವದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ತಥ್ಯಾಂಶವಿಲ್ಲೆಂದು ವಿಚಾರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಚಕರು ಸಹಜವಾಗಿ ಮನಗಾಣಬಹುದು. ಆದು ಹೇಗೆಂದರೆ: - ಕವಿಚರಿತೆಕಾರರು ಕವಿಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸವೇಶ್ವರನ ಕಾಲವು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೭೦ ಎಂದೂ ಮತ್ತು ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನ ಕಾಲವು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೩೭೦ ಎಂದೂ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿರುವರು. ಈ ಕವಿಚರಿತೆಕಾರರು ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸವೇಶನಿಗೆ ಯಾರಿಂದ ಉಪದೇಶವು ದೊರಕಿತೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳದೆ ಹರದನಹಳ್ಳಿ ಗೋಸಲ ಚನ್ನಬಸವೇಶ್ವರನು ಮಾತ್ರ ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದಂತೆ ಹೇಳಿರುವರು. ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಚಿತ್ರಕಲ್ಲುದುರ್ಗದ ಪಟ್ಟವಲ್ಲರಿಕಾರರು ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶನಿಗೆ ಉಳುವಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಧಾನನಾದಂಥ ಚನ್ನಬಸವೇಶ್ವರನ ಕಡೆಯಿಂದ ಉಪದೇಶ ದೊರಕಿದಂತೆ ಪಟ್ಟವಲ್ಲರಿಯಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿರುವರು ಇದು ಸಯುಕ್ತಿಕವೆಂದು ತೋರಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಹರದನಹಳ್ಳಿ ಗೋಸಲ ಚನ್ನಬಸವೇಶ್ವರನು ತೋಂಟದಾರ್ಯನ ಉಪದೇಶಗುರುವಿದ್ದನೆಂದು ಕವಿಚರಿತೆಕಾರರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಸ್ವತಃ ತೋಂಟದಾರ್ಯನೇ ತನ್ನ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರವಚನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವನು. ಮತ್ತು ನಿಜಾಚಾರಣೆ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದೊಳಗಿನ ವಂಶಾವಳಿಯ ಮೇಲಿಂದಲೂ ಇವರ ಸತ್ಯತೆಯು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ ಶ್ರೀ ತೋಂಟದಾರ್ಯನು ಕೊಟ್ಟ ಗುರುಪರಂಪರೆಯನ್ನು ನಾವು ಹಿಂದೆ

ಕೊಟ್ಟಿರುವೆವು. ಮತ್ತು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೯೩೨ ಅಕ್ಟೋಬರ ತಿಂಗಳದ 'ಶಿವಾನುಭವ' ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಂಜನ ವಂಶರತ್ನಾಕರನೆಂಬ ಗ್ರಂಥದ ಕೆಲವು ಭಾಗವು ಅಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಇದೇ ಗುರುಪರಂಪರೆಯು ಇದ್ದದ್ದು ನಾವು ಹಿಂದೆ ಕೊಟ್ಟ ಮ. ರಾ. ಹುಂಡೇಕಾರ ವಕೀಲರ ಲೇಖದ ಸಾರಾಂಶದ ಮೇಲಿಂದ ವಾಚಕರು ಮನಗಾಣಬಹುದು. ಅದರ 'ಶಿವಾನುಭವ'ದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ನಿರಂಜನ ವಂಶರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ " (೧) ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು (೨) ಚನ್ನಬಸವೇಶ್ವರ (೩) ಸಿದ್ಧರಾಮ " ಮುಂತಾದವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವುಗಳ ಮುಂದೆ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ವಚನದೊಳಗಿನ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಗುರುಪರಂಪರೆಯು ವಿರೂಪಾಕ್ಷಪಂಡಿತ (ಸು. ೧೫೮೦) ನ ಚನ್ನಬಸವ ಪುರಾಣದೊಳಗಿನ ವಂಶಾವಳಿಯ ಅನುವಾದವೇ ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ಇತ್ತೀಚಿನದೆಂದು ಸಹಜವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುವದು. ಯಾಕಂದರೆ ಈ ನಿರಂಜನ ವಂಶರತ್ನಾಕರ ಗ್ರಂಥದ ೨೫ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೫೦ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಷಡಕ್ಷರವೇವ ಕವಿಯ ಹೆಸರನ್ನೂ, ಪುಟ ೬೦ರಲ್ಲಿ ೧೮ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಒಂಟಮೂರಿ ಎಂಬ ಊರಿನ ಹೆಸರನ್ನೂ, ಹಾಗೂ ಎರತ್ತರೊಳಗೆ ಸುಮಾರು ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಉಂಟಾದ ಸುಮಯ ಭೇದಗಳೊಳಗಿನ ಮುರಿಗಿ, ಕೆಂಪಿನ, ಸಂಸಾದನೆ ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನು ಬಹಳ ಅವಾಚೀನನು ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು ೧೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಪೂರ್ವದವನೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯತಿಯ ವಚನದೊಳಗಿನ ವಂಶಾವಳಿಯ ಮೇಲಿಂದ ಶ್ರೀ ಬಸವಪ್ರಭುದೇವನಿಂದ ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನವರಿಗೆ ೮ ಜನರು ಆಗಿರಬೇಕು. ಹೀಗಿರುತ್ತಿರಲು ಈ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೇವಲ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸವೇಶ್ವರನ ತರುವಾಯ ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನೆಂದು ಬರೆಯುವದರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕಲ್ಪದುರ್ಗದ ಪಟ್ಟಿವಲ್ಲರಿಕಾರರ ಉದ್ದೇಶವು ಗೊತ್ತಾಗಲೊಲ್ಲದು. ಇದೇ ವಿಷಯವಾಗಿ ಗದುಗಿನ ನಿರಂಜನ ಜಂಗಮವಂಶದರ್ಪಣಕಾರರು ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿರುವರೆಂದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಅದು ಹೇಗಂದರೆ:-ಅವರು ತಮ್ಮ ಮೂಲಪುರುಷನು ತೋಂಟದಾರ್ಘ್ಯನೆಂದು ಹಿಡಿದು ಅತನಿಗೆ ಕಲಿಕಾಲದ ದ್ವಿತೀಯ

ಪ್ರಭುವೆಂದು ಹೇಳಿ ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ಗುರುಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಈ ತೋಂಟಿದಾರ್ಯನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತಾಶ್ರಮದೊಳಗೆ ಗುರುಪರಂಪರೆಯೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಂತೂ ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪು. ಈ ತೋಂಟಿದಾರ್ಯನಿಂದ ಮುಂದೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಹಳ್ಳಿದೇವನವರೆಗೆ ಚಿತ್ರಕಲ್ಲುದುರ್ಗದ ಪಟ್ಟವಲ್ಲರಿಕಾರರು ಕೊಟ್ಟ ವಂಶಾವಳಿಗೂ ಮತ್ತು ನಿರಂಜನವಂಶರತ್ನಾಕರದೊಳಗಿನ ವಂಶಾವಳಿಗೂ ಹೋಲಿಕೆ ಇದ್ದಂತೆ ಕಂಡು ಬರುವದು. ಆದರೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕಲ್ಲುದುರ್ಗದ ಪಟ್ಟವಲ್ಲರಿಕಾರರ ವಂಶಾವಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಗದುಗಿನ ನಿರಂಜನ ಜಂಗಮವಂಶದರ್ಪಣಕಾರರ ವಂಶಾವಳಿಗೂ ಎಳ್ಳಷ್ಟಾದರೂ ಹೋಲಿಕೆ ಇದ್ದಂತೆ ತೋರುವದಿಲ್ಲ. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೦೮೫ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಚನ್ನ ಬಸವ ಪುರಾಣದೊಳಗಿನ ತೋಂಟಿವ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಬ್ಬರ ಹೆಸರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಈ ಎರಡೂ ವಂಶಾವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಿಂಚಿತ್ತಾದರೂ ಹೋಲಿಕೆ ಇಲ್ಲವು. ಇದೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ಸಮಯ ಭೇದವೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವು. ಈ ಸಮಯಭೇದವು ಸುಮಾರು ೧೫ನೇ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಅರಂಭವಾದಂತೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಟ್ಟು ಕಥೆಗಳು ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯೆ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ:—

(೧) ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೫೦ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಹಳ್ಳಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳೆಂದು ಒಬ್ಬ ಪರಮ ವಿರಕ್ತ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಆಗಿಹೋದರು. ಅವರ ಅನುಗ್ರಹ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಮುರಿಗೆಯ ಶಾಂತವೀರರೆಂಬವರಿಂದ ಅನುಗ್ರಹ ಹೊಂದಿದ ಇಮ್ಮಡಿ ಮುರಘರಾಜೇಂದ್ರ (ಸು. ೧೭೭೦) ರೆಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಹಳ್ಳಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಶಿವಾನುಭವ ಚರಂತಿಕೆಯ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮೊದಲು ನಿಶ್ಚೈಸಿದ್ದರೂ ಅವರು ಶೀಘ್ರಕೋಪಿಯಿದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಆ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕೊಡಬಾರದೆಂದು ಮತ್ತು ಅದಷ್ಟು ಇವರನ್ನು ತಮ್ಮಿಂದ ದೂರ ಇಡಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸವೇಶ್ವರದೇವರು ಉಳುವಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಧಾನವಾಗುವ

ಸಮಯಕ್ಕೆ ಕಲ್ಯಾಣದ ಬಿಜ್ಜಳರಾಜನ ದಂಡಿನಲ್ಲಿ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಸರದಾರ ನಾಗಿದ್ದ ಮಲ್ಲೂಖಾನನೆಂಬವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ದಿಲ್ಲಿಯ ಬಾದಶಹನಿಗೆ ಕೊಡುವ ದರ ಸಲುವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಸಿಕ್ಕಾವೋಹರಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿ ತರಬೇಕೆಂದು ಮುರುಘಾರಾಜೇಂದ್ರ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದರಂತೆ. ಗುರುನಿನ ಈ ಆಜ್ಞೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಆ ಮುರುಘಾರಾಜೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಸಿಕ್ಕಾವೋಹರಗಳನ್ನು ತರುವದರ ಸಲುವಾಗಿ ದಿಲ್ಲಿಶಹರದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟರು. ಇತ್ತಕಡೆಗೆ ಆ ಕಟ್ಟಿಗೆಹಳ್ಳಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಭಕ್ತವರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ವಟುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆತನಿಗೆ ವೀರವಾಹೇಶ್ವರ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವನಿಗೆ ಮಹಾಂತಸ್ವಾಮಿಯೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಅವನಿಗೆ ತಮ್ಮ ಶಿವಾನುಭವ ಚರಂತಿಕೆಯ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವನೊಡನೆ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿನ ಹೂವಿನ ಹಡಗಲಿ ತಾಲೂಕಿನ ತಾಮ್ರಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದ ಸೀಮೆಯೊಳಗಿನ ಹಗರೀನೆಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಗಿಡಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತರು. ಅತ್ತಕಡೆಗೆ ಆ ಮುರುಘಾರಾಜೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ದಿಗ್ವಿಜಯ ಮಾಡುತ್ತ ದಿಲ್ಲಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮೆದಕೇರಿ ಗ್ರಾಮದ ಸೀಮೆಯೊಳಗೆ ಒಬ್ಬ ದನಗಾಯುವ ಹುಡುಗನು ಶ್ರೀಗಳಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದನು ಶ್ರೀಗಳವರು ಆತನನ್ನು ದಯಾರ್ಪದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿ “ತೀವ್ರವೇ ನೀನು ಈ ಪ್ರಾಂತದ ರಾಜನಾಗುವಿ” ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿದರು. ಈ ಆಶೀರ್ವದದ ಬಲದಿಂದ ತೀವ್ರವೇ ಆ ದನಗಾಯುವು ಮೆದಕೇರಿಯ ನಾಯಕನೆಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಳೆಯಗಾರನಾದನು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಆ ಮುರುಘಾರಾಜೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಸಂಚಾರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಹತ್ವದ ಪವಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಕೆಲವು ಕಾಲದ ನಂತರ ದಿಲ್ಲಿಶಹರಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದರು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದಿಲ್ಲಿಯ ಬಾದಶಹನ ಒಂದು ಆನೆಯು ಸತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಈ ಮುರುಘಾರಾಜೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಜೀವಗೊಳಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ಬಾದಶಹನು ಕೇಳಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾಗಿ ಶ್ರೀಗಳವರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಬಹಳ ಗೌರವಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಗಳವರ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಹಿಂದಿನ ಸಿಕ್ಕಾವೋಹರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ದರ್ಬಾರದಿಂದ ಶಿಖಾಶೈಲಿಗಳೆಂಬ ಎರಡು ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಮನ್ನಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ

ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಆನಂದದಿಂದ ವಿಹಾರಮಾಡುತ್ತ ಬೇರೆ ದಾರಿಯಿಂದ ತಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಿರಲು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣದೊಳಗೆ ಇಳುಕೊಂಡರು. ಅಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಬಸವಾದಿ ಪ್ರಸುಧರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ವೇವನು. ಯಾವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನಾರೂಢನಾಗಿರ್ಪನೋ ಆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವನ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಒಂದು ಮಠವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನವೆಂಬ ಗದ್ದುಗೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಚರಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಆ ಮುರಘಾರಾಜೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಗುರುವಿನ ಕಡೆಗೆ ಬಂದು ಅವರ ಶೋಧಮಾಡಲಾಗಿ ಅವರು ಇವರಿಗೆ ದೊರಕಲಿಲ್ಲ. ಇತ್ತ ಕಡೆಗೆ ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ್ಗೆ ಇವರು ಕೊಟ್ಟ ಆಶೀರ್ವಾದಬಲದಿಂದ ಘನತೆಗೇರಿದ ಮೆದಕೇರಿಯ ನಾಯಕನ ಭಿಟ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಆತನು ಶ್ರೀಗಳಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀಗಳವರು ತನ್ನ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಂಡನು. ವಿರಕ್ತರು ಒಂದೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಇರಕೂಡದು, ದಿನಂಪ್ರತಿ ಅವರ ಶಿವಪೂಜೆಯ ಸ್ಥಳವು ಬದಲಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದು ಶ್ರೀಗಳವರು ಹೇಳಲು, ಶ್ರೀಗಳವರ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿ ತೀವ್ರದಲ್ಲಿ ಆ ಮೇದಕೇರಿಯ ಪಾಳೆಗಾರನು ಊರಹೊರಗಿನ ಮರಡಿಯ ಮೇಲೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೭೨೦ರ ಸುಮಾರಕ್ಕೆ ದಿನಂಪ್ರತಿ ಒಂದೊಂದು ಅಂಕಣದಲ್ಲಿ ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಅ ಮರದಲ್ಲಿಯೇ ಶಿವಪೂಜೆಯು ನಡೆಯತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ೩೬೦ ಅಂಕಣಗಳುಳ್ಳ ಒಂದು ಒಲವಾದ ಶಿಲಾಮಠವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಶ್ರೀಗಳವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಸಲುವಾಗಿ ಅವರ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಆನೇಕ ಭೂದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಈ ಭಿತ್ತಿಯ ಮೈಭವದಲ್ಲಿ ಆ ಮುರಘಾರಾಜೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಗುರುವನ್ನು ಮರತು ಆನಂದದಿಂದ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ತಮಗೆ ಗುರುವಿನಿಂದ ಶಿವಾನುಭವ ಚರಂತಿಕೆಯು ಸಿಕ್ಕುವುದೆಂಬ ಯಲ್ಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದರ ಸ್ಮರಣೆಯು ಪದೇ ಪದೇ ಆಗುತ್ತಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಮುರಘಾರಾಜೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಕಟ್ಟಿಗೆಹಳ್ಳಿಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಶೋಧ ಮಾಡುವದರ ಸಲುವಾಗಿ ಮೆದಕೇರಿಯ ನಾಯಕನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಆ ಪಾಳೆಯಗಾರನು ಅವರನ್ನು ಹುಡುಕುವದರ ಸಲುವಾಗಿ ವಿಶ್ವಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೂ ಕಡೆಗೆ ಅವರಿಗೆ ಅವರು ದೊರಕಲಿಲ್ಲ. ನಿರಾ

ಶೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಮೇದಕೇರಿಯ ನಾಯಕನು ತನ್ನ ಬೀಗನಾದ ಹರಪನ ಹಳ್ಳಿಯ ನಾಯಕನಿಗೆ ಅವನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೋಧಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳುಹಿಸಿದನು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಾಮ್ರಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮವು ಹರಪನಹಳ್ಳಿಯ ನಾಯಕನ ಸೀಮೆಗೆ ಸೇರಿತ್ತು. ಶೋಧಮಾಡಲಾಗಿ ಆ ಉಭಯ ಗುರುತಿಷ್ಯರು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಈ ವಾರ್ತೆಯು ಹರಪನಹಳ್ಳಿಯ ನಾಯಕನಿಂದ ಮೇದಕೇರಿಯ ನಾಯಕನಿಗೆ ತಿಳಿದಕೂಡಲೆ ಈ ನಾಯಕರ ಸಹಾಯದಿಂದ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಮುರಘಾರಾಜೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಾಮ್ರಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದು ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ನಿದ್ರೆಹತ್ತಿ ಮಲಗಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆಹಳ್ಳಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಮಂಚ ಸಹಿತವಾಗಿ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ್ಗೆ ಹಾನಗಲ್ಲ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿಯೆ ತಿಳುವಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದ ಹತ್ತರ ಸೆಳಗಾಯಿತು. ಗುರುಗಳು ಎಚ್ಚತ್ತು ನೋಡಲಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮಹಾಂತಸ್ವಾಮಿಯೆಂಬ ಶಿಷ್ಯನ ಬದಲು ಮೊದಲಿಗೆ ಬೇಡಾದ ಮುರಘಾರಾಜೇಂದ್ರನೆಂಬ ಶಿಷ್ಯನು ಇದ್ದದ್ದು ಕಂಡು ಗುರುವಿಗೆ ಬಹಳೇ ಸಂತಾಪವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಆ ಮುರಘಾರಾಜೇಂದ್ರನ ಸವಿನಯೋಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಆ ಗುರುವಿನ ಕೋಪವು ಬಯಲಾಯಿತು. ಆ ಮೇಲೆ ಮುರಘಾರಾಜೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಶಿವಾನುಭವ ಚರಂತಿಕೆಯ ಪಟ್ಟವನ್ನು ತಮಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಗುರುವಿಗೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಆ ಚರಂತಿಕೆಯ ಪಟ್ಟವು ಈ ಮೊದಲೇ ಮಹಾಂತನೆಂಬವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರಲಾರದು ಎಂದು ಗುರುಗಳು ನುಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಅವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಆ ಮುರಘಾರಾಜೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹೊರಟು ಹೋಗಿ ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ಕೆಲವು ಅನುಯಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಅವರ ಸಹಾಯದಿಂದ ತಾವೇ ಮುಖ್ಯ ಗುರುಗಳೆಂದು ಸಾರಿ ೧೦ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ದಿಗ್ವಿಜಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಮುರಿಗಿಯೆಂಬ ಸಮಯವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು. ಇತ್ತ ಕಡೆಗೆ ಆ ಮಹಾಂತಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಾವೂ ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿ ಭಕ್ತೋದ್ಧಾರದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇವರೇ ಚೇಲಾಳ ಸಮಯದವರೆಂದೆನ್ನಿಸಿಕೊಂಡರು. ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಮೊದಲು ಒಂದರಲ್ಲಿ ಮುರಿಗಿ ಮತ್ತು ಚೆಲ್ಲಾಳವೆಂಬ ಎರಡು ಸಮಯಭೇದಗಳಾದವು. ಮೇದಕೇರಿಯ ನಾಯಕನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಆ ಮುರಘಾರಾಜೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು

ದೊಡ್ಡ ಘನತೆಗೇರಿವರು. ಮತ್ತು ಇತ್ತಕಡೆಗೆ ಈ ಉಭಯ ಶಿಷ್ಯರ ಉಪದ್ರವಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಹಳ್ಳಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೭೭೫ರ ಸುಮಾರಕ್ಕೆ ತಿಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿಸ್ಥರಾದರು ಅವರು ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಪ್ರೀತಿಯ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಮಹಾಂತಸ್ವಾಮಿಗಳು ಅರ್ಧನಾರೀಶ್ವರನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯೋತ್ತಮನಿಗೆ ತಮ್ಮ ಚರಂತಿಕೆಯ ಪಟ್ಟಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಳಿಕ ತಾಮ್ರಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿಸ್ಥರಾದರು. ಹಗರೀನದಿಯ ದಂಡೆಯಮೇಲೆ ಅವರ ಸಮಾಧಿಯು ಈಗ್ಯಾ ಇರುವದು. ಈ ಅರ್ಧನಾರೀಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಕೆಳದೀರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಅಲ್ಲಿಯ ವೀರಶೈವ ರಾಜನ ಆಶ್ರಯ ದಲ್ಲಿದ್ದರು ಇವರಿಂದ ಕೆಳದಿಯ ರಾಜನಿಗೆ ಉಪದೇಶವಾಗಿತ್ತು ಕೆಳದಿಯ ಸೋಮಶೇಖರರಾಜನು ಮರಣಹೊಂದಿದ ಮೇಲೆ ಆತನ ರಾಣಿಯಾದ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯು ಮೈಸೂರ ಅರಸನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳವರೆಗೆ ಉತ್ತಮರೀತಿಯಿಂದ ರಾಜ್ಯವಾಳಿ ಕಡೆಗೆ ಬಸಪ್ಪನಾಯಕನೆಂಬವನನ್ನು ದತ್ತಕ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು. ಈ ಬಸಪ್ಪನಾಯಕನ ಲಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೭೭೭ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಹೈದರಲ್ಲಿಯು ಅವನ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋಗಿ ಕೆಳದೀ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಗೆದ್ದು, ಕೈವಶಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಅಪಾರವಾದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಒಯ್ದನು. ಈ ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ಬಸಪ್ಪನಾಯಕನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಮುತ್ತುರತ್ನಾದಿ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಎಲ್ಲ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಉಪದೇಶ ಗುರುವಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಬೇಕೆಂದು ಒಂಟಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇರಿ ಮರದೊಳಗಿನ ಶಿಷ್ಯರ ಕೂಡ ಆ ಒಂಟಿಗಳನ್ನು ಗುರುವಿನ ಕಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಗುರುಗಳು ಡಂಬಳದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೈದರನು ಬಸಪ್ಪನಾಯಕನಿಗೂ ಆತನ ತಾಯಿಯಾದ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಗೂ ಕೈದು ಮಾಡಿ ಒಂದು ಕಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟನು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆಳದಿಯೊಳಗೆ ಮರತೂರ ಮಂಡೀ ಬಸವಶೆಟ್ಟಿ ಎಂಬೊಬ್ಬ ವೀರಶೈವ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥನಿದ್ದನು. ಈ ಮರತೂರ ಶೆಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಅದೇ ಅರ್ಧನಾರೀಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಕಡೆಯಿಂದ ಉಪದೇಶವಾಗಿತ್ತು ಹೇರಿ ಕಳುಹಿಸಿದಂಥ ಕೆಲವು ಒಂಟಿಗಳು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಮರತೂರ ಬಸಪ್ಪಶೆಟ್ಟಿಯ ವಶವಾದಲ್ಲಿ ಬಂದವು. ಆತನು ಅವುಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಮುತ್ತು ರತ್ನಾದಿಗಳನ್ನು ಇಳಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಒಂಟಿಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹೊಡೆದನು. ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಶಿಷ್ಯರು ಒಂಟಿಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಿರಲಾಗಿ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪತ್ತಗುಡ್ಡದೊಳಗೆ ಕೆಲವು ಒಂಟಿಗಳು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡವು. ಉಳಿದವುಗಳನ್ನು

ಮಠಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಿರಲಾಗಿ ನಿರಿಚ್ಛರಾದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಆ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಮಠ ದೊಳಗೆ ತರಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದಂತೆ ಆ ಶಿಷ್ಯರು ಆ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಬೇರೆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹೂಳಿಟ್ಟರು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಹಾಂತಸ್ವಾಮಿ ಗಳು ಹಂಪಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿಸ್ಥರಾದರು. ಕೆಳದಿಯೊಳಗಿನ ಅನಾಯ ಕತ್ವಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ಮರತೂರ ಬಸಪ್ಪಶೆಟ್ಟಿಯು ಕೂಡ ಹಂಪಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತನು. ಮುಂದೆ ಆ ಶೆಟ್ಟಿಯು ಆ ಸಂಪತ್ತಿನ ಬಲದಿಂದ ಅನೇಕ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಶೆಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿ ಅವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ಪೇಟೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಆತನ ಕೈಕೆಳಗೆ ೬೪ ಶೆಟ್ಟಿಗಳಿದ್ದರೆಂದು ಜನರು ಹೇಳು ವರು. ಅಂದನೇಲೆ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರಂತೆ ಇದ್ದ ಈ ಮರತೂರ ಶೆಟ್ಟಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಚೀಲಾಳ ಸಮಯದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಗದುಗಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತರು. ಈ ಗದಗು ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೃತಪುರವೆಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾ ಗಿತ್ತು. ಇದರೊಳಗಿನ ತ್ರಿಕೂಟೇಶ್ವರ ಮತ್ತು ವೀರನಾರಾಯಣ ಈ ವಿರಡು ಪುರಾತನ ಗುಡಿಗಳಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಅವುಗಳೊಳಗಿನ ಶಿಲಾಲೇಖ ಗಳಿಂದಲೂ ಇದು ಬಹಳ ಪುರಾತನ ಗ್ರಾಮವಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕ್ರಿ. ಶ ೧೮೩೭ರ ಸುಮಾರಕ್ಕೆ ಇದು ಕೇವಲ ೮೦೦ ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ೧೨ ಅಂಗಡಿಗಳುಳ್ಳ ಒಂದು ದಂಡಿನ ಸ್ಥಾನವಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಕರ್ನಲ್ ಕ್ಲೌನ್ ಇವರು ಅಂದಿರುವರು. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೬೦ರಿಂದ ಗದಗು ಬೆಳೆಯುತ್ತ ನಡೆಯಿತು. ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿ ಈಗಿರುವ ತೋಟದ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ದೊಡ್ಡ ಮಠವು ಇದ್ದಿಲ್ಲವು ಈ ಮಠಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿವರುಷ ಸುಮಾರು ೨೫-೩೦ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ಉತ್ಪನ್ನವಿದ್ದು ಅದು ಈಗ ಅತಿಶಯ ವೈಭವದಿಂದಿರುವದು. ಈ ಮಠದ ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಚೀಲಾಳ ಸಮಯದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು.

(೨) ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಹಳ್ಳಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ನೋಡಸಿದ್ದಲಿಂಗ ದೇವರು ಮತ್ತು ಮುರಘಾರಾಜೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳೆಂದು ಉಭಯ ಶಿಷ್ಯರಿದ್ದರು ಈ ಉಭಯತರು ಮಹಾವಿದ್ವಾನ್ರೂ ತಪಸ್ವಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದು ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರಂತೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರ ಗುರುಗಳು ಒಂದು ದಿವಸ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ದಿಲ್ಲಿಶಹರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸಿಕ್ಕಾಮೊಹರುಗಳನ್ನು ತರುವದಕ್ಕೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು. ಗುರುವಿನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಉಭಯ

ತರೂ ಹೊರಟರು. ಈವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಮಾಡುತ್ತ ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟಾಗ್ಗೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮೆದಕೇರಿಯೊಳಗೆ ಒಬ್ಬ ದನ ಕಾಯುವವನಿಗೆ ನೀನು ರಾಜನಾಗುವೆಯೆಂದು ಮುರಘಾರಾಜೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಉಭಯತರು ದಿಲ್ಲಿ ಶಹರಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿ ಈವರು ಅನೇಕ ಪವಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಬಾದಶಹನ ಸತ್ತ ಆನೆಯನ್ನು ಜೀವಗೊಳಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಾದಶಹನು ಈವರಿಗೂ ಮರ್ಯಾದೆಯ್ನು ಮಾಡಿ ಸಿಕ್ಕಾ ಮೋಹನಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟದ್ದಲ್ಲದೆ ಶಿಖಾಶೈಲಿಗಳನ್ನು ಸಹಕೊಟ್ಟನು. ತಿರುಗಿ ಬರುವಾಗ್ಗೆ ಉಭಯತರು ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವರ ಮಠವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅದರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಚರಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ಗುರುಗಳ ಹೆತ್ತರ ಬಂದು ಆದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿ, ತಂದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅವರ ಮುಂದೆ ಇರಿಸಿದರು. ಅದರಿಂದ ಗುರುಗಳು ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಪೂರ್ವದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೀತಿಸಹತ್ತಿದರು. ಹೀಗೆ ರುತ್ತಿರಲು ಒಂದು ದಿವಸ ಮುರಘಾರಾಜೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಮನೆತನದೊಳಗಿನವನೊಬ್ಬನು ಭವಿಜನರ ಸಂಗಡ ಸಾಮರಸ್ಯ ಮಾಡಿದನೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಂತು. ಈ ಸುದ್ದಿಯು ಹೆಚ್ಚಿದ ಕೂಡಲೆ ಕೆಲವು ಭಕ್ತ ಮಾಹೇಶ್ವರರು ಕೂಡಿ ಆತನಿಗೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕಿದರು. ಇದು ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಜನರ ಕಡೆಗೆ ದುರ್ಲಕ್ಷ ಮಾಡಿ ಆ ಮುರಘಾರಾಜೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಕೊಡಿಸಿ ಶುದ್ಧಮಾಡಿಸಿ ಆತನ ಸಂಗಡ ಬಳಿಕೆ ಮಾತಹತ್ತಿದರು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ನೋಡಿಸಿದ್ದಲಿಂಗದೇವರಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಹುಟ್ಟು ಭವಿಯನ್ನು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಬಹುದು ಆದರೆ ಕೆಟ್ಟ ಭವಿಯನ್ನು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಲಾಗದು. ಮತ್ತು ನಿರಂಜನ ವಿರಕ್ತಮೂರ್ತಿಗಳು ಇದರಂತೆ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದೊಳಗಿನ ಜನರ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಇಡಕೂಡದೆಂದು ಹೇಳಿ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು, ಅವರ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಸ್ವಾದೀರಾಜನ ಆಶ್ರಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಂತರು. ಅತ್ತಕಡೆಗೆ ಆ ಮುರಘಾರಾಜೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕೃತ್ಯವು ಯಥೋಚಿತ ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವೆಂದು ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇನೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಕೊಂಡು ಹೆಲದಿಂದ ಮೆದಕೇರಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಾವು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ್ಗೆ

ಆಶೀರ್ವಾದ ಕೊಟ್ಟ ದನಕಾಯುವವನು ಮದಕೇರಿಯ ನಾಯಕನಾಗಿರುವ ದರಿಂದ ಅವನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ನಿಂತರು. ಅಲ್ಲಿ ಆ ರಾಜನು ಇವರನ್ನು ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಗೌರವಿಸಿ ತನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲವು ದಿನಸ ಗಳ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಗಳವರ ಇಚ್ಛೆಯ ಮೇರೆಗೆ ೧೮ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರ ಕಲ್ಲದುರ್ಗದ ಊರಹೊರಗಿನ ಮರಡಿಯ ಮೇಲೆ ೨೬೦ ಅಂಕಣಗಳುಳ್ಳ ಒಂದು ವಿಶಾಲವಾದ ಮಠವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮುರಘಾರಾಜೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಚಿತ್ರಕಲ್ಲ ದುರ್ಗದ ಮಠದಲ್ಲಿರುತ್ತಿರಲು ಇವರ ಮತ್ತು ನೋಡಸಿದ್ಧಲಿಂಗದೇವರ ವೈಮನಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬೆಳೆಯಿತು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಅವರ ಗುರುಗಳಾದ ಕಟಿಗೆಹಳ್ಳಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹಾನಗಲ್ಲ ತಾಲೂಕಿನ ತಿಳುವಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥರಾದರು. ಈ ಉಭಯತರಿಗೂ ಗುರುವಿನಿಂದ ಚರಂತಿಕೆಯ ಪಟ್ಟ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಮುರಘಾರಾಜೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಇಮ್ಮಡಿ ಗುರುಸಿದ್ಧ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ನೋಡಸಿದ್ಧಲಿಂಗದೇವರು ಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಗುರು ಗಳಂತೆ ಈ ಉಭಯ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿಯೂ ವೈರತ್ವವು ಹೆಚ್ಚಿತು. ಇಮ್ಮಡಿ ಗುರುಸಿದ್ಧ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗಳ ವರ್ಚಸ್ಸನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವು ಜನ ಸಹಾಯಕರೊಂದಿಗೆ ಘಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಬಂದು ವಾಸ ಮಾಡಿದರು. ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗಳಿಂದ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಬಸಪ್ಪಶೆಟ್ಟಿ ಯೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಶ್ರೀಮಂತ್ರನಿಗೆ ಉಪದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಆತನ ಸಹಾಯ ದಿಂದ ಇವರು ಕೂಡ ಬಹಳೇ ಬಲಾಢ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಒಂದು ದಿನಸ ವ್ಯಾಪಾರದ ನಿಮಿತ್ಯವಾಗಿ ಘಟ್ಟದ ಕೆಳಗೆ ಈ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಶೆಟ್ಟಿಯು ಹೋಗುತ್ತಿರಲು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ಇಮ್ಮಡಿ ಗುರುಸಿದ್ಧ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ದರ್ಶನವಾಯಿತು. ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಮುಂದೆ ಕೂಡ್ರಲು ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಆತನಿಗೆ ಬಹಳ ಅಗ್ರಹಮಾಡಿದರು. ಈ ಮೊದಲೇ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಕಡೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಯು ಗೊತ್ತಾಗಿ ದ್ದರಿಂದ ಆತನು ಪ್ರಸಾದ ಸೇವಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇಮ್ಮಡಿ ಗುರುಸಿದ್ಧ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಅಗ್ರಹ ಮಾಡಲು, ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಭವಿಗಳ ಬಳಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವದರಿಂದ ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದ ತೆಗೆದುಕೊ ಳ್ಳಲಾರೆನೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಇಮ್ಮಡಿ

ಗುರುಸಿದ್ಧಸ್ವಾಮಿಗಳು “ ನಿನ್ನ ಮನೆಯು ಹೊಲಗೇರಿಯಾಗಲಿ ” ಎಂದು ಶಾಪಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಸೆಟ್ಟಿಯು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಲವತ್ತರವಾದ ಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಕೃಪಾಬಲವಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಗಾಬರಿಯಾಗದೆ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಆದ ವೃತ್ತಂತವನೆಲ್ಲ ಆರುಹಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ‘ ನಿನ್ನ ಜೀವವು ಭವಿಷನರ ಕೈಯಿಂದ ಹೋಗಲಿ ’ ಎಂದು ನೀನು ಆ ಇಮ್ಮಡಿ ಗುರುಸಿದ್ಧಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಮರಳಿ ಶಾಪಕೊಟ್ಟು ಬಂದು ಆ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಶಾಪಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಈಗಿಂದೀಗ ನಿನ್ನ ಮನ ಇರುವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹೊಲಗೇರಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಬೇರೊಂದು ಹೊಸ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯೆಂಬ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸೆಂದು ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗಳು ಆ ಸೆಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಉಭಯ ಪಕ್ಷದ ಅನೇಕ ಜನರು ಇಮ್ಮಡಿ ಗುರುಸಿದ್ಧಸ್ವಾಮಿಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರು ಅವರೊಳಗೆ ಕಲಹಗಳು ಆರಂಭವಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಬ್ಬ ವಿರಕ್ತ ಮೂರ್ತಿಗಳು ಮಡಿದರು. ಇಮ್ಮಡಿ ಗುರುಸಿದ್ಧಸ್ವಾಮಿಗಳು ಮೇಣಿಯೊಳಗಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು ಅನಂತಪುರದ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಭವಿಷನರ ಕಡೆಯಿಂದ ಅವರ ವಧೆಯಾಯಿತು. ಅವರ ಸಮಾಧಿಯು ಅನಂತಪುರದಲ್ಲಿರುವದು. ನೋಡಸಿದ್ಧಲಿಂಗದೇವರು ಜವೇ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿಸ್ಥರಾದರು. ಮುರಘಾರಾಜೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳು ಚಿತ್ರಕಲ್ಲದುಗದ ಎಡದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿ ಹೊಂದಿದರು. ಈ ವಿರಕ್ತರೊಳಗಿನ ಕಲಹದ ಮೂಲತಕವೇ ಸಿರಸಿಯಿಂದ ೬ ಮೈಲುಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿರುವ ಇಸುಳೂರೊಳಗಿನ ಮೂವರು ವಿರಕ್ತರ ಸಮಾಧಿಗಳು.

ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹಳೇಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣಸೆಟ್ಟಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಮುಖ ಶ್ರೀಮಂತ ಲಿಂಗಾಯತನಿದ್ದನು. ಆತನಿಗೆ ಬಸಪ್ಪನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಸೋದರಳಿಯನಿದ್ದನು ಅಳಿಯಮಾವಂದಿರಲ್ಲಿ ವೈಮನಸ್ಸುಂಟಾಗಿ ಆಳಿಯನು ಕೆಲವು ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಡನೆ ಜೊಮ್ಮಾಪುರದ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನಿಂತನು. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೭೨೭ರಲ್ಲಿ ಈ ಬಸಪ್ಪನು ಹಳೇಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಕಿಲ್ಲೆದಾರನ ಸಂಗಡ ಜಗಳಮಾಡಿ ಅಬ್ದುಲ್ ಮಜೀದಖಾನ ದಿಲಾವರ್ ಜಂಗಬಹಾದ್ದೂರನೆಂಬ ಸವಣೂರ ನವಾಬನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಜೊಮ್ಮಾಪುರದ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವೇಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮಜೀದಪುರಯೆಂಬದೊಂದು ಓಣಿಯನ್ನು ಸವಣೂರ ನವಾಬನು ಸ್ವಂತ ವೆಚ್ಚದಿಂದ ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಬಸಪ್ಪನು ಸುಮಾರು ೨೫೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು

ವೆಚ್ಚವನ್ನಾಡಿ ಒಂದು ಕೋಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟನು. ಮುಂದೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೭೬೪ರಲ್ಲಿ ಶಾ. ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸರಂಜಾಮದ ಉತ್ಪನ್ನವು ಪಟವರ್ಧನರಿಗೆ ಪೆ ಶ್ವೆಯರ ಕಡೆಯಿಂದ ದೊರಕಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ಕಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಹೊಸಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಕೂಡಿದ್ದವು. ಮುಂದೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೧೫ರಲ್ಲಿ ಪಟವರ್ಧನರಲ್ಲಿ ಪಾಲಾಗಿ ಹೊಸಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯು ಸಾಂಗಲೀ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರ ಕಡೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಮತ್ತು ಹಳೇ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯು ಜನರಲ್ ಮನ್ರೋರವರ ಕಡೆಗೆ ಉಳಿಯಿತು. ಕ್ಯಾಪಟನ್ ಮೂರರವರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೭೯೦ರಲ್ಲಿ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯು ಅತಿಶಯ ಊರ್ಜಿತವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿತ್ತೆಂದು ವರ್ಣಿಸಿರುವರು. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೭೯೦ರಲ್ಲಿ ಪರಶುರಾಮ ಭಾವು ಪಟವರ್ಧನನು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋದನು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಆತನಿಗೆ ಬಹಳ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡರು. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೭೯೬ರಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಹಾಪುರದ ಶಿವಾಜಿಯು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಲಾಟೆಮಾಡಿ ಹಳೇ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತೂರ ದೇಸಾಯರ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಮುಂದೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೦೪ರಲ್ಲಿ ಪೇಶ್ವೆಯವರು ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಫಡಕೆ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೨೦ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತ ಚಿಂತಾಮಣರಾವ ಅಪ್ಪಾಸಾಹೇಬ ಸಾಂಗಲೀಕರ ಈತನು ಲಕ್ಷ್ಮರಿಯ ವೆಚ್ಚದ ಸಲುವಾಗಿ ಹೊಸಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಸುತ್ತಲಿನ ೪೭ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಸುಮಾರು ೬೨೦೫೦ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಉತ್ಪನ್ನವು ಭಾಗವನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಕ್ಯಾಪಟನ್ ಉಂಗೇಡ್ ಎಂಬವನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೪೪ರಲ್ಲಿ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯೊಳಗೆ ೧೪೫೮ ಮನೆಗಳೂ ಮತ್ತು ೨೫೦೦ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಇತ್ತೆಂದು ಹೇಳಿರುವನು. ಇಮ್ಮಡಿ ಗುರುಸಿದ್ಧಸ್ವಾಮಿಗಳ ಶಾಪದಿಂದ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಬಸವನೇಂಬ ಸೆಟ್ಟಿಯು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಹೊಸಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವಾಗ್ಗೆ ಒಂದು ಭವ್ಯವಾದ ಮಠವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಮಗನಿಗೆ ಮಾಹೇಶ್ವರ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡಿಸಿ ಆ ಮಠಕ್ಕೆ ಚರಮೂರ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಕಡೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ಬಾಬುಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದನು. ಈ ಚರಮೂರ್ತಿಯು ಬಹಳೇ ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾಗಿ ಅನೇಕ ಮಹತ್ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಹುಚ್ಚು ಗುರುಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಕಡೆಗೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿಸ್ಥನಾದನು. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಮೂರುಸಾವಿ

ರಮಠದಲ್ಲಿ ಅವನ ಗದ್ದುಗೆಯು ಕರ್ತೃಗದ್ದುಗೆಯೆಂದು ಈಗ್ಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಿದೆ. ಈ ಮಠಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಸುಮಾರು ೨೫೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಉತ್ಪನ್ನವಿದೆ ಮುಂದೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೨೦ರಲ್ಲಿ ಈ ಪಟ್ಟದೊಳಗಿನ ಗುರುಸಿದ್ಧಸ್ವಾಮಿಗಳೆಂಬವರು ಲೋಕಾಶ್ರಯದಿಂದ ಆ ಮಠವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರಗೊಳಿಸಿ ಉತ್ಸಹಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಶ್ರಾವಣಮಾಸದ ಕಡೆಯ ಸೋಮವಾರ ದಿವಸ ಮಠದಲ್ಲಿ ಪಾದಪೂಜೆಯೂ ಮತ್ತು ರಥೋತ್ಸವವೂ ಜರಗುವವು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮಠದ ವೈಭವವು ಬೆಳೆಯುತ್ತ ನಡೆಯಿತು ಮುಂದೆ ಬರಬರುತ್ತ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೮೫೦ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಈ ಮೂರುಸಾವಿರ ಮಠಕ್ಕೆ ಲೋಕಾಶ್ರಯದಿಂದ ಅಡ್ಡಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯ ಮರ್ಯಾದೆಯು ದೊರಕಿತು. ಈ ವೈಭವಾತಿಶಯದಿಂದ ದೇಶದೊಳಗಿನ ಕುಮಾರ ಸಮಯದ ಯಾವತ್ತು ವಿರಕ್ತಮರದವರು ಇದೇ ಮಠವನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಡೆಯಹತ್ತಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಇವರು ತಮ್ಮನ್ನು ಜಗದ್ಗುರುಗಳೆಂದು ಕರಕೊಳ್ಳಹತ್ತಿದರು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಜಡೇ ಮಠಕ್ಕಿಂತಲೂ ಈ ಹೊಸ ಹುಬ್ಬಳಿಯ ಮೂರುಸಾವಿರ ಮಠದ ಸ್ತೋಮವು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬೆಳೆಯಿತು. ಈ ರೀತಿ ಮುರಗೀ ಮತ್ತು ಕುಮಾರವೆಂಬ ಎರಡು ಸಮಯಗಳು ವಿರಕ್ತರೊಳಗೆ ಉಂಟಾದವು ಎಂಸು ಜನರು ಹೇಳುತ್ತಿರುವರು.

(೩) ಕಟ್ಟಿಗೆಪಳ್ಳದೇವನಿಗೆ ಶಾಂತವೀರದೇಶಿಕ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೫೦) ಮತ್ತು ಚೆನ್ನನಂಜದೇವ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಶಿಷ್ಯರಿದ್ದರು. ಶಾಂತವೀರದೇಶಿಕನು ವಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಮುರಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವನ್ನು ಧರಿಸುವದರಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಮುರಿಗೆಯೆಂತಲೂ ಮತ್ತು ಚೆನ್ನನಂಜದೇವನು ದುಡ್ಡು ಗಳಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಮಹಾಚತುರನೂ ಹಾಗೂ ಧೂರ್ತನೂ ಇದ್ದದರಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಸಂಪಾದನೆಯೆಂತಲೂ ಗುರುಗಳು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ಜನರು ಇವೇ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಆ ಉಭಯತರನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಹತ್ತಿದರು. ಈ ಉಭಯ ಗುರುಬಂಧುಗಳು ನೊದಲು ಬಹಳೇ ಸಖ್ಯತ್ವದಿಂದಿದ್ದು ಮುಂದೆ ಮನಸ್ತಾಪವುಂಟಾಗಿ ನಾವು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಮುರಿಗೆಯ ಶಾಂತವೀರ ದೇಶಿಕರು ಮೆದಕೇರಿಯ ನಾಯಕನ ಆಶ್ರಯದಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರಕ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದಂ ಮತ್ತು ಇತ್ತ ಕಡೆಗೆ ಸಂಪಾದನೆಯ ಚೆನ್ನನಂಜದೇವನು ಕಾವೇರಿ ಮತ್ತು ಹೇಮಾವತಿ ನದಿಗಳ ನಡುವಿನ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿಯ ನಂದಿಯಪುರದಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರಾಂತದ ರಾಜ

ನಾದ ಬಿಜ್ಜು ಪುರವರಾಧೀಶ ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಭೂಪಾಲನ ಆಶ್ರಯದಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಘನತೆಗೆರೆ ಆ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಆತಿ ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರಕ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ನಡೆದಿರಲು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೬೦ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಹಳ್ಳಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಿಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿಸ್ಥರಾದ ಮೇಲೆ ಈ ಈರ್ವರಲ್ಲಿ ಮಠವ ಆಧಿಪತ್ಯವು ಯಾರಿಗಾಗಬೇಕೆಂಬುದರ ಸಲುವಾಗಿ ಜಗಳವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು. ಈ ವ್ಯಾಜ್ಯವು ದೀರ್ಘಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ದೇಶದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಬಲವಾದ ಪಂಗಡಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾದವು. ಈ ಬಿಜ್ಜು ಪುರವರಾಧೀಶ ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಭೂಪಾಲನ ಮಗನಾದ ಚಿಕ್ಕಣ್ಣಗೌಡನು ಮತ್ತು ಅವನ ಮಗನಾದ ಇಮ್ಮಡಿ ಚಿಕ್ಕಭೂಪಾಲನು ಬದಲೇ ವಿದ್ಯಾಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಇಮ್ಮಡಿ ಚಿಕ್ಕಭೂಪಾಲನಿಗೆ ಮದ್ದಿರಿಯ ೨೧ನೆಯ ಶಿಲಾಶಾಸನದಲ್ಲಿ “ಒಂಕಣಿ ನಾರಾಯಣ. ಸಮರನಿಶಂಕ. ನೂತನ ಭೋಜರಾಜ, ತಲಾಘರಾಯರಾವುತ ವೇಲ್ಯಾಭುಜಂಗ ಮುಂತಾದ ಪದವಿಗಳು ಇದ್ದವು” ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ ಈ ರಾಜನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೭೯೩ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದನು. ಇವನ ಆಶ್ರಯದಿಂದ ಈ ಸಂಪಾದನೆಯೊಳಗಿನ ವರ್ವತೆಂದ್ರ, ವಿರಕ್ತ ತೋಂಟದಾರ್ಯ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರು ಬಹಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಹೀಗೆ ಈ ಎರಡೂ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ನೈಮನಸ್ಸು ಆತಿ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಉಭಯರ ನಡುವೆ ಪಂಕ್ತಿವ್ಯವಹಾರವು ಕಟ್ಟಾಯಿತು. ಇಂತಿ ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗನ ಪ್ರಶಿಷ್ಯನಾದ ಮುರಿಗೆಯ ತಾಂತಪೀಠನಿಗೆ ಮಹಾಂತ ಹಾಗೂ ಕಂಪಿನಂಜಿವೇವರೆಂದು ಉಭಯ ಶಿಷ್ಯರಿದ್ದರು. ಇವರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೬೦ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಗುರುವಾದ ಶಾಂತಪೀಠನ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ನಂದಿನಾಮಕ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವರು. ವಿದ್ಯಾಮದದಿಂದ ಇವರೊಳಗಿನ ಮನಸ್ತೃಪವು ಬೆಳೆದು ಇವರಲ್ಲಿ ಕಂಪಿನಂಜಿವೇವರನು ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರ ಮಠದಲ್ಲಿ ಇರಹತ್ತಿದನು. ಮತ್ತು ಮಹಾಂತಸ್ವಾಮಿಯು ನಾವು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಚೀಲಾಳ ಸಮುದಾಯದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿ ಇರಹತ್ತಿದನು.

(೪) ಈ ಕಥೆಯು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೯೩೦ ಅಕ್ಟೋಬರ ಹಾಗೂ ಡಿಸೆಂಬರ ತಿಂಗಳ ‘ಶಿವಾನುಭವದ’ ೪ನೆಯ ಮತ್ತು ೫ನೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಂಜನ ವಂಶರತ್ನಾಕರವೆಂದು ಪಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಅದರೊಳಗಿನ ಸಾರಾಂಶವು—

ನೋಡಸಿದ್ದಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತು ಮುರಘಾಸ್ವಾಮಿ ಹೀಗೆ ಈರ್ವರು ಎಲ್ಲ ಬಿರುದಾವಳಿಗಳೊಡನೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತ ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಯ ಮುದಿಮಲ್ಲ ಪ್ಪನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಶಿವಭಕ್ತನ ಭಕ್ತಿಭಾವಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಇರುತ್ತಿರಲು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆನೆ ಸತ್ತದ್ದರ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಉಭಯ ಶ್ರೀಗಳು ತಮ್ಮ ಪಾದೋದಕದಿಂದ ಅದನ್ನು ಜೀವಂತಗೊಳಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಬಾದಶಹನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಶಿಖಾರೈಲಿ, ಶೂನ್ಯಪೀಠ, ಪ್ರಣವಸಿಕ್ಕಿ, ಶೈಲ, ಲಾಲ ಶಿಕ್ಕಿ ಹಸರುಜುಟ್ಟಿ, ಸದರಗುಂಡ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವಲ್ಲದೆ “ಜಂಗಮ ಜೀತಾಪೀಠ” ವೆಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದನು. ಮುಂದೆ ಅವರು ಸಂಚರಿಸುತ್ತ ಹೈದರಾಬಾದಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಜಾಮಸರಕಾರದವರ ಸತ್ತ ಆನೆಯನ್ನು ಜೀವಂತಗೊಳಿಸಲು ಆ ಸರಕಾರದವರು ಇವರಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಶ್ವೇತ ಭಕ್ತಗಳನ್ನೂ ಎರಡು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲಾಗಿ ಅವರು ಸ್ವಾದೀರಾಜ್ಯ ದೊಳಗಿನ ಇಸಳೂರ ಕಡೆಗೆ ಬಂದರು. ನೋಡಸಿದ್ದಲಿಂಗದೇವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅಂತ್ಯಕಾಲವು ಸಮಾಪಿಸಿತೆಂದು ಕಂಡು ಬಂದದರಿಂದ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಯ ಸ್ವಾದಿಯ ರಾಜನನ್ನೂ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಶಿವಭಕ್ತರನ್ನೂ ಕರೆಯಿಸಿ ಮುರಘಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ “ಶ್ರೀ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ಚೆನಬ ಸನ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧರಾಮನನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಮ್ಮ ವರೆಗೆ ೨೩ ಪಟ್ಟಿಗಳಾದವು. ನಮ್ಮ ಗುರುವಿನಾಸ್ಥೆಯಂತೆ ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಮುರಘಾಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಶಿಖಾಪಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಕಟ್ಟಿಗೆಹಳ್ಳಿಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ತರುವಾಯ ಮುರಘಾಸ್ವಾಮಿಗಳೂ ಮತ್ತು ನಾವೂ ದೇಶದೊಳಗಿನ ಮೂರುಸಾವಿರ ವಿರಕ್ತರಿಗೆ ಮತ್ತು ೭೦೦ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಚರಮೂರ್ತಿಗಳಿಗೆ ಗುರುಗಳಾಗಿ ಅವರ ಕಡೆಯಿಂದ ವಂಡುಂಚನಾದಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಂದೆವು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ನಾವು ೧೧ ಮತ್ತು ಮುರಘಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ೪೦ ಜನರಿಗೆ ಚರಂತಿಕೆಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆವು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೋಂಟಿದಾರ್ಯರು ಕೊಟ್ಟ ೭೦೦ ಚರಂತಿಕೆಗೂ ಮತ್ತು ನಾವು ಉಭಯತರೂ ಕೂಡಿ ಕೊಟ್ಟಂಥ ೫೧ ಚರಂತಿಕೆಗೂ ಕೂಡಿ ಒಟ್ಟು ೭೫೧ ಚರಂತಿಕೆಗೆ ನಾವೇ ಗುರುಗಳಾಗಿರುವೆವು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಶಿಖಾಪಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಶಿವಾನುಭವಚರಂತಿಪಟ್ಟಿ ಹೀಗೆ ಭೇದವು ಇದ್ದರೂ ಏನೂ ತೊಂದರೆ ಇಲ್ಲದೆ ಈವರೆಗೂ ಅನುಭವ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದೆವು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ತರುವಾಯ ಎಲ್ಲ ಭಾರವೂ ಮುರಘಾಣಾ ಜೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮೇಲೆ ಇರುವದು” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ

ಮುರಘಾರಾಜೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳು “ತಮ್ಮ ಶಿವಾನುಭವ ಚರಂತಿಕೆಯ ಪಟ್ಟವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾದರೆ ಅದರಂತೆ ನಾವು ಮುಂದೆ ನಡೆಸುವೆವು” ಎಂದು ಸ್ವಾದೀರಾಜನ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಜನರ ಸಮಕ್ಷಮ ಹೇಳಿದರು.

ಶಕೆ ೧೮೫೭ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ “ಸದ್ಧರ್ಮದೀಪಿಕೆ” ಸಂಚಿಕೆ ೨೯-೩೦-೩೧-೩೨ರಲ್ಲಿ ನಿರಂಜನವಂಶರತ್ನಾಕರದ ೨ನೆಯ ಭಾಗದ ಕೆಲವು ಅಂಶವು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಅದರ ಸಾರಾಂಶವು:—

(೫) ಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಗಳು ಬಯಲಾದ ಬಳಿಕ ಅವರ ತರುವಾಯ, ಚೆನ್ನಬಸವೇಶ್ವರನು ಕರ್ತನಾಗಿ ಇರುವಲ್ಲಿ ಹೆರಳಯ್ಯ ಮಧುವಯ್ಯಗಳ ಬೇಗತನದಿಂದ ಬಿಜ್ಜಳನು ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಈವರನ್ನು ಎಳಹೂಟಿಯಿಂದ ಎಳೆಸುವದನ್ನು ಜಗದೇವ ಮಲ್ಲಿಬೊಮ್ಮಯ್ಯಗಳು ಕಂಡು ಬಿಜ್ಜಳನನ್ನು ಕೊಂದರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಬಸವನು ಕೆಲವು ಪ್ರಮಥರೊಡನೆ ಉಳುವಿಗೆ ಚಿತ್ತೈಸಿದನು. ಹೊರಡುವಾಗ್ಗೆ ಶಿಖಾ, ಶೈಲ, ಶೂನ್ಯಪೀಠಗಳನ್ನು ಮಲ್ಲೂಖಾನನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು “ಮುಂದೆ ನೀನು ದಿಲ್ಲಿ ಅರಸನಾಗುವಿ. ಆಗ ನಮ್ಮ ವಂಶಿಕರು ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಮೃತವಾದ ನಿನ್ನ ಪಟ್ಟದಾನೆಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುವರು. ಅವರಿಗೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಕೊಡು” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಶಿವಾನುಭವ ಚರಂತಿಕೆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸಿದ್ಧರಾಮನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. (ಈ ಚರಂತಿಕೆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮಲ್ಲೂಖಾನನ ವಶಕ್ಕೆ ಆಗಲೀ ಅಥವಾ ಶಿಖಾ, ಶೈಲ, ಶೂನ್ಯಪೀಠಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧರಾಮನ ವಶಕ್ಕೆ ಯಾಗಲೀ ಯಾಕೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೋ ತಿಳಿಯದು.) ಈ ಸಿದ್ಧರಾಮನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಟ್ಟಿಗೆಹಳ್ಳದೇವನವರೆಗೆ ಶಿಖಾ, ಶೈಲ ಇಲ್ಲದೇ ಶಿವಾನುಭವ ಚರಂತಿಕೆ ಪಟ್ಟಿಗೂ ಆದವು. ಇವರ ತರುವಾಯ ಶಿವಾನುಭವಚರಂತಿಕೆ ಪಟ್ಟವೆಂತಲೂ ಶಿಖಾಪಟ್ಟವೆಂತಲೂ ಎರಡು ತೆರವಾದವು ಈ ಕಟ್ಟಿಗೆಹಳ್ಳ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ನೋಡಸಿದ್ದಲಿಂಗ, ಇತನಿಗೆ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಎಂದು ಹೀಗೆ ಎರಡು ಶಿವಾನುಭವಚರಂತಿಕೆ ಪಟ್ಟಿಗಳಾದವು ಮತ್ತು ಮುರಘಾಸ್ವಾಮಿಗೆ ಶಿಖಾಪಟ್ಟವಾಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಎರಡೂ ಪಟ್ಟಕ್ಕೂ ಸಮಾನಮರ್ಯಾದೆ ದೊರಕಹತ್ತಿತು. ಮುರಿಗಿ ಹಾಗೂ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗಳು ಚಿತ್ರ ಕಲ್ಲದುರ್ಗದ ಅರಸನಾದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ ಭರಮನಾಯಕನ ಸಹಾಯದಿಂದ

ಆ ಊರಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಊರಹೊರಗೆ ಎರಡು ಭವ್ಯವಾದ ಮಠಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಸಖ್ಯತ್ವದಿಂದ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ದಾಸೋಹದ ಖರ್ಚಿನ ಸಲುವಾಗಿ ಹಾರನಹಳ್ಳಿಗೆ ಭಿಕ್ಷದ ದೆಸೆಯಿಂದ ನೋಡಿಸಿದ್ದ ಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತು ಮುರುಘಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ದಯಮಾಡಿಸಿದಾಗ್ಗೆ ಸವಿಸಾಪದಲ್ಲಿರುವ ಹಳೇಬೀಡಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ-ಹಳೇಬೀಡದ ಅರಸಿನ ಕಲ್ಲಮಠದ ಬಸವದೇವರ ಮಗ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಎಂಬವನು ಮಾದಿಗರ ತಿಮ್ಮಿಯ ಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದನು. ಅದನ್ನು ಅಂದಲೆಯ ಹುಚ್ಚಯ್ಯನು ಕಂಡು ಆ ಮಾದಗತ್ತಿಯ ಮುಡಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಕಲ್ಯಾಣಿಯ ಜುಟ್ಟನ್ನು ಕೊಯ್ದು ಎರಡನ್ನು ತನ್ನ ಬಲಪಾದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಗುಲ್ಲಮಾಡುತ್ತ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತೋರಿಸುತ್ತ ಮುಪ್ಪಯ್ಯನೆಂಬ ಶಿವಭಕ್ತನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ನರ ಸಪ್ಪಯ್ಯನೆಂಬ ಅಲ್ಲಿಯ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಕಾಗದ ಪತ್ರಸಹವಾಗಿ ಬೇಲೂರಿನ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥನಾದ ಸಿದ್ಧರಾಜನೆಂಬ ಗುರುಕಾರನ ಕಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಇವನು ಕಲ್ಯಾಣಿಗೆ ೩೦೦ ವರಹಗಳನ್ನು ದಂಡ ಕಟ್ಟಿದನು. ಇದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಊರವರು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿದರು. ಹಳೇಬೀಡ ನಿರಕ್ತ ಮಠದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಹಳ್ಳಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ೩ ತಿಂಗಳ ಇಚ್ಛೆ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ಕಲ್ಯಾಣಿಯ ಹಾಗೂ ಅವನ ಮನೆತನದವರ ಮತ್ತು ಅವರ ಅಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ಶೆಟ್ಟಿ, ಪಟ್ಟಣಶೆಟ್ಟಿ, ಗಣಾಚಾರಿ ಮುಂತಾದವರ ಬಳಿಕೆಯನ್ನು ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರೂಪವರೆಗೆ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಆ ಬಹಿಷ್ಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಈಚೆಗೆ ಕಲ್ಯಾಣಿಯು ಸತ್ತದ್ದರಿಂದ ಆತನ ಮಗನಾದ ಚೆನ್ನವೀರಯ್ಯನನ್ನು ಉಭಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಬಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹಳೇಬೀಡದ ಹಿರೇಮಠದ ರುದ್ರಪ್ಪನವರು ಮೊದಲಾದವರು ಅಂಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು ಹಾಗೂ ೧೦೦೦ ವರಹಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದರು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮುರುಘಾ ಮತ್ತು ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗಳು ಕಲ್ಯಾಣಿಯು ಕೆಟ್ಟನಂತರ ಚೆನ್ನವೀರಯ್ಯನು ಹುಟ್ಟಿರುವನೆಂದು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿ ಹಿಂದಿನ ಬಹಿಷ್ಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಿರಮಾಡಿದರು. ಮುಂದೆ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗಳು ದಾಸೋಹದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋದಾಗ್ಗೆ ಮುರುಘಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಅಂತ್ಯಕಾಲವು ಸಮಾಪಿಸಿತೆಂದು ದುರ್ಗದ ದೊರೆಯಾದ ಭರಮನಾಯಕ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರ ಸಮಕ್ಷಮ ರುದ್ರಪ್ಪನೆಂಬವನಿಗೆ ಇಮ್ಮಡಿ ಗುರುಸಿದ್ಧ ಸ್ವಾಮಿಗಳೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಶಿಖಾ

ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಮತ್ತು ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗಳ ಕೂಡ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮಂತೆ ನೀನು ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ವಚನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಈ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಇಮ್ಮಡಿ ಗುರುಸಿದ್ಧಸ್ವಾಮಿಗಳು ಇಸಳೂರಲ್ಲಿರುವ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮುರಘಾಸ್ವಾಮಿಗಳ್ಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಕರೆಸಬೇಕೆಂದೆ ಹೇಳಿಬಿಡ ಕಲ್ಲುಮಠದ ಸಂಚಂಧವುಳ್ಳ ರುದ್ರಪ್ಪನಿಗೆ ಶಿಖಾಪಟ್ಟವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿಬಿಡು ಕಲ್ಲುಮಠದ ಚೆನ್ನವೀರಯ್ಯನ ಬಳಿಕೆ ಅವರು ಮಾಡುವದು ನಿಜ, ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಆಚಾರಣೆಗೆ ಕೊರತೆ ಬರುವದೇ ನಿಜ, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಾವು ಈ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇರಬಾರದೆಂದು ಬಗೆದು ಸೋದೆಯ ಅರಸನಾದ ಸದಾಶಿವರಾಜ ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರ ಸಮಕ್ಷಮ ಸಿದ್ಧರಾಮಪ್ಪನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕೆಂಪಿನ ಸಿದ್ಧಬಸವಸ್ವಾಮಿಗಳೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಶಿವಾನುಭವಚರಂತಿಗೆಪಟ್ಟವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವರ ಕಡೆಯಿಂದ ದುರ್ಗದ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಕೂಡ ಬಳಿಕೆ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ವಚನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಇಸಳೂರಲ್ಲಿ ಬಯಲಾದರು. ಈ ಸುದ್ದಿಯು ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿತು. ಮುಂದೆ ಇಮ್ಮಡಿ ಗುರುಸಿದ್ಧಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹೇಳಿಬಿಡು ಹಿರೇಮಠದ ರುದ್ರದೇವ ಮುಂತಾದವರ ಬಿನ್ನಹದ ಮೇರೆಗೆ ಹೇಳಿಬಿಡು ಕಲ್ಲುಮಠದ ಚೆನ್ನವೀರಯ್ಯನ ಕಡೆಯಿಂದ ೫೦೦ ವರಹ ಕಾಣಿಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಅವನ ಸಂಬಂಧಿಕರಾದ್ದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೫೮೦ ಚೈತ್ರ ಶು. ಬಿದಿಗೆಯ ದಿನಸ ಶಿವಾಚಾರ ಬಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ದೇಶಕ್ಕೆ ಶುದ್ಧಪತ್ರವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ಯಾರೂ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ೧೨೪೬ ಪ್ರಬಲವಾದ ಪಂಗಡಗಳಾದವು. ಮೊದಲಿನಂತೆ ಉಭಯಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಮೊದಲೇರಿ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾದೀ ಆರಸರು ಮೊದಲಾದವರು ಬಹಳೇ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟರು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ದುರ್ಗದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೇಳಿಬಿಡದ ಬಳಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ನಾವು ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿ ಕೆಂಪಿನ ಸಿದ್ಧಬಸವಸ್ವಾಮಿಗಳು ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಇಮ್ಮಡಿ ಗುರುಸಿದ್ಧಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಖಾಸ ಪಂಗಡ ತೆಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಕೆಂಪಿನ ಸಿದ್ಧಬಸವಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡರು. ಇದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಕೆಂಪಿನ ಸಿದ್ಧಬಸವಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಿರುಗಿ

ಬಂದರು ಇದರಿಂದ ಬೇಗೆಯು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿ ಮುರಗಿ ಹಾಗೂ ಕುನಾರನೆಂದು ಎರಡು ಪ್ರಬಲ ಸಮಯಭೇದಗಳಾದವು.

(೬) ಕೆಂಪಿನ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಸಂಗನಬಸವಪ್ಪನವರು, ಸೋಮಕಟ್ಟು ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು, ಗದ್ದಕಟ್ಟು ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಗುರುಬಸಪ್ಪನವರು, ಗೂಳಿಕೊಂಡಯ್ಯನವರ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ರುದ್ರಪ್ಪನವರು ಮತ್ತು ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿಗಳು ಮಹಾನವಮಿಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮುರುಘಾ ಹಾಗೂ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗಳು ಸಿಂಹಾಸನಾರೂಢರಾದ್ದು ನೋಡಿ ಸೈರಿಸಲಾಯಿತೆ ಮುರುಘಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಳಿಕ ಅವರಂತೆ ನಮಗೇಕೆ ಸಮ ವರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಕೊಡಬಾರದು? ಹಾಗೂ ಅವರು ನಮಗೇಕೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಹಾಕಬಾರದು? ಎಂದು ಹಟಹಿಡಿದು ದುರುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಆಡಹತ್ತಿದರು. ಈ ಸಂಗತಿಯು ಉಭಯಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿದಕೂಡಲೆ ಅವರನ್ನು ಸಭೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯ ಭರನುನಾಯಕನು ಇವರನ್ನು ಹೆದ್ದುಪಾರು ಮಾಡಿದನು. ಇವರಲ್ಲಿ ನಾ ಹೆಚ್ಚು ನೀ ಹೆಚ್ಚು ಎಂದು ಜಗಳಂಟಾಗಿ ಕೆಂಪಿನ ಮುಂತಾದ ಸಮಯಭೇದಗಳಾದವು. ಇವರ ಮಠಗಳು ಕಲ್ಯಾಣ, ಬಗ್ಗುಂಜೆ ಮುಂತಾದ ಸೀಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವವು.

(೭) ದಾಸೋಹದ ವೆಸೆಯಿಂದ ಹರಪನಹಳ್ಳಿ ಸೀಮೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದ ಚೇಲಾಳ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ತೋಟಪ್ಪನವರು ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಂದದ್ದು — ನಾವು ಯೋಗ್ಯ ಚರಮೂರ್ತಿಗಳಿರಲಿಕ್ಕೆ ಯಾವ ಆಧಾರದ ಮೇಲಿಂದ ಮುರುಘಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಶಿಖಾಪಟ್ಟವನ್ನು ನಮಗೆ ಮಾಡದೆ ಎರಡನೆಯವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದರು? ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಮದಕೇರಿನಾಯಕನು ಅವರನ್ನು ಹೆದ್ದುಪಾರು ಮಾಡಿದನು. ಇವರು ಚೇಲಾಳ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ೧೦, ಬಳ್ಳಾರಿ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ೧೫, ಚಿತ್ರಗಿ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ೧೦, ಆದವಾನಿ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ೮, ಕಡಲೇಬರಹದ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ೫, ತಾಡವಾಲಿ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ೨೫, ಗದಗ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ೧೫, ಹೀಗೆ ೮೮ ಚರಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಹರಪನಹಳ್ಳಿಗೆ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಆ ಊರ ದೊರೆ

ಯನ್ನು ಭಕ್ತನನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವನ ಆಶ್ರಯದಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಮಠವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತರು. ಇವರ ಮಠಗಳು ಬಳ್ಳಾರಿ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿವೆ. ಹೀಗೆ ಚೇಲಾಳ ಸಮಯಭೇದವಾಯಿತು.

(೨) ಹಿಂದೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಹಳ್ಳಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದನೆಯ ಬುಡ ಕಟ್ಟಿನ ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪನವರಿಗೆ ಅಷ್ಟವರಣದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲದಕಾರಣ ಅವರ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಗೋಳಕ (ಬಾಣ) ಸಡಲಿತು. ಅದನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಲು ಕಂಠ ಬಲಿಸಿ ಲಿಂಗ ಧರಿಸಿಕೊ ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಆಯಿತು. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಎರಡು ವೂರಾವರ್ತಿ ಮಾಡಲು ನಿಲ್ಲದೇ ಹೋದದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಪುನಃ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಆ ಮೇಲೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪನ ಕೊರಳಿಗೆ ವಸ್ತ್ರವ ಹಾಕಿಸಿ ಮಠದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದರು. ಇದರಿಂದ ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪನು ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಮೈಸೂರ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವು ಭಕ್ತರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ತರ್ಕ ಮಾಡಲು ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಇವನನ್ನು ಗೆದ್ದರು. ಮೈಸೂರ ದೊರೆಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡಿದರು ತಿರುಗಿ ಬೆದ್ದವರಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ ಶರಣಾಗತರಾದವರು ಲಿಂಗ ವಂತರಾಗಿ ಉಳಿದರು. ಉಳಿದವರು ಭವಿಗಲಾದರು. ಈ ಸಿದ್ಧವೀರಪ್ಪನವರು ಹಗಲವಾಡಿಯ ದೊರೆಯನ್ನು ಭಕ್ತನನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವನ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಮಠಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಂತರು. ಹೀಗೆ ಮೊದಲೇ ಸಂಪಾದನೆಯ ಸಮಯವಾಯಿತು. ಅಂತೂ ೫ ಸಮಯಗಳಾದವು.

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದನೆಯ ಸಮಯವು ಜಗಳದಿಂದಾದ ಮೊದಲನೇ ಸಮಯವೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಆದರೆ ಈ ಸಂಪಾದನೆಯ ಸಮಯದ ಮುಖ್ಯ ಮಠವು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂಟಿಮೂರಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವದು. ಈ ಒಂಟಿಮೂರಿಗ್ರಾಮವು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೮೫ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾವು ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವೆವು. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಸಂಪಾದನೆಯ ಸಮಯದ ಉತ್ಪಾದಕರಾದ ಕಟ್ಟಿಗೆಹಳ್ಳಿ ದೇವರ ಶಿಷ್ಯರು ಮುರುಘಾ ಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಇವರ ಶಿಷ್ಯರು ಇಮ್ಮಡಿ ಗುರುಸಿದ್ಧಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಇವರ ಕಾಲವು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೭೫೦ ಆಗಬಹುದು. ಅಂದಮೇಲೆ ಈ ಇಮ್ಮಡಿ ಗುರುಸಿದ್ಧಸ್ವಾಮಿಗಳು ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆ ೧೫೮೦ ಕ್ರಿ. ಶ.

೧೬೨೦ರಲ್ಲಿ ಹಳೇಬೀಡದ ಕಲ್ಲುಮಠದ ಕಲ್ಯಾಣಿಯ ಮಗನಾದ ಚೆನ್ನವೀರಯ್ಯನನ್ನು ಶುದ್ಧಮಾಡಿದರೆಂದು ಕೊಟ್ಟ ಕಾಲವು ತಪ್ಪಾಗುವದು. ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಿಗೆಹಳ್ಳಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳು, ನೋಡಸಿದ್ದಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಮುರುಘಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹಾಗೂ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಾರೆ ಹಳೇಬೀಡ ವಿರಕ್ತಮಠದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾಲ ನಿಂತು ಹಳೇಬೀಡದ ಕಲ್ಲುಮಠಕ್ಕೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಕೊಟ್ಟರೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಹಳೇಬೀಡ ವಿರಕ್ತಮಠವು ಯಾವ ಬುಡಕಟ್ಟಿಗೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲ. ಅಂದಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಹಳ್ಳಿದೇವನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ದುರ್ಗದ ಹತ್ತಿರ ಹಳೇಬೀಡದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬುಡಕಟ್ಟಿಗೂ ಸೇರದ ಮತ್ತು ಸಮಯಭೇದದ ಉತ್ಪತ್ತಿಗಿಂತಲೂ ಮೊದಲಿನ ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ವಿರಕ್ತಮಠವು ಇತ್ತೆಂಬದು ಸಹಜ ಸಿದ್ಧವಾಗುವದು. ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಹಳೇಬೀಡದ ಕಲ್ಲುಮಠದ ಕಲ್ಯಾಣಿಗೆ ಜುಟ್ಟುವಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಸದ್ಧರ್ಮದೀಪಿಕೆಯ ೩೧-೩೨ನೆಯ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ—ಇಸಳೂರಿನ ಕುಮಾರಸಮಯದ ಮಠವನ್ನು ದುರ್ಗದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ವಾದಿಯ ರಾಜನನ್ನು ಭಕ್ತನನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಕುಮಾರಸಮಯದ ೧೪ ಜನ ಪುಂಡ ಜಂಗಮರು ಕಾಟಕರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬಸುರಿದ್ದ ಹೆಂಗಸನ್ನೂ ಪಡಕೊಂಡ ಒಬ್ಬ ಚರಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ ಕೊಂದು ಸ್ತ್ರೀ, ಶಿಶು, ಜಂಗಮ, ತೀರ್ಥ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾದಹತ್ಯೆ ನೆಂಬ ಪಂಚದ್ರೋಹನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಇದನ್ನು ಕೆಂಪಿನ ಸಿದ್ಧಬಸವ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಮಾಡಿಸಿದರೆಂದು ಆರೋಪ ಬರಲು ಇದರ ವಿಚಾರವನ್ನು ಜಡೇಗ್ರಾಮದ ಶಾಣೇದ ಗುರುಲಿಂಗಯ್ಯ ಮೊದಲಾದವರು ಮಾಡಿ ಸಿದ್ಧಬಸವಸ್ವಾಮಿಗಳು ನಿರ್ದೋಷಿಗಳೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದರು. ಆದರೂ ಎರಡೂ ಸಮಯದವರು ಒಬ್ಬರ ಮೇಲೊಬ್ಬರು ದೋಷವನ್ನು ಹೊರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವರ ನಡುವಿನ ಭೇದವು ದೃಢವಾಗುತ್ತ ಹೋಯಿತು.

ಈ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ಮಾತುಗಳ ಮೇಲಿಂದಲೂ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲ ವಂಶಾವಳಿಗಳ ಮೇಲಿಂದಲೂ ನೋಡಲಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದದ್ದರ ಸತ್ಯತೆಯು ವಾಚಕರಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವದು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹರದನಹಳ್ಳಿ ಗೋಸಲಚೆನ್ನಬಸವೇಶ್ವರನಿಗೆ ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯನಿದ್ದನು (ಕ. ಕ. ಚ., ಸಂಪುಟ ೨, ಪುಟ ೯೭). ಈ ತೋಂಟದಾರ್ಯನಿಗೆ ಅನೇಕ ಶಿಷ್ಯರಿ

ಧರ್ಮ (ಕ. ಕ. ಚ., ಸ. ಪುಟ ೯೨-೯೯). ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೦೦ರಲ್ಲಿಯೆ ಎಡೆ
 ಯೂರೋಪಿಗೆನ ಶಿಲಾಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೫೪ರಲ್ಲಿಯೆ ಚೆನ್ನಬ
 ಸವ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೬೦ರಲ್ಲಿಯೆ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಪುರಾಣ
 ದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಅನೇಕ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ನಿಜಬೋಳಬಸವ ಉರ್ಫ ಶಿವಪೂಜಾ
 ಯ್ ಎಂಬೊಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯನಿದ್ದನು ಈ ನಿಜಬೋಳಬಸವನಿಗೆ ಗಗನದಯ್ಯ,
 ಚೆನ್ನ ನಂಜದೇವ, ಚೆನ್ನಾಚಾರ್ಯ, ಮತ್ತು ಗೂಳೂರ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಎಂಬ
 ಅನೇಕ ಶಿಷ್ಯರಿದ್ದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಗಗನದಯ್ಯನಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಹಳ್ಳಿದೇವನೆಂ
 ಬೊಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯನಿದ್ದನು. ಈ ಕಟ್ಟಿಗೆಹಳ್ಳಿದೇವನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೭೫ರ ಸುಮಾ
 ರಿನಲ್ಲಿ ತಿಳುವಳಿಯೊಳಗೆ ಸಮಾಧಿಸ್ಥನಾದನು. ಈ ಕಟ್ಟಿಗೆಹಳ್ಳಿದೇವನಿಗೆ
 ಅನೇಕ ಶಿಷ್ಯರಿದ್ದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಮುರಗಿ, ಸಂಪಾದನೆ, ಕುಮಾರ,
 ಚೇಲಾಳ ಮತ್ತು ಕೆಂಪಿನ ಎಂದು ಸಮಯಭೇದಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು.
 ತಾರೀಖು ೩-೭-೧೬೮೩ ಇಸವಿ ದಿನಸ ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿ
 ಸಿದ ವಿರಕ್ತಮಠಕ್ಕೆ ೧ ಪಾವು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಇನಾಮವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಂತೆ
 ಸನದು ಅದೆ. ಆ ಸನದಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ವಿರಕ್ತಮಠವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ ಎಂಬ
 ದಿಷ್ಟೇ ಅದೆ. ಅದರೆ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ತೇರದಾಳದ ವಿರಕ್ತ ಮಠವು ಮುರಗಿ
 ಸಮಯಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೮೪ರ ಈಚೆಗೆ
 ಈ ಸಮಯಭೇದವು ಆದದ್ದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಟ್ಟಿಗೆಹಳ್ಳಿದೇವನ
 ಹಿಂದಿನ ವಿರಕ್ತಮೂರ್ತಿಗಳು ಅನೇಕ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಠಗಳನ್ನು
 ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅವುಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಚರಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿ
 ದ್ದರು. ಈ ಎಲ್ಲ ವಿರಕ್ತಮೂರ್ತಿಗಳು ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ಸಮಯಭೇ
 ದಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಕೂಡಲೆ ತಿಳಿದೂ ತಿಳಿದೂ ತಮ್ಮ ಮನ ಬಲ್ಲಂತೆ
 ಬೇಕಾದ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡರು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಚುನಾವಣೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
 ಒಬ್ಬ ತರುಣ ಮತ್ತು ಉತ್ಸಾಹಿ ಪುರುಷನನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿ ಅವನಿಗಿಂ
 ತಲೂ ಎಷ್ಟೋ ವಯೋವೃದ್ಧರಾದ ಹಳೇ ಜನರು ಪಂಥಗಟ್ಟಿ ಮನಃಪೂರ್ವ
 ಕವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವರು. ಅದರಿಂತೆ ಈ ಸಮಯಭೇದಕ್ಕೆ ದೇಶದೊಳ
 ಗಿನ ಎಲ್ಲ ವಿರಕ್ತಮೂರ್ತಿಗಳು ಬೆಂಬಲವನ್ನಿತ್ತರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು
 ಮುಂದೆ ಬಿಡ್ಡವರು ಶ್ರೇಷ್ಠರಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಉಳಿದವರು ದುಡ್ಡಿನ ಹಾಗೂ
 ವಿದ್ಯೆಯ ಅಭಾವದಿಂದ ಹಿಂದೆ ಬಿಡ್ಡು ಅನಿರ್ವಾಹದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಅವರ ವರ್ಚ
 ಸ್ಸಿಗೆ ಮಣಿದು ನಡೆಯುವ ಭಾಗಬಿತ್ತು. ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೭೫
 ರಿಂದ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೭೫೦ರ ವರೆಗೆ ವಿರಕ್ತಮೂರ್ತಿಗಳಿಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ

ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲವುಂಟಾಯಿತು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರಂಜನ ಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಕಾರರು ನಿರ್ಮಾಣರಾದರು. ಈ ಸಮಯಭೇದದ ಬೇರುಗಳು ಬಹಳೇ ದೂರ ಹೋದದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಕಟು ತರವಾದ ಫಲಗಳನ್ನು ವೀರಶೈವ ಸಮಾಜವು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೭೫ರಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಎರಡು, ಆ ಮೇಲೆ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಹೀಗೆ ಐದು ಸಮಯ ಭೇದಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾದವು ಈ ಸಮಯಭೇದಕ್ಕೆ ಈಗಿನಂತೆ ಲೋಕಾಶ್ರಯವು ದೊರೆಯುತ್ತ ಹೋದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ತೀವ್ರವೇ ಐದರ ಬದಲಾಗಿ ಹತ್ತು ಸಮಯಭೇದಗಳಾಗುವ ಸಂಭವವದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ವಿಚಾರಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಯುಗವು. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮಯದ ಸಾವಿರಾರು ಮಠಗಳಿರುವವು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಅಥವಾ ನಾಲ್ಕು ಹೆರದಾರಿಗೊಂದಾದರೂ ಸಮಯಭೇದದ ವಿರಕ್ತಮಠವಿರುವದು. ಮತ್ತು ಯಾವದಾದರೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಈ ಐದೂ ಸಮಯಭೇದದ ವಿರಕ್ತಮಠಗಳಿರುವವು. ಇದರಿಂದ ನಾಲ್ಕೈದು ಹೆರದಾರಿಯೊಳಗಿನ ವೀರಶೈವರ ಇಲ್ಲವೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣದೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲ ವೀರಶೈವರ ಐಕ್ಯಮತವಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಬಹಳೇ ಕಷ್ಟವಾಗಿರುವದು. ಏನೂ ಭೇದಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಯ ಹಾಗೂ ಸೂತ್ರದ ಜನರ ಕಡೆಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವೆತ್ತ! ಹಾಗೂ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎತ್ತ !! ಇದರ ಕಡೆಗೆ ವಿರಕ್ತವರ್ಗದವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಲಕ್ಷ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವನಾದರೊಬ್ಬನು ಸಮಾಜದ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡರೆ ಅವನಿಗೆ ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಸಮಯಭೇದದ ಭಕ್ತಮಾಹೇಶ್ವರರ ಕಡೆಯಿಂದ ಪ್ರತಿಬಂಧವಾಗುವದು. ಈ ರೀತಿ ವೀರಶೈವ ಸಮಾಜವು ತೀರ ರಸಾತಲಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿರುವದು. ನೊದಲೇ ಈ ವಿರಕ್ತ ವರ್ಗದವರಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಕಡಿಮೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಲ್ಲಿ ದುರಭಿಮಾನವು ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವು ಮುಂದೆ ಬರುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಈ ಸುಸಂಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡು “ಈವರ್ಗ ಜಗಳದಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯವನಿಗೆ ಲಾಭ” ಎಂಬ ನಾಣ್ಯದಿಯಂತೆ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಗುರುವರ್ಗದೊಳಗಿನ ಕೆಲವು ಜನರು ಅನ್ಯಾಯದಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ತಮ್ಮ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು

ಮುಂದೆ ಇಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಇದು ಒಳಿತಲ್ಲವು. ಆದರೆ ಮಾಡುವದೇನು? ನಿರಂಜನ ಮೂರ್ತಿಗಳೇ ತಮ್ಮೊಳಗಿನ ಅನೈಕ್ಯತೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ತಾವೇ ಕಲ್ಲು ಚಲ್ಲಿಕೊಂಡ ನಾಣ್ಣುಡಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇವರು ಗುರವರ್ಗದವರಿಂದ ಇಷ್ಟು ಅಪಮಾನ ಹೊಂದಿದರೂ ಕೂಡ ಎಚ್ಚರಾಗಲೊಲ್ಲರು! ಇದು ಸಮಾಜದ ದುರ್ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸರಿ. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹೀಗೆಯೇ ಸಾಗಿದರೆ ವೀರಶೈವ ಸಮಾಜವು ತೀವ್ರ ರಸಾತಲಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟುವದರಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಿಷ್ಟಾದರೂ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತರದಾದರೂ ಏನು ತಪ್ಪು? ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸರಕಾರದವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಾಗಿ ಕೆಲವು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಲೋಕಲ್ ಬೋರ್ಡುಗಳೂ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳೂ ಮತ್ತು ಕಾಯಿದೆಕಾನೂನುಗಳೂ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ನಾ ಮುಂದೆ ನೀ ಮುಂದೆ ಎಂದು ಇತ್ತೀಚೆಯ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ವಿಧ್ಯಾವಿಭಾಗದ ಸಮಾಜದ ಕಳಕಳಿಯುಳ್ಳವರೂ ಹಾಗೂ ಪದವೀಧರರೂ ಮುಂತಾದವರೇ ಸ್ವಾರ್ಥದ ಮೂಲಕ ಅನೇಕ ಪಂಗಡಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಅನುಯಾಯಿಗಳ ಒಲವಿಂದ ಸಮಾಜವು ಅನೇಕ ರೀತಿಯಿಂದ ಹಾಳಾಗುವದನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ತಮ್ಮ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಸಾಗಿರುವ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿರುವರು. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಅಶಿಕ್ಷಿತರೂ ಒಂದು ವೇಳೆ ಸುಶಿಕ್ಷಿತರಿಗಿಂತಲೂ ಏಕ ಪಕ್ಷೀಯವಾದ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ವಿಧ್ಯಾಮಂಡಿತರೂ ಅದ ವಿರಕ್ತಜನರು ಅಂಧಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಸುಮಾರು ೩೦೦ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ನಡೆಯುತ್ತ ಬಂದ ಆಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ಸಮಯ ಭೇದವನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಿಟ್ಟರು? ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಮೂರ್ತಿಗಳು ಈ ಸಮಯಭೇದದ ಕಡೆಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ತಾದರೂ ಲಕ್ಷ ಕೊಡಬಾರದು. ಇದೇ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಟ್ಟುಕೊಂಡು ವೀರಶೈವ ಸಮಾಜದ ಪ್ರಾಣಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಪನಾಚಾರ್ಯರೂ ಮತ್ತು ಪರಮಪೂಜ್ಯರೂ ಅದ ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಹಾನೆಗಲ್ಲ ಈ ಮಾರಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಶ್ರೀ ಶಿವಯೋಗಮಂದಿರವೆಂಬ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ತದ್ವಾರಾ ಈ ಆಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ಸಮಯ ಭೇದವನ್ನೆಳೆದು ಗುರುವರ್ಗದವರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವಿರಕ್ತರಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ದೀರ್ಘಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು. ಅವರ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿ ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಈಗ್ಯಾ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಿರುವದು. ಅದುದರಿಂದ ವಿರಕ್ತರು ಈ ಸಮಯಭೇದದಲ್ಲಿ ತೊಡಕದೆ ಈ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ

ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಗಾಗಿ ಉಗ್ರ, ಸಾಮ್ಯವೆಂಬ ಅನೇಕ ಪಂಗಡಗಳಿದ್ದರೂ ಆ ಎಲ್ಲ ಪಂಗಡಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪಂಥಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೆಹರೂ ಕಮಿಟಿಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯಘಟನೆಯ ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿ ಆ ಕಮಿಟಿಯ ನಿಯಮಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಒಮ್ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಾಂತರ್ಗತ ಸ್ವರಾಜ್ಯದೇ ಕೆಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದಂತೆ ವರ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರವಾಗುವದರಲ್ಲಿ ತಿಲಮಾತ್ರವಾದರೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಇದು ನಿರಂಜನ ಮೂರ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಿರುವದು. ಪ್ರತಿವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ೩೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ ೧೦,೦೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವರೆಗೆ ಸ್ಥಾವರ ಆಸ್ತಿಯಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನ ಬರುವಂಥ ವಿರಕ್ತಮಠಗಳು ವೀರಶೈವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಇರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಈ ವಿರಕ್ತಜನರು ಪೂರ್ವಾರ್ಧಮದೊಳಗಿನ ಜನರ ಮೇಲೆ ಪ್ರೇಮ ಮಾಡಕೂಡದೆಂದೂ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂಗಡ ವಿಶೇಷ ಸಂಬಂಧ ಇಡಕೂಡದೆಂದೂ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿರುವವು. ಇವರಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಕಾಳಜಿ ಮಾಡದೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವದು. ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತರು ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಿ ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರದ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಸಮಯಭೇದವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಂಕಣಬದ್ಧರಾಗಿ ನಿಂತರೆ ತೀವ್ರವೇ ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರವಾಗುವದು ಆದರೆ ಇವರು ತನ್ನೊಳಗಿನ ದುರಭಿಮಾನವನ್ನು ಮತ್ತು ಹಟವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅದರಂತೆ ಎಲ್ಲ ವಿರಕ್ತ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಒಂದಾಗಿ ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಸಮಾನ ಆಧಿಕಾರವುಳ್ಳವರೆಂದೂ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ತನ್ನೊಳಗೆ ಏನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ತಮ್ಮ ವರ್ತನೆಯಿಂದ ಸಮಾಜವು ಒಪ್ಪುವಂತೆ ನಡೆದು ತೋರಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಅವರು ಈವರೆಗೆ ಏನಾಕಾರಣವಾಗಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಒಂದೊಂದು ಸ್ಥಾನದ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಜಗಳಾಡುತ್ತ ಕೂಡುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲರ ನಿಜವಾದ ಪುರಾತನ ಹಾಗೂ ಪವಿತ್ರವಾದ ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನವು ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿರುವದು ಮತ್ತು ಅದೇ ತಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಗುರುಪೀಠವೆಂದು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು ನಡೆದರೆ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಕೂಡಲೆ ಏಕೈಕತೆಯುಂಟಾಗುವದು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಎಲ್ಲ ವಿರಕ್ತರು ಒಂದಾದರೆ ಗುರುವರ್ಗದೊಳಗಿನ ಇತ್ತೀಚೆಯ ಚಳವಳಿಯು ತಾನಾಗಿಯೇ ನಾಶವಾಗಿ ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರವಾಗುವದು.

ತೇರದಾಳಗ್ರಾಮವು ಪಟವರ್ಧನ ಜಹಾಗೀರದೊಳಗಿನ ಶ್ರೀಮಂತ್ ಸಾಂಗಲೀ ಸರಕಾರದವರ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದ ತಾಲೂಕಿನ ಸ್ಥಾನವಾಗಿದೆ. ಈ ಸರಕಾರದವರ ಶಾಂತತೆಯ ಹಾಗೂ ಸಮದೃಷ್ಟಿಯ ರಾಜ್ಯಭತ್ತದ ಕೆಳಗೆ ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ತರದೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲ ಮಂಗಲ ಕಾರ್ಯಗಳೂ ಉತ್ಸವಗಳೂ ವಿಧಿಯುಕ್ತವಾಗಿ ಸಾಗಿರುವವು. ಬ್ರಹ್ಮ ನ್ಮರಕ್ಕೆ ದಾನವಾಗಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಾವರ ಹಾಗೂ ಜಂಗಮ ಆಸ್ತಿಗಳ ಉತ್ಪನ್ನದ ಉಪಭೋಗವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮನ್ಮರದ ಪೂರ್ಣ ಮಾಲಕರೂ ಮತ್ತು ಮೂಲಪುರುಷನಾದ ಚೆನ್ನಪ್ಪವೇವನ ವಂಶದ ಪುರುಷ ಸಂತತಿಯ ಸ್ವಾಮಿ ಜನರೂ ನಿರಾಂತಕವಾಗಿ ಈವರೆಗೆ ಉಪಭೋಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು.

ತೇರದಾಳದ ಈ ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಈವರೆಗೂ ಅನೇಕಾನೇಕ ಪ್ರಬಲವಾದ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅದೇ ಜಗದ್‌ಗುರುಮಠದಲ್ಲಿರುವ ಇನ್ನೊಂವೆರಡು ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅವಾವೆಂದರೆ ಚನ್ನಪ್ರಭು ಎಂಬ ಕವಿಯು ತನ್ನ ದೊಂದು ಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲಿ “ ಶ್ರೀಮತ್ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಘನಪರಬ್ರಹ್ಮ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಶಿವಸ್ವರೂಪ, ಶ್ರೀಮದ್ವೈಶಿಕ ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ವಿರಕ್ತಶಿಖಾಮಣಿ, ಮಲಮಾಯಾಸಂಗಭಂಗ, ಮಾಯಾ ಮದವಿಭಂಗ, ದುರಿತತಮಪತಂಗ, ಮಾಯಾಕೋಲಾಹಲ, ಮಾಯಾವಿ ಲಾಸನಿರಸನಚತುರ, ಕಲಿಕಲ್ಮಷನಿಮಗ್ನ ಜನಸಮುದ್ಧಾರಕ, ಮನೋಲ ಯೋಪದೇಶಕ, ಪರಮಪಾವನಶೀಲ. ಚಾರುತರಸನ್ಮೋಹನಾಂಗ, ಮದ ನಮರ್ದನ ಮುನಿಜಾಲನಮಿತ, ಸನಕಸನಂದಾದಿಪೋಷ, ಗಣವೃಂದ ಸೇವಿತ, ವರಗೋಕರ್ಣಕರ್ಣಭೂಷ, ಸನ್ನತಾಗಮ, ನಿಗಮಗೋಚರ. ಕೃಪಾರ್ಣವ, ಪಕ್ಷಿವಾಹಾನಾಕ್ಷಪೂಜಿತ, ನಿತ್ಯನಿರಂಜನ. ನಿರಾಕಾರ. ನಿತ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣ, ನಿಃಶೂನ್ಯ, ನಿರ್ಲೇಪ, ನಿರಾವರಣ, ಸತ್ತಾದಿಲಕ್ಷಣಲಕ್ಷಿತ. ಜಗದ್‌ವಿಸ್ತಾರಮೂಲಸ್ತಂಭಾಯಮಾನ. ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ, ಸಕಲ ಸಿಂಹಾಸನಾಧಿಪ, ಷಟ್ಸ್ಥಲಸ್ಥಾಪನಾಚಾರ್ಯವರ್ಯ, ಗುರುಕುಲಕೇತ ನಾಯಮಾನ, ಶ್ರೀಮದ್‌ರಾಜಾಧಿರಾಜಪೂಜಿತ, ಜಗದ್ಗುರೋ. ತ್ರಿದಳ ಪುರವಾಸ. ಪುರುವರಾಧೀಶ, ಬ್ರಹ್ಮನ್ಮರಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಚೆನ್ನಪ್ರ ಭೋ ಮಾಂ ಪಾಲಯ” ಎಂದು ಆತನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನೇ ಹೊಗಳಿ ರುವನು.

ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾನಾಯಕ ನಾಡಗೌಡಾ ಜುಗುನೂರಿ ಬಿರದಹೊ
 ನ್ನೇರ ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾನಾಯಕ, ರೇವಪ್ಪ ದೇಸಾಯಿ ನಾಡಗೌಡಾ ಪ್ರಾಂತ
 ಗೋಕಾಕ, ವ ಸರದೇಸಾಯಿ ಸರನಾಡಗೌಡಾ ಸರಕಾರ ರಾಯಬಾಗ,
 ಪ್ರಾಂತ ತೇರದಾಳ ವ ಪಾಷಾಹಾಪೂರ, ವ ನಾಡಗೌಡಾ ತಾಪೇಮಾಜರೆ
 ವ ಚಂಡಗಡ ಮಹಾಮನಿ ಇವರು ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆ ೧೬೪೩ ಪ್ಲವನಾಮ
 ಸಂವತ್ಸರ ಆಶ್ವೀನ ವದಿ ಸಪ್ತಮಿ ಶನಿವಾರ, ಅಂದರೆ ತಾರೀಖು ೨೦
 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ ಸನ್ ೧೭೨೧ ಇಸ್ವಿ ದಿವಸ ೧ ತಾಳ ಭೂಮಿಯನ್ನು ತೇರದಾ
 ಳದ ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರ ಮಠಕ್ಕೆ ದಾನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರು
 ವುದೆಂಬ ಅದೇ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಜಗದ್ಗುರು ಮಠಕ್ಕೆ ೨೦ ಹೊನ್ನು
 ಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿರುವರು. ಮುಂದೆ ಇವರ
 ಮಕ್ಕಳಾದ ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪ ನಾಯಕ ವ ಸಿದ್ಧಪ್ಪ ದೇಸಾಯಿ ಎಂಬವರು
 ಸೂರ್ ಸನ್ ಖಮಸ್ ಆಸಫ್ ಮಯಾ ಅಲಿಫ್, ಅಂದರೆ ಶಾಲಿವಾಹನ
 ಶಕೆ ೧೬೪೩ ಕ್ರೋಧಿನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ ಪುಷ್ಯವದಿ ಸಪ್ತಮಿ ಶುಕ್ರವಾರ,
 ಅಂದರೆ ತಾರೀಖು ೨೫ ಡಿಸೆಂಬರ ಸನ್ ೧೭೨೪ ಇಸ್ವಿ ದಿವಸ ತಮ್ಮ
 ತಂದೆಯವರು ಕೊಟ್ಟ ದಾನಪತ್ರಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿ ಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವರು.
 ಇವೆರಡೂ ಸನ್ನದುಗಳ ಶಿರೋಭಾಗದಲ್ಲಿ “ ಶ್ರೀಮತ್ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಘನ
 ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿವಸ್ವರೂಪ, ಸಿಂಹಾಸನ ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವರುಸ್ವಾಮಿ
 ಸಂಸ್ಥಾನ ಪ್ರಾಂತ ತೇರದಾಳ ” ಎಂದು ಅಂದಿರುವರು. ಈ ವಕ್ಕಣಿಕೆ
 ಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಾಸನವೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವರಲ್ಲದೆ ಈ
 ಬೃಹನ್ಮಠಕ್ಕೆ ‘ ಸ್ವಾಮಿ ಸಂಸ್ಥಾನ ’ ಎಂದು ಅಂದಿರುವರು. ಅಂದ ಮೇಲೆ
 ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಈ ಬೃಹನ್ಮಠವು ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಂತೆ ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯದಿಂದೊಡ
 ಗೂಡಿ ಮೆರೆದುತ್ತಿ ಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು. ಇವರಲ್ಲಿ ತೇರದಾಳಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಂತ
 ವೆಂದು ಕರೆಯಬೇಕಾದರೆ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತೇರದಾಳವು ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣವಿ
 ರಬೇಕು. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಪುಣೆಯ ಶ್ರೀಮಂತ ಪೇಶ್ವೆ ಸರಕಾರದವರು
 ಸೂರ್ ಸನ್ ೧೧೬೮ ಫಸಲಿಯಲ್ಲಿ ತೇರದಾಳ ಗ್ರಾಮದೊಳಗಿನ ಕಸಬು
 ದಾರರ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ೧ ರೂಪಾಯಿ
 ಯಂತೆ “ ಕಸಬುದಾರ ಪಟ್ಟಿ ” ಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ೧೪೪೬
 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ವಸೂಲ ಮಾಡಿದಂತೆ ಆ ವರ್ಷದ ತಾಳೇಬಂದದಿಂದ
 ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ವಿವರವು : — ಲಿಂಗಾಯತ ಬಣಜಿಗರು ೬೦೬,

ಬೋಗಾರ ಹಾಗೂ ಜೈನ ಬಣಜಿಗರು ೨೬೪, ಕಂಚುಗಾರರು ೩೭೬, ಮುಮ್ಮಣಿಗರು ಮತ್ತು ನೇಕಾರರು ೨೦೦, ಅಂತೂ ೧೪೪೬ ಕಸಬುದಾರ ರಾಗುವರು. ಇದು ಅಲ್ಲದೆ ತೇರದಾಳ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಒಂದು ನೂರು ಚಾಹೂರ ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು ೨೦,೦೦೦ ಎಕರೆ ಸಾಗುಭೂಮಿ ಇರುವುದು. ಇಷ್ಟು ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಸಾಗುಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ರೈತರೂ ಹಾಗೂ ಆ ರೈತರಿಗೆ ಉಪಯೋಗ ಬೀಳತಕ್ಕ ಹೆನ್ನೆರಡು ತರದ ಆಯಗಾರರೂ ಎಷ್ಟಿರಬೇಕೆಂಬುವದನ್ನು ವಾಚಕರೇ ಊಹಿಸಬಹುದು. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತೇರದಾಳವು ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣವಾಗಿತ್ತೆಂಬುವದು ಸಹಜವಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುವದು. ಶ್ರೀಮಂತ ಪೇಶ್ವೆ ಸರಕಾರದವರು ಸೂರ್ ಸನ್ ೧೮೭೭ ಫಸಲಿಯಿಂದ ೧೮೭೭ ಫಸಲಿವರೆಗೆ ಅನೇಕಸಾರೆ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮಠಕ್ಕೆ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಖರ್ಚು ಹಾಕಿದ್ದು ಆ ವರ್ಷಗಳ ತಾಳೇಬಂದಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಶ್ರೀಮಂತ ಪೇಶ್ವೆ ಸರಕಾರದವರು ಯಾವದೋ ಒಂದು ಹರಕೆಯು ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಗಳ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ಕೈಗೂಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ವರ್ಷ ಮೂನ್ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ತಾಳೇಬಂದದಲ್ಲಿ ಖರ್ಚು ಹಾಕಿರುವರು.

ಇಷ್ಟು ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಮಹನೀಯರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳೇನಾದರೂ ಇರುವವೇನೆಂದು ಕೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ನಿಜವಾದವು ಉಳಿದವುಗಳು ಸ್ವಲ್ಪವು ಅನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಬರಲಾರದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅದ್ಯ ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಬಗ್ಗೆ ಈವರೆಗೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಶಿಲಾಲೇಖಗಳು ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲವು. ಅಂದಮೇಲೆ ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಆಗಿ ಹೋದದ್ದೇ ಸುಳ್ಳು ನಂಬಿಕೆ ಹೃದೈಗೆ? ಅದು ಹಾಗೆ ಆಗಲಾರದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಸಂಶೋಧನದ ಕಾರ್ಯದ ಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಲಾಲೇಖಗಳು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸಾಧನಗಳಾಗಿವೆ ಇಷ್ಟೇ. ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ನಮಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಧನಗಳೆಂದರೆ ತೇರದಾಳದ ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವನನ್ನು ಕುಲಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿ ಸದಾವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಮಾಡುವ ಶ್ರೀಮಂತ ಒಂಟಿಮುರಿ ಹಾಗೂ ಹನಗಂಡಿ ಮೊದಲಾದ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಹಲವು ಜಾತಿಯ ಸುಮಾರು ೧೦,೦೦೦ ಶ್ರೀಪ್ರಭುಭಕ್ತರ ಬುನಾದಿ ಮನೆತನಗಳೇ ನಮಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಶಿಲಾಲೇಖಗಳಂತೆ ಇರುವವು.

ಈ ಶಿಲಾಲೇಖಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಅನೇಕ ಸ್ಥಾನಿಕ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಕುರುಹುಗಳು ಈಗ್ಯೂ ತೇರದಾಳವ ಶ್ರೀಮನ್ ನಿರಂಖನ ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಗಳ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಯತದಲ್ಲಿ ಇರುವವು. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ :—ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಶೂನ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನವು ಇರುವ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಯತದ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ “ ಗುರುಮಠ ” ವೆಂದೆನ್ನುವರು. ಆ ಗುರುಮಠದ ಹೊರಮಗ್ಗಲಿಗೆ ಎಡಬದಿಗೆ ಮೂರು ಹಾಗು ಬಲಗಡಿಗೆ ಮೂರು ಹೀಗೆ ಆರುಕಲ್ಲಿನ ಗಾಲಿ (ಚಕ್ರ) ಗಳು ಇರುವವು. ಈ ಗಾಲಿಗಳನ್ನು ಅದೇ ಕಟ್ಟಡದ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಒಡೆದು ಕಾಣುವಂತೆ ಕಟಿದಿರುವರು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಭಕ್ತ, ಮಹೇಶ, ಪ್ರಸಾದಿ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಶರಣ ಹಾಗೂ ಐಕ್ಯ ಎಂಬ ಷಟ್ಸ್ಥಲಗಳೆನ್ನುವರು. ಇಂಥ ಷಟ್ಸ್ಥಲದ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನವು ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವನವೇ ಇರುವದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಒಗೆಯ ಏರ್ಪಾಟವು ಪ್ರಪಂಚದೊಳಗಣ ಇನ್ನಾವ ವಿರಕ್ತಮಠದ ಕರ್ತೃಗದ್ದುಗೆಯ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದಿರುವದೇ ಇದರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವು. ಮತ್ತು ಈ ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನದ ಎದುರಿನಲ್ಲಿರುವ ಜಯಸ್ತಂಭದ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೂಗಿನಲ್ಲಿ ಕವಡಿಯನ್ನು ಪೋಣಿಸಿದ ಹಾಗು ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಆಭಿನಯಿಸುತ್ತ ನರ್ತನ ಮಾಡುವ ಒಂದು ಸ್ತ್ರೀವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಕೊರೆದಿರುವರು. ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಒನವಾಸಿಯಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಮಾಯೆಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ “ ಮಾಯಾಕೋಳಾ ಹಾಳ ” ನೆಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಶ್ರೀಪ್ರಭುವು ಪಡೆವನೆಂದು ಈ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಕುರಿತು ಈಗ್ಯೂ ಜನರು ಹೇಳುವರು.

ಜನೆಯ ಪ್ರಕರಣ.

ಚನ್ನಪ್ಪದೇವನು.

ಕಲಿಕಲ್ಮಷನಿಮಗ್ನ ಜನಸಮುದ್ಧಾರಕನೂ ಮನೋಲಯೋಪ ದೇಶಿ ಕನೂ ಮಾಯಾಮದವಿಭಂಗನೂ ಆದ ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ದೇವನು ತೇರದಾಳಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಆತನ ಸಂಗಡ ಬಂದ ಅನೇಕ ಪ್ರಮಥ ಗಣಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಚನ್ನಪ್ಪದೇವನೆಂಬವನೊಬ್ಬನು ಇದ್ದನೆಂದು ನಾವು ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದು ವಾಚಕರ ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿರಬಹುದು. ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವನು ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ತಾನು ನಿರ್ವಯಲವಾಗುವ ಸಮಯ ದಲ್ಲಿ ಚನ್ನಪ್ಪದೇವನನ್ನು ಹತ್ತರ ಕರೆದು, ಏನುಬೇಕು ಬೇಡು, ಎಂದು ಅಜ್ಞಾಪಿಸಲು, ಮೋಕ್ಷೈಕಕಾಂಕ್ಷೆಯಾದ ಚನ್ನಪ್ಪದೇವನು ತನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಅನೇಕ ಜನರ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುತ್ತಿರುವದನ್ನು ಕಂಡು ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಯ ಹೊರ್ತು ನನಗೆ ಬೇರೊಂದು ಬೇಡವು. ಅದೊಂದನ್ನೇ ದೃಢವಾಗಿ ಕೊಡು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದಲೇ ನನಗೆ ಪರಮಗತಿಯುಂಟು ಎಂದು ಬೇಡಿದನು. ಇವನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳುವದು ಅವಶ್ಯವಿದೆ. ಈ ಚನ್ನಪ್ಪದೇವನ ಸೂತ್ರ ಪದ್ವಿಡಿ, ಸಧ್ಯೋಜಾತ ಮುಖ, ರೇವಣಾರಾಧ್ಯ ಗುರು, ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕು, ಸೀತ ವರ್ಣ, ರಂಭಾಪುರಿ ಸಿಂಹಾಸನ ವೀರ ಗೋತ್ರ, ಏಕಾಕ್ಷರ ಪ್ರವರ, ಅಶ್ವತ್ಥ ದಂಡ, ನಕಾರ ಬೀಜ ಮಂತ್ರ, ಗ್ರಹಸ್ಥಾಶ್ರಮ, ಆಚಾರ ಲಿಂಗ, ನಾಶಿಕ ಸ್ಥಾನ. ಪೃಥ್ವಿ ತತ್ತ್ವ ಮತ್ತು ಶಿವಗಾಯಿತ್ರಿ ಮಂತ್ರ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಇರುತ್ತವೆ ನಿರಂಜನ ವಂಶರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ “ ನಿಡುಗಲ್ಲ ಮುಕ್ಕಾಮಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಚನ್ನಪ್ಪನಿಗೆ ಶ್ರೀರುದ್ರಮುನಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಕಡೆಯಿಂದ ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶವಾಯಿತೆಂದೂ ಅಲ್ಲಿ ಬೇಡರ ಕುಲದ ರಾಜನಿಗೆ ಲಿಂಗಧಾರಣವಾದ ಮೇಲೆ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅವನು ಶ್ರೀಬಸವೇಶ್ವರನ ಕರುಣದಿಂದ ಶರಣರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೇಳಿದನೆಂದೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ನಾಯಕನಹಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ನಾಯಕನಹಟ್ಟಿಯಿಂದ ತೇರದಾಳಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವನ ಸಂಗಡ ಬಂದನೆಂದೂ ” ಈ ಚನ್ನಪ್ಪನ ವಿಷಯವಾಗಿ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ ಪಾವುಗಡ ತಾಲೂಕಿನ ನಿಡುಗಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇರುಂಗೊಳ್ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಜನು ೧೩ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಇವನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೩೩೦ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಶ್ವ

ಜಿನಾಲಯಕ್ಕೆ ಭೂದಾನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರ ವರ್ಣನೆಯು ಪಾವಗಡದ ೫೨ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೪೮ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಈ ಇರುಂಗೊಳ್ಳದ ರಾಜನ ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿಡುಗಲ್ಲಿನ ವೈಶ್ಯಜನರು ನಿಡುಗಲ್ಲಿನ ನರಕೇಶ್ವರ ದೇವರಿಗೆ ಭೂದಾನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರ ವರ್ಣನೆಯು ಪಾವಗಡದ ೫೦ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ನಿಡುಗಲ್ಲದ ಅರಸರು ಚೋಳವಂಶದವರಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವದೆ. ಆದರೆ ನಿರಂಜನವಂಶರತ್ನಾಕರ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ನಿಡುಗಲ್ಲದ ಅರಸರು ವಾಲ್ಮೀಕಿ (ಬೇಡರ) ಕುಲದವರೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ನಿಡುಗಲ್ಲು ಪೂರ್ವ ದಿಂದಲೂ ರಾಜರ ಸ್ಥಾನವಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವನೂ ಚನ್ನಪ್ಪನೂ ನಿಡುಗಲ್ಲಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದ್ದು ಸಹ ಜವನಿಸುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ವಿವೇಚನೆಗಳಿಂದ ನೋಡಲಾಗಿ ಈ ಚನ್ನಪ್ಪನು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿಸ್ವನ್ಮಣಿಯೆಂದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಇವನು ಷಟ್ ಸ್ಥಲದ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ವಚನಗಳನ್ನು ಬರೆದಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಇವನ ಮುದ್ರಿಕೆಯು “ ಚನ್ನ ಪ್ರಿಯ ನಿರ್ಮಾಯ ಪ್ರಭುವೆ ” ಎಂದು ಅದೆ. ಆ ಎಲ್ಲ ವಚನಗಳು ಉಪಲಬ್ಧವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದಿಸ್ಥಲಗಳ ೧೨ ವಚನಗಳು ಮಾತ್ರ ನಮಗೆ ದೊರೆತಿವೆ. ವಾಚಕರ ಅವಗಾಹನಕ್ಕಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

(೧) ನಾದಬಿಂದು ಕಳೆಗಳಿಲ್ಲದ್ದೆಂದು, ಸುರಾಳ ನಿರಾಳ ವಿಲ್ಲದ್ದೆಂದು, ಅಂಟ ಪಿಂಚ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳು ಮೊಳೆದೋರದ್ದೆಂದು, ಪಂಚಮೂರ್ತಿಗಳ ನಾಮವಿಲ್ಲದ್ದೆಂದು, ಪಂಚಪ್ರಾಣ ಮದನವು ದನಿದೋರದ್ದೆಂದು, ಮಹಾಪ್ರಕಾಶವೇ ತಾನೇಯಾದ ಚಿತ್ರಸಾದವು. ಪ್ರಕಾರವೇ ಅನಂತಕೋಟಿ ಸೋಮ ಸೂರ್ಯರ ಪ್ರಕಾಶವನೊಳಕೊಂಡಿತ್ತು, ಸಾರಾರವೇ ಚಿತ್ ಶಕ್ತಿಗೆ ಆದಿಯಾಗಿ ಅನಂತಕೋಟಿ ಶಕ್ತಿಗಳಿಗಾಶ್ರಯವಾಗಿತ್ತು, ದಕಾರವೇ ದಶದಿಶಭರಿತ ಪೂರ್ಣಾಕಾರ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಸತ್ಯುತಿತ್ತಾನಂದನಿತ್ಯಪರಿಪೂರ್ಣ ನಾಮವುಳ್ಳದ್ದೇ ಪ್ರಸಾದ. ಈ ಭೇದವನರಿದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲಡೆ ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮವೆಂದೆನ್ನಬಹುದು. ಭಕ್ತ ಮಹೇಶ್ವರ ಪ್ರಸಾದಿ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಶರಣೈಕ್ಯರೆಂದೆನ್ನಬಹುದು. ಇದನರಿಯದೆ ಕೊಂಡ ಭಕ್ತಂಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ರಾರವನರಕವೆಂದುದು - ಸಾಕ್ಷಿ ಜ್ಞಾನಹೀನ ಗುರುಪ್ರಾಪ್ತಿಃ | ಶಿಷ್ಯಜ್ಞಾನವಿವರ್ಜಿತಂ || ಅಂಧಕಾಂಧಕಾರಯುಕ್ತಂ | ದ್ವಿವಿಧಂ ಪಾತಕಂ

ಭವೇತ್ || ಎಂದುದಾಗಿ ಚೆನ್ನಪ್ರಿಯ ನಿರ್ಮಾಯ ಪ್ರಭುವೇ ನಿಮ್ಮ ಶೃತಿ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಭೀ ಎನ್ನದೆ ಮಾಣ್ವನೇ ನಿಮ್ಮ ಶರಣನು.

(೨) ಪ್ರಸಾದ ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ನುಡಿದ ಚಿಪ್ಪುಗಳು ನೀವು ಕೇಳಿರೋ? ಕಾಯಪ್ರಸಾದವನರಿದು, ಕರಣಪ್ರಸಾದವನರಿದು, ಜೀವಪ್ರಸಾದವನರಿದು. ನಿಜಪ್ರಸಾದವ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲದೆ ಪ್ರಸಾದವೆಂಬಿ. ಇದನರಿದು ಕೊಂಬವರ ಕಂಡು ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಡರೆ ಕಂಡವರ ಕಂಡು ಕಾದಿಯ ಹೊಲಿದರೆ ಕುಂಟೆಳೆಬಿದ್ದಂತೆ, ಭಕ್ತರ ಕಂಡು ನಾನು ಭಕ್ತನೆಂದು ಒಗರವ ನೀಡಿಕೊಂಡು, ಅಯ್ಯಾ ಹಸಾದ ಪ್ರಸಾದವ ಸಲಿಸೆಂದು ಪಡ ಕೊಂಡ ಭಕ್ತನ ಲಿಂಗವಿಕಾರವು ಮುನ್ನಿನಂತೆ ಈ ಜೀವರ ನಡತೆ ಎಂತು ಇತ್ತೆಂದಡೆ, ಬಳಿಗುರುಡ ಹಿಡಕೊಂಡು ಹಳ್ಳವಬಿದ್ದಂತೆಕಾಣಾ ಚೆನ್ನಪ್ರಿಯ ನಿರ್ಮಾಯ ಪ್ರಭುವೇ.

(೨) ಪ್ರಸಾದ ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ನುಡಿವಿರಿ ಎಲ್ಲರಿಗೆಲ್ಲಿಯದೋ ಪ್ರಸಾದ. ಈ ಪ್ರಸಾದದ ಭೇದವಲ್ಲ ಬಸವಣ್ಣ. ಈ ಪ್ರಸಾದದ ಭೇದವ ಬಲ್ಲ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ. ಈ ಪ್ರಸಾದದ ಭೇದವ ಬಲ್ಲ ಪ್ರಭುದೇವರು ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಮುಖಗಣಗಳಲ್ಲದೆ ಮಿಕ್ಕಿನ ಜೀವಜಾತಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸಾದವೆಲ್ಲಿಯದೋ? ಗಡಿಗೆಯೆಳೆದ್ದರೆ ಬೋನ, ಹರಿವಾಣಕ್ಕೆ ಬಂವಾಗ್ಗೆ ನೈವೇದ್ಯ, ಜಂಗಮ ಮುಟ್ಟಿದಾಗಲೇ ಪ್ರಸಾದವೆಂದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಉದರಾಗ್ನಿಯ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಉದರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಈ ದುಗಡವಾಯಿತ್ತು. ಜನ್ಮ ಜನ್ಮವ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದೆವು. ಹೊರಗಗ್ಗಣೆಯ ತನ್ನಿಯೆಂಬ ಹೊಲೆ ಮಾದಿಗರ ಮೂಗು ಕೊಯ್ಯದೆ ಮಾಣ್ವನೇ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಚೆನ್ನಪ್ರಿಯ ನಿರ್ಮಾಯ ಪ್ರಭುವೇ.

(೪) ಪ್ರಸಾದ ಪ್ರಸಾದವೆಂಬರು ಎಲ್ಲರಿಗೆಲ್ಲಿಯದೋ? ಪ್ರಸಾದ, ಪ್ರಸಾದವೆಂಬುದು ಅಚಲ, ಅವಿನಾಶ, ಅನಿರಳ, ದ್ವಂದ್ವಾತ್ಮೀತ, ಬಂಧ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಅತೀತವು. ಒಗರವು ಪ್ರಸಾದವಲ್ಲ. ಒಗರ ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಕೊಟ್ಟರೆ ತಾ ಗುರವಲ್ಲ ಕೊಂಡಾತ ಭಕ್ತನಲ್ಲ, ಒಗರ ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಕೊಂಡು ಮಲಮೂತ್ರವ ಬಿಡುವ ಹೊಲೆಮಾದಿಗರ ಮೂಗ ಕೊಯ್ಯದೆ ಮಾಣ್ವನೇ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಚೆನ್ನಪ್ರಿಯ ನಿರ್ಮಾಯ ಪ್ರಭುವೇ.

(೫) ಪ್ರಸಾದ ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಕೊಂಬಿರಿ. ಪ್ರಸಾದ ಕೆಡುವದೇ ? ಪ್ರಸಾದವೊಮ್ಮೆ ಸುಗಂಧವೇ ? ಪ್ರಸಾದವೊಮ್ಮೆ ದುರ್ಗಂಧವೇ ? ಪ್ರಸಾದವು ಶಬ್ದ ಸ್ಪರ್ಶ ರೂಪ ರಸ ಗಂಧಕತೀತವು. ಓಗರ ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಕೊಂಡು ರೋಗ ಬಂದಿತ್ತೆಂದು ವೈದ್ಯಕಾರನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ವೈದ್ಯನ ಕೊಂಡು ಭಾಂಡವ ತೊಳೆದು ರೋಗ ಹೋಯಿತೆಂದು ನಲಿದಾಡಿ ಭಕ್ತ ಜಂಗಮರು ನಾವೆಂದು ನುಡಿದ ಮುಚ್ಚಟ ಮುದಿನಾಯಿಗಳ ಮೂಗ ಕೊಯ್ದು ಇಟ್ಟಿಂಗಿಯ ತಿಕ್ಕಿ ಮೇಲು ಮುಖವಾಗಿ ಅಟ್ಟಿಂದಾತ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಚೆನ್ನಪ್ರಿಯ ನಿರ್ಮಾಯ ಪ್ರಭುವೇ.

(೬) ಪಾದೋದಕ ಪಾದೋದಕವೆಂದು ನುಡಿವಿರಿ. ಪಾದೋದಕದ ಭೇದವ ಬಲ್ಲರೆ ಹೇಳಿರೋ, ಅರಿಯದಿದ್ದೊಡೆ ಕೇಳಿರೋ, ಪರಾತ್ಪರಾನಂದ ಚಿದಾಬಿಂದುವೆ ಪಾದೋದಕ. ಶ್ರೀಗುರುವಿನ ದ್ವಿಸಾದವೇ ಭ್ರಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದು ನರ್ಚಿಸಿ, ಚಿದಾನಂದವೆಂದು ತೊಟ್ಟಿಟ್ಟುಡೇ ಪಾದೋದಕ. ಈ ಭೇದವನರಿಜು ಕೊಳಬಲ್ಲಡೆ ಪಾದೋದಕವೆಂದೆನ್ನಬಹುದು. ಈ ಭೇದವನರಿಯದೆ ಕೆರೆ ಬಾವಿಯ ನೀರು ತಂದು ಮನೆಗೆ ಬಂದಲ್ಲಿ ಅಗ್ಗಣಿ ವೆಂಬಿರಿ, ಜಂಗಮಪಾದವ ಮೇಲೆ ಎರದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥವೆಂಬಿರಿ, ಆ ತೀರ್ಥವೆಂಕುಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮ ತೃಷೆಯನಡಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮೂತ್ರವ ಬಿಟ್ಟಿವು ಹೊರಗಗ್ಗಣಿಯ ತನ್ನಿಯೆಂಬಿರಿ. ನೀರು ತೀರ್ಥವಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟಾತ ಜಂಗಮವಲ್ಲ, ಕೊಂಡಾತ ಭಕ್ತನಲ್ಲ. ಇವರಿಬ್ಬರ ನಡತೆ ಎಂತು ಇತ್ತೆಂದೊಡೆ ಎಕ್ಕಲ ಅನೇಧ್ಯವ ತಿಂದು ಒಂದರ ಮೋರೆಯ ಒಂದು ಮೂಸಿ ನೋಡಿದಂತೆ ಆಯಿಳು ಕಾಣಾ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ ಭೇಯಂದ ಚೆನ್ನಪ್ರಿಯ ನಿರ್ಮಾಯ ಪ್ರಭುವೇ.

(೭) ಪಾದೋದಕ ಕೊಂಡೆನೆಂಬ ಅಣ್ಣಗಳು ನೀವು ಕೇಳಿ ಭೋ. ಪಾದೋದಕದ ನಿಲುವು ಬಲ್ಲರೆ ಹೇಳಿರೋ, ಅರಿಯದಿದ್ದೊಡೆ ಕೇಳಿರೋ. ಪಾಕಾರವೆ ಪರಾತ್ಪರ ನಾಮವುಳ್ಳದ್ದು ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಪರಮಾನಂದಸ್ವರೂಪವು, ದೋಕಾರವೆ ದುರಿತವಿನಾಶನ, ದಕಾರವೆ ದಶದಿಶಭರಿತ ಪೂರ್ವ ಚಿದಂಬುಧಿ. ದಕಾರವೆ ದಯದೋರಿತ್ತು, ಪರಮಜ್ಞಾನದ ಕಕಾರವೆ ಕರ್ಮ ವಿನಾಶನೆನಿಸಿತ್ತು. ಇಂತೆಂಬ ಪಾದೋದಕವ ನೀಡಿದಾತನೆ ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮವೆಂದೆನ್ನಬಹುದು, ಕೊಂಡಾತ ಸದ್ಭಕ್ತನೆನಬಹುದು. ಕೊಂಡು

ದಕ್ಕೆ ಕಾಯ ಶುದ್ಧ, ಕರಣ ಶುದ್ಧ ಜೀವ ಶುದ್ಧ, ಭಾವ ಶುದ್ಧ, ಈ ಚತುರ್ವಿಧವು ಶುದ್ಧ. ಅದಂತೆಂದೊಡೆ ಕಾಯ ಶುದ್ಧಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತು, ಜೀವ ಶುದ್ಧಪ್ರಸಾದವಾಯಿತು, ಜೀವ ಪರಾತ್ಪರಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತು. ಈ ಚತುರ್ವಿಧ ಪ್ರಸಾದವ ಮಾಡಿದಾತ ನಿಮ್ಮ ಶರಣ. ಹೀಗಲ್ಲದೆ ಜಲವ ತೊಳೆದು ಕುಡಿದ ಮಲದೇಹಿಗಳ ಮುಖವ ನೋಡಲಾಗದಯ್ಯಾ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ :—ಪಾಕಾರಂ ಪರಮಾನಂದಂ । ದೋಕಾರಂ ದೋಷನಾಶನಂ ॥ ದಕಾರಂ ದಹತ ಜನ್ಮಂ । ಕಕಾರಂ ಕರ್ಮಭೇದನಂ ॥ ಎಂದುದು ಚೆನ್ನ ಪ್ರಿಯ ನಿರ್ಮಾಯ ಪ್ರಭುವಿನ ವಚನವು.

(೧) ಅಚ್ಚಪ್ರಸಾದ ನಿಚ್ಚಪ್ರಸಾದ ಸಮಯಪ್ರಸಾದ ಏಕಪ್ರಸಾದವೆಂಬ ಚತುರ್ವಿಧ ಪ್ರಸಾದದ ನಿರ್ಣಯವನರಿದು ಕೊಡಬಲ್ಲಾತನೆ ಗುದುವು, ಕೊಳಬಲ್ಲಾತನೆ ಭಕ್ತ ಈ ಭೇದವನರಿದು ನಿಚ್ಚ ನಿಚ್ಚ ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ನೀರು ಕೊಳು ಉಂಬ ಮುಚ್ಚಿ ಮುದಿಹೊಲೆಯರುಗಳ ಮೂಗ ಕೊಯ್ದು ಮಣ್ಣಿನ ನಿಮ್ಮಶರಣ ಚೆನ್ನಪ್ರಿಯ ನಿರ್ಮಾಯ ಪ್ರಭುವೇ.

(೨) ಅಚ್ಚಪ್ರಸಾದವೆಂಬುದೇ ನಿಶ್ಚಲ ನಿರ್ವಯಲಕ್ಕೆ ನಾಮವು, ಅಚಲ ಅದ್ವಯ ಅಭಿನ್ನವೆಂಬುದೇ ಅಚ್ಚಪ್ರಸಾದ. ನಿಚ್ಚಪ್ರಸಾದವೆಂಬುದೇ ಶೃತಿಗುರುಸ್ವಾನುಭಾವದಿಂದರಿದು ನಿಶ್ಚಯವಾದುದೇ ನಿಚ್ಚಪ್ರಸಾದ. ಸಮಯಪ್ರಸಾದವೆಂಬುದೇ ಅಷ್ಟ ಮೂರ್ತಿಗಳ ಸಮಯವನರಿದು ಸಮಯಪ್ರಸಾದ. ಏಕಪ್ರಸಾದವೆಂಬುದೇ ಅಂಡ ಪಿಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳ ಸಮೂಹ ಸಮಯವಾಗಿ ತತ್ವಮಸ್ತಾದಿ ವಾಕ್ಯಗಳನರಿದು ಸರ್ವಕಲ್ಪಿತ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಅರಿದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲಡೆ ಏಕಮೇವ ನದ್ವಿತೀಯವೆಂಬ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಡೆಗುಡದೆ ಏಕ ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಂಡವರು ಬಸವಣ್ಣ. ಚೆನ್ನ ಬಸವಣ್ಣ, ಪ್ರಭುದೇವರು ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಮಹಾಗಣಂಗಳು ಕೊಂಡುದು ಏಕಪ್ರಸಾದ ಮುಂದವರಿದವರಿಗು ಬಂದ ಪ್ರಸಾದ ಹೊಂದದವರಿಗು ಇದೇ ಪ್ರಸಾದ. ಈ ಪ್ರಸಾದವಲ್ಲದೆ ನಿತ್ಯ ನಿತ್ಯ ಹಸಿವು ತೃಷೆಗೆ ಕೊಂಬುದು ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದವಲ್ಲ. ನೀರು ಕೊಳು ಉಂಡು ಜನ್ಮ ಜನ್ಮವಾಯಿತ್ತೆಂಬ ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದವಲ್ಲ. ಕೇಳಿರಣ್ಣ ನಿತ್ಯತೃಪ್ತಿಯೇ ಪ್ರಸಾದ.

ಪ್ರಸಾದವೆಂಬುದು ಪರಮಾನಂದ. ಈ ಭೇದವ ತಿಳಿದು ಕೊಳಬಲ್ಲಾ ತನೆ ಭಕ್ತ, ಕೊಡಬಲ್ಲಾತನೆ ಜಂಗಮ. ಈ ಭೇದವನರಿಯದೆ ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಳಬೇಕೆಂಬಾತ ಭಕ್ತನಲ್ಲ. ಅವ ಬದ್ಧ ಭವಿ. ಉರಿಉಂಡ ಕರ್ಪುರವು ಮರಳಿ ಸುಡುವದೇ? ಪರುಷ ಮುಟ್ಟಿದ ಲೋಹ ಹೊನ್ನದ ಮೇಲೆ ಮರಳಿ ಮುಟ್ಟಿಸುವರೇ? ಜ್ಯೋತಿ ಮುಟ್ಟಿದ ಮನೆಗೆ ಕತ್ತಲೆಯುಂಟೇ? ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದ ಸೋಂಕಿದ ಕಾಯವು ಪ್ರಸಾದವಲ್ಲದೆ, ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಾದವುಂಟೆ? ಚನ್ನಪ್ರಿಯ ನಿರ್ಮಾಯ ಪ್ರಭುವೇ

(೧೦) ಪ್ರಸಾದವೆಂಬುದು ನಿರ್ಮಾಯನ ಮುಖದಿಂದುದಯವಾ ದುದು, ಚಿಚ್ಛಕ್ತಿಯಿಂದುದಯವಾದ ಮಹಾಲಿಂಗ ರೂಪವಾಯಿತ್ತು, ಮಹಾಲಿಂಗದಿಂದ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗದುದ್ಭವ, ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗದಿಂದ ಜಂಗಮ ಲಿಂಗದುದ್ಭವ, ಜಂಗಮಲಿಂಗದಿಂದ ಶಿವಲಿಂಗೋದ್ಭವ, ಶಿವಲಿಂಗದಿಂದ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗೋದ್ಭವ, ಮಹಾಲಿಂಗದಿಂದ ಆಚಾರಲಿಂಗೋದ್ಭವ, ಇಂತೀ ಷಡ್ವಿಧಲಿಂಗವು ಪ್ರಸಾದದಿಂದುದ್ಭವಿಸಿದವು. ಪ್ರಸಾದದಿಂದಲೇ ಜಗತ್ತು ಉದ್ಭವಿಸಿತು. ಸಾಕ್ಷಿ:—ಲಿಂಗಮಧ್ಯೆ ಜಗತ್ಸರ್ವಂ । ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಂ ಸಚರಾಚರಂ ॥ ಲಿಂಗಬಾಹ್ಯಾತ್ ಪರಂ ನಾಸ್ತಿ । ತಸ್ಮಾತ್ ಲಿಂಗಂ ಪ್ರಪೂ ಜಯೇತ್ ॥ ಸರ್ವಸಚರಾಚರವೇ ಪ್ರಸಾದರೂಪವಾಯಿತ್ತು. ಅನಂತ ಕೋಟಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸಾದವೇ ಕಾಯ ಜೀವ ಪ್ರಾಣವಾಯಿತ್ತು ಕಾಯವೇ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು, ಜೀವವೇ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು, ಭಾವವೇ ತೃಪ್ತಿಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಪೃಥ್ವಿ ಅಪ್ಪುಗಳೆರಡೇ ಕಾಯವಾಯಿತ್ತು ಅಗ್ನಿ ವಾಯುಗಳೆರಡೇ ಪ್ರಾಣವಾಯಿತ್ತು, ಅಕಾರ ಓಂಕಾರವೇ ಭಾವವಾ ಯಿತ್ತು. ಈ ಪಂಚತತ್ವ ಪ್ರಸಾದವೆನಿಸಿ ಪ್ರಣಮವು ಹೀಗೆ ಕಾಯ, ಜೀವ, ಪ್ರಾಣಪ್ರಸಾದವಾಯಿತೆಂದು ಚನ್ನಪ್ರಿಯ ನಿರ್ಮಾಯ ಪ್ರಭುವೇ.

(೧೧) ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ತೋರಿತ್ತು ಷಡ್ವಿಧ ಸ್ಥಲವು. ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ತೋರಿತ್ತು. ಷಡ್ವಿಧ ಚಕ್ರಗಳು. ಷಡ್ವಿಧ ಪ್ರಸಾದ ಷಡ್ವಿಧ ಬೀಜಾಕ್ಷ ರವೇ ಷಡ್ವಿಧ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತು. ಷಡ್ವಿಧ ಹಸ್ತವೇ ಷಡ್ವಿಧ ಕಾಲಗಳೇ ಪ್ರಸಾದಕಾಲ ಎನಿಸಿತ್ತು. ಷಡ್ವಿಧ ಸಾದಾಖ್ಯವೇ ಷಡ್ವಿಧ ಮುಖವೆನಿಸಿತ್ತು. ಷಡ್ವಿಧ ದ್ರವ್ಯ ಷಡ್ವಿಧ ಪ್ರಸಾದ, ಷಡ್ವಿಧ ಪ್ರಸಾದವೇ ಷಡ್ವಿಧ

ತೃಪ್ತಿಯೆನಿಸಿತ್ತು. ಪಡ್ವಿಧ ತೃಪ್ತಿಯನೇ () ದಾತ ನಿಮ್ಮ ಚನ್ನ ಪ್ರಿಯ ನಿರ್ಮಾಯ ಪ್ರಭುವೇ.

(೧೨) ಪ್ರಸಾದವಕೊಂಡ ಶರಣನ ಸರ್ವಾಂಗವೆಲ್ಲ ಪ್ರಸಾದವು ತಾನಾದವು. ಕಾರಣ ಆಸ್ತಿ ಅನುಪಮವಾಯಿತ್ತು. ಮಾಂಸ ಪಿಂಡ ಮಂತ್ರರೂಪವಾಯಿತ್ತು. ಚರ್ಮ ಚದ್ರೂಪವಾಯಿತ್ತು. ನಾಡಿ ನಿರಂಜನವಾಯಿತ್ತು. ರೋಮ ಓಂ ರೂಪವಾಯಿತ್ತು. ಇಂತೀ ಪಂಚಭೂತ ಕಾಯ ಪ್ರಸಾದ ಕಾಯವಾಯಿತ್ತು. ಮಾಂಸಪಿಂಡ ಮಂತ್ರಪಿಂಡವಾಯಿತ್ತು. ವಾಯು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣವಾಯಿತ್ತು. ನರರೂಪು ಹರರೂಪವಾಯಿತ್ತು. ಹರರೂಪು ಗುರುಚರಪ್ರಸಾದವಾಯಿತ್ತು. ದೇವಭಕ್ತನಾದುದೇ ಪ್ರಸಾದ. ಚನ್ನಪ್ರಿಯ ನಿರ್ಮಾಯ ಪ್ರಭುವೇ

ಇದು ಅಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವನು ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಯಲವಾಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೆಲವು ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ನಾನು ವಂಶಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆನು ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡವನೇ ಈ ಚನ್ನಪ್ರದೇವನು. ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವನು ಬೈಲಾದ ತರುವಾಯ ಆ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಠವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನವೆಂಬ ಗಡ್ಡುಗೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವನು ಆಶೀರ್ವಾದವೆಂದು ತನ್ನ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಕಮಂಡಲವಾದ ಮಗೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಇಟ್ಟು ಅದರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಈ ಹೊತ್ತಿಗೂ ಇದೇ ಚನ್ನಪ್ರನ ವಂಶಜರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು.

ಸುಮಾರು ೮೦೦ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಈ ವಂಶವು ಅಖಂಡವಾಗಿ ಉಳಿದದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಾಚಕರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಯಾಕಂದರೆ ಇಂಥ ಮನೆತನಗಳು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಬಹಳೇ ವಿರಳವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ ಈ ವಂಶವು ಹೀಗೆ ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ಸಾಗಿಬರಲಿಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳು ಎರಡು:—(೧) ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವನು ತನ್ನ ನಿರ್ವಾಣಸಮಯಕ್ಕೆ ಈ ಚನ್ನಪ್ರನ ಉಭಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹತ್ತರ ಕರೆದು ಅವರ ಮಸ್ತಕಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ವರದಹಸ್ತವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಂಥ ಬಲವತ್ತರವಾದ ಆಶೀರ್ವಾದವು. (೨) ಶ್ರೀಚನ್ನಪ್ರದೇವನು ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವನ ನಿರ್ವಯಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡಂಥ ಆತನ ಬಲವಾದ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯು (strong will).

ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವನು ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾದ ಕೂಡಲೆ ಶ್ರೀಚನ್ನಪ್ಪದೇವನಾದರೂ ಅದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ದೇಹವನ್ನು ಇಟ್ಟನು. ಆ ಮೇಲೆ ಚನ್ನಪ್ಪದೇವನ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಆಳಿಯನಾದ ಕರಿಬಸವದೇವನು ಶ್ರೀಮಂತ ಒಂಟೆಮುರಿ ಹಾಗೂ ಹೆನಗಂಡಿ ದೇಸಾಯರ ಮತ್ತು ಇತರ ಭಕ್ತ ಮಹೇಶ್ವರರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕೂಡಲೆ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಠವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನ ವೆಂಬ ಗದ್ದುಗೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದರ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಚನ್ನಪ್ಪದೇವನ ಗದ್ದುಗೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅವುಗಳ ಪೂಜೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಅಂದಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆ ಚನ್ನಪ್ಪದೇವನ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಬೃಹನ್ನರದ ಹೊರಗಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಶ್ರೀಕರಿಬಸವದೇವನಿಗೆ ತಮ್ಮ ತಂಗಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಲಗ್ನ ಮಾಡಿ ಅವನ ಸಲುವಾಗಿ ಒಂದು ಮಠವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಕರಿಬಸವದೇವನು ಕೆಲವು ಕಾಲ ಸಂಸಾರ ಸುಖವನ್ನನುಭವಿಸಿ ಆ ಮೇಲೆ ಕುಟುಂಬ ಸಹಿತವಾಗಿ ತನ್ನ ಮಠದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿಪುನಾದನು. ಈ ಮಠವು ಈಗ್ಯಾ ಆ ಚನ್ನಪ್ಪದೇವನ ವಂಶಜರ ಕಡೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವನ ಬೃಹನ್ನರವು ಇರುವ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ “ಪುರುವರ” ಎಂದೆನ್ನುವರು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಜ್ಞಾನಕೋಶ ಭಾಗ ೧೭-೧೭, ಪ. ಅಕ್ಷರ, ಪುಟ ೧೫೪ರಲ್ಲಿ “ಪುರು ಎಂದರೆ ಒಂದು ವೈದಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದು. ಪುರುವರ ಎಂದರೆ ವೈದಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ನೋಡಲಾಗಿ ಪುರುವರ ಎಂದರೆ ಯಾವ ಠಾವಿನಲ್ಲಿ ಕುಲೀನ ಹಾಗೂ ಸದಾಚಾರವುಳ್ಳ ಜಂಗಮರ ವಾಸ ವಿರುವದೋ ಅಂಥಾ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಪುರುವರ ಹಾಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಇರುವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಅಗ್ರಹಾರ ಎಂದೆನ್ನುವರು. ಕ್ರಮೇಣ ಈ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನರು ನ್ಯಾಯ, ವ್ಯಾಕರಣ, ಮಿಮಾಂಸಾದಿ ಷಟ್ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರವೀಣರಾದರು ಇದರ ಸತ್ಯತೆಗಾಗಿ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇವರ ವಂಶಜರಲ್ಲಿರುವ ಉದ್ಗ್ರಂಥಗಳೊಳಗಿನ ಕೆಲವುಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಓದುಗರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಯಾಗುವದು. ಅವು ಯಾವವೆಂದರೆ:—(೧) ನಂದೀನಾಗರೀಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಕೇಶವಮಿಶ್ರ ವಿರಚಿತಾ ತರ್ಕಭಾಷಾ, (೨) ಗ್ರಂಥಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಗುರುನಂಜೇಶನಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಮಣಿನಾಲಾ ಸ್ತೋತ್ರಭಾಷ್ಯ ಮತ್ತು

(೩) ಶಿವತತ್ತ್ವ ವಿವೇಕ, (೪) ನಂದೀನಾಗರೀ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಶ್ರೀಕಂಠಸಾಧಪರಾವತಾರ ಶ್ರೀಮದಭಿನವತಟಾಕಸದ್ವರಸಾರಾಧ್ಯಸೂನು ನಾವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯೇನ ವಿರಚಿತಾಯಾಂ ವಿದ್ಯಾರ್ಣವಪದಾರ್ಥಪರೀಕ್ಷಾನಾಮಂ ಪ್ರಥಮಂ ಪ್ರಕರಣಮಂ ಮತ್ತು ಅದೇ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಪಂಚರಾತ್ರಸು ತನಿರಾಕರಣಂ, (೬) ವೈಶೇಷಿಕಮತನಿರಾಕರಣಂ, (೭) ಬೌದ್ಧಮತನಿರಾಕರಣಂ, (೮) ಕನ್ನಡ ಟೀಕೆಯಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಿವಾಧಿಕೃತ ಶಿಖಾಮಣಿ ಎಂಬ ಜೋಳರೇಣುಕಸಂವಾದರೂಪವಾದ ಗ್ರಂಥ ಇವುಗಳೊಳಗಿನ ಹಲವು ಲಿಪಿಗಳಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಬಹಳ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗತಿ ಇತ್ತೆಂದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಶಿವಗಣ ಪ್ರಸಾದಿ ಮಹಾದೇವಯ್ಯಗಳ ಗುಮ್ಮಳುಪುರ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗದೇವರ ಹಾಗೂ ಗೂಳೂರ ಸಿದ್ಧವೀರದೇವರ ಶೂನ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಗಳು ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವರ ಷಟ್ ಸ್ಥಲವಚನ, ಮಗ್ಗಿಯ ಮಾಯದೇವನ ಏಕೋತ್ತರ ಷಟ್ ಸ್ಥಲದ ವಾರ್ಧಿಕ ಪಟ್ಟದಿ, ಹಾಗೂ ಪಾಲ್ಕುರಿಕೆ ಸೋಮರಾಧ್ಯರ ಶೀಲಸಂಪಾದನೆ, ಮುಸ್ಸಿನ ಷಡಕ್ಷರದೇವನ ವಚನ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಶತಕಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಇವರಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಚನ್ನಪ್ಪನೆಂಬೊಬ್ಬನು ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುದೇವನನ್ನು ೧೧೦೦ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಕೊಂಡಾಡಿರುವನು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಷ್ಟನ್ನು ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿರುವೆವು. ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಬಹಳ ಸುಲಲಿತವಾಗಿಯೂ ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ.

ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಗದ್ಗುರು ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಪ್ರಥಮಪುಷ್ಪದ ೧೪ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿಯೂ ೩೮ನೆಯ ಪದ್ಯದ ೨ನೆಯ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ‘ಕಲಿಯು ಗದೊಳು ತಾನು ದಲದಂಕನಾಗಿದು’ ಬಲುಶಾಸ್ತ್ರದೊಳಗಿಲ್ಲ ಬಲಿಮೆಯೊಳು ಗುರುಕರುಣವ ಪಡೆದಿದ್ದ । ಸಲೆ ಪುರಾಣ ಚನ್ನಪ್ಪನ ಸದನೆದ ದಾಸಿನಾ || ಎಂದು ಹನಗಂಡಿಯು ದೊರೆಯಾದ ಮಗಿಯ ನರೇಂದ್ರ ಕವಿಯು ಶ್ರೀಚನ್ನಪ್ಪನವರನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಚನ್ನಪ್ಪ ಶ್ರೀಪ್ರಭುಕವಿಯು ಷಟ್ ಶಾಸ್ತ್ರಪಾಂರಗತನೂ ವೀರಶೈವನೂ ತೇರದಾಳದ ನಿವಾಸಿಯೂ ಶ್ರೀಪ್ರಭುಭಕ್ತನೂ ಹಾಗೂ ಮಗಿಯ ನರೇಂದ್ರ ಕವಿಯ ಸಮಕಾಲಿಕನೂ ಆಂದರೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೩೦ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದವನೆಂದೂ

ಸೃಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಕವಿಯ ಪದ್ಯಗಳು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ತರಗತಿಯವು ಇರುತ್ತವೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳಿರುವ ದರಿಂದ ಈತನು ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಹೀಗೆ ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಅರಿತವನಿದ್ದನೆಂದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಕವಿಯ ಈಗಿನ ಎಷ್ಟೋ ಪದ್ಯಗಳು ರಾಧೆಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ನುಡಿದಂತೆ ಕಾಮಾತು ರಳಾದ ನಾಯಾದೇವಿಯು ಶ್ರೀ ಶಿವನರರಾವತಾರನಾದ ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವನ್ನು ವೇದಿಸಿ ನುಡಿದಂತೆ ಭಾವವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿವೆ.

ಇದೇ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಈ ಚನ್ನಶ್ರೀಪ್ರಭುಕವಿಯ ಮರಿಮಗನಾದ ಮಗಿಯಯ್ಯನೇಜವನು ೧೭ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕಿತ್ತೂರ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪಂಡಿ 'ನಾಗಿದ್ದನು. ಇವನಿಗೆ ಓದುವ ಮಗಿಯಯ್ಯನೆಂದು ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವನು ಕ್ರಿ. ೮. ೧೬೯ ರಲ್ಲಿ ಚನ್ನಮಲ್ಲೇಶ ಕವಿಯ ದೀಪದ ಕಲಿಯುರ ಕಾವ್ಯದ ಹಾಗೂ ಸಿದ್ಧಮಲ್ಲೇಶ ಕವಿಯ ವೀರಸಂಗಯ್ಯನ ಚರಿತೆಯ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಹಸ್ತಾಕ್ಷರದಿಂದ ಬರೆದಿಟ್ಟವುಗಳು ನಮ್ಮ ಹತ್ತರ ಇರುವವು. ವೀರಸಂಗಯ್ಯನ ಚರಿತೆಯ ಕಡೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ “ ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆ ೧೬೧೭ನೆಯ ಯುವನಾಮಸಂವತ್ಸರದ ಭಾದ್ರಪದ ಬಹುಳ ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷ ಪುಷ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರವು ಸೋಮವಾರ ೯ ತಾಸಿನೊಳು ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಮುಗಿಯಿತು. ಈ ಪುಸ್ತಕ ಬರೆದವನಾರೆಂದರೆ ತೇರದಾಳದ ಪ್ರಭುವಿನ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಸುವ ಚನ್ನಪ್ಪನ ಉದರದಿ ಜನಿಸಿದಂಥ ಮಗಿಯಯ್ಯನು” ಎಂದು ಬರೆದಿದೆ. ಇದರಂತೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಚಾಮರಸನ ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆಯನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಎಳೆಂದೂರ ಹರೀಶ್ವರನ ಪ್ರಭುದೇವರ ಪುರಾಣವನ್ನೂ ಬರೆದಿರುವನು. ಹೀಗೆ ತಾವು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದದ್ದಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಬರೆುತ್ತಿದ್ದರು. ಉದಾಹರಣೆ:—ಮುಕ್ತಪುರಮಠಾಧೀಶ ಗುರುನಂಜೇಶನ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗದೇವನ ಕಡೆಯಿಂದ ಸಾಮ್ರ ಸಂವತ್ಸರದ ಮಾಘ ಶುದ್ಧ ಬುಧವಾರ ದಿವಸ ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ತರ ಖಂಡವನ್ನು ಬರೆಯಿಸಿ ಮುಗಿಸಿರುವರು. ಮತ್ತು ಮಗಿಯಪ್ಪನ ಸುಪುತ್ರನಾದ ಚನ್ನಪ್ಪಯ್ಯನೇಜವನು ಸುಳ್ಳದ ಮೆಣಸಗಿಮಠದ ಮುಪ್ಪಯ್ಯನ ಕಡೆಯಿಂದ ಪ್ರಭುದೇವರ ಗುರುಬೋಧಿ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದ ನವಮಿ ಉತ್ತರಾ ನಕ್ಷತ್ರ ಮಂಗಳವಾರ ದಿವಸ ಬರೆಯಿಸಿ ಮುಗಿಸಿರುವನು. ಇದು ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆ ೧೬೧೭

ಸಾಧಾರಣ ನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ ಅಂದರೆ ತಾರೀಖು ೨೦ ಮಾಹೆ ನವಂಬರ ಸನ್ನೆ ೧೭೯೦ ಇಸ್ವಿ ಆಗುವದು. ಮೈಸೂರ ಸಂಸ್ಥಾನದೊಳಗಣ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವೆತ್ತ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದೊಳಗಣ ತೇರದಾಳ ವೆತ್ತ? ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಈ ವಂಶದವರ ಶೀವ್ರತರವಾದ ವಾಂಜ್ಞಯ ಪ್ರೇಮವೂ ಹಾಗೂ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳ ಸಂಗ್ರಹದ ಲಾಲಸೆಯೂ ಎಷ್ಟಿ ತ್ತೆಂಬುದು ಒಡೆದು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ವಂಶದ ಚನ್ನಶ್ರೀಪ್ರಭು ಕವಿಯು ಶ್ರೀಕೊಟ್ಟೂರಬಸವೇಶ್ವರ ದೇವರ ದಟ್ಟ ಪೀತಾಂಬರ ಮೊದಲಾದ ಉಡಿಗೆತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ರಾಜಪಟ್ಟದಾನೆಯನ್ನೂ ಚರಕೆ ಇತ್ತ ಮೊದಲಾದ ಪವಾಡುಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ೧೨ನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ' ಕೊಟ್ಟೂರಿಂದ ಬಂದ ಸ್ಫುಟವಿಭೂತಿ ಬಸವನ ನಿಟ್ಟಿಸಿ ಕಂಡೆ ' ಎಂದು ಹೇಳುವದರಿಂದ ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟೂರ ಬಸವೇಶ್ವರದೇವರು ಶ್ರೀಪ್ರಭುವಿನ ಪುಣ್ಯಸ್ಥಾನದ ದರ್ಶನಾರ್ಥವಾಗಿ ತೇರದಾಳಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರೆಂದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಇದೇ ವಂಶದವರು ಈ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೂ ತೇರದಾಳದ ಶ್ರೀಪ್ರಭು ದೇವರ ಬೃಹನ್ನೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಡೆಯರಾಗಿರುವರು. ಇದರಲ್ಲಿ ೮ ಮನೆತನಗಳಾಗಿ ರುವವು. ಇವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹಿಂದಿನ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ " ಶ್ರೀಮತ್ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ನಿತ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಅವಿರಳ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಸ್ವರೂಪಾಯಮಾನರಾದಂಥ ರಾಜಮಾನ್ಯ ರಾಜಶ್ರೀ ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಮಠದ ಪರಪ್ರಸ್ವಾಮಿಯವರ ಪಾದಕ್ಕೆ " ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖ ವದೆ.

ಕೊಲ್ಲಾಪುರದ ಶ್ರೀಮನ್ ಮಹಾರಾಜ ಸರಕಾರದವರ ಪೂರ್ವಜ ರಾದ ಶ್ರೀ ಸಂಭಾಜಿ ಮಹಾರಾಜರವರು ತಮ್ಮ ಮಹಾ ಮಾತೋಶ್ರೀಗೆ ಳಾದ ಮಹಾರಾಣಿಯವರೂ ಹಾಗೂ ರಾಜಕಾರ್ಯಧುರಾಧರ ವಿಶ್ವಾಸ ನಿಧಿ ರಾಜಮಾನ್ಯ ರಾಜಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರ ಪಂಡಿತರೂ ಮೊದಲಾದವ ರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರ ಶೂನ್ಯ ಪೀಠ ವೆಂಬ ಗಜ್ಜುಗೆಯ ದರ್ಶನಾರ್ಥವಾಗಿ ತೇರದಾಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಮಾ ನಾಡಿ ದರ್ಶನಾರ್ಥವಾದವನ್ನು ಪಡೆದು ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ಇದು ' ಬಲು ದೊಡ್ಡ ಜಾಗೃತಸ್ಥಲವೆಂದು ಬಗೆದು ಬೃಹನ್ನೃತ್ಯ ಅರ್ಥ ಚಾಹೂರ

ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು ೮೦ ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೂರು ಸಬ್ ಆಶರ್ ಮಯಾ ಅಲಫ್ ಅಂದರೆ ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆ ೧೬೩೮ ದುರ್ಮುಖ ನಾಮಸಂವತ್ಸರ ಶ್ರಾವಣ ವದ್ಯ ೧ ಮಂಗಳವಾರ ಅಂದರೆ ತಾರೀಖು ೨೪ ಜುಲೈ ಸನ್ ೧೭೧೬ನೆಯ ಇಸವಿಯ ದಿವಸ ಇನಾಮವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಮುತ್ತಾ ಚನ್ನಪ್ಪದೇವನ ವಂಶಜರೊಳಗಿನ ಬೃಹನ್ನೂತದ ಭೋಗವಟಿಯಾದ ಗದಿಗೆಪ್ಪಯ್ಯನೆಂಬವನ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಆಜ್ಞಾಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಇವನು ಮುಂದೆ ಆ ಆಜ್ಞಾಪತ್ರಾನುಸಾರವಾಗಿ ಕೊಲ್ಹಾಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹುಜೂರಿಗೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಲಾವತಂಸ ಶ್ರೀ ರಾಜಾ ಶಂಭುಭತ್ತಪತಿ ಸರಕಾರ ಕರವೀರ ಇವರು ಶಿವ ರಾಜಾಭಿಷೇಕ ಶಕೆ ೪೩ ದುರ್ಮುಖನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ ಶುದ್ಧ ೩ ಇಂದುವಾಸರ ಅಂದರೆ ತಾರೀಖು ೫ ನವೆಂಬರ ಸನ್ ೧೭೧೬ ನೆಯ ಇಸವಿಯ ದಿವಸ ತಾವು ಮೊದಲು ದಾನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಭೂಮಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸನದನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವರ ಬೃಹನ್ನೂತದ ಈ ಜಂಗಮರಿಗೆ ಕುಲಬಾಬುಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಕುಲಕಾನೂನಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದಲ್ಲದೆ ಅವರನ್ನು ಹಕ್ಕದಾರರನ್ನಾಗಿಯೂ ಇನಾಮ ದಾರರನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಈ ಜಂಗಮರಿಗೆ ಅಖಂಡಿತ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಅಲಂಕೃತರೆಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿ ಜನರು ಒಕ್ಕಣಿಕೆಯನ್ನು ಬರೆಯಹತ್ತಿದರು. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ :—

ಕೊಲ್ಹಾಪುರದವರ ಮಾಂಡಲೀಕರಾದ ಶ್ರೀಮಂತ ರಾಣೋಜ ರಾಜೇ ಘೋರಪಡೆ ಸೇನಾಪತಿ ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರೊಬ್ಬರು ಸುಮಾ ಸಮಾನ ಸಲ್ಲಾಸೀನ ಮಯಾ ಅಲಫ್ ಅಂದರೆ ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆ ೧೬೫೯ ಪಿಂಗಳ ನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ ಶ್ರಾವಣ ಶುದ್ಧ ೧೨ ಬುಧವಾರ ಅಂದರೆ ತಾರೀಖು ೨೭ ಜುಲೈ ಸನ್ ೧೭೩೭ನೆಯ ಇಸವಿಯ ದಿವಸ ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುದೇವನ ಬೃಹನ್ನೂತಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿವರುಷಕ್ಕೆ ೨೫ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಸನದನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟರು. ಆ ಸನದಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮೆಚ್ಚು ಸರಕಾರದವರಾದ ಕೊಲ್ಹಾಪುರದ ಮಹಾರಾಜರವರು ಈ ಜಂಗಮರನ್ನು ಇನಾಮದಾರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುವದರಿಂದ ಇವರೂ ತಮ್ಮ ಸಮಾನ್ ಮರ್ಯಾದೆಯುಳ್ಳವರಾದರೆಂದು ಬಗೆದು ಇವರೊಳಗಿನ ಅಲ್ಲಯ್ಯನೆಂಬವನಿಗೆ ಅಖಂಡಿತ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಅಲಂಕೃತನೆಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿ ತಮಗೆ

ಸ್ನೇಹಾಂಕಿತರೆಂದು ಅಂದುಕೊಂಡಿರುವರು. ಈ ಕಾಣಿಕೆಯ ಉತ್ಪನ್ನವು ಈ ಜಂಗಮರ ಗಂಡುವಂಶದ ಹೊರ್ತಾಗಿ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಹೋಗಕೂಡದೆಂದು ಆ ಸನದಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಬಂಧನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿರುವರು. ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಈ ಮಠದ ಸ್ವಾಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಏನಾದರೊಂದು ವ್ಯಾಜ್ಯವು ಉಂಟಾದರೆ ಅದನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತ ಒಂಟೆಮುರಿ, ಜಮಜಂಡಿ. ತೇರದಾಳ ವೊದಲಾವ ದೇಸಾಯಿಯರೇ ಬಗೆ ಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ:— ತಾ. ೨೨-೨-೧೭೩೬ನೆಯ ಇಸ್ವಿಯ ದಿನಸ ಶ್ರೀಮಂತ ಗದಿಗೆಪ್ಪ ನಂದೇರಾವ ದೇಸಾಯಿ ಸರಗಣಿ ಜಮಖಂಡಿ ಇವರು ಮುಕುಂದ ಮಾಣಕೇಶ್ವರ ಹಾಗೂ ತೇರದಾಳ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಆಪ್ತರಾದ ರೇವಸ್ವಾ ಮಠದದೇವರು (ಕಲ್ಯಾಣಪ್ಪನ ಮಠದ ಪಟ್ಟದ ದೇವರು) ಜಮಖಂಡಿ ಇವರ ಸಹಾಯ ದಿಂದ ಒಂದು ವ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಅವರು ಅದೇ ದಿನಸ ಶ್ರೀಮಂತ ಲಖಮಗೌಡಾ ಬಸವಪ್ರಭು ದೇಸಾಯಿ ಮತ್ತು ನಾತಗೌಡಾ ಮಹಾಲಾನಿಹಾಯ ಮತ್ತು ಸರದೇಸಾಯಿ ಮಾಮಲೆ ಮೂರ್ತಿಜಾಬಾದ (ಮಿರ್ಜ) ಮುಕ್ಯಾಮ ಒಂಟೆಮುರಿ ಇವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿರುವರು ಈ ತೀರ್ಪನ್ನು ಅದೇ ದಿನಸ ಶ್ರೀಮಂತ ಪಾಸಪ್ಪಾ ದೇಸಾಯಿ ಹನಗಂಡಿ ಇವರು ತೇರದಾಳ ಬ್ರಹ್ಮನೃತ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿರುವರು. ಆದರಲ್ಲಿ ಆಗಿನ ಶ್ರೀಮಂತ ಹನಗಂಡಿ ಧೊರಗಳು ತಮಗೆ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗವೆಂದ. ಸಂಬೋಧಿಸಿ ಕೊಂಡು ಮಠದ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮ ರಾಜಮಾನ್ಯರಾಜಶ್ರೀ ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿರುವರು. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಈ ತೇರದಾಳಮಠದ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ವರ್ಚಸ್ಸು ಎಷ್ಟಿತ್ತೆಂಬುವುದು ವಾಚಕರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವದು. ಇದು ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಮಠದ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀಮಂತ ಒಂಟೆಮುರಿ ಸರದೇಸಾಯಿಯರ ಪೂರ್ವಜರು “ ದೇವರು ” ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿ ಬರೆದ ಅನೇಕ ಹಳೇ ಪತ್ರಗಳಿರುವವು

ಈ ಎಲ್ಲ ಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದನಾದಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಿನ ಹೆಸರುಗಳ ಹೊರ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರೇ ಸಿಗುವದಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಈ ಎಂಟೂ ಮನೆತನದವರು ಪುರಾತನಕಾಲದಿಂದ ನಡೆಸುಬಂದ ತಮ್ಮ ಶ್ರೀಪ್ರಭು ದೇವರ ಮಠವೆಂಬ ಉಪನಾಮವನ್ನು ಈ ಹೆಸರುಗಳ ತೊಂದರೆಯ ಮೂಲಕ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅದನ್ನು ಬದಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿರುವರು.

ತೇರದಾಳದ ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವರ ಐಕ್ಯಸ್ಥಾನದ ಹತ್ತರ ಮೂಲಪುರುಷನಾದ ಚನ್ನಪ್ಪದೇವನ ಪುರುಷ ಸಂತತಿಯ ಹೊತುಣಿ ಇನ್ನುಳಿದವರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಪ್ರತಿಬಂಧವಿರುವುದು ಇದು ಈವರೆಗೂ ನಡೆಯುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದು. ಆದರೆ ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ನಿರಾಭಾರಿಗಳಾದ ವಿರಕ್ತರು ಹಾಗೂ ಘನಲಿಂಗಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಾದ ಪಟ್ಟಚರಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಗರ್ಭ ಮತ್ತು ಅದರ ಮುಂದಿನ ರಂಗಮಂಟಪ ಈ ಎರಡರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕೂತು ದರ್ಶನಾರ್ಥಿವಾದಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವರು. ಚಿತ್ರಕಲ್ಲದುರ್ಗದ ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಮಹಾಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸಂಚಾರದಲ್ಲಿರುವಾಗ್ಗೆ ಮಹಾಲಿಂಗ ಪುರದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಮು ಮಾಡಿ ಪಾದಚಾರಿಗಳಾಗಿ ತೇರದಾಳಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಪ್ರಭುವಿನ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದು ದಂಡಖಂಡನಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ದರ್ಶನಾರ್ಥಿವಾದಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋದದ್ದು ನೋಡಿದ್ದನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಮುಸ್ಲಿಮನವರು ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ ಈಗ್ಯಾ ಹೇಳುತ್ತಿರುವರು. ಅದೇ ಪರಂಪರೆಯಂತೆ ಚಿತ್ರಕಲ್ಲದುರ್ಗದ ಸಿದ್ಧದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಜಯದೇವ ಮುರಘಾರಾಜೇಂದ್ರ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೯೧೧ ಮತ್ತು ೧೯೨೨ರಲ್ಲಿ ತೇರದಾಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮುಕ್ತಾಮು ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆನುಸಾರವಾಗಿ ಶ್ರೀಮಹಾಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿಗಳಂತೆ ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವರ ಬೃಹನ್ನೂರದವರೆಗೆ ಪಾದಚಾರಿಗಳಾಗಿ ಬಂದು ದಂಡಖಂಡನಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಶ್ರೀಪ್ರಭುದೇವರ ದರ್ಶನಾರ್ಥಿವಾದಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಉಳಿದ ಭಕ್ತಮಾಹೇಶ್ವರರು ಮಡಿಯಿಂದ ರಂಗಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಬಂದು ದರ್ಶನಾರ್ಥಿವಾದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವರು.

ಬಪ್ತೋಲೆ

೩೪೩

ಪಾ. ಪಂಕ್ತಿ	ತಪ್ಪು	ಒಪ್ಪು	೬೩. ೨೭ ಭೂದೇವನು	ಪ್ರಭುದೇವನು
೧. ೧೨ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭು	ಶ್ರೀ ಪ್ರಭು	ಶ್ರೀ ಪ್ರಭು	೬೪. ೧೮ ಹೊಗಳಿಲ್ಲ	ಹೊಗಳಿಲ್ಲ
ದೇವರೆಂದು	ದೇವರೆಂದು	ದೇವರೆಂದು	೬೮. ೨೯ ಬಸವನಪ್ರಭು	ಬಸವಪ್ರಭು
೧. ೧೨ ವಾಚಕರಿಗೆ	ವಾಚಕರಿಗೆ	ವಾಚಕರಿಗೆ	೭೧. ೩ ತ್ರಿಪುರಾಂತಕ	ತ್ರಿಪುರಾಂತಕ
೬. ೫ ಹೊಗಳಲ್ಪಟ್ಟ	ಹೊಗಳಲ್ಪಟ್ಟ	ಹೊಗಳಲ್ಪಟ್ಟ	ಲಿಂಗವು	ಲಿಂಗನು
ನೆಂದೂ	ನೆಂದು ಹೇಳಿದ	ವುದರಿಂದಲೂ	೭೧. ೨೩ ಹನವಗಂಡಿಯ	ಹನಗಂಡಿಯ
೬. ೧೧ ಮಾಡಿದನೆಂದೂ	ಮಾಡಿದನೆಂದು	ಮಾಡಿದನೆಂದು	೭೮. ೯ ಪರಶೀಲನದಿಂದ	ಪರಿಶೀಲನದಿಂದ
೯. ೧೩ ಹೇಗೆ	(ಬಿಟ್ಟೋದಬೇಕು)		೮೦. ೨೩ ಮಸ್ತಕಗಳ	ಮಸ್ತಕಗಳ
೨೦. ೬ ಕಲೋತ್ತುಂಗ	ಕುಲೋತ್ತುಂಗ	ಕುಲೋತ್ತುಂಗ	೮೧. ೧೬ ಲಿಂಗಾಸ್ತೃಷ್ಠಿ	ಲಿಂಗಾಸ್ತೃಷ್ಠಿ
೨೧. ೯ ಭೂದೇವನ	ಪ್ರಭುದೇವನ	ಪ್ರಭುದೇವನ	ಯೊಳಗೆ	ಯೊಳಗೆ
೨೪. ೧೪ ವರ್ಣನವದೆ	ವರ್ಣನವಿದೆ	ವರ್ಣನವಿದೆ	೮೧. ೧೬ ಲಿಂಗನಂದಾ	ಲಿಂಗಾನಂದಾ
೨೮. ೨೯ ಪ್ರಧ್ಯಾಪ	ಪ್ರಧ್ಯಾಪ	ಪ್ರಧ್ಯಾಪ	ತಿಶಯದ	ತಿಶಯದ
೨೮. ೩೦ ಯೋಗಗುಣ	ಯೋಗಗುಣ	ಯೋಗಗುಣ	೮೨. ೨೫ ನಿರ್ವಾಣ	ನಿರ್ವಾಣ
೩೧. ೨೩ ವಿಶೇಷ	ವಿಶೇಷ	ವಿಶೇಷ	ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ	ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ
೩೨. ೧೦ ಶ್ವಾಚ್ಛಾಸನು	ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛಾಸನು	ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛಾಸನು	೮೩. ೨೨ ಗಂಧಮಾಲೆಯ	ಗಂಧಮಾಲೆಯ
೩೨ ೨೧ ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛಾಸ	ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛಾಸ	ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛಾಸ	೮೬. ೩ ಅಲ್ಲಿದೆ	ಅಲ್ಲಿದೆ
ಸಗಳು	ಸವು	ಸವು	೮೫. ೨೯ ಮುಂದಿದ	ಮುಂದಿನ
೩೨. ೨೯ ತನ್ನ	(ಬಿಟ್ಟೋದಬೇಕು)		೯೨. ೨೨ ಗಣಾಧ್ಯಕ್ಷನ	ಗಣಾಧ್ಯಕ್ಷನು
೩೮ ೧೫ ಅಗಮನು	ಅಗಮನನು	ಅಗಮನನು	೯೪ ೩೧ ಪಾಯಿದಾ	ಫಾಯಿದಾ
೪೦. ೧ ಒಂದು	ಒಂದು	ಒಂದು	೯೯. ೫ ಗುರು	ಗುರು
೪೦. ೨ ಇಹೋತ್ತಿಗೂ	ಈ ಹೋತ್ತಿಗೂ	ಈ ಹೋತ್ತಿಗೂ	೧೦೦. ೨೬ ಅಗಮ	ಅಗಮ್ಯ
೪೩. ೧೯ ಬಸವರತ್ನ	ಬಸವಪತ್ನ	ಬಸವಪತ್ನ	೧೦೩. ೧೭ ನಿರಂಜನ	ನಿರಂಜನ
೪೯. ೧ ವಿರುಪಾಕ್ಷಯ	ವಿರುಪಾಕ್ಷ	ಯಮಾಜ	೧೦೪. ೧೩ ಮಹೀಭಾಗೆ	ಮಹೀಭಾಗೇ
೫೨. ೧೬ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ	ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ	ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ	೧೦೫. ೧೨ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ	ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ
೫೨. ೨೪ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ	ಮುಖ್ಯವಾಗಿ	ಮುಖ್ಯವಾಗಿ	ನನ	
೫೫. ೨೬ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ	ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ	ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ	೧೦೯. ೧೩ ಸತಜ್ಞಾನ	ಸತ್ಯಜ್ಞಾನ
೫೫. ೨೭ ಮಂಡಲಾಚಾ	ಮಂಡಲಾಚಾ	ಯರ್ಲೆ	ದಲ್ಲಿಯೇ	ದಲ್ಲಿಯೇ
೫೮. ೨೬ ತೊರಿಸಿದ್ದರಿಂದ	ತೊರಿಸಿದ್ದರಿಂದ	ತೊರಿಸಿದ್ದರಿಂದ	೧೧೮. ೧೦ ಶಾಂತವೀ	ಶಾಂತವೀರ
೬೩. ೬ ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ	ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ	ತೇರದಾಳದಲ್ಲಿ	ಸ್ವಾಮಿ	ಸ್ವಾಮಿ
೬೩. ೯ ಕರೆದುಕೊಂಡು	ಕರೆದುಕೊಂಡು	ಕರೆದುಕೊಂಡು	೧೨೩. ೩ ತಮ್ಮ	ತನ್ನ

ಸೂಚನೆ:-ಬಹಳ ಅರ್ಥ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುವ ಶಬ್ದಗಳಿದ್ದವು, ಶುದ್ಧ ಪತ್ರ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

